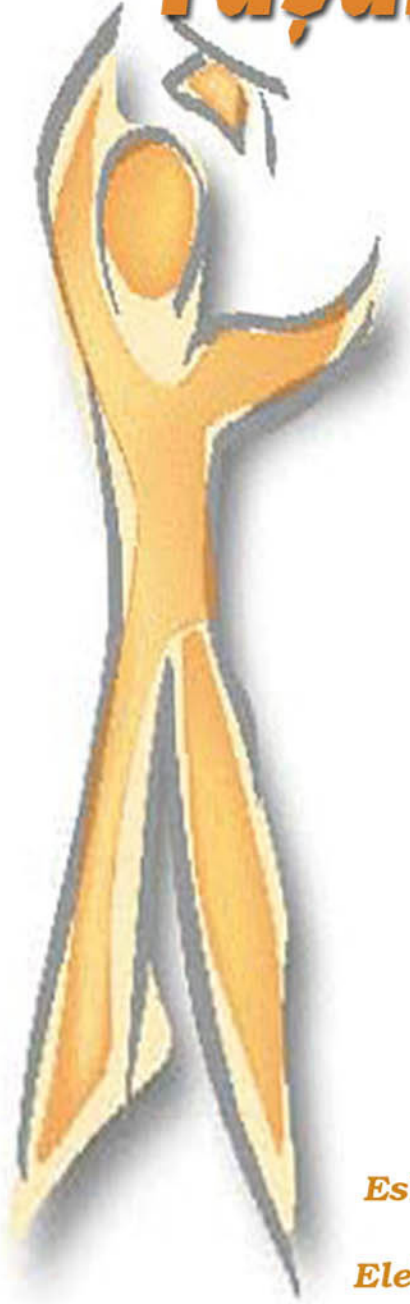

Açıköğretim Fakültesi Mezunlarının Çalışma Yaşamı ile İlişkileri

Prof. Dr. Uğur DEMİRAY

Eskişehir-Mayıs 1999

Elektronik ISBN 975-98590-4-1

AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ
MEZUNLARININ ÇALIŞMA YAŞAMI İLE İLİŞKİLERİ

Prof. Dr. Uğur DEMİRAY

Mayıs-1999
ESKİŞEHİR

Kitabın bölümleri yazarından izin alınmaksızın mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ya da başka tekniklerle çoğaltılabilir, basılabilir ve dağıtılabilir. Yapılacak olan alıntılara dipnot verilmesi ise yazarı memnun eder.

Any part of this book can be reproduced or stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means mechanical, electronic, photocopy, magnetic tape. If quotations noted as footnotes author will be honor.

Copyright © Uğur Demiray.

DEMİRAY, Uğur.

1. Anadolu Üniversitesi.
2. Açıköğretim Fakültesi Mezunları
3. Mezun Sektör İlişkisi

ISBN 975-98590-4-1

Dizgi : Uğur Demiray
Kapak Düzeni: Yard. Doç. Dr. Sibel Onursoy
Sayfa Düzeni, Grafik ve Tablolar: Yard. Doç. Dr. Deniz Kılıç
Yard. Doç. Dr. Haluk Birsen

**Tüm zorlu koşullara karşın
Açıköğretim Fakültesi'nde
öğrenim görerek, kendini
tamamlayan mezunlara**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IX
TEŞEKKÜR	XI
GRAFİKLER LİSTESİ	XII
TABLolar LİSTESİ	XVIII

BÖLÜM I GİRİŞ

1. UZAKTAN EĞİTİM	2
2. DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE UZAKTAN EĞİTİMİN TARİHSEL GELİŞİMİ	11
2.1. Dünyada Uzaktan Eğitimin Kısa Tarihçesi	11
2.2. Türkiye'de Uzaktan Eğitimin Kısa Tarihçesi	12
3. PROBLEM	18
4. AMAÇ	19
5. ÖNEM	20
6. SAYILTILAR	20
7. SINIRLILIKLAR	21
8. TANIMLAR	22

BÖLÜM II YÖNTEM VE ARAŞTIRMANIN YAPISI

1. EVREN VE ÖRNEKLEM	24
1.1. Evren	24
1.2. Örneklem Grubu	25
2. VERİ TOPLAMA ARACI VE YAPISI	27

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUMLAR

1. AÖF MEZUNLARININ GENEL ÖZELLİKLERİ	32
2. AÖF MEZUNLARININ AÖF'DE ÖĞRENİM GÖRME AMAÇLARININ ÖNEM VE GERÇEKLEŞME DÜZEYİ	44
3. AÖF MEZUNLARININ AÖF'E DEVAM EDERKEN UZUN DÖNEMLİ AMAÇLARINA İLİŞKİN DEĞİŞİM KONUSUNDA DÜŞÜNDÜKLERİ	73
4. AÖF MEZUNLARININ AÖF'DE ÖĞRENİM GÖRMELENERİNİN UZAK-YAKIN ÇEVRELERİNE ETKSİ	88
5. AÖF MEZUNLARININ DİPLOMALARININ EŞDEĞERLİLİK" KONUSUNDAKİ ALGILAMA VE KANILARI	94
6. AÖF MEZUNLARININ ÖĞRENCİLİK, MEZUNİYET VE MEZUNİYET SONRASI ÇALIŞMA YAŞAMI İLE İLİŞKİLERİ	98
6.1. AÖF Mezunlarının İş Bulma Süresi, Kanalı, Karşılaşılan Güçlükler ve Nedenleri	98
6.2. AÖF Mezunlarının Çalışma Zamanı	100
6.3. AÖF Mezunlarının İşteki Konumları	102
6.4. AÖF Mezunlarının Meslek Grupları	103
6.5. AÖF Mezunlarının İş Sektörleri	106
6.6. AÖF Mezunlarının İşlerindeki Hizmet Süreleri	107
6.7. AÖF Mezunlarının İşyerindeki Çalışan Sayısı	108
7. AÖF MEZUNLARININ İŞ DEĞİŞİKLİKLERİ, KONUMLARI VE YENİ İŞLERİNİN NİTELİKLERİ	109
7.1. AÖF Mezunlarının İş Değişiklikleri	109
7.2. AÖF Mezunlarının Yeni İşlerindeki Konumları	109
7.3. AÖF Mezunlarının Yeni İşinin Meslek Grupları	110
7.4. AÖF Mezunlarının Yeni İşinin Sektörü	110
7.5. AÖF Mezunlarının Yeni İşlerindeki Hizmet Süreleri	110
7.6. AÖF Mezunlarının Yeni İşlerinin Nitelikleri	111
7.7. AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmekle Elde Ettikleri Birikimin İş Değişimine Katkı Boyutu	116
8. AÖF MEZUNLARININ AÖF'DE ÖĞRENİM GÖRMEKLE ELDE ETTİKLERİ BİRİKİMİN ÇALIŞMA YAŞAMINA ETKİSİ	117
8.1. AÖF Mezunlarının İşlerindeki Karar Verme Gücü ve Yönü	117

8.2. AÖF Mezunlarının Seçtikleri Branş ile İşlerinin İlişki Boyutu	120
8.3. AÖF Mezunlarının Ekonomik Durumlarının Değişim Boyutu	120
8.4. AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmekle Elde Ettikleri Birikimin Sağladığı Doyum Avantaj ve Dezavantajları	122

BÖLÜM IV ÖZET SONUÇ VE ÖNERİLER

1. ÖZET	128
2. SONUÇ	131
3. ÖNERİLER	143

KAYNAKLAR	145
------------------	-----

EKLER

EK-I ANADOLU ÜNİVERSİTESİ AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ MEZUNLARI ARAŞTIRMASI ANKET ÖRNEĞİ	148
---	-----

EK-II ANADOLU ÜNİVERSİTESİ AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ BAZI MEZUNLARININ FAKÜLTEYE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	161
---	-----

EK-III DİĞER GRAFİK VE TABLOLAR	188
--	-----

ÖNSÖZ

Bu çalışmaya neden olan kavram ya da olgu, uzaktan eğitimin ülkemizdeki ilk ve yükseköğretim alanında tek uygulaması olan Açıköğretim Fakültesi (AÖF) ile bu sistemin çıktıları olan AÖF Mezunları'nın gördükleri eğitim sonunda ekonomi ve iş sektöründe ne konumda olduğudur. Başta Açıköğretim sözcüğünün kendisi olmak üzere, uzaktan eğitim ve Açıköğretim'in ülkemizde önce yüksek, sonra orta ve ilköğretim ile hizmet-içi eğitim boyutunda filizlenip boy vermesine neden olan Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi ve onun devamı olan Anadolu Üniversitesi yönetiminin; gerek uzaktan eğitimin gerekse de Açıköğretim Fakültesi'nin gelişimi adına katkısı yadsınamaz.

İşte bu yadsınamayacak olan gelişim sürecinde Açıköğretim Fakültesi'nin tarihsel gelişimi ile onun bu günkü konumuna ulaşmasında **“ona sahiplenme”** ya da **“fakülteyi fakülte yapan onun mezunlarıdır”** söylemi ile açıklayabilmek için, mezunlarının sektörde ve çalışma yaşamındaki durumları ile fakültelerinde almış oldukları eğitime ilişkin görüş ve düşüncelerini incelemek, bu çalışmanın temel iletisi olarak düzenlenmeye çalışılmıştır. Bu düzenleme, yıllarını AÖF'ün gelişimine vermiş olan yazarın, önce bir akademisyen ve sonra da bir dönem AÖF çalışanı olarak sorumluluk alanına girmektedir.

Bu sorumluluk, yazarı AÖF'nin kuruluşunun 15. yılında böyle bir inceleme yapması ve elde edilen verileri başta kamuoyu olmak üzere, Anadolu Üniversitesi, AÖF ve uzaktan eğitim yöntemi ile eğitim veren fakülte yönetimlerine ve sonra sırasıyla, AÖF mezunlarına, AÖF öğrencilerine, AÖF'de öğrenim görmeye aday gençlere, çeşitli iş sektörlerine, Yükseköğretim Kurulu ile Milli Eğitim Bakanlığı yetkililerine, Türk toplumuna ve sonul olarak dünyadaki diğer uzaktan eğitim veren kurum ve kuruluş sorumlularına sunmak üzere düşünmeye ve bu düşündüğünü gerçekleştirilmeye yöneltmiştir.

Çalışma; düşünce aşamasından başlayarak baskıya hazır hale gelene dek toplam olarak, beş yılda tamamlanmıştır. Bu süre içinde, elinizdeki çalışmanın yazarı, araştırmanın dışında zorunlu ve elinde olmayan

nedenlerle başka akademik çalışmalar da yapmak ve bitirmek zorunda kalmıştır. Ancak bu süre içerisinde, konu ile ilgili olarak ve elde edilen veriler zaman zaman ve olabildiğince diğerleriyle ve olası okurlar ile tartışılmış ulaşılan çeşitli görüş, eleştiri ve katkılar, yazarı olumlu yönde yüreklendirmiş, düşüncesini gerçekleştirmek üzere çalışma temposuna ivme kazandırmıştır.

Kazanılan bu ivme ile çalışmada önce birinci bölümde; uzaktan öğretim düşüncesinin temel yapısı, Dünya ve Türkiye'deki gelişim çizgisine yönelik tarihsel gelişimi, çalışmanın amacı, problemi, önemi, sınırlılıkları, varsayımları ve tanımları verilmiştir. İkinci bölümde; çalışmanın yöntemi, evreni, hedef kitle, örneklem tanımı ve veri toplama yolları ile veri toplama aracının özelliklerinin anlatımına yer verilmiştir.

Üçüncü bölüm ise, 2000 mezuna gönderilen ve 690 mezundan gelen yanıtlardan ankete kurallı yanıt veren, kullanılabilir 619'u değerlendirmeye alınmıştır. Elde edilen veriler sayısal ve yüzdeler olarak değerlendirilmiş, sonra grafikleştirilmiş, daha sonra önemli sayılabilecek durumlardan yorumlara gidilmiş ve bu bulgulardan genel çıkarımlara ulaşılmıştır.

Dördüncü bölümde ise, çalışmanın sonucu, özeti ve öneriler yer almaktadır. Ayrıca ekler bölümünde de araştırmanın veri aracını oluşturan anket örneğine, ankete ek olarak gönderilen mezunların fakülteye ilişkin görüşleri ile bazı ek grafik ve tablolara yer verilmiştir.

Yazar burada özlemini duyduğu üç konuyu belirtmeden geçmek istememektedir. Bunlardan birincisi; bu ya da buna benzer çalışmaların düzenli olarak, örneğin beşer yıllık belli aralıklarla yinelenmesidir. İkinci olarak, bu çalışmanın daha ayrıntılı, özel araştırma konularına yönelerek geliştirilmesidir. Ve üçüncü olarak da konu ile ilgili olumlu/olumsuz tüm eleştiri ya da düşüncelerin en kısa zamanda yazarın kendisine iletilmesidir. Özellikle üçüncü özlemin gerçekleşmesi yazarın yapabileceklerinin de ötesinde, aydın ve bilinçli okurların sorumluluğuna düşmektedir.

Yazar AÖF'lü olsun ya da olmasın tüm okur ya da eleştiri sahiplerine sonsuz bir güven ve saygı duymaktadır.
Bir başka çalışmada size ulaşmak dileği ile ..

Mart-1999
ESKİŞEHİR

Dr. Uğur DEMİRAY
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

TEŞEKKÜR

Çalışmaya; düşünce aşamasından başlayarak, araştırmanın gerçekleştirme, yazım, çizim, basım ve dağıtım aşamaları ile ilgili olarak bir çok kişinin desteği, emeği ve katkısı geçti. Bunun yadsınamayacak bilincindeyim. Ancak burada, tek tek adlarına yer veremeyeceğim kadar çok olan tüm dostlarıma, teşekkürlerimle gönül borcumun olduğunu belirtmeyi ve bunu araştırmanın en önemli parçası olarak gördüğümü vurgulamak isterim.

Uğur DEMİRAY

GRAFİKLER LİSTESİ

GRAFİK: 1- AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Diploma Alma Konusuna Verdikleri Önem Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	45
GRAFİK: 2- AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Diploma Alma Durumunun Gerçekleşme Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	46
GRAFİK: 3- AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Belli Bir Konuya Yönelme Konusuna Verdikleri Önem Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	47
GRAFİK: 4- AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Belli Bir Konuya Yönelme Durumunun Gerçekleşme Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	48
GRAFİK: 5- AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Öğrenim Düzeylerini Yükselterek Daha İyi Kazanabilir Hale Gelme Konusuna Verdikleri Önem Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	49
GRAFİK: 6- AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Öğrenim Düzeylerini Yükselterek Daha İyi Kazanabilir Hale Gelme Durumunun Gerçekleşme Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	50
GRAFİK: 7- AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Kendilerini Kanıtlama Konusuna Verdikleri Önem Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	50
GRAFİK: 8- AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Kendilerini Kanıtlama Durumunun Gerçekleşme Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	51
GRAFİK: 9- AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle İş Arkadaşları Arasında Daha İyi Bir Konuma Gelme Konusuna Verdikleri Önem Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	52

GRAFİK: 10-AÖFMezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle İş Arkadaşları Arasında Daha İyi Bir Konuma Gelme Durumunun Gerçekleşme Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	53
GRAFİK: 11-AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Yeni Bir Meslek Edinme Konusuna Verdikleri Önem Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	54
GRAFİK: 12-AÖFMezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Yeni Bir Meslek Edinme Durumunun Gerçekleşme Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	54
GRAFİK: 13-AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Yaşam Deneyimini Artırma Konusuna Verdikleri Önem Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	55
GRAFİK: 14-AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Yaşam Deneyimini Artırma Durumunun Gerçekleşme Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	56
GRAFİK: 15-AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Önceki Ya da Şimdiki işinde Daha İyi Bir Konuma Gelme Konusuna Verdikleri Önem Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	57
GRAFİK: 16-AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Önceki Ya da Şimdiki işinde Daha İyi Bir Konuma Gelme Durumunun Gerçekleşme Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	57
GRAFİK: 17-AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Kültürünü Artırma Konusuna Verdikleri Önem Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	58
GRAFİK: 18-AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Kültürünü Artırma Durumunun Gerçekleşme Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	59
GRAFİK: 19-AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle İşinde Yükselme Konumuna Gelme Konusuna Verdikleri Önem Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	61

GRAFİK: 20 -AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle İşinde Yükselme Konumuna Gelme Durumunun Gerçekleşme Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	62
GRAFİK: 21 -AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle İş Yaşamındaki Engelleri Aşma Konusuna Verdikleri Önem Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	63
GRAFİK: 22 -AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle İş Yaşamındaki Engelleri Aşma Durumunun Gerçekleşme Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	64
GRAFİK: 23 -AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Sistemli Ders Çalışmayı Öğrenme Konusuna Verdikleri Önem Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	65
GRAFİK: 24 -AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Sistemli Ders Çalışmayı Öğrenme Durumunun Gerçekleşme Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	66
GRAFİK: 25 -AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Aile Üyeleri İçersinde daha Saygın Bir Konuma Gelme Konusuna Verdikleri Önem Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	67
GRAFİK: 26 -AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Aile Üyeleri İçersinde Daha Saygın Bir Konuma Gelme Durumunun Gerçekleşme Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	68
GRAFİK:27 -AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle İşleri İle İlgili Birşeyler Öğrenmi Konusuna Verdikleri Önem Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	69
GRAFİK:28 -AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle İşleri İle İlgili Birşeyler Öğrenmi Konusuna Verdikleri Gerçekleşme Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	70
GRAFİK: 29 -AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Geçmişte Elde Edemediği Fırsatlara Yeniden Kavuşma Konusuna Verdikleri Önem Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	71

GRAFİK: 30- AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle Geçmişte Elde Edemediği Fırsatlara Yeniden Kavuşma Durumunun Gerçekleşme Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.	72
GRAFİK: 31- AÖF Mezunlarının Uzaktan Öğretim Yöntemiyle Üniversiteye Devam Ederken Uzun Dönemli Amaçlarında Bir Değişme Olup Olmadığının Yüzde olarak Dağılımı.	74
GRAFİK: 32- AÖF Mezunlarının Uzaktan Öğretim Yöntemiyle Üniversiteye Devam Ederken Uzun Dönemli Amaçlarında Kendine Güven Konusunda Bir Değişme Olup Olmadığının Yüzde olarak Dağılımı.	75
GRAFİK: 33- AÖF Mezunlarının Uzaktan Öğretim Yöntemiyle Üniversiteye Devam Ederken Uzun Dönemli Amaçlarında Daha İyi Bir Toplumsal Yaşam ve Yeni Arkadaşlıklar Geliştirme Konusunda Bir Değişme Olup Olmadığının Yüzde Olarak Dağılımı.	77
GRAFİK: 34- AÖF Mezunlarının Uzaktan Öğretim Yöntemiyle Üniversiteye Devam Ederken Uzun Dönemli Amaçlarında Diğerleriyle Daha İyi Bir İletişim Kurabilme Konusunda Bir Değişme Olup Olmadığının Yüzde Olarak Dağılımı.	78
GRAFİK: 35- AÖF Mezunlarının Uzaktan Öğretim Yöntemiyle Üniversiteye Devam Ederken Uzun Dönemli Amaçlarında Daha Huzursuz, Çabuk Kızan, Aşırı Hareketli ve Sıkıntılı Bir İnsan Haline Gelme Konusunda Bir Değişme Olup Olmadığının Yüzde Olarak Dağılımı.	79
GRAFİK: 36- AÖF Mezunlarının Uzaktan Öğretim Yöntemiyle Üniversiteye Devam Ederken Uzun Dönemli Amaçlarında Yeni Ufukların Açılması, Amaçlar Edinme Konusunda Bir Değişme Olup Olmadığının Yüzde Olarak Dağılımı.	81
GRAFİK: 37- AÖF Mezunlarının Uzaktan Öğretim Yöntemiyle Üniversiteye Devam Ederken Uzun Dönemli Amaçlarında Öğrenime Başladığı Zamanlardaki Arkadaşlardan Kopma, ilişkilerinin Kesilmesi Konusunda Bir Değişme Olup Olmadığının Yüzde Olarak Dağılımı.	82

GRAFİK: 38- AÖF Mezunlarının Uzaktan Öğretim Yöntemiyle Üniversiteye Devam Ederken Uzun Dönemli Amaçlarında Gerektiğinde Daha Girişken Kişi Haline Gelme Konusunda Bir Değişme Olup Olmadığının Yüzde Olarak Dağılımı.	83
GRAFİK: 39- AÖF Mezunlarının Uzaktan Öğretim Yöntemiyle Üniversiteye Devam Ederken Uzun Dönemli Amaçlarında Değiştirme İmkânı Olmayan Şeylerden Mutsuzluk Duyan Bir İnsan Haline Gelme Konusunda Bir Değişme Olup Olmadığının Yüzde Olarak Dağılımı.	84
GRAFİK: 40- AÖF Mezunlarının Uzaktan Öğretim Yöntemiyle Üniversiteye Devam Ederken Uzun Dönemli Amaçlarında Daha Dengeli, Olgun Bir Kişi Haline Gelme Konusunda Bir Değişme Olup Olmadığının Yüzde Olarak Dağılımı.	85
GRAFİK: 41- AÖF Mezunlarının Uzaktan Öğretim Yöntemiyle Üniversiteye Devam Ederken Uzun Dönemli Amaçlarında Olgu ve Olaylara Farklı Bakış Açısı Kazanma Konusunda Bir Değişme Olup Olmadığının Yüzde Olarak Dağılımı.	87
GRAFİK: 42- AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmelerinin Bir Kişi Olarak Kendisi Üzerinde Etkisinin Olup Olmadığı Konusunun Yüzde Olarak Dağılımı.	88
GRAFİK: 43- AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmelerinin Sosyal Yaşamı ve Diğerleriyle İlişkileri Üzerinde Etkisinin Olup Olmadığı Konusunun Yüzde Olarak Dağılımı.	89
GRAFİK: 44- AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmelerinin Ailesi ve Aile Yaşamı İlişkileri Üzerinde Etkisinin Olup Olmadığı Konusunun Yüzde Olarak Dağılımı.	90
GRAFİK: 45- AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmelerinin İş ve Meslek İlişkileri Üzerinde Etkisinin Olup Olmadığı Konusunun Yüzde Olarak Dağılımı.	91
GRAFİK: 46- AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmelerinin Toplumun Bir Üyesi (Vatandaş) Olarak	

Üzerinde Etkisinin Olup Olmadığı Konusunun Yüzde Olarak Dağılımı.	92
GRAFİK: 48 AÖF Diplomasının Eşdeğerliliği Konusunda Kendisi, İş Arkadaşları, Amirleri ve Diğer Üniversite Mezunlarının Ne Düşündüklerinin Yüzde Olarak Dağılımı	95
GRAFİK: 49 AÖF'e Devam Ederken Çalışmayan AÖF Mezunlarının Mezuniyet Sonrasında İş Bulmada Güçlük Çekip Çekmediklerinin Yüzde Olarak Dağılımı	99

TABLÖLAR LİSTESİ

TABLO: 1 AÖF Mezunlarının AÖF'e Kaydolduğunda, Mezun Olduğunda ve Şimdiki Medeni Durumunun Yüzde Olarak Dağılımı	33
TABLO: 2 AÖF Mezunlarının AÖF'e Kaydolduğunda, Mezun Olduğunda Sahip Olduğu Çocuk Sayısının Yüzde Olarak Dağılımı	33
TABLO: 3 AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Gördüğü Yıllarda Karşılaştıkları Güçlüklerin Yüzde Olarak Dağılımı	36
TABLO: 4 AÖF Mezunlarının AÖF'e Kaydolduğunda, Mezun Olduğunda ve Şimdiki İşinde Çalışma Durumunun Yüzde Olarak Dağılımı	101
TABLO: 5 AÖF Mezunlarının İş Değişiklikleri İle İlgili Olarak Ayrıntı Bilgilerin Yüzde Olarak Dağılımı	188
TABLO: 6 AÖF Mezunlarınca Bir İşteki Niteliklerin Önemi İle Halen Çalışmakta Olduğu İş Niteliklerinin Yüzde Olarak Dağılımı	113
TABLO: 7 AÖF Mezunlarının Şimdiki İşlerinde Profesyonel Nitelikte Karar Verme Durumlarının Yüzde Olarak Dağılımı	118
TABLO: 8 AÖF Mezunlarının AÖF'e Kaydolduğunda, Mezun Olduğunda ve Şimdi Brüt Aylık Gelirinin Yüzde Olarak Dağılımı	121
TABLO: 9 AÖF Mezunları AÖF'de Öğrenimlerini Tamamlamakla Aile, Arkadaş, Komşu, Meslektaşlar, Amirleri Ve Mesleğini Tamamlayan Diğer Meslektaşlar Türü Çevre İçersinde Yüksek Prestij Elde Edip Etmediklerinin Yüzde Olarak Dağılımı	126

BÖLÜM I GİRİŞ

Bu bölümde çalışmaya giriş olması açısından çok ayrıntıya girmeksizin, genel çizgileriyle uzaktan eğitim yönteminin ne olduğu, örgün (geleneksel) eğitim yöntemine oranla avantajları, sınırlılıkları, Dünya ve Türkiye'deki tarihsel gelişimi konuları ile araştırmanın problemi, amacı, önemi, sayıltı, sınırlılıkları ve araştırma boyunca sıklıkla geçen kavram ve terimlerin açıklandığı tanımlar başlıklarına yer verilecektir.

1-UZAKTAN EĞİTİM

Çağdaşlaşma yolunda, kitlelerin giderek, nicel ve nitel açıdan artan eğitim gereksinimleri; eğitim sistemlerini çağdaş gelişmelerin izlemesini kaçınılmaz kılmaktadır. Örgün (geleneksel) olsun, yaygın olsun tüm eğitim sistem ve bu sistemlerin yapılandırıcıları, karar vericileri ve toplumun aydınları; içinde bulundukları toplumun sosyo-ekonomik-kültürel yapısının gereksindikleri ile çağdaş bilimsel ve teknolojik gelişmelerin uyumlu bütünlüğünü oluşturacak bir yapıya yönelmedikçe; eş deyişle, toplumun eğitim gereksinmesi ile gelişen çağdaş eğitim yöntemleri, karşılıklı olarak etkileşmedikçe, kendilerini yenilemedikçe, ancak ve ancak önce kendi kurumsal yapılarının, daha sonra da içinde bulunduğu toplumun çöküşünü izlemek zorunda kalacaktır. Hatta bu kimseler izlemekle de kalmayacak, bu çöküşün tarihsel sorumluluğunu üstlenecek, ortak olacak ve daha ötesi mimarları olacaklardır

Bireylerin daha üretici, daha verimli ve mutlu olmaları için gerekli bilgi ve becerilere yönelik gereksinimleri artmakta ve giderek de karmaşıklaşmaktadır. Örneğin tarım sektöründe çalışan kitleler için gerekli olan bilginin büyük bir bölümü, biçimsel (ilk, orta, lise eğitim müfredatı gibi) bir eğitim gerektirmeden kuşaklar boyu da aktarılabilmektedir. Oysa bununla birlikte ortaya çıkan çok sayıda yeni iş ve meslek alanları uzun ve biçimsel eğitim süreçlerini gerektirmekte ve hatta bu süreçlerin uygulanmasını zorunlu kılmaktadır.

Çağımızda bilim ve teknoloji alanlarındaki gelişmeler, toplumların yapısını ve eğitim sistemlerini derinden etkilemekte ve onları değişime zorlamaktadır. Özellikle kitle iletişim araçları, bilgisayar teknolojisi, nükleer ve biyoteknoloji gibi alanlardaki gelişmeler toplumdaki bu yapısal değişimin ivmesini hızlandıracak niteliktedir.

Bu değişim de eğitim alanında, okul çağındaki nüfusa paralel eğitim olanağının sağlanmasını, çalışan nüfusun da bilgi ve beceri düzeyinin sürekli olarak yükseltilmesini, bunun için de hem eğitim programlarının toplumun yeni gereksinmelerine göre çeşitlendirilmesini, hem de öğretim programlarının ve eğitim araçlarının sürekli yenilenmesini, yeni eğitim

teknolojilerinin geliştirilmesini ve bunların örgün ve yaygın eğitimde kullanılmasını kaçınılmaz kılmaktadır. (Akademi, 1993, s.4). Bu kaçınılmazlığın ivmesini artıran diğer önemli değişkenleri ise;

- bilginin geçerlilik süresinin çok kısalmış olması, eğitim çeşitliliğinin hızlanması,
- artan eğitim gereksinmesinin geleneksel eğitim yöntemleriyle (eş deyişle kitle iletişim araçlarının işe katılmadığı ya da yeterince sisteme katkıda bulunmadığı durumlar karşılanamaması,
- artan eğitim talebi karşısında eğitim sürecinde birey başına düşen maliyetin azaltılması gerekliliği ve üretilen teknolojilerin eğitimde etkin bir biçimde kullanılması zorunluluğudur. (Anadolu Üniversitesi, 1989, s. 4-5.)

Buradaki yeni eğitim teknolojileri kavramı, öğretilmesi gereken bilgilerin kısa zamanda en kolay şekilde ve öğrenenlerin zeka, yetenek, kavrama, algı, öğrenme hızı, kapasitesi ve kültürel yönden bireysel farklılıklarını giderecek şekilde düzenlenerek öğrencilere iletilmesini sağlayacak araç-gereç ve yöntemleri içermektedir. Bu anlamda bir eğitim aracı olarak radyo, televizyon ve video gibi kitle iletişim araçları kullanılmakta ve bu araçlara dayalı olarak kullanılan açıköğretim ya da uzaktan öğretim sistemi bütün ülkelerin eğitim sistemleri içinde giderek yaygınlaşmaktadır. (Akademi, 1993, s. 4.)

Bugün kendini yenileyebilen ve çağın gelişmeleri ile kendi toplumunun gerekleri arasında denge kurabilmiş pek çok örgün eğitim sisteminin ayakta kaldığı ve toplumsal yaşam sürecinde etkin olduğu bilinmektedir. Bununla birlikte; örgün eğitim işleyişinin yanı sıra, çağdaş eğitim ve teknolojik yöntemleri eğitim sistemlerinde devreye koyan ülkelerin sayısı da giderek artmaktadır.

İletişim teknolojisindeki baş döndürücü gelişme ve ilerlemeler, yaşamın pek çok alanında insanoğlunu ve toplumları çevrelemektedir. Bu gelişmeden her alan etkilense de, bunların başında eğitim sistemleri gelmektedir. Eğitim sistemi kendi başına soyut bir kavramdır. Bu kavramı yaşamımızda işlevsel kılan yöneticiler, planlamacılar ve karar vericilerdir. Bu gelişme ve olgular karşısında kuşkusuz günümüz eğitimcileri, eğitim yöneticileri ve özellikle de eğitim planlamacıları en çok etkilenen grubu oluşturmaktadır. Örgün eğitim yöntemine karşı bir seçenek olduğu savunulan ve çağdaş iletişim teknolojilerini işleyiş sistemi içine alarak, daha fazla insana eğitim/öğretim hizmeti ulaştırdığı ileri sürülen uzaktan öğretim yöntemleri bugün pek çok ülkede uygulama alanı bulmaktadır.

Uzaktan öğretim kavramı genel olarak; geleneksel okul ve sınıf öğretimi yönteminin karşısında, öğretici ile öğrencilerin fiziksel olarak birbirlerinden ayrı mekanlarda bulunması zorunluluğu nedeni ile öğretim sürecinin gerçekleştirilmesini sağlayan, öğretim bileşenlerinin uyumlu bir biçimle bütünleştirildiği bir yöntem olarak tanımlanabilir. (Demiray, 1993, s. 8)

Bu genel tanım çerçevesinde uzaktan öğretim yönteminin biçimselden-biçimsel olmayan öğretim ortamlarına dek uzanan geniş bir yelpazeyi kapsayan uygulama alanı içinde değerlendireceği gerçeği bulunmaktadır. Bu gerçek, insanın kutsal ve en temel hakları arasında sayılan “ömür boyu öğrenim hakkı” gerçeği ile bir paralellik göstermektedir. Bu paralellik durumu karşısında; “Bu bireysel değer yargısı, toplumsal açıdan bakıldığında ekonomik kalkınma ve toplum refahının temel öğelerinden birini oluşturur. Üretimin temel etkenlerinden olan, insanın düşünce yaratması ve becerisinin geliştirilerek, üretime dönüştürülmesinde eğitmekten başka bir yol henüz bulunmuş değildir. Bu nedenle toplumlar adlandırılırken, “gelişmiş ya da az gelişmiş toplum” yerine, “öğrenim düzeyi yüksek ya da düşük toplum” deyimleri daha somut ve daha açıklayıcı düşmektedir. (ayrıntılı bilgi için Bkz. Büyükerşen, 1986)

Sağlıklı iletişim için yüz yüze gelmekten başka bir teknolojik vasıtanın varolmadığı bir çağda, düzenli öğretimin de sınıftan başka bir ortamda cereyan edebilmesi elbette düşünülemez. Ancak; mesajları karşılıklı iletmek posta, radyo, televizyon, telefon, fax, video, videotext, bilgisayar vb. araçların bulunduğu ve sürekli geliştirildiği bir çağda, öğretim süreci için bu araçları da yok saymaya anlam vermek mümkün değildir. Bu araçların günlük yaşamımızda kaçınılmaz olarak kullanabilirliğini zorunlu kılan nedenler, öğretim açısından da aynen geçerlidir. (Büyükerşen ve Özgü, 1990, s.14)

Teknoloji ile türevlerinin oluşturduğu bu araçların, öğretim sürecinde işe koşulmaması kesinlikle düşünülemezdi. Eğitim teknolojisindeki gelişmelerin öğrenme ortamlarına sağladığı esneklik, kendi kendine öğrenebilme ortamını düzenlemedeki getirdiği kolaylıklar, bireyin neyi, ne zaman, nerede, ne kadar öğrenmesi gerektiği konusundaki bireysel karar ve denetimi, eş deyişle inisiyatifi, fırsat eşitliği, kendince yaratma, çeşitliliği arttırma, kaynakların etkin kullanımı ve benzeri katkılar uzaktan öğretim kavramının yaygın ve sürekli olarak toplum kalkınmasında ne denli işlevsel olabileceğini göstermiştir.

Örneğin 1964’de bağımsızlığı kazandığında toplam nüfusu 3.5 milyon olan Zambiya’da, tam 1200 orta dereceli okul mezunu ve 100’ün biraz üzerinde de yükseköğül mezunu bulunuyordu. Yeni Zambiya yönetimi yaygın ve

sürekli eğitimi öncelikli hedef olarak toplum kalkınması yönünde köklü ve kararlı bir planlama ile uzun soluklu bir uygulamaya girişti.

Çalışmalar, bağımsızlık günlerinde okul dışındaki yetişkinlerin eğitim gereksinimlerini karşılamaya yönelik ivme kazandı. 1964 yılında kurulan Genel Eğitim ve Kültür Bakanlığı Mektupla Eğitim Yüksek Okulunca, Denetlenmiş Çalışma Gruplarında yetişkinler ile ilkokulu bırakmış gençler için ortaokul düzeyinde mektupla eğitim ortamı sağlanmıştır.

Bu kalkınma hamlesi içersinde 1964’de 129 olan yüksek öğretimli sayısı 1980’de 32.000’e yükseldi. Yine 1980’lerde 10.000 Denetlenmiş Çalışma Grubu oluştu. Bu örnekte uzaktan öğretim yönteminin toplumsal kalkınmadaki işlevi uzaktan öğretim literatüründe; uzaktan öğretimin toplumsal gelişmede işlevsel rolü olarak **“Zambiya Modeli”** adıyla anılmaktadır. (ayrıntılı bilgi için Bkz. Demiray, 1995)

Kuşku yok ki, uzaktan eğitim yöntemlerinin eğitim sistemleri içersinde vazgeçilmez, tek seçenek olduğunu savunmak doğru değildir. Ancak unutulmamalıdır ki; bu yöntemin örgün eğitim karşısında gerçekten üstün, öğrenme ve algılamada daha işlevsel olabilme ve hedefine ulaşabilecek özellikleri bulunmaktadır. işte bu nedenlerle, bir çok ülke ileriye yönelik olarak saptadıkları çok amaçlı ve çok amaçlı, bireyi ön plana alan eğitim politikalarında bu yöntemi, eğitim sistemleriyle uyumlaştırmayı kabul etmiş ve uygulamaya koymuşlardır.

Bugün uzaktan eğitim, Türkiye dahil olmak üzere ABD, Rusya, Endonezya, Pakistan, Sri Lanka, Gana, Çin, Avustralya, Almanya, İngiltere ile adını sadece reklamlarda (İş Bankası reklamlarından) duyabildiğimiz Papua Yeni Gine gibi ülkelerin pek çoğunda uygulama alanı bulmaktadır.

Uzaktan eğitim, yaş, hastalık, coğrafi uzaklık, ailevi durumlar, zaman ve para sıkıntısı gibi çeşitli nedenlerle örgün okul ve eğitim kurumlarında eğitim/öğretim olanağı bulamayan ya da elde ettiği bu olanağı yitiren kişilere, çeşitli türdeki basılı, görsel/işitsel, yüz yüze eğitim (rehberlik ve akademik danışmanlık gibi) ve elektronik materyaller kullanarak eğitim/öğrenim olanağı sunan bir eğitim yöntemidir.

Kimi çevrelerce, duvarsız öğrenim, duvarsız eğitim, açıköğretim, açikeğitim, informal eğitim, yaşam boyu eğitim, sürekli eğitim gibi kavramlar ile dile getirilen ya da anılan bu eğitim yönteminde; kurumun bir üyesi olarak öğrencinin içinde bulunduğu eğitim sistemine, bu eğitim sistemindeki gelişmelere bilişsel ve duyuşsal düzeyde katılımı olmazsa olmaz bir gerektir. Hatta öyle ki; birçok uzaktan eğitim kurumunda öğrenci kendisini o kuruma

ait bir birey olarak görmesine ilişkin duyduğu iletişim kurma gereksinmesi; sistemin en önemli ve temel gereksinmelerinden biri olarak belirtilmektedir.

Uzaktan öğretim sistemlerinde kurum ile çeşitli düzey ve konumda ilişkide bulunan birey; kurumu ile temelde eğitim bileşenleri olan basılı materyaller ve bu basılı materyalleri destekleyen radyo, televizyon, yüz yüze, video, bilgisayar ve diğer görsel/işitsel elektronik iletişim kanalları ile karşı karşıyadır.

Uzaktan eğitim kurumlarındaki programların tamamına yakınında, birincil eğitim materyalini basılı malzemeler, bunu da çoğunlukla kitaplar ve ders notları oluşturmaktadır. Diğer eğitim bileşenleri ve iletişim kanalları, öğrenci ile uzaktan eğitim kurumu arasında takip edilen program, ders, kurs ya da kavramların içeriği ile ilgili olarak akademik düzlemde iletişim kurmayı, öğrenilmesi gereken konu ile ilgili, her iki tarafın görüşlerini açıklayabildiği, düşüncelerini aktarabileceği günümüz çağdaş görsel/işitsel araçlar ile günümüz iletişim teknolojisinin geliştirdiği elektronik araçlardır.

Bu açılımlar ışığında, uzaktan eğitimin salt kendi kendine eğitim ile eşit bir kavram olmadığı konusunun burada vurgulanması bir gereklilik, hatta bir zorunluluktur. Çünkü; yukarıda belirtildiği gibi uzaktan eğitim sisteminde öğrenci öğrenme sürecinde yalnız değildir. Uzaktan eğitimde öğrenci ile birlikte onun öğrenme sürecini etkileyen, hatta etkilemek üzere çok yönlü, kapsamlı bir organizasyon vardır. Belki de uzaktan eğitim öğrencisi için, bilinen geleneksel eğitim ortam düzenlemelerinden çok farklı ve daha geniş bir eğitim ortam düzenlemesinin varlığını burada vurgulamak daha yararlı olacaktır. Bu uzaktan eğitim ortam düzenlemesinde;

- öğrenci ve öğretmenin bir araya gelmesi,
- sorulanların yanıtlanabildiği aktif öğrenme,
- öğrencilerin kavrama düzeylerinin öğretilen bilginin öğrenilmesi, öğrenci çalışmalarının değerlendirme sürecinin işletilmesi, varolan hataların düzeltilmesi süreci.
- öğrencilerin çalışmalarının sıvanması, öğrenme ve kavrama düzeyinin ölçülmesi gibi öncelikler bu ortamların yaratılma nedenidir.

Uzaktan eğitim sistemleri; öğrenme amaçları, uyguladıkları yöntemler, program ya da ders içerikleri, öğrenilenlerin ölçülmesi için uygulanan sınavları, öğrenme yeri, zamanı, öğrencinin sosyo-ekonomik ve kültürel durumları gibi konular açısından örgün eğitim sistemlerinden farklılıklar göstermektedir.

Bu farklılıklar kimi kez avantaj ya da uzaktan eğitimin sağladığı olanaklar, kimi kez de dezavantajlar ya da uzaktan eğitimin sınırlılıkları olarak değerlendirilmektedir. Uzaktan eğitimin sağladığı olanaklar şöyle sıralanabilir:

- Uzaktan eğitim öncelikle öğrenme zamanı açısından önemli farklılıklar göstermektedir. Günün her saatinde, hafta sonları günlerde, istediği herhangi bir yıl ve hatta tatil zamanlarında bile eğitim yapabilmektedir.
- Öğrenciler kendilerine empoze edilen ya da kendilerinden istenilen zaman diliminde çalışmak zorunluluğunda değillerdir. Örneğin, örgün eğitim sistemlerinde konular o gün, o sınıfta, o sönestri işlenilmek üzere öğrenci tarafından çalışılmak zorundadır. O ders ya da konular bir başka gün, bir başka mekanda, ikinci sönestri çalışılmaz, mutlaka birinci dönem içersinde, hatta o hafta, o gün ve o sınıfta çalışılmak zorundadır. Uzaktan öğretimde çok özel, sınırlı hallerde böylesi bir durum söz konusu olabilmektedir. Bu açıdan uzaktan eğitim uygulanması ve programlarında yer alan konu ve kavramların çalışılma zamanı konusunda esnekliğe, diğer bir anlatımla avantaja sahip olduğu ileri sürölüp savunulabilir.
- Uzaktan eğitimde tıpkı zaman esnekliğinde olduğu gibi çalışma yeri/mekanı açısından da bir esneklik, avantaj olduğu söylenebilir. Uzaktan eğitimde öğrenme yeri evden arabaya, otelden trene, çalışma merkezlerinden işyerinde çalışmaya kadar uzanan geniş bir yer/mekan yelpazesi içersinde söz konusu olabilir. Oysa örgün eğitimde öğretim ve çalışma yeri kavramı önemli oranda okul ya da sınıf mekanı gibi bir sınırlılığa sahiptir.
- Uzaktan eğitimde öğrencinin öğrenme hızı ve kapasitesi açısından yine bir avantaj ile karşılaşmaktadır. Bir sınıf ortamında olmayan öğrenci öğrenmek durumunda olduklarını, kendi öğrenme hızı ve kapasitesine göre ayarlama koşul ve sansına sahiptir. Ne kendisinden daha hızlı öğrenme kapasitesinde olanlara yetişmek gibi bir sıkıntı, ne de, kendisinden daha düşük öğrenme kapasitesine sahip olanlardan sıkılma gibi bir durum söz konusudur.
- Uzaktan eğitimde fırsat eşitliği ve demokratizasyon kavramlarıyla açıklanabilecek bir avantajdan da söz edilebilir.

Uzaktan eğitim yöntemi, bilginin ve eğitimin geniş kitlelere ulaştırılmasını olanaklı kılar.

- Uzaktan eğitimde okur-yazarlık eğitiminden doktora düzeyine kadar diplomalı ya da sertifika ve belge düzeyinde her tür eğitim yapılabilir.
- Uzaktan eğitimde öğrenci başına düşen birim maliyet örgün eğitime oranla daha düşüktür. Birim maliyetin düşüklüğü ulaşılan öğrenci kitlenin çokluğu ve uygulanan eğitim bileşenlerinin yinelenerek kullanılması halinde giderek artan bir düşüş sergiler.
- Uzaktan eğitimde bireylerin kendi kendine karar verme girişimcilik yönlerinin gelişmesine olanak sağlanır.
- Az önce genel çizgilerle belirtilen uzaktan eğitimin avantajları yanı sıra dezavantaj sayılabilecek bir dizi sınırlılıklar da söz konusudur. Bunlar:
- Uzaktan eğitim yönteminde düzenlenen öğrenme ortamlarında önemli görülen yüz yüze etkileşim ortam ve olanakları bazen sınırlılık göstermektedir.
- Uzaktan eğitimde öğrenme sürecinde karşılaşılan öğrenme güçlüklerinin anında çözülememe ve bu durumun ardından gelişebilecek sıkıntılar da sınırlılık olarak görülmektedir. Anında yardım görmeme ve sorunun giderilmesinden kaynaklanabilecek davranışların gelişimi, uzaktan eğitimde önemli bir sınırlılık olarak değerlendirilir.
- Uzaktan eğitim, kendi kendine çalışma alışkanlığı olmayan ve bu yeteneğini geliştirmemiş bireyler için de bir sınırlılık oluşturmaktadır.
- Uzaktan eğitim, çalışan bireylerin kendilerine ayıracağı boş zaman dilimlerinde ders çalışma durumuna itmesi açısından bir özelliğe sahiptir. Bu durum, bireyin kendi kendisini gerçekleştirme sürecinin ivmesine etkide bulunmaktadır. Bu ivmenin azalması bireyin toplumla uyumlu bütünleşmesini engelleyen bir sınırlılık olarak ileri sürülmektedir.
- Uzaktan eğitim, genellikle labrotuvar, atölye gibi uygulama ağırlıklı konuların işlenmesinde ve öğrenci sayısındaki fazlalık nedeni ile önemli sayılabilecek bir dizi sınırlılıklara da sahiptir.

Tüm bu avantaj ve sınırlılıklar içerisinde öğrenici kesime eğitim hizmeti sunan uzaktan öğretim sistemleri, sunduğu eğitim alanı ile yakından ilişkili olarak eğitim paket ve materyallerini farklı eğitim bileşenlerinden oluşturduğu uyumlu (harmonik) bütün olarak hazırlar.

Uzaktan eğitim sistemlerinde kullanılan eğitim bileşenleri, uzaktan eğitim yöntemlerinin gelişim çizgisi ve ülkeden ülkeye uygulanış biçimlerine göre farklılaşabilmektedir. Ancak şurası vurgulanmalıdır ki, uzaktan eğitim hangi ülkede uygulanırsa uygulansın, temel olarak kullanacağı eğitim bileşenleri çok da farklılaşmamaktadır. Uygulanan uzaktan eğitim sistemi eğitim bileşenlerinin temel birkaçını birarada kullanmakta ya da diğer birkaçını birarada kullanmaktadır.

Uzaktan eğitim sistemlerinin, gelişim çizgisine göre kullandığı eğitim bileşenleri; birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü ve beşinci kuşak olarak sınırlandırılabilir. Bunlar:

Birinci Kuşakta; demonstrasyonlar, yazı tahtası, sergiler, modeller, tahtalar, kartlar ve grafikler,

ikinci Kuşakta; kitaplar ve yazılı metinler,

Üçüncü kuşakta; fotoğraf, saydam, radyo, sesli filmler ve eğitim televizyonları,

Dördüncü kuşakta; dil laboratuvarları, bilgisayar,

Beşinci kuşakta ise video, telefon bilgisayar, televizyon, uydu, video ve tele konferans, CD-Roomlar interaktif araç-gereçlerdir.

Uzaktan eğitimin farklı toplumlardaki uygulamalarında kullanılan eğitim bileşenleri yukarıda sayılan eğitim araçlarından birinin, bir grubunun ya da birkaçının birarada ve farklı ağırlık içeren oranlarda kullanıldığı görülmektedir. Bu bağlamda, eğitim bileşenleri bir başka anlatımla; basılı, işitsel, görsel, görsel-işitsel, yüz yüze ve interaktif araçlar olarak sınıflanabilir.

Basılı eğitim bileşenleri denildiğinde temelde ders kitapları ile bu ders kitaplarını destekleyen diğer yardımcı kitaplar, gazete, dergi, bülten gibi sürekli yayınlar, ev ödevleri, yönergeler, raporlar gibi diğer basılı materyaller öncelikli olarak akla gelmektedir. Şu belirtilmelidir ki; pek çok uzaktan eğitim uygulamasında basılı materyaller; uzaktan eğitim sistemlerinde de tıpkı örgün eğitimde olduğu gibi temel eğitim bileşenleri olarak kabul edilmektedir.

Basılı materyallerin yanı sıra, işitsel, görsel, görsel-işitsel araçlar olarak, film radyo, manyetik bantlar, bilgisayar, video, ses kasetleri, kompakt diskler, sıkıştırılmış video ve bilgisayar diskleri ve televizyon araçları sayılmaktadır.

Yüz yüze eğitim bileşeni denildiğinde ise; gerek toplu gerekse de bireysel olarak öğrenici ile öğreticinin çeşitli süreler için bir araya gelerek oluşturduğu ders, toplantı, yaz uygulamaları, seminer, konferans, uygulama gezileri gibi eğitim bileşeni anlatılmak istenmektedir.

interaktif araçlar denildiğinde ise; öğreniciyi aktif kılan ve diğer eğitim bileşenlerini kullanmayı gerektiren eğitim bileşeni anlatılmak istenmektedir. Bunlar interaktif video ve televizyonlardır. Geçmişte bir ya da iki eğitim bileşeni uzaktan eğitim sistemlerinde kullanılırken, günümüz uzaktan eğitim uygulamalarında hedef kitlenin belirlenen amaçlarına yönelik olarak yukarıda sözü edilen eğitim bileşenlerinin uygun görülen farklı orandaki uygun birleşimleri seçilip, kullanılabilir.

Eğitim bileşeni olarak bu araçların hemen hepsi birbirinden bir dizi farklı özellikler göstermekte ve her biri öğrenme sürecinde bireyin bir başka algısını ya da duyularını harekete geçirerek, öğrenme sürecini olması gereken hıza doğru yönlendirmektedir.

Bu konu ile de ilgili olarak uzaktan öğretim literatürü tarandığında, birçok kurum ve kişinin uzaktan eğitim/öğretim konusunda kuramsal ve uygulamalı çalışmalar yaptığı, bu çalışmaların günümüzde nicelik ve nitelik yönünden önemli bir artış gösterdiği gözlenecektir.

2- DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE UZAKTAN EĞİTİMİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Bu başlık altında Dünya ve ülkemiz çerçevesinde uzaktan öğretim yönteminin tarihsel gelişimine genel çizgilerle değinilecektir

2.1. Dünyada Uzaktan Eğitimin Kısa Tarihçesi

Uzaktan eğitim uygulaması yapan kurum ve kuruluşlar da, farklı ortam ve coğrafyadaki öğrencilere eğitim hizmeti sunan bir sistem olarak, çağdaş eğitimin önemli bir ayağını oluşturmaktadır.

Uzaktan öğretimin 1700'lü yılların ilk yarısından başlayarak günümüze değin bir uygulama alanı bulduğu ortaya konulmuş bir diğer gerçektir. 1728'de Boston Gazetesi'nde, 1833'de ise İsveç'de yayınlanan ve kompozisyon yazımı öğretimini amaçlayan bir duyurunun, uzaktan öğretimin başlangıçtaki öncül uygulama olduğu Holmberg'in çalışmalarında yer almaktadır. (İşman, 1998, s.42) Bu teknolojik ve bilimsel gelişmeye koşut olarak, kitlesel eğitimden bireyselleştirilmiş eğitim sürecine dek uzaktan eğitimin dünyadaki gelişimi Alkan'a göre, genel çizgiler ile sekiz aşamadan geçtiği vurgulanmaktadır. (Alkan, 1996, s. xix)

- Dışarıdan sınava alan,
- Yazılı iletişimi ön plana alan,
- Radyo ve televizyonu temel alan,
- Kitle iletişimini esas alan,
- Bilgisayar ve çoklu ortamları temel alan,
- Bireysel ve kitlesel süreçleri bütünleştiren,
- Küreselleştirmeyi ve
- Uzaktan eğitimi temel alan aşamalardır.

Kuşkusuz bu aşamalar vurgulanırken, ilgili dönemlerde ön plana çıkan teknolojik gelişmelerin yaşama aktarılmış olması, dolayısıyla söz konusu gelişmelerin giderek kıtlaşan kaynaklar karşısında eğitimdeki sıkıntıların üstesinden gelmek üzere kullanılmasıyla çok yakından ilişkilidir. Dikkat edilirse; ilk aşamadan son aşamaya kadar teknolojik gelişim aşamaları da kendiliğinden sıralanmış durumdadır. Bu alandaki ilk girişimler den biri ABD'de Boston'da "Evde Gelişmeyi Teşvik Derneği"nin kurulmasıdır.

1883 yılında Ithaca'da "Correspondence University"nin kurulması, mektupla eğitimin önemli aşamalarından biridir. 1892'de Colombia Üniversitesi'nde özel bir bölüm kurulmuştur. Yine bu dönemlerdeki diğer gelişmelerden Pennsylvania'daki "International Correspondence School" ve Chicago'daki "American Correspondence School" benzeri uygulamalar öncü girişimler olarak literatürde yer alırlar.

Mektupla eğitim şeklinde uzun bir süre varlığını sürdüren uzaktan eğitim olgusu 1900'lü yıllarda yine mektupla eğitim olarak ancak, radyo, teyp gibi benzeri araçlarla desteklenerek, steno, dil öğretimi konularında uygulama alanı bulmuştur. Artık televizyonun ardından video ile bilgisayar iletişim sistemleri teknolojilerindeki çok hızlı gelişmeler uzaktan eğitim uygulama boyutlarını olabildiğince çeşitlemiş ve eğitim dünyasının gidişini önemli ölçüde, hem de, derinden etkilemiştir.

İngiltere'de Londra Üniversitesi'ni dışarıdan bitirmek isteyenlere yönelik düzenlenen uygulama da uzaktan eğitim yönteminin öncül uygulaması olarak kabul edilmektedir. Bu konudaki öncü kurum "National Extension College (NEC)" dir ki; bu kurum, 1974 yılında uzaktan eğitimin bugünkü anlamda ivme kazanmasında önemli kilometre taşı olan İngiliz Açık Üniversitesi'nin hem çekirdeğidir hem de İngiliz Açık Üniversitesi'nin kuruluş çalışmalarının yürütüldüğü, yönlendirildiği, oluşturulduğu kurumdur.

Almanya'da, temelleri 1856 yılında atılan uzaktan eğitim girişimleri, sonraları "Tele Colleg", "Schulfernsehen", "FernUniversität" ve "Deutsch Institut Für Fernstudien" gibi günümüz uzaktan eğitim kurumlarına dönüşmüştür. Fransa'da 1907'de atılan adımlar ise 1939'da resmi Uzaktan Eğitim Merkezinin kuruluşunu sağlamıştır.

Yine bu dönemlerde uzaktan eğitimin halk eğitimi boyutundaki örnek uygulamaları Rusya'da görülür. Japonya'da 1948'de temeller atılıp 1986'da "University of The Air" kurulur. Artık özellikle II. Dünya Savaşı sonrası uzaktan eğitim; yaklaşık 200 ülke eğitimine katkıda bulunmak üzere gündeme gelir ve uygulamaya girer.

2.2. Türkiye'de Uzaktan Eğitimin Kısa Tarihçesi

Ülkemizde köklü bir biçimde 1982 yılından bu yana uygulama alanı bulan uzaktan eğitimin geçmişi incelendiğinde ise, 50-60 yıl geriye gidilebilmesine karşın, bugünkü anlamına biraz yakın olarak 1970'li yıllarda başladığı ortaya çıkmaktadır. Türkiye'de uzaktan eğitim düşüncesi ilk kez, 1927 yılında eğitim sorunlarının konuşulduğu bir toplantıda konu edilmiş ve halkın okur/yazar duruma getirilmesi konusunda uzaktan eğitimden yararlanılabileceği tartışılmıştır (Alkan, 1987, s. 91). Bu yıllarda diğer dünya ülkeleri, uzaktan eğitimi zaten mektupla eğitim boyutu ile kendi eğitim sistemleri içerisine dahil etmiş konumdadırlar.

Ülkemizde uzaktan eğitim olgusunun tartışma sonrasında yaşama geçirilmemesinin nedeni, öğretmensiz eğitimin olamayacağı, özellikle uzaktan okuma-yazma öğrenilemeyeceği düşüncesinin ağır basmasıdır. Bu

yaklaşım, uzaktan eğitim kavram ve olgusu ülkemiz için 1956 yılına kadar silik bir kavram olarak kalmıştır. Bu dönem, eş deyişle, 1927-1955 arasındaki dönem, uzaktan eğitimin ülkemizde sadece bir düşünce olarak kaldığı bir dönem olarak tanımlanmaktadır (Kaya ve Odabaşı, 1996, s. 31).

Türkiye'de uzaktan eğitim olarak adlandırılabilen ilk somut ve önemli uygulama 1956 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'nde başlatılmıştır. Bu uygulamada, bankalarda çalışanlar mektupla eğitim görmüşlerdir. 1961 yılında, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Mektupla Öğretim Merkezi kurulmuş ve bu kurumda da dışarıdan okul bitirmek isteyenlere hazırlık kursları, mektupla öğretim ile verilmeye başlanmıştır. 1966 yılında ise bu çalışmalar Genel Müdürlük düzeyinde örgütlenerek yaygınlaştırılmıştır. Bu uygulamaları, Deneme Yüksek Öğretmen Okulu'nun kurulması, Yaygın Yüksek Öğretim Kurumunun kurulması ve öğretime başlaması izlemiştir (Kaya, 1996, s.13).

Daha sonraları 1975 ve 1978 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığı'nın girişimleri ile YAY-KUR deneyimi uzaktan eğitimin ülkemizdeki bir diğer uygulamasına sahne olmuş, ancak bu girişimlerde amaç, aynı olmakla birlikte ekonomik ve politik açıdan yöntem ve yaklaşımlarda farklılıklar olması gibi nedenlerle başarılı olamadan sona ermiştir. 1978 yılında sunulan bir tasarıda "Açık Üniversite" kurulması yer almışsa da, bu tasarı kanunlaşmamıştır.

Bir başka anlatımla, Ülkemizde 1970'li yıllardaki 'Mektupla Eğitim' ve 'YAY-KUR' uygulamaları, örgün eğitim karşısında bir seçenek olarak denenmeye başlamış, ancak istenilen düzeyde başarı ve verim sağlanamamıştır. Yine 70'li yıllarda uzaktan öğretim yöntem ve bileşenleri, o zamanki adıyla Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nde (EİTİA) oluşturulan Televizyon ile Eğitim Enstitüsü, bu çalışmalara öncülük etmiştir. O yıllarda; EİTİA bünyesinde TV ile kapalı devre eğitim, eğitim teknolojisi ve uzaktan eğitim konusunda ulusal ve uluslararası düzeyde sempozyum ve konferans çalışmaları ile akademik ortam ve boyutta irdelenmeye çalışılmıştır. 1981 yılında ülke çapında okuma/yazma seferberliği ilan edilmiş ve bu eğitim seferberliğinde büyük ölçüde televizyondan yararlanılmıştır. Uygulama, beklenen yönde olmak üzere oldukça başarılı olmuş ve okuma/yazma oranı artırılmıştır. Aynı yıl içerisinde ülkemizde bugünkü anlamına oldukça yakın sayılabilecek uzaktan öğretim uygulaması, YÖK tarafından alınan kanun hükmündeki bir kararname ile Türk üniversitelerine uzaktan öğretim yapma olanak ve hakkı tanınarak başlatılmıştır.

1981-1982 Öğretim Yılına kadar uzaktan öğretim/eğitim konusu ile ilgili olarak yapılan çalışmalar, çalışmanın amaç ve kapsamı açısından ayrıntıya

girmeden genel çizgilerle yukarıdaki biçimde özetlenebilir. Ancak bu yıldan sonraki gelişmeler, "kartopu" örneğinde olduğu gibi daha hızlı, somut, planlı ve bilimsel temele dayalı, toplumun gereksindikleri açısından toplumsal yaşamda daha işlevsel, çarpıcı boyutta gerçekleşmiştir. 1981 Kasım'ında 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda yer alan 41 Sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamede üniversitelerin uzaktan öğretim yapmasına olanak tanındığı belirtilmiş ve alt yapısı hazır olan Anadolu Üniversitesi bu yıldan başlayarak uzaktan öğretim yapmakla görevlendirilmiştir.

Böylelikle Açıköğretim Fakültesi örgütsel yapısını oluşturarak, 1982-83 Öğretim Yılında Merkezi Açıköğretim İktisat ve İş İdaresi Programlarına toplam 29.479 öğrenci kayıt ederek ve Türk Eğitim Tarihi'nde kilometre taşı olabilecek nitelikteki uzaktan öğretim uygulamasına başlamıştır.

Genel çizgiler olarak basılı materyaller, televizyon ders programları ve yüz yüze akademik danışmanlık hizmet kanallarıyla öğrencisine ulaşmayı hedefleyen uygulama daha sonra, kitlesine video ile eğitim, bilgisayar destekli eğitim, radyo ve gazetesi kanallarıyla ulaşmıştır. AÖF, bugünlerde video konferans konusundaki deneme çalışmalarını sistemle bütünleştirmek üzere bitirme aşamasına ulaşmış durumdadır. Daha sonra, 1993 yılında çıkarılan 496 Sayılı Kanun Hükmündeki Kararname ile AÖF'nin bu yıla kadar vermiş olduğu hizmetin içerik değil, ancak biçimsel boyutu farklılaştırılmıştır.

Yapılan bu yeni düzenleme ile (halen Anadolu Üniversitesi bünyesinde bulunan ve örgün İktisadi İdari Bilimler Fakültesi yapılanmasındaki İktisat ve İşletme Bölümlerinin kapsamı korunmak üzere), daha önce AÖF bünyesinde bulunan dört yıllık lisans eğitimi veren iktisat ve iş idaresi Programları, AÖF'ten ayrılarak uzaktan öğretim yöntemine dayalı işletme ve

iktisat Fakülteleri oluşturulmuştur. Yine bu yeni yapılanmada, Açıköğretim Fakültesi iki yıllık önlisans programlarını yürütmekte, yukarıda adı geçen fakültelere basılı ve görsel-işitsel ders malzemelerinin üretilmesi, öğrencilere ulaştırılması, öğrencilerin kayıt, sınav ve akademik danışmanlık hizmetlerinin organizasyonu hizmetini yerine getiren servis fakülte yapısına dönüşmüştür.

İşletme ve İktisat Fakülteleri ise Açıköğretim Fakültesi'nin verdiği servis hizmetlerine ek olarak İşletme ve İktisat alanının içerik ve bilimsel boyutu ile ilgili sorumluluğu yerine getirmek üzere işlev yüklenmiştir. Özetle Açıköğretim Fakültesi eğitimin materyal üretimi, dağıtımı ve organizasyon boyutu ile ilgilenirken diğer iki uzaktan öğretim fakültesi ise programın içeriğini desenlemektedir.

2000 yılında Açıköğretim Fakültesi sadece iki yıllık önlisans eğitimi veren fakülte olmanın ötesinde, Milli Eğitim Bakanlığı ile arasında gerçekleştirilen anlaşma sonucunda Türk eğitim sisteminin ihtiyaç duyduğu öğretmen açığını gidermek için 15.000 kayıtlı öğrencili “Okulöncesi Öğretmenliği” ve yaklaşık 7.500 kayıtlı öğrencili “İngilizce Öğretmenliği” olmak üzere lisans eğitimi veren iki projeye başlamıştır. 2002 yılında üçüncü sınıf öğrencileri Milli Eğitim Bakanlığınca ek ders ücretli olarak görevlendirmesi ile İngilizce öğretmeni açığını kapatmak için başlatılan bu proje de ilk ürünlerini verecektir. (Ataç, 2002, s.3-4)

İşletme, İktisat ve Açıköğretim Fakülteleri olarak örgütlenen Anadolu Üniversitesi uzaktan eğitim fakültelerinin 2001-2002 Öğretim Yılında gerçekleştirdiği bir diğer adım ise “ Yaşam Boyu Öğrenim” ilkesini gerçekleştirme konusunda attığı İkinci Yüksek Öğrenim projesidir. Bu proje kapsamında 13.07.2001 tarih ve 2001.24.1872 sayılı Yükseköğretim Yürütme Kurulu’nun kararı ile “...Yükseköğretim kurumlarımızda herhangi bir örgün Meslek Yüksekokulu programına kayıtlı öğrencilerin veya bu programlardan mezun olanların istedikleri takdirde, ayrıca Anadolu Üniversitesi’nde yürütülmekte olan Açıköğretim Önlisans programlarına; yüksek öğretim kurumlarımızın herhangi bir örgün lisans programında kayıtlı öğrencilerin veya programlardan mezun olanların ise, istedikleri takdirde, ayrıca Anadolu Üniversitesi’nde yürütülmekte olan Açıköğretim Lisans veya önlisans programlarına belirlenen şartları yerine getirmek koşuluyla kayıt yaptırabileceklerine karar verildi.” yönündeki karar gereği bir öğrenci hem örgün öğretime hem de açıköğretim sistemiyle öğretim yapan fakültelere kayıt olabilmektedirler. Öte yandan örgün bölümlerden açıköğretime, açıköğretimden de örgün bölümlere yatay ve dikey geçiş olanakları da yapılan düzenlemelerle sağlanmıştır. (2001-2002 Öğretim Yılı Dikey Geçiş Kılavuzu).

Belirtilen programlara kayıtlı öğrencilerin sayısı yaklaşık olarak 750 bin dolayındadır.(Ataç, 2002, s.4) Başlangıcından bu yana Anadolu Üniversitesi uzaktan eğitim fakültelerinin temel eğitim aracı olan basılı ders materyallerinin sayısı 350’den fazla olup yıllık kitap basımı yaklaşık 2.500.000 cilt dolayındadır. Basılı ders materyallerini destekleyici eğitim ortamı olan Televizyon programlarının sayısı 4500’e ve radyo programlarının sayısı ise 400’e ulaşmıştır. Bu kitle için verilen akademik danışmanlık hizmetleri 38 üniversite ile yapılan işbirliği ile 62 merkezde gerçekleştirilmekte ve 500’den fazla öğretim elemanı görev yapmaktadır.

Farklı coğrafi mekanlardaki kişilerin iki yönlü görüntü (video) ve ses bağlantısı sağlayan video konferans teknolojilerinden hem yurt içi danışmanlık derslerinde yararlanmak hem de sınırlarımızın ötesindeki

öğrenci ve soydaşlara eğitim olanağı sağlamak üzere Kazakistan ve KKTC uygulamaları gerçekleştirilmiştir. Etkileşimli CD'ler, Bilgisayar Destekli Eğitim Laboratuvarları, web siteleri, İnternet tabanlı deneme sınavları, canlı olarak yayınlanan “sınav hazırlık” programları eğitim ortamlarının birer parçası olarak uygulanmaktadır. Bazı programlar ise sadece İnternet üzerinden uygulanmaktadır.

2002 yılı verilerine göre Anadolu Üniversitesi uzaktan eğitim veren fakültelerinde yürütülen toplam program sayısı 34'tür. Bu programların yanı sıra birçok kurum ve kuruluşta uzaktan eğitim tabanlı hizmet-içi eğitim ve sertifika programları da uygulanmaktadır. Uzaktan eğitim fakülteleri öğrencilerine hizmet veren yurt içinde 77 ilde öğrenci bürolarının sayısı yurt içinde 82, yurt dışında ise 2 olmak üzere toplam 84'tür. Ara sınav, final ve bütünleme olarak yapılan sınavlar; 11 Avrupa ülkesi ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile ülke çapında 88 merkezde olmak üzere, 150.000'i aşkın görevli tarafından gerçekleştirilmektedir.

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim sisteminin bu güne dek verdiği mezun sayısı yaklaşık olarak 550.000 dolayındadır. Üniversiteye kaydolun her üç öğrenciden biri Açıköğretim Fakültesine kayıtlı bulunmaktadır. Başlangıcında kuşkuyla karşılanan Açıköğretim uygulaması, günümüzde Türk Eğitim Sisteminde önemli bir yer edinmiştir.

1992 yılına gelindiğinde ise Açıköğretim Fakültesi yapı ve işleyiş modelini örnek alan ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak ortaöğretim düzey ve içeriğine yönelik Açıköğretim Lisesi uygulaması gündeme gelmiştir. Açıköğretim Lisesi Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2 Haziran 1992 Tarih ve 12633 Sayılı Yazısı ile kurulmuş ve 5 Ekim 1992 Tarihinde de; 44.151 öğrenci kaydederek 1992-1993 Öğretim Yılında öğretime başlamıştır. izleyen yıllarda öğrenci sayısı giderek artmış, 1995-96 Öğretim Yılı I. Döneminde öğrenci sayısı 71.309'a (MEB 1996, s.18), 1996-97 Öğretim Yılında da 90.000'e (Çatal, 1996, s.1) ulaşmıştır.

Bir yıl sonra, 1993 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Film Radyo ve Televizyonla Eğitim Başkanlığı (FRTEB) kanalı ile başlattığı bugün ise yaklaşık 130.000 öğrencinin kayıt olduğu “Açık Lise” uygulaması, ülkemizde uzaktan öğretim yönteminin uygulandığı kapsamlı programlarındandır. Özellikle televizyon, radyo ve benzeri kitle iletişim araçları ile yüz yüze eğitim ve öğretim elemanlarından etkin bir şekilde yararlanma, bilgisayar disketi, video kaseti ve yazılı doküman desteğini eğitimde kullanma ve gerektiğinde yüz yüze eğitim ortamlarının yaratılması esaslarını dikkate alan (Uluğ, 1994) Açık Lise uygulaması, 5. yılını doldurmuştur.

Açıköğretim Lisesi de tıpkı AÖF'nin başlangıçta olduğu gibi, eğitim bileşenlerini; genel çizgiler olarak basılı materyaller, televizyon ders programları ve yüz yüze danışmanlık hizmet kanalları ile öğrencisine ulaşmayı hedefleyen uygulama belirlemiştir. AÖL'ün genel öğrenci sayısının artmasına etki eden bir neden olarak da, bu yıla kadar yurtiçi ve yurt dışında uygulanan dışarıdan lise bitirme sınavının ve 1993-94 Öğretim Yılında kaldırılması, devlete bağlı Akşam Liselerinin kapatılması, aynı öğretim yılında meslek liselerinin, yurtdışında yapılan dışarıdan bitirme sınavlarının kaldırılması kararlarıdır. (Kaya, 1996, s. 14).

AÖL uygulamasıyla; bir işte çalışmak, engellilik durumu, yaşanan yerde ortaöğretim kurumunun bulunmaması, anne-babaların zorunlu ilköğretim sonrasında ortaöğretimin (ortaokul) önemini yeterince bilmemesi, maddi olanaklardan yoksunluk ve ortaöğretim kurumlarında uygulanmış ders geçme ve kredi sistemin de öğrenci olup da başarısızlık, öğretmen ve sınıf yokluğu, öğrenci azlığı, gibi nedenlerden dolayı öğrenim göremeyenlere, gelişmiş kitle iletişim araçları ve yeni teknolojiler kullanılarak öğrenim olanağı sağlanmıştır. Bu olanağın sağlanmış olmasının sonuçları Kaya tarafından genel çizgilerle aşağıdaki gibi açıklanmaktadır (Kaya, 1996, s. 14-15):

- Öğrencilerin ulusal gelire olan katkısının kesintiye uğramaması,
- Yeni bir çevreye uyum sıkıntıları yaşamaması,
- Okula devam-başarı ilişkisinin ortadan kalkması,
- Başarılarının geçerlik ve güvenilirlikleri yüksek olan ölçme araçlarıyla ölçülmesi,
- Kapalı alan yetersizliği ve öğretmensizlik nedeni ile yeterince yetişme olanağı bulmayan öğrencilerin eksikliklerini tamamlaması,
- Öğretmenlerin bazı bürokratik işlemlerden kurtarılması,
- Ortaöğretim kurumlarının bulunduğu yerlerin beslenme, ulaşım kapasitelerinin boşa kullanılmaması ya da gereksiz yere zorlanmaması,
- Ortaöğretimde fırsat eşitliği için ortam ve olanakların hazırlanması,
- Toplumun kültür, bilgi ve eğitim düzeyinin yükseltilmesi
- Açıköğretim Lisesi'nde kullanılan eğitim araç ve gereçlerinin farklı amaçlarla da kullanılabileceği düşüncesinin yerleşmesi,
- Ortaöğretim basamağında öğrenim gören ve istekli olan tüm öğrencilere AÖL'den ders alıp, kredi tamamlama olanağının sağlanması,

- Öğrencilere seçmeli derslerden ilgi ve gereksinmelerine uygun fazla ders alabilmelerinin sağlanması,
- Öğrencilerin kendi okullarından alamadıkları dersler nedeni ile dönem kaybetmemeleri ve
- Ortaöğretim kurumlarının kapalı alanlarının kullanımında rahatlık getirmesi

Açıköğretim Fakültesi ile Açıköğretim Lisesi'nin kuruluş yıllarından başlayarak uzaktan öğretim uygulamasını temel alan tez, makale, kitap, bildiri ve rapor düzeyinde yaklaşık 300 dolayında bilimsel çalışma yapılmış ve bu yeni uygulama birçok ulusal ve uluslararası seminer, sempozyum, kongre, panel ve ağıkturum gibi ortamlarda bilimsel tartışma konusu edilmiştir. (Bkz. Demiray, 1992 ve 1998)

3-PROBLEM

Bilindiğı kadarı ile bugüne dek AÖF mezunlarının mezuniyet sonrası çalışma yaşamları ile ilgili olarak bir araştırma yapılmamıştır. Bu araştırma ile 1982-83 öğretim yılından bu yana Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'ne kaydolarak bu kurumdan mezun olmuş kişilerin okula hangi beklenti ve amaçlarla girdiğı ve mezuniyetle birlikte ne düzeyde doyum elde ettikleri ile çalışma yaşamında ne düzeyde kabul gördüklerini algıladıkları genel çizgilerle araştırılmak istenmiştir.

Yukarıda kavram olarak verilen ve gerek Dünya'da ve gerekse de ülkemizdeki gelişimi genel çizgilerle anlatılan uzaktan öğretim yöntemi ile onun ülkemizdeki uygulaması olan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi bağlamında, çalışmanın problemi; geleneksel öğretim sistemleri karşısında her sınıf, grup, yaş ve bir dizi değişkenler açısından seçenek konumunda olabilen uzaktan öğretim kurumunda eğitimlerini tamamlama istekleri doğrultusunda AÖF'e kaydolarak öğrenim yıllarında yaşadıkları, elde ettikleri deneyimleri ile kişi olarak, mezun olmakla da çalışma yaşamları adına neler elde ettiklerinin araştırılmasıdır.

Bir başka deyişle; uzaktan öğretim sisteminde (kurumlarında) öğrenim görerek mezun olmuş grubun sahip oldukları bazı özellikleri ile mezuniyetle sosyal, ekonomik ve kültürel açıdan neler elde ettiğı, bir anlamda da öğrenim gördüğü kurumunu nasıl değerlendirdiğı konusu araştırmanın problemi olarak belirlenmiştir.

4-AMAÇ

Büyük çoğunluğunun belli bir yaş dilimini aşmış, evli, hatta çalışan bireylerin oluşturduğu AÖF öğrenci kitlesi, uzaktan öğretim sisteminin hangi özellik ve avantajlarından dolayı bu eğitim kurumlarında öğrenim görmeyi istemişler, bu kurumun öğrencisi olma gereklerini yerine getirerek mezunu olmuşlardır? İşte bu noktada çalışmanın amacı, bu toplumsal gruptan, uzaktan öğretim kurumlarına devam edenlerin genel özelliklerinin neler olduğunu ve gruptan Türkiye'de uzaktan öğretim sistemi uygulaması olan Açıköğretim Fakültesi'ne kaydolup öğrenimlerini başarıyla tamamlayarak mezun olmuş olanların kişisel, ekonomik, sosyal ve kültürel boyutlarına neler eklediğini, bu kurumda öğrenim görmekle elde ettikleri birikimlerini çalışma yaşamlarında hangi yönde kullanabildikleri konularında düşünce, algı ve kanılarını ortaya koymaktır.

Bu temel amacı gerçekleştirebilmek üzere, aşağıda sıralanan alt amaçlara yanıt aranacaktır.

- 1- AÖF Mezunlarının genel özellikleri nelerdir?
- 2- AÖF Mezunlarının Açıköğretim Fakültesi'ne kayıt olma nedenleri nelerdir?
3. AÖF Mezunlarının AÖF'e kaydolduklarında önem verdikleri konular ile bu durumların gerçekleşme düzeyi nedir? Sonra uzun dönemli amaçlarındaki varsa değişimler nelerdir ve bu değişimleri ne yöndedir?
4. AÖF Mezunlarının AÖF'de öğrenci iken ve mezun olduktan sonra uzun dönemli amaçlarındaki varsa değişimler ve bu değişimleri ne yöndedir?
5. AÖF Mezunlarının mezuniyet sonrası iş bulma süresi durumu, bulamama nedenleri, karşılaşılan güçlükler nelerdir?
6. AÖF Mezunlarının Açıköğretim Fakültesi'nde okuma-öğrenim görme ve mezun olmakla geliştirilen bilgi ve becerilerin çalışma yaşamına ne düzeyde yansıdığı konusundaki düşünceleri nelerdir?
7. AÖF Mezunlarının Açıköğretim Fakültesi'nde okuma ve mezun olmakla Mezunların çalıştıkları iş yerlerindeki konumlarındaki farklılaşmalar varsa hangi yöndedir?
8. AÖF Mezunlarının Açıköğretim Fakültesi'nde okuma ve mezun olmakla Mezunların ekonomik açıdan durumlarında farklılaşma olmuş mudur? Olduysa bu farklılaşma hangi yöndedir?

9. AÖF Mezunları Açıköğretim Fakültesi'nde okuma ve mezun olmakla kendisi ve yakın-uzak çevresi üzerinde ne gibi değişimler olduğunu gözlemlemiştir?
- 10- AÖF Mezunlarının Açıköğretim Fakültesi diplomasının diğer fakültelerle karşısında eşdeğerliliği konusundaki kanı ve algılamaları ne yöndedir?
- 11- AÖF Mezunlarının Açıköğretim Fakültesi'nde geçirdiği öğrencilik yıllarında, karşılaştıkları güçlükler nelerdir?
- 12- AÖF Mezunlarının yakın-uzak çevrelerinde nasıl görüldüğü ve değerlendirildiklerine ilişkin kanı ve düşünceleri ne yöndedir?
- 13- AÖF Mezunlarının fakülteleriyle ilgili olarak kanı ve düşünceleri ne yöndedir?

5-ÖNEM

Bu çalışma, Açıköğretim Fakültesi'ne 1982 yılında kayıt olarak mezun olma başarısını göstermiş tüm mezunlar ile fakülteye ileride kayıt olacak her yaş grubundan tüm öğrenci adaylarının AÖF'e ilişkin bakışlarına katkı getirme açısından önemli görülmektedir. Çalışma, Türk kamuoyunun AÖF'e yaklaşımına katkı getirmesi açısından da önemlidir. Ayrıca çalışma, Yükseköğretim Kurulu, Milli Eğitim Bakanlığı, Anadolu Üniversitesi ve Açıköğretim Fakültesi'nin yönetim kademesinde karar alma düzeyinde çalışan yöneticilere, eğitim planlamacılarına, eğitim yöneticilerine, kitle iletişimi, uzaktan eğitim konularında çalışan yerli-yabancı uzmanlar ile uzaktan öğretim yöntemi konusunda bilimsel çalışma yapan araştırmacılara bilgi ve veri sağlaması açısından önemli görülmektedir.

Yine çalışma, ileride benzer çalışmalara olumlu/olumsuz örnek olması ya da ışık tutması açısından da önem taşımaktadır.

6-SAYILTILAR

Araştırmada, sınanmadan doğru olarak kabul edilen sayıltılar aşağıya çıkarılmıştır.

- 1- Açıköğretim Fakültesi'ne kaydolan ve mezun olanların sayısı giderek artmaktadır.
- 2-Uzaktan eğitim kurumunda öğrenim görerek mezun olanlar kültürel, ekonomik, toplumsal ve kişisel yarar sağlamakta, özellikle, kendilerinde bazı eksiklikleri doyurma yönünde yarar elde etmiş olabilirler.

3-Kamuoyunda yaygın olan ve Açıköğretim Fakültesi'ne **sadece** diploma almak, askerliği (erkekler için) bir süre daha ertelemek ya da er olarak askerlik yapmamak ya da salt iş bulmak, ekonomik gelir düzeyini iyileştirmek açısından devam edildiği kanısı bazı durumlarda geçerli olmayabilir.

4-Açıköğretim Fakültesi mezunlar grubundan alınan örneklem grubuna uygulanan veri toplama aracı olan anket amaca yönelik olarak yeterlidir.

5-Açıköğretim Fakültesi mezunlarından alınan örneklem grubu hedef kitleyi ve evreni temsil edici niteliktedir.

6- Denekler kendilerine gönderilen veri toplama aracını kendi görüş, düşünce, algılama ve kanılarını yansıtacak şekilde, art niyet olmaksızın, sabırla, doğru ve olabildiğince kurallı yanıtlamışlardır.

7-SINIRLILIKLAR

Her araştırmada olabileceği gibi bu araştırmanın hemen her aşamasında, özellikle de gerçekleştirilmesinde, verilerin elde edilmesinde ve bulguların yorumlanmasında bir dizi sınırlılıklar bulunmaktadır. Bu sınırlılıklardan başlıcaları aşağıya çıkarılmıştır.

1-Çalışma, Açıköğretim Fakültesi'ne 1982 yılından beri kaydolup, sorumlu olduğu dersleri başararak mezun olmuş mezunlardan alınan örneklem ile sınırlandırılmıştır.

2-Daha önce başka uzaktan öğretim kurum mezunlarına uygulanan ve AÖF mezunlarına uygulanarak geliştirilen veri toplama aracı, daha önce AÖF'lülere uygulanan anket düzenlemelerine oranla daha karmaşık gibi görünmekte ve yanıtlanmasının zaman alması, dikkatli yanıtlanması ve gerçek bilgilere ulaşılması için öğrencilik ile mezuniyet sonrası yılların hatırlanması konusunda özel bir çaba ve özeni gerektirmektedir. Bu nedenle anketi yanıtlamada karşılaşılan güçlükler, bu araştırma için bir sınırlılık oluşturmaktadır.

3- Bir diğer önemli sınırlılık ise, çalışmanın anket sorularına alınan yanıtlarla sınırlı oluşudur.

4-Çalışma, özellikle AÖF mezunlarının AÖF'den mezun olduktan sonra iş değiştirmeleri, AÖF'e kaydolurken bıraktıkları adreslerin büyük oranda değişmesi, anketi kendi çabaları ile göndermeleri gibi nedenlerle de sınırlıdır.

5-Sosyal bilimler alanında yapılan araştırmaların odağında insan öğesinin bulunmasından kaynaklanan tüm sınırlılıklar bu çalışma için de geçerlidir.

8-TANIMLAR

Çalışmada sıkça yinelenen kavram ve tanımlar aşağıdaki gibidir.

Uzaktan Öğretim/Eğitim: Kitle iletişim araçlarından bir ya da birkaçının eğitim/öğretim ortamında işlevsel olmasıyla, kişiye bulunduğu yerde eğitim vermeyi amaçlayan eğitim/öğretim sistemi, kuruluşları.

Açıköğretim Fakültesi Mezunu: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi iş idaresi/iktisat bölümünden ön lisans ya da lisans derecesiyle 1986-1993 yılları arasında Haziran ya da Eylül döneminde mezun olmuş, diploma almış kişi.

AÖF: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Merkezi Açıköğretim iş idaresi ve iktisat Programları.

ANBAUM: Anadolu Üniversitesi Bilgiişlem Araştırma Uygulama Merkezi.

Yetişkin-Yaşlı Mezun: 45 ve daha ileri yaş diliminde bulunup, herhangi bir yükseköğretim kuruluşundan (özellikle Açıköğretim Fakültesi'nden) lisans ve ön lisans diploması almış kişi.

BÖLÜM II YÖNTEM VE ARASTIRMANIN YAPISI

Bu bölümde önce araştırmanın evren ve örnekleme, daha sonra verilerin toplanması ile veri toplama aracının yapısı ve verilerin değerlendirilmesi konularına yer verilecektir.

Çalışmada uzaktan eğitim kavramı tarihsel gelişimi ile ilgili bölümler literatürden elde edilen bilgilerden oluşmuştur. Çalışma; literatür tarama, alan çalışması, gözlem, görüşme ve duygulardan oluşan bütüncül bir yaklaşımla tamamlanmıştır.

AÖF mezun kitlesinin sayı bakımından fazla olması (anketin uygulandığı tarihte bu sayı 71.459 kişi olarak dekanlıktan alınmıştır) nedeni ile örneklem alınarak AÖF mezunlarına ulaşılabilme düşüncesinin uygunluğu düşünülerek, az sonra yapısı açıklanacak olan, düzenlenmiş anket uygulanmıştır. Koşullarda değişiklik olmadıkça, ileride bu fakülteyi bitirecek mezunları da temsil edici grup olarak düşünüldüğünde ise, anket uygulanan mezunlar, evrenin örnekleme olarak kabul edilebilirler.

1- EVREN VE ÖRNEKLEM

Aşağıda bu araştırma için bir anlamda evren demek olan hedef kitle ve yine bir anlamda örneklem demek olan, örneklem grubu üzerinde durulacaktır.

1.1. Evren

Bu çalışmada 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992 ve 1993 Yıllarında Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İktisat ve İş idaresi Bölümleri'nden Haziran ve Eylül aylarında mezun olanlar üzerinde çalışılmıştır. Araştırmanın probleminde de belirtildiği gibi, AÖF'den 1986 ve 1993 öğretim yılları arasında mezun olanların amaçları doğrultusunda, fakülteden elde ettikleri bilgi, beceri ve deneyimleri çalışma (meslek) yaşamlarına ne oran ve düzeyde aktarabildikleri araştırılmak istenmektedir. Anketin uygulandığı 1994 yılı dikkate alındığında, fakültenin öğretime başlamasından bu yıla kadar tüm mezunlar ölçeğinde araştırma yapılacağından Açıköğretim Fakültesi'nde öğrenim gören ve bu fakülteyi başarı ile tamamlayarak bitiren mezunlar (ki sayıları yaklaşık yetmişbindir), araştırmanın evrenini oluşturmaktadır.

Özetle bu çalışmada üzerinde çalışılan mezun grubu 1982-83 Öğretim Yılından bu yana Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'ne kaydolarak, kayıtlı oldukları programları başarı ile tamamlamış (Anadolu Üniversitesi ve AÖF'ün tarihsel gelişimi içerisinde değişen yapı ve adları dikkate alınmaksızın) mezun olanlardan oluşmaktadır.

Bu nedenle sözü edilen ve anket uygulanan mezunların evren mi, örneklem mi olduğu üzerinde durulma dan bu mezunlara hedef kitlede denilebilecektir.

1.2. Örneklem

Bu araştırmada, hedef kitleyi oluşturan mezunlardan alınan örneklem üzerinde çalışılmıştır. Bilgi toplama ve toplanan bilgileri işlemede önemli bir güçlük olmadığından, örneklem grubunu oluşturan mezunlardan başkaca bir örneklem alınma yoluna gidilmemiştir. Araştırmada, üzerinde çalışılan mezun grubu örneklem şeklinde adlandırılmayacak, bu grup araştırma boyunca denek grubu olarak anılacaktır.

İlk mezunlarını 1985-1986 Öğretim yılında veren AÖF 1993-1994 öğretim yılı Haziran Ayına gelindiğinde toplam 30.120 Ekonomi Bölümü mezunu vermiş bulunmaktadır. Her ne kadar 9. Mezun yılı olmuş ise de 1993-1994 öğretim yılı (Eylül sınavları itibari ile) tamamlanmamış olduğundan Haziran 1994 mezunları araştırma dışında tutulmuştur. Bu tarihe kadar mezun olanlardan her öğretim yılı için 250'şer mezun seçilerek, toplam 2000 mezuna anket uygulanması kararlaştırılmıştır. Her yıl (Haziran ve Eylül Mezunları toplamı) mezun sayısı 250'ye bölünerek elde edilen sayı ile katlarına denk gelen mezun adresi ile birlikte araştırmaya dahil edilmiş, böylelikle 2000 mezun araştırmanın uygulama örneklemini oluşturmuştur. Bu duruma göre:

1985-1986 Öğretim yılı mezunlarından her 11 mezundan 1 mezun
1986-1987 Öğretim yılı mezunlarından her 14 mezundan 1 mezun
1987-1988 Öğretim yılı mezunlarından her 11 mezundan 1 mezun
1988-1989 Öğretim yılı mezunlarından her 10 mezundan 1 mezun
1989-1990 Öğretim yılı mezunlarından her 14 mezundan 1 mezun
1990-1991 Öğretim yılı mezunlarından her 16 mezundan 1 mezun
1991-1992 Öğretim yılı mezunlarından her 15 mezundan 1 mezun
1992-1993 Öğretim yılı mezunlarından her 12 mezundan 1 mezun
çalışma grubuna alınmıştır.

Bu araştırmada; 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992 ve 1993 Yıllarında Anadolu Üniversitesi dört yıllık eğitim sonunda lisans diploması veren Açıköğretim Fakültesi İktisat ve İş İdaresi Bölümleri'nden Haziran ve Eylül aylarında mezun olanlar üzerinde çalışılmıştır. Araştırmanın probleminde de belirtildiği gibi, Açıköğretim Fakültesi'nden 1986-1993 Öğretim Yılları arasında mezun olanların amaçları doğrultusunda, fakülteden elde ettikleri bilgi, beceri ve deneyimlerini çalışma (meslek) yaşamlarına ne oran ve düzeyde aktarabildikleri araştırılmak istenmiştir. Anketin uygulandığı 1994 yılı dikkate alındığında, fakültenin öğretime başlamasından anketin uygulandığı yıla kadar tüm mezunlar ölçeğinde

araştırma yapılacağından Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İktisat ya da İş idaresi Bölümünde öğrenim gören ve bu fakülteyi başarı ile tamamlayarak bitiren mezunlar, araştırmanın evrenini, bu evren içinde söz konusu edilen her mezun yılından raslantısal yöntemle belirlenen 250'şer mezunun toplamı olan 2000 denek ise araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır

2- VERİ TOPLAMA ARACI VE YAPISI

Araştırma amacının gerçekleştirilmesi için çalışma, genel çizgi olarak alan çalışması yöntemine dayandırılmaktadır. Bununla birlikte, araştırmada gözlem, görüşme ve mezunlara ilişkin çeşitli düzeylerdeki duyumlardan da yararlanma, çalışmaya, bulguların yorumlanması açısından katkı getirme amacı ile kullanılmıştır.

Araştırmada, temel oluşturacak verileri elde etmek üzere geliştirilen anketin hazırlanmasına (yine yazar tarafından, 1989 yılında Açıköğretim Fakültesi Mezunlarının Tipolojisi Araştırmasında kullanılmak üzere hazırlanan anket taslağının AÖF mezunlarına yönelik olmak üzere uyarlama çalışmasına)1992 Kasım ayında başlandı. Alışlagelmiş anket yapısından farklı bir biçimde hazırlanan bu anketin orjinal hali; 1986 yılında İngiliz The Open University mezunlarına uygulanmıştır.

1990 yılı ortalarında ıspanya, Almanya, Kanada, Costa Rica ve Türkiye'nin dahil olduğu uzaktan öğretim sistemlerinin Ekonomi Bölümü'nden lisans düzeyinde mezun olan öğrencilerin, mezuniyet sonrasında aldıkları eğitim biçim ve içeriği ile ilişkilendirmek üzere, çalışma yaşamlarına ilişkin, mezunların sektördeki konumları, iş bulma ve işteki konumları ile ilgili olarak, ilgili sektör ve piyasayla ilişkileri konusunu araştırmak üzere bir araştırma düzenlenmesi kararlaştırıldı.

Daha ileri bir tarihte, Almanya'dan FernUnivesitat (FeU), Kanada'dan Athabasca University (AU), İspanya'dan Universidad Nacionale de Education a Distanica (UNED), Kosta Rica'dan Universidad Estatal a Distancia (CR/UNED) ve Türkiye'den Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nin (AÜ/AÖF) mezunlarının dahil edileceği alan araştırmasının uygulamaya konulması ile ilgili olarak FernUnivesitat'dan Jörn Bartels, Athabasca University'den Richard D. Hotchkis, Universidad Nacionale de Education a Distanica'dan Emilio Nogales Arroyo, Anadolu Üniversitesi'nden Uğur Demiray yazışmalarda bulundu.

Bu süreç içersinde daha önce İngiliz Açık Üniversitesi mezunları ile Bartels tarafından FernUniversitat mezunlarına uygulanan anketin, çalışmada da

temel alınması konusunda görüş birliği sağlanarak planlama aşamasına geçildi.

Yapılan araştırma planı doğrultusunda, ilk hali 1986 yılında İngiliz Açık Üniversitesi tarafından geliştirilmiş ve İngiliz Açık Üniversitesi'nden izin alınarak, yukarıda sözü edilen ülkelerin kendi sosyo-ekonomik koşullarına uygun olabilecek ve uzaktan eğitim kurumları mezunlarına uygulanabilecek veri toplama aracı olarak belirlenen ortak bir anket oluşturuldu. Bu ortak ankete; o ülke uzaktan öğretim sistemine özgü özel sorular da eklendi. Yine araştırma planına göre; öncelikle her ülkenin, kendi mezunların durumunu ortaya koyan bir çalışma gerçekleştirmesi, sonra ikili, üçlü ve daha sonra da, tüm bu ülkeleri kapsayan ortak, karşılaştırmalı, bir çalışma yapılması konusunda anlaşıldı.

Bu satırların yazarının da yer aldığı ortak çalışmanın Türkiye bölümünün gerçekleşmesi ise; bir dizi sorun ve bürokratik engellerin aşılamaması nedeni ile ancak 1994 yılında gerçekleştirilme aşamasına gelebildi. Söz konusu çalışmanın ortak anketi, Türkçe olarak 1994 Eylül'ünde, ANBAUM yetkilileri ile birlikte bu yıla kadar Açıköğretim Fakültesi'nden mezun olanlar arasından rassal olarak yukarıda belirtildiği üzere 2000 deneğe uygulandı.

Soruların birbirine paralel olması ile birlikte; Alman, İspanyol ve Türk Kültürü ile bu ülkelerde uygulamaya konulan uzaktan öğretim kurumlarının (FeU-UNED ve AÖF) yapısına özgü yönleri de içeren araştırmanın anketi, Almanya'da (FeU) 1989, İspanya'da (UNED) 1991 ve Türkiye'de (AÖF) 1994 yılında uygulanmış oldu. Araştırmada uygulanan anketin geri dönüş hızı; FeU'da %70, UNED'de %60 (Bartels ve Arroyo, 1992, Çev: Demiray-Kaya, s.229) ve AÖF'de %31 olarak belirlendi.

Araştırmacı tarafından bu araştırmada da temel veri aracı olarak belirlenen ve uygulanan anket; 1986 yılında İngiliz The Open University mezunlarına, 1990 ve 1992 yılında Almanya'da (FeU) FernUniversität mezunlarına, 1992 yılında İspanya Açık Üniversitesi olan UNED mezunlarına, 1993 yılında Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi mezunlarına ve 1994 yılında Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İktisat ve İş idaresi mezunlarına eş deyişle, bu çalışmanın örneklem grubuna uygulanmıştır.

Anket, AÖF'nin kendine özgü yapısına uyarlanarak Eylül 1994 ayında 2000 AÖF mezununa postalandı. Mezunlara geri gönderilmesi için belirtilen süre sonuna dek toplam 690 anket yanıtlanmış olarak geri geldi. Böylelikle geri dönme hızı %31 olarak belirlenen anketin değerlendirme öncesinde yapılan kontrolleri sırasında 81 adedi, kurallı yanıtlanmadığı gerekçesiyle iptal edildi, değerlendirme kapsamından çıkarıldı. Böylelikle kurallı yanıtlanmış

619 adet anket değerlendirmeye alındı. 2000 AÖF mezununa gönderilen anketin yapısı, değerlendirme tekniği açısından şu temel bölümlerden oluşmaktadır. Anketin içeriği temel çizgilerle;

1. AÖF mezunlarının genel özellikleri, (Bkz. EK-I, 23., 24., 24.1., 25., 26., 27., 28., 29., 25., 30., 33., 34., 35. Sorular),
2. AÖF mezunlarının AÖF öğreniminde önemsedikleri amaçlar ve gerçekleştirme düzeyleri (Bkz. EK-I, 2.1. ve 2.2. Sorular),
3. AÖF mezunlarının uzun dönemdeki amaçları ve uzak yakın çevrelerine ilişkin değişim konusunda düşündükleri (Bkz. EK-I, 3., 3.1., 4. Sorular),
4. AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmelerinin uzak yakın çevrelerine etkisi (Bkz. EK-I, 5. ve 6. Sorular),
5. AÖF mezunlarının AÖF diplomalarının diğer fakülte diplomalarıyla "eşdeğerlilik" konusundaki algılama ve kanıları (Bkz. EK-I, 7. Soru),
6. AÖF mezunlarının; iş bulma süreleri, iş bulma kanalı, iş bulmada karşılaştıkları güçlükler yaşadıkları zorluklar, çalışma zamanı, işteki konumları, meslek grupları, iş sektörleri, işlerindeki hizmet süreleri ve iş yerlerinde çalışan sayısı konularına yönelik öğrencilik, mezuniyet ve mezuniyet sonrası çalışma yaşamı ile ilişkileri (Bkz. EK-I, 8., 8.1., 8.1.1., 8.2. 9., 9.1. ve 9.2. Sorular),
7. AÖF mezunlarının; iş değişiklikleri, yeni işlerindeki konumları, meslek grupları, iş sektörleri, işlerindeki hizmet süreleri, yeni işlerinin nitelikleri ve AÖF'deki öğrenimlerinin iş değiştirmedeki katkısı konularındaki düşünceleri (Bkz. EK-I, 10., 10.1., 10.1.1., 10.1.2., 11., 12. ve 15. Sorular),
8. AÖF mezunlarının; işlerindeki karar verme gücü, yönü öğrenim gördükleri branşın işleri ile ilişki boyutu, öğrencilik, mezuniyet ve mezuniyet sonrası ekonomik durumları değişimi, AÖF'deki öğrenimlerinin kendilerine sağladığı doyum, avantaj ve dezavantaj konularındaki düşünceleri (Bkz. EK-I, 13., 13.1., 13.2., 4., 17., 18.1., 18.2., 18.1.2. 19., 20., 21., ve 22. Sorular),

olmak üzere bölümlendirilmiş olan anket, 7'si açık uçlu, diğerleri kapalı uçlu toplam 35 sorudan (yöneltilen soruların alt soru seçenekleri de bir soru gibi değerlendirilip dikkate alındığında anketin yaklaşık 200 sorudan oluştuğu görülecektir) oluşmaktadır. (Ayrıntılı bilgi için Bkz. EK-1)

Araştırmanın bütçesi, maliyet, emek zaman vb. açılardan olanaklı olmaması nedeni ile yanıtlar optik forma alınmamış ve yanıtların soru kitapçığı üzerine

işaretlenmesi istenmiştir. Sorulara alınan yanıtların optik ortama aktarılması araştırmacının sorumluluğu ve bir ANBAUM sorumlusunun yönlendirmesi ile 5 kişiden oluşan değerlendirme grubunun 14 gün süren çalışması sonunda gerçekleşmiş, hangi soruya kaç kişinin yanıt verdiği, yüzde oranları ile birlikte, marjinal döküm adı verilen değerler elde edilmiştir.

Öte yandan aynı değerlendirme grubu ile birlikte açık uçlu sorulara verilen yanıtlar listelenmiş ortak yönde olan ifadeler gruplandırılarak yeni listeler oluşturulmuştur. Bu ortak grup lama dışında kalan yanıtlar, değerlendirme ve araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır

Araştırmacının hareket noktası olan ve daha önce sözü edilerek uygulanan anketin yapısı genel olarak değerlendirildiğinde, beş temel bölümü içermektedir. Bu bölümlerin içerik yapısı;

- 1- Mezunların AÖF'e kaydolma nedenleri ve AÖF'de öğrenim görmek ve AÖF'den mezun olmakla elde ettikleri birikim ve kazanım, Açıköğretim Fakültesi'ne kaydolma amaçları, bu yıllar içerisinde amaçlarındaki değişim, değişimin yönü ,derecesi ve düzeyi, öğrencilik yıllarındaki deneyimlerine ilişkin bilgiler, alınan AÖF diplomalarının ülkedeki diğer benzer alandaki örgün eğitim kurumlarının vermiş olduğu diplomalar karşısında eşdeğerliliği konusuna yönelik düşünceler ve sektörde ya da piyasada iş bulma çabaları,
- 2- Mezuniyetle çalışma yaşamlarındaki iş değişimi ve işyeri ortamları, eski ve yeni işlerindeki konumları, mesleklerinin grupları, iş sektörleri ve işlerindeki hizmet süreleri,
- 3- Mezunların Açıköğretim Fakültesi'nde öğrenim görmelerinin kendilerine sağladığı doyum, iş bulma ve iş değişikliğine olan katkı ve etkileri, sağladıkları avantaj ve dezavantajlar, mezuniyet sonrası iş değişikliği, nedenleri, bu yeni işlerinin öncekilerine oranla belirgin nitelikleri ve bu yeni işlerindeki konumları,
- 4- AÖF Mezunların iş yerindeki karar verici konumu, iş ve mezuniyet alanlarının paralelliği, işteki elde edilen doyum derecesi ve
- 5- Mezunların profiline ilişkin sosyo-ekonomik ve demografik bilgileri elde etmeyi amaçlayan ve toplam 35 soru ve bu sorularla ilgili 200 dolayında seçenekten oluşmaktadır.

Ayrıca yine, uygulanan bu ortak anketin başında, daha önce FeU ve UNED'de uygulanan ankette yer alan mektup ile aynı içerikte olan ve AÖF Dekanlığı'nca mezunlara yönelik olarak yazılmış mektuba, anketin sonunda

ise anketin doldurulması aşamasında deneklere yardımcı olacağı düşünölen meslek kodları listesine yer verilmiştir. (Ayrıntılı bilgi için Bkz. EK-I)

Çalışmanın bu bölümünden sonra, araştırmanın bulguları ile yorumlarının yer aldığı **BULGULAR VE YORUMLAR** bölümüne yer verilmektedir.

BÖLÜM III BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde; mezunların genel özellikleri, AÖF'de öğrenim görme amaçları, bu amaçlara verdiği önem ile amaçlarını gerçekleştirme düzeyleri, uzun dönemde amaçları ve çevrelerinde olan değişim, AÖF'de öğrenim görmelerinin çevrelerine olan etkilerinin yönü, diplomalarının eşdeğerliliği konusunda kendisinin ve uzak-yakın çevresinin yaklaşımları konusundaki kanı ve düşünceleri, öğrencilik, mezuniyet ve mezuniyet sonrası çalışma yaşamı ile ilişkileri, mezuniyet sonrası yapılan iş değişiklikleri, konumları, AÖF'de öğrenim görmelerinin iş değişikliklerine olan etkisi, katkısı ve iş yaşamlarına yansıma boyutları incelenecektir.

1-AÖF MEZUNLARININ GENEL ÖZELLİKLERİ

Bu başlık altında çalışmada AÖF Mezunlarının kendisi ile ilgili olarak; doğum tarihleri, cinsiyeti, medeni ve çocuk durumları, AÖF'e giriş kanalı, AÖF'ü ne kadar sürede bitirdiği, öğrenimine ara verip vermediği, lise çıkış türü, AÖF'deki öğrenim yıllarında dersleri ile ilgili olarak ailesinden ne oranda destek aldığı, karşılaştıkları güçlükler, öğrenim yıllarında AÖF ile ilgili olarak karşılaştığı güçlükler, AÖF'den mezun olduktan sonra daha farklı düzeyde bir öğretim programına başlayıp başlamadığı, başladı ise, tamamlayıp tamamlamadığı gibi sorulara verilen yanıtlardan oluşan bilgilere yer verilecektir.

Mezunların cinsiyet dağılımına (Bkz. EK-I, 26. Soru) bakıldığında, AÖF'de mezunlar arasında; %25 **kadın**, %75 **erkek** şeklinde bir dağılımın olduğu görülmektedir.

%75'i erkek ve %25'i de kadın olan mezunların, AÖF'e kaydolduğunda, AÖF'den mezun olduğunda ve şimdiki medeni durumlarını sorgulayan soruya (Bkz. EK-I, 27. Soru) alınan yanıtlarda mezunların AÖF'e kayıt olduklarında %41'inin **bekar**, %45'inin **evli**, %1'inin **ayrılmış (boşanmış)** ve %0.8'inin de **nişanlı ya da sözlü** olduğu belirlenmiştir.

Mezunların medeni durumları fakülteden mezun olduğu dönemde; %35'inin **bekar**, %50'sinin **evli**, %1.4'ünün **ayrılmış (boşanmış)** ve %1'inin de **nişanlı ya da sözlü** olduğu şeklinde farklılaşmalar olmuştur. Mezunların medeni durumları anketin kendilerine uygulandığı dönemde ise %26.6'sının **bekar**, %59'unun **evli**, %2.5'inin **ayrılmış (boşanmış)** ve %0.6'sının da **nişanlı ya da sözlü** olduğu biçiminde farklılaşmıştır.

TABLO: 1
AÖF Mezunlarının AÖF'e Kaydolduğunda, Mezun Olduğunda ve
Şimdiki Medeni Durumunun Yüzde Olarak Dağılımı

	AÖF'e Kaydolduğunda	Mezun olduğunda	Şimdi
Bekar	41,3	35,0	26,6
Evli	45,0	49,3	59,1
Ayrılmış (Boşanmış)	1,0	1,4	2,5
Diğer (Nişanlı, Sözlü)	0,8	1,0	0,6

Bu verilerde; mezunların AÖF 'e kaydoluşundan, AÖF'den mezun olma ve şimdiki (sormacanın uygulandığı tarihte) konumuna kadar olan süreç içerisinde doğal bir gelişim olarak evlilik durumunda artış, bekarlık konumunda bir azalış görülmektedir. Evlilik durumunun artmasına koşut olarak da boşanma durumlarında da bir artış bulunmaktadır.

Mezunların sahip oldukları **çocuk sayısı** ile AÖF'e kaydolduğunda, AÖF'den mezun olduğu dönemdeki çocuk sayısı durumları da araştırmada incelenmek istenmiş ve bu konu ile ilgili olarak ankette iki soruya yer verilmiştir. (Bkz. EK-I, 28. ve 29. Sorular) AÖF mezunlarının %65.8'i **çocuk sahibi olduğunu** ve %30.3'ü **çocuk sahibi olmadığını** belirtmiş, %3.9'u bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

TABLO: 2
AÖF Mezunlarının AÖF'e Kaydolduğunda, Mezun Olduğunda Sahip
Olduğu Çocuk Sayısının Yüzde Olarak Dağılımı

	1	2	3	4	5	6	7
AÖF'e Kaydolduğunda	19,2	21,3	5,5	1,2	0,4	0,2	0,2
Mezun olduğunda	24,9	27,4	9,2	1,0	0,8	-	0,4

AÖF mezunlarının çocuklara sahipliği konusuna AÖF'e kaydolduğu ve AÖF'den mezun olduğu dönemler açısından bakıldığında, AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda %19'u bir. %21.3'ü iki, %5.5'i üç, %1.2'si dört, %0.4'ü beş, %0.2'si altı ve yedi çocuk sahibidir. AÖF mezunlarının AÖF'den mezun olduğunda %24.9'u bir. %27.4'ü iki, %9.2'si üç, %1'i dört, %0.8'i beş, %0.4'ü altı ve yedi çocuk sahibidir. Bu bilgilerden AÖF mezunlarının mezuniyet ile birlikte çocuk sayısında belirgin bir artış gözlense de, yaklaşık %60'a yakın bir bölümünün, çekirdek aile yapısını oluşturan diğer etkenler bir kenara bırakıldığında, sadece çocuk

sayısı açısından çekirdek aile yapısına uygun bir konumda, bir, iki ya da üç çocuğa sahip bulundukları anlaşılmaktadır.

AÖF mezunlarının **yaş dilimi dağılımı** ise 25. soru ile açık uçlu olarak doğum tarihi biçiminde alınmış ve daha sonra yaş dilimleri olarak gruplandırılmıştır. Bu yaş dilimi gruplaması çerçevesinde; 76-58 yaşındakiler (1922-1940 doğumlular) %1, 57-48 yaşındakiler (1941-1950 doğumlular) %12.5, 47-38 yaşındakiler (1951-1960 doğumlular) %45, 28-37 yaşındakiler (1961-1970 doğumlular) %39.2 ve 1975 ve daha yukarı doğumlular %2 oranındadır. Bir başka anlatımla ankete dahil olan deneklerin %85'i yetişkin denilebilecek yaş diliminde bulunmaktadır. Genel olarak 25 ve daha üst yaş diliminde bulunan mezunların ortalama yaşı Alman Açık Üniversitesi FeU'da 33.5, İspanya Açık Üniversitesi UNED'de 33.4 ve AÖF'de ise 30'dur.

Açıköğretim Fakültesi mezunlarının AÖF'e kaydolurken lise çıkış türlerine bakıldığında (Bkz. EK-I, 30. Soru) mezunların %54.2'sinin **normal** %26.6'sının **teknik**, %3.1'inin **askeri**, %2.9'unun **öğretmen**, %2.7'sinin **sağlık**, %1.8'inin **imam hatip** ve %1'inin gece lisesi mezunu olduğu %2.4'ünün de **diğer lise** türlerinden mezun olduğu anlaşılmıştır. Bu veriler AÖF'ün öğrenci kaynağının yarıdan fazlasının normal ve yaklaşık dörtte birinin de teknik lise mezunu olduğunu göstermektedir.

AÖF mezunlarının AÖF'e hangi kanal ile kaydolduklarını araştıran bir soruya (Bkz. EK-I, 33. Soru) alınan yanıtlarda AÖF mezunlarının %86.3'ünün **ÖSYM**, %3'ünün **yatay geçişle**, %2.5'inin **dikey geçişle** AÖF'e kaydoldukları anlaşılmıştır. Mezunların %8'i bu soruyu yanıtsız bırakmıştır. (Bilmeyenler için burada açıklanması gereken bir konu Açıköğretim Fakültesinin kuruluşundan bu yana ÖSYM sınavı ile öğrenci kaydettiği konusudur.)

Açıköğretim Fakültesi mezunlarının öğrenimini **ara vererek mi bitirdiği** konusunda yöneltilen bir soruya (Bkz. EK-I, 34. Soru) alınan yanıtlarda ise mezunlardan %90'ının AÖF'deki **öğrenimlerine ara vermeden**, %8'inin ise **öğrenimlerine ara vererek** bitirdikleri ve mezunların %2'sinin de bu soruyu yanıtsız bıraktığı anlaşılmaktadır. Mezunların çok büyük bir oranının AÖF'ü normal öğrenim süresinde bitirmesi AÖF'ün mezunlarca dikkate alındığı yolunda önemli bir ipucu niteliğinde görülmektedir.

Anket ekinde, deneklerin yanıtlamak zorunda olmadıkları ancak, isteyen deneklerin fakülte ile ilgili olarak iletmek istedikleri kanı ve görüşlere ilişkin düşüncelerinin yer aldığı bir bölüm de bulunmaktadır. Elinizdeki çalışmanın EK-II de bu anket ekinde gönderilen görüşlerin tamamına yer verilmektedir. Ancak, bu mezun görüşlerinden konumuzu içeren kanı ve

görüşlerden kimilerine, çalışmanın akışı içerisinde de yer verilmektedir. Bu görüşlere yer verilirken izlenen yol şöyledir. Mezun görüşlerinden konumuz ile ilgili olan aktarımlarına "....." şeklinde yer verilmiş, daha sonra mezunun adının deşifre olmaması için ya da bir diğer deyişle araştırmacının sorumluluğu gereği, baş harfi kısaltılmış olarak, soyadı ise tam olarak yazılmış, parantez içerisinde de önce yaşı sonra ise, yaşadığı ilin adı **siyah-bold-** olarak verilmiştir.

AÖF mezunlarının öğrenimini **ara vererek mi bitirdiği** konusunda bazı mezunlarının aktardıkları ifadelerden birkaçı:

"...1985 yılında Üniversitemize büyük bir umut ve istekle başladım. Dört yıllık öğretim süresince hiç bütünlemeye kalmadan hep doğrudan sınıf geçtim..." **B. DAMLARCA (40-SAMSUN)**

"..Mezun olduğum okulum; o dönem yapabileceğim en “uygun” akademik çalışmaydı. Okulumu verilen sürede bitirdim. Hemen hemen, hiç aralıksız çalışma durumum olduğundan.." **E. TOSUN (30-İSTANBUL)**

"...Sol elini kullanamayan bir malül olarak toplum içinde gitgide kaybolmaya başladığımı hissettiğim ve ne yapmam gerekir diye düşündüğüm bir anda sadece vakit geçirmek amacıyla başladığım AÖF’den basılı malzemeleri çalışmaya başlayınca çok zevk aldım ve yapacak başka bir işim de olmadığı için dersleri severek çalıştım. 4 yılda mezun oldum..." **M. HAZOĞLU (31-ZONGULDAK)**

"...Ben fakülteyi 4 yılda bitirdim. AÖF kitaplarının çok faydasını gördüm. Mezun olmadan önce şimdiki işimden daha iyi bir konumu düşünüyordum..." **A. USTA (35-KOCAELİ)**

"...Açıköğretim programı ve dersleri bana çok uygun geldiği için, derslere ısrarla çalışarak 4 yılda diploma almaya hak kazandım. Diplomayı alarak maddi ve manevi yönden büyük bir tatmin yaşadım..." **H. CEBECİ (43-VAN)** şeklinde yansıtılmıştır. (Bkz. EK-II).

AÖF mezunlarının **fakültede öğrenim gördüğü yıllarda dersleri ile ilgili olarak ailelerinin görüş ve yardımlarını alıp almadığı** konusunda yöneltilen soruya (Bkz. EK-I, 23. Soru) mezunlardan; %52'sinin **buna gerek duymadığı**, %21'inin **bazen ailesinin görüşlerini aldığı**, %10'unun **aile üyelerine yük olmak istemediği**, %15'inin **aile üyeleri ile tartışabildiği konular olduğu**, %3'ünün **daktilo yazma vb. gibi elle yapılacak işlerde aile üyeleri ile işbirliği içine girdiği** ve %14'ünün de **yalnız yaşadığı için böyle bir ortamının olmadığı** şeklinde yanıtlar alınmıştır.

Genel olarak mezunların yaklaşık %25'inin şu ya da bu şekilde olmak üzere dersleri ile ilgili olarak ailelerinin görüş ve yardımlarını aldığı söylenebilir.

Ankette yer alan bir başka soruda (Bkz. EK-I, 35. Soru) mezunlara AÖF'de öğrenim görürken **karşılaştıkları güçlükler ile bu güçlüklerin düzeyi** konusu yöneltmiştir.

Bu soruda; ders malzemelerini belli bir tarihe kadar çalışma, sınav tarihlerinin baskısı, sınav ortamındaki güçlükler, yazılı malzemeleri anlamada, TV derslerini izlemede, TV derslerini anlamada, akademik danışmanlık hizmetlerine devam etmede, sınav merkezlerine ulaşmada, fakülte ile iletişim kurmada ve personel ile iletişim kurmada karşılaştıkları güçlükler ile karşılaşılan bu güçlüklerin düzeyi; **daima bu güçlükle karşılaştım, sık sık bu güçlükle karşılaştım, arada bir bu güçlükle karşılaştım, hiç bu güçlükle karşılaşmadım ve bu soru bana uygun değil** seçenekleri ile irdelenmek istenmiştir. Bu soruya alınan yanıtlar TABLO: 3' de özetlenmiştir.

TABLO: 3

AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Gördüğü Yıllarda Karşılaştıkları Güçlüklerin Yüzde Olarak Dağılımı

	Daima	Sıklıkla	Arada Bir	Hiç	Soru Uygun Değil	Yanıtız
Ders Malzemelerini Belirli Bir Tarihe Kadar Çalışma	6,1	11,2	25,6	49,9	2,2	4,9
Sınav Tarihlerinin Baskısı	5,7	8,6	26,4	53,4	0,4	5,5
Sınav Ortamındaki Güçlükler	2,7	3,5	22,5	64,6	0,6	6,1
Yazılı Malzemeleri Anlamak	1,4	3,3	29,7	58,5	1,0	6,1
TV Derslerini İzlemek	30,7	21,1	12,9	17,0	14,9	3,5
TV Derslerini Anlamak	7,0	4,9	19,9	36,2	21,5	11,2
Akademik Danışmanlık Hizmetlerine Devam Etmek	29,9	5,9	9,4	23,7	25,8	5,3
Sınav Merkezlerine Ulaşmak	5,1	7,6	18,4	62,6	1,6	4,7
Fakülte İle İletişim Kurmak	10,6	5,9	15,3	55,0	7,6	5,5
Personel İle İletişim Kurmak	8,2	4,7	15,1	54,0	9,0	7,0

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görürken **ders malzemelerini belli bir tarihe kadar çalışma** konusunda %6 oranında **daima**, %11'i **sık sık**, %26 **arada bir bu güçlükle karşılaştığı**, %50'sinin ise **hiç bu güçlükle**

karşılaşmadığı belirtilmiştir. Bu sorunun kendisine **uygun olmadığını** belirtenler %2.2 ve yanıtız bırakan deneklerin oranı da %5'dir.

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görürken **sınav tarihlerinin baskısı** konusunda %6 oranında **daima** %8 **sık sık**, %26 oranında **arada bir bu güçlölkle karşılaştığı**, %54'ünün ise **hiç bu güçlölkle karşılaştığı** belirtilmiştir.

Bu sorunun kendisine **uygun olmadığını** belirten %0.4 ve yanıtız bırakan deneklerin oranı %5.5'dir. Sınav tarihlerinin baskısı konusuna ilişkin mezunların aktardıkları ifadelerden bir-ikisi, örneğın:

"...Belli bir plan çerçevesinde çalışmama ve takviye almama rağmen en sıkıntı çektiğim husus imtihan tarihlerinin yakın olması...", "...Belli bir plan çerçevesinde çalışmama ve takviye almama rağmen en sıkıntı çektiğim husus imtihan tarihlerinin yakın olması ve sınav sonuçlarının geç gönderilmesi idi. Bu konuda benim naçizane önerilerim: ilk imtihanın Mart sonu veya Nisan ayı başı yerine, Ocak sonu, Şubat ayı başına almak suretiyle iki sınav arasında çalışma imkanının yaratılması. Sınav sonuçlarının basın yoluyla yayınlanması..." **S. KIRBİZ (38-ANKARA)**

"...Çünkü sınav tarihlerinde bazı olumsuzluklar yaşanılmaktadır..." **S. TURAN (34-RİZE)** şeklinde yansıtılmıştır. (Bkz. EK-II).

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görürken **sınav ortamında karşılaşılan güçlölkler** konusunda %3 oranında **daima**, %4 **sık sık**, %22 oranında **arada bir bu güçlölkle karşılaştığı**, %65'inin ise **hiç bu güçlölkle karşılaştığı** belirtilmiştir. Bu sorunun kendisine **uygun olmadığını** belirtenler %0.6 ve yanıtız bırakan deneklerin oranı da %6'dır. Sınav ortamındaki güçlölkler konusuna mezunların aktardıkları ifadelerden bazıları:

"...imtihan salonlarının daha iyi denetlenmesini istiyorum..." **Ö. FİGEN**

"...Öğrencilerin ikamet ettikleri büyük yerleşim birimlerinin tümünde sınavların açılması çok yararlı olur." **S. TURAN (34-RİZE)**

"...sınav sistemi ve organizasyonu harika..." **C. CANKALOĞLU (35-TOKAT)**

"...Sınav sonuçlarının daha erken ulaşması halinde, öğrencilerin zayıf oldukları derslere daha fazla çalışma imkanları olur sanırım..." **G. İYİDOĞAN (28-ANKARA)**

"...Sınavlarda seçeneklerin 4-5 şıktan değil de mümkünse 10 tane şıktan seçilmesinin uygun olacağını düşünüyorum. Bu sayede öğrencinin bilerek

ders geçmesi sağlanır. Sınavlarda kopya kesinlikle engellenmelidir..." **G. UYANIK (37-İSTANBUL)**

"...Sınav sistemimizi değiştirelim (sınavda uygulanan işaretleme sistemimizi değiştirelim)..." **E. YILMAZ (36-İSTANBUL)**

"...Sınav sistemi gözden geçirilmeli, öğrencilerin hiç olmazsa dönem içinde derslere aktif katılımını sağlayacak bir sistem geliştirilmelidir..." **M. HAZOĞLU (31-ZONGULDAK)** şeklinde yansıtılmıştır. (Bkz. EK-II).

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim gördüğü yıllarda **sınav merkezlerine ulaşma** konusunda %5.1 oranında **daima bu güçlükle karşılaştığı**, %7.6'sının **sık sık**, %18.4'ünün **arada bir bu güçlükle karşılaştığı**, %62.6'sının ise **hiç bu güçlükle karşılaşmadığı** belirtilmiştir. Bu sorunun kendisine **uygun olmadığını** belirtenler %1.6 ve yanıtı bırakmayan deneklerin oranı da %4.7'dir.

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görürken **yazılı (basılı) malzemeleri anlamak** konusunda %1.4 oranında **daima bu güçlükle karşılaştığı**, %3.3'ünün **sık sık**, %29.7'sinin **arada bir bu güçlükle karşılaştığı**, %58.5'inin ise **hiç bu güçlükle karşılaşmadığı** belirtilmiştir. Bu sorunun kendisine **uygun olmadığını** belirtenler %1 ve yanıtı bırakmayan deneklerin oranı da %6.1'dir. Yazılı (basılı) malzemeleri anlamak konusunda mezunların aktardıkları ifadelerden bazıları:

"...Öyle bir anket düzenlediğiniz için teşekkürlerimi iletirim. Anket bana tekrar öğrenciliğimi ve öğrenciyken beklentilerimi hatırlattı. Derslere devamlı isteyerek ve severek çalıştım. Konuların akıcılığı çalışmayı devamlı istekli hale getirmiştir. Kitaplarımı halen muhafaza ediyor ve gereksinim duydukça faydalaniyorum..." **İ. TEMİZSOY (34-ADANA)**

"...Gerçekten bilgiler rahat anlaşılır, açık ve netti..." **B. KARAKAYA (33-İSTANBUL)**

"...AÖF mezunu olarak okumuş olduğum her ders kitabı benim için bir kaynak niteliğindedir..." **K. DEMİRKAN (41-ANKARA)**

"...Öncelikle şunu belirtmek isterim. fakültemizin basılı kaynakları bilgi, güncellik ve anlaşılabilirlik yönünden Türkiye'nin en iyisidir. Bu basılı kaynaklar ile sistemli ve düzenli bir şekilde çalışan her öğrencinin mezun olabileceğine ve mezuniyet sonrası bu kaynaklardan elde ettiği bilgileri hayat içinde kullanabileceğine inanmaktayım." **M. ERDOĞAN (39-RİZE)**

"...Kitaplarımız uzaktan öğretime göre çok iyi hazırlanmış olup gayet açık anlatılmıştır...." **İ. ÇOLAKOĞLU (37-İSKENDERUN)**

"...AÖF'ün hazırlamış olduğu kitapların içeriğini ve düzenini çok beğenmiştim. Konular açık anlaşılabilir ifade edilmişti..." **N. TOKSA (25)**

"...Akıcı ve pekiştirici unsurları ile yakın tarihimizi bir kez daha hafızamıza kazıyan Atatürk ilke ve inkılapları kitabını, günlük hayatımızda ve çocuklarımın..." **Z. SARISOY (41-İSTANBUL)**

"...Kitaplarda bazı konular daha kısa ve öz anlatılabilir. Bütün derslerde geçen teknik terimler, ders kitaplarının veya ünitelerin sonlarına anlamları ile birlikte yazılabilir. Ama her şeye rağmen güzel hazırlanmış, fakültemizin ders kitapları, harika..." **Z. BUDAK (34-KAYSERİ)**

"...AÖF iktisat bölümünü iyi derece ile bitirdim. Gerek kitapların kalitesi, gerekse içerdikleri konular beni olumlu yönde etkiledi..." **H. ANĞİN (34-İSTANBUL)**

"...AÖF basılı materyaller, yeterli..." **S. TOKER (31-DENİZLİ)**

"...Özellikle ders kitaplarının yazılımı, harika..." **C. CANKALOĞLU (35-TOKAT)**

"...Kitaplarımız, bizim en önemli yardımcılarımızdı..." **B. KARAKAYA (33-İSTANBUL)**

Kitaplar her lise mezununun anlayabileceği şekilde hazırlanmış..." **M. BÜYÜKBAYRAK (41-SAMSUN)**

"...AÖF öğretim süresinde almış olduğumuz derslerin titizlikle seçilmesi ve kitapların çok kaliteli öğretim görevlilerinin yazması yanında..." **G. İLHAN (32-ANKARA)**

"...Kitapların, birkaçı hariç çoğu açık ve anlaşılır..." **Ö. FİGEN**

"...AÖF'ün gerek sistem olarak, gerek içerik ve gerekse de ders kitaplarındaki konuların aktarılış biçimi olarak çok iyi düzenlenmiş ve planlanmış bir program olduğunu düşünüyorum..." **N. PAŞA (29-EDİRNE)**

"...Fakültemizle ilgili görüşlerimi şu şekilde ifade edebilirim : Ders kitaplarınız açık ve anlaşılırdı...." **R. B. YÜKSEL (İSTANBUL)** şeklinde yansıtılmıştır. (Bkz. EK-II).

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görürken TV derslerini izleme konusunda %31 **daima**, %21 **sık sık**, %13 oranında **arada bir bu güçlkle karşılaştığı**, %17'sinin ise **hiç bu güçlkle karşılaşmadığı** belirtilmiştir. Bu sorunun kendisine **uygun olmadığını** belirtenler %15 ve yanıtı bırakarak deneklerin oranı da %3.5'dir. TV derslerini izleme konusuna mezunların aktardıkları ifadelerden birkaçı:

"...TV programlarının uygun saatlerde olmaması..." **Z. EKİM (26-İSTANBUL)**

"...TV'den derslerin yayın saatleri bana uymadı, fakat, bu programların çok yararlı olduğuna inanıyorum..." **R. B. YÜKSEL (İSTANBUL)** şeklinde yansıtılmıştır. (Bkz. EK-II).

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görürken **TV derslerini anlama** konusunda %7 oranında **daima**, %5'i **sık sık**, %20 **arada bir bu güçlüklerle karşılaştığı**, %36.2'sinin **hiç bu güçlüklerle karşılaşmadığı** belirtilmiştir. Bu sorunun kendisine **uygun olmadığını** belirtenler %21.5 ve yanıtız bırakan deneklerin oranı da %11'dir. Sınav ortamındaki güçlükler konusuna mezunların aktardıkları ifadelerden birkaçı:

"...TV ile verilen dersler bunlara yardımcı oluyor. Her şey güzel..." **M. BÜYÜKBAYRAK (41-SAMSUN)**

"...hazırlanan kitaplar çok güzel. Ancak bana göre, televizyon ve danışmanlık hizmetleri öğrenciler için çok yararlı olmuyor..." **M. ERYİĞİT (39-SAMSUN)**

"...bu programların çok yararlı olduğuna inanıyorum..." **R. B. YÜKSEL (İSTANBUL)** şeklinde yansıtılmıştır. (Bkz. EK-II).

Açıköğretim Fakültesi'nde öğrenim görürken mezunların **akademik danışmanlık hizmetlerine devam etme** konusunda %30 oranında **daima**, %6 **sık sık**, %10 oranında **arada bir bu güçlüklerle karşılaştığı**, %23.7'sinin ise **hiç bu güçlüklerle karşılaşmadığı** belirtilmiştir. Bu sorunun kendisine **uygun olmadığını** belirtenler %26 ve yanıtız bırakan deneklerin oranı da %5'dir. Akademik danışmanlık hizmetlerine devam etme konusunda mezunların aktardıkları ifadelerden birkaçı:

"...Danışmanlık hizmetini gören öğretim görevlileri kontrol altına alınabilmeli ve denetlenmelidirler. Bu konuda Konya'da yürütölen çalışmalar örnek gösterilebilir. Bilhassa muhasebe ve iktisat derslerinin işleyişi denetlenmeli. Danışmanlık hizmetleri mutlaka hafta sonları öğleden önce ve sonra ikişer saat olmak üzere düzenlenmelidir..." **M. TORBA (35-ESKİŞEHİR)**

"...Benim ve arkadaşlarıımın karşılaştıkları zorlukların başında Akademik Danışmanlık Hizmetlerindeki bazı aksaklıklar gelmekteydi..." **B. KARAKAYA (33-İSTANBUL)**

"...Danışmanlık Hizmetleri ile öğrencilere yardımcı olunması da güzel bir olgu bence..." **T. ORAN (37-ELAZIĞ)**

"...,Akademik danışmanlık hizmetleriniz düşünce olarak çok güzel fakat, uygulamalarında yetersiz..." **R. B. YÜKSEL (İSTANBUL)**

"...Ben 1991, mezunu ortopedik özürlü, bir çocuk babasıyım. Öğrenim sırasında okulumu çok ciddiye aldım. Günde iki saat yol yürüyerek akademik danışmanlık hizmetinden yararlandım. Oldukça başarılı bir öğrenciydim. Öğrenim sırasında öğrenciler gerçekten çalışırlarsa diğer fakülte mezunlarından hiç bir farkları kalmaz..." **İ. TURANLI (35-ZONGULDAK)**

"...AÖF'nin şu andaki durumunu tam bilemiyorum. Fakat akademik danışmanlık hizmetlerinin tam ve yeterli olduğunu, ideal bir biçimde yararlanılabildiğini söyleyemem..." **E. YILMAZ (29-KOCAELİ)**

"...Ancak akademik danışmanlık hizmetleri açısından yetersiz..." **S. TOKER (31-DENİZLİ)** şeklinde yansıtılmıştır. (Bkz. EK-II).

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görürken **fakülte ile iletişim kurma** konusunda %11 oranında **daima**, %6 **sık sık**, %15 oranında **arada bir bu güçlkle karşılaştığı**, %55 oranında ise **hiç bu güçlkle karşılaşmadığı** belirtilmiştir. Bu sorunun kendisine **uygun olmadığını** belirtenler %7.6 ve yanıtı bırakarak deneklerin oranı da %5.5'dir. Fakülte ile iletişim kurma konusunda mezunların aktardıkları ifadelerden birkaçı:

"...Fakülte mezuniyetinin ardından fakültenin mezunlarının problemleri ile ilgilenmediğini ve toplumda var olan AÖF' ne karşı tutumlarda değişiklik yapma konusunda yeterli çalışma yaptığı kanaatini taşıyorum. Fakülte mezunlarına sahip çıktığı gibi onları yeni gelişmelerden haberdar olmalarını da sağlamaya çalışmaktadır..." **Y YETİK (31-AFYON)**

"...AÖF ile iletişimimi kaybetmek istemiyorum..." **H. GÜREL (28-İSTANBUL)**

"...Beni en çok üzen fakültem ile iletişimimin olmayışdır..." **A. TURAN (28-BURSA)** şeklinde yansıtılmıştır. (Bkz. EK-II).

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görürken **personel ile iletişim kurma** konusunda %8 oranında **daima**, %5 **sık sık**, %15 oranında da **arada bir bu güçlkle karşılaştığı**, %56'sının ise **hiç bu güçlkle karşılaşmadığı** belirtilmiştir. Bu sorunun kendisine **uygun olmadığını** belirtenler %9 ve yanıtı bırakarak deneklerin oranı da %7'dir.

Yukarıda yer verilen bilgilerden AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görürken **TV derslerini izleme ve akademik danışmanlık hizmetlerine devam etme** konularında %30'lar oranında **daima bu güçlkle, ders malzemelerini belli bir tarihe kadar çalışma ve sınav tarihlerinin**

baskısı konusunda %8-10 oranında sık sık bu güçlükle karşılaştığı, ders malzemelerini belli bir tarihe kadar çalışma, sınav tarihlerinin baskısı, sınav ortamındaki güçlükler, yazılı malzemeleri anlamada %25-30 oranlarında, TV derslerini izlemede ve sınav merkezlerine ulaşma konularında yaklaşık %20'ler dolayında arada bir bu güçlükle karşılaştığı belirlenmiştir.

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görürken **hiç bu güçlükle karşılaşmadığı** belirtilen konular ise, **ders malzemelerini belli bir tarihe kadar çalışma, sınav tarihlerinin baskısı, sınav ortamındaki güçlükler, yazılı malzemeleri anlamada, sınav merkezlerine ulaşmada, fakülte ile iletişim kurmada ve personel ile iletişim kurma** konuları olmakla birlikte, bu konulardaki oran da %50-60'lar düzeyindedir.

AÖF mezunlarına AÖF'den mezun olduktan sonra daha farklı düzeyde bir başka öğretim programına başlayıp başlamadığı, başladı ise bu programı tamamlayıp tamamlamadığı soruları sorulmuştur. (Bkz. EK-I, 24. ve 24.1. Sorular)

Bu sorulara alınan yanıtlarda mezunların %7.6'sının **yüksek lisans eğitimine**, %7'sinin tekrar **Açıköğretim Fakültesi'nin bir başka programına**, %3.5'inin **örgün (geleneksel) bir üniversite eğitimine yöneldikleri** ve %58'inin ise **böyle bir olanağı olmadığı** ve %12'sinin de **amaçlarını gerçekleştirdiği için bir başka farklı eğitime yönelmediği** anlaşılmaktadır. Farklı bir eğitime yönelenlerin %10.4'ünün bu eğitimlerini **tamamladıkları**, %10.8'inin ise, bu programı çeşitli nedenlerle henüz tamamlamadıkları yanıtı bir sonraki soruya alınan yanıtlar arasında bulunmaktadır.

AÖF'den mezun olduktan sonra daha farklı düzeyde bir öğretim programına başlayıp başlamadığı, başladı ise bu programı tamamlayıp tamamlamadığı konusunda mezunların aktardıkları ifadelerden bazıları:

"...Anadolu Üniversitesi AÖF iş idaresi bölümünü bitirdikten sonra başka bir fakülteye kaydoldum. Öğrenimimi yeni kaydolduğum fakültede sürdürmekteyim..." **N. DURMAZ (29-MANİSA)**

"...benzer bir eğitimi Amerika'da ICS (International Correspondence Studies) isimli kuruluş vermektedir. Ben halen bu kuruluşun son semestrsinde kayıtlı öğrencisiyim ve yakında ABD üniversitelerinde geçerli Business Management Ön lisans diploması alacağım..." **E. DERSA (47-İSTANBUL)** .

"...Mümkün olduğu takdirde iş idaresi dalında yine açıköğretim olarak mektup veya telefon ile veya haftasonu sınavları ile Yüksek Lisans programına katılmayı arzu ederdim..." **M. LEVENT (34-ANKARA)**

"...AÖF'ü olmaktan hiçbir zaman rahatsız olmadım. AÖF'e başlamadan önce 3 yıllık Eğitim Enstitüsü mezunuydum. AÖF 4. sınıfa geçtiğimde Türkiye ve Ortadoğu Amme idaresi Enstitüsü Uzmanlık Programını kazandım..." **H. ALEMDAĞ (35-TRABZON)**

"...AÖF'de öğrenimimi bitirince daha ileri düzeyde bir öğretim programına başlamak ve master yapmak isterdim..." **T. BEROVA (45-KIBRIS)**

"...master sınavlarını kazanan arkadaşlar oldu, okuyorlar. Bu sevindirici olmalı..." **K. YILDIZ (46-ANKARA)** şeklinde yansıtılmıştır. (Bkz. EK-II).

Az sonra AÖF Mezunlarının fakültede öğrenim görmeleriyle önemsedikleri amaçlar ve bu amaçların gerçekleşme derecesi konusunda elde edilen verilere yer verilecektir.

2- AÖF MEZUNLARININ AÖF'DE ÖĞRENİM GÖRME AMAÇLARININ ÖNEM VE GERÇEKLEŞME DÜZEYİ

Çalışmanın bu bölümünde; AÖF Mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle önemsedikleri amaçlar ile bu amaçların gerçekleşme derecesi konusunda belirlenen **15 amaç durumuna** ne derecede önem verdiği, bu amaçların gerçekleşme derecesi konusunda yöneltilen soruya (Bkz. EK-I, 2.2. Soru) alınan yanıtlara yer verilmiştir. Alınan bu yanıtlar GRAFİK:1-30'da incelenmeye çalışılmıştır. Araştırmada mezun deneklerin yanıtları; **Çok Önemli, Önemli, Biraz Önemli, Hiç Önemli Değil ve Yanıtsız** seçenekleri ile sınırlandırılarak alınmak istenmiştir.

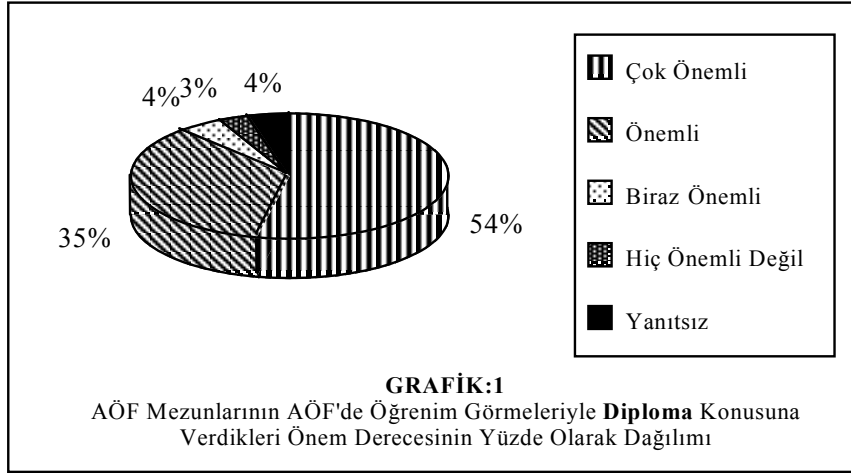
Belirlenen bu 15 amaç durumundan birincisi ile mezunların AÖF'de öğrenim görmeleriyle **Diploma Almaya Verdikleri** önemin onlar için önem derecesi ve bu durumu **gerçekleştirme** derecesi belirlenmek istenmiş, yöneltilen soruya alınan yanıtlar GRAFİK: 1 ve GRAFİK: 2'de özetlenmiştir.

Az önce belirtilen bu ön bilgi ışığında GRAFİK: 1'deki bilgiler; AÖF mezunlarının yarıdan biraz fazlası, eş deyişle, %54'ünün AÖF'de öğrenim görme sürecinde diploma almaya **çok önemli**, %35'inin ise **diploma alma** konusuna **önemli**, %4'nün ise bu durumu **biraz önemli** gördükleri belirlenmiştir. Mezunların %3'ünün **diploma alma** konusunu **hiç önemli** görmedikleri ortaya çıkmıştır. Bu soruyu yanıtsız bırakan denek mezun oranı da %4'dür. Bu durumda mezun deneklerin büyük bir çoğunluğunun (yaklaşık %90'ı) AÖF'de öğrenim görmeleriyle diploma almaya önem verdiklerini söylemek yanlış olmayacaktır. Hiç önemli değil durumu ile bu duruma biraz önem verenlerin yanıtları göz önüne alınması gerekli bir nokta olarak değerlendirilmelidir. Mezunlardan bir bölümünün anketin ekinde diploma almanın önemli ya da önemli olmaması konusunda görüşlerini:

"..AÖF'de öğretilen bilgilerin diğer eşdeğer nitelikteki fakültelerde öğretilen bilgilerden farklı olmadığı, diplomalı olmanın ya da diploma aldığı okulun adının kişilerin bilgi seviyesini temsil etmeyeceği, eğitimi dört duvar arasında bir kürsü karşısında olanla olmayan arasında önemli bir fark bulunmadığı, istenirse hiç okula gitmeden dahi insanların belli konularda, özellikle ilgi duydukları konularda, kendilerini eğiterek ileri seviyede bilgili olabilecekleridir. Kısacası bir okulun adı ya da eğitim şeklinin önemli olmadığı, önemli olanın "bilgi", "bilgili olmak" ve "mevcut bilgiyi kullanabilmek" olduğu yönünde politikalar üretilmesidir..." **F. İPEKOĞLU (38-ADANA)**

"...Başarının; fakülte çeşidine ya da diploma farklılığında değil....olduğuna inanıyorum..." **H. ALEMDAĞ (35-TRABZON)**

...Ancak maalesef, “diploma prestiji” düşük olarak algılanmaktadır...." Ü. SUBAŞI (27-İSTANBUL)

Her “iyi” üniversiteden mezun olan kişinin “adam” olacağını sanmak ve öteki üniversitelerden mezun olanların bir işe yaramayacağını söylemek bence bir önyargıdır. İngiltere başbakanı “JOHN MAJOR” üniversite mezunu dahi değildir; ama böyle güçlü bir ülkenin başbakanı olabilmıştır. Özetle, AÖF mezunu olmaktan mutluyum..." **A. DEVELİOĞLU (36-KIBRIS)**

"...sadece diploma almış olmak için üniversite bitiren “üniversite mezunlarının” topluma bir faydası olmayacağı kanısındayım..." **N. PAŞA (29-EDİRNE)**

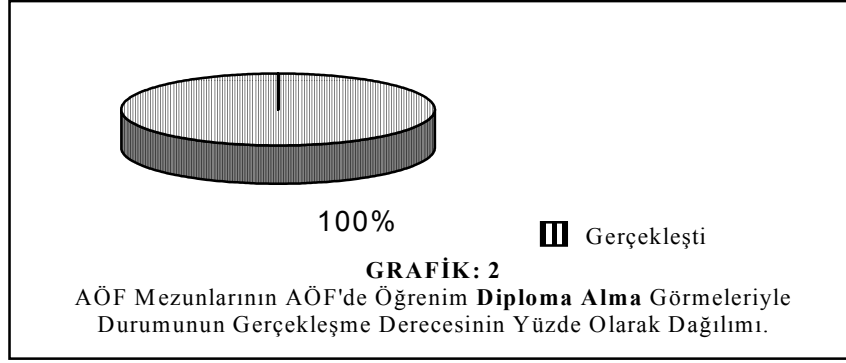
"...Esas mesele, mezunların aldıkları diplomaların hakkını verebilecek çalışma ve beceriyi iş yaşamında gösterebilmelerindedir diyorum..." **C. KAPAR (31-İSTANBUL)**

"...Amaç diploma değil, öğretimse AÖF bunu yeterli düzeyde veriyor..." **M. BÜYÜKBAYRAK (41-SAMSUN)** şeklinde belirtmişlerdir. (Bkz. EK-II)

Bir başka açıdan diploma almayı sonul hedef gibi ya da çok çok önemli görmemek de, eğitim/öğretim sürecinde öğrenmeyi, özümsemeyi, gelişmeyi, isteyerek bilgilenmeyi, kendini kanıtlamayı ve öğrenci tarafından başta belirlenen hedefe ulaşmada olumlu bir durum olarak değerlendirilebilir.

Çünkü dünyanın birçok yerinde uygulanan uzaktan eğitim örnekleri, öğrenci gruba sadece lisans düzeyinde diploma önermemekte ya da vaat etmemektedir.

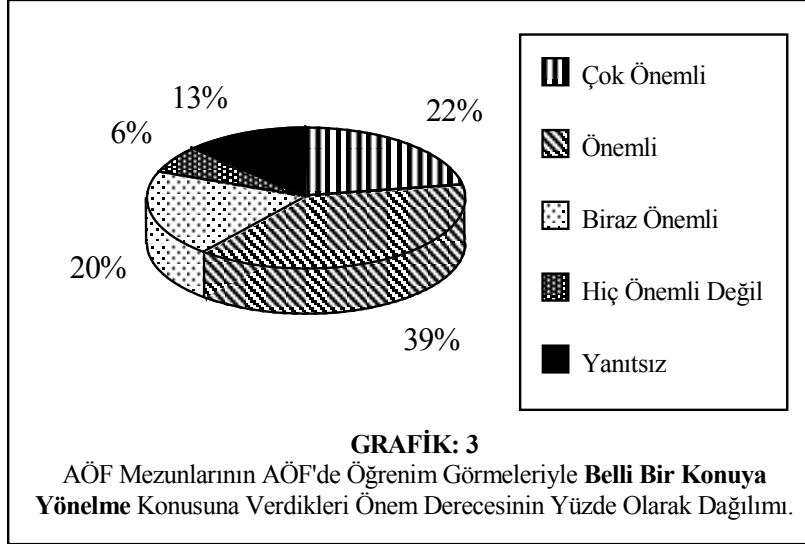
Özellikle hizmet-içi eğitimlerin sonucunda öğrenci bireyin A düzeyinden A' düzeyine gelmesi ve sertifika ya da bonservis gibi belgelere verilen önem daha ön planda tutulduğundan diplomaya verilen önem, doğal olarak azalmaktadır. Yukarıda sözü edilen %7'lik mezun grup bu şekilde de değerlendirilebilir. Kuşkusuz öte yandan, diploma ya da alınan eğitimi belgelemek bir hedef olmalı, ancak bu hedefe yönelik olarak verilen önem derecesinin, öğrenciyi (öğrenciyi) çeşitli açılardan etkileyeceğinin de göz önüne alınması gerekliliği, şeklindeki bir düşüncenin de yararları unutulmamalı ve göz ardı edilmemelidir.

Bu çalışmada denek grubunu mezunların oluşturması nedeni ile başlangıçtaki bu diploma alma konusundaki düşüncelerini ne denli **gerçekleştiği** yanıtı mezun olmakla gerçekleştirilmiş bulunmaktadır. Bu durum, GRAFİK: 2'de %100 olarak görülmektedir.

Öte yandan, AÖF'de öğrenim görmenin **Kendilerini Belli Bir Konuya Şu ya da Bu Şekilde Yönlendirdiğini** belirten mezunlar Açıköğretim

Fakültesi'nde öğrenim görmekle önem derecesi ve bu durumun ne düzeyde gerçekleştiğini sorgulayan soruya alınan yanıtlar GRAFİK: 3 ve GRAFİK: 4'de özetlenmiştir.

AÖF'den mezun olanlar, AÖF'de öğrenim görmekle; **belli bir konuya yönelme** konusuna verdikleri önemi GRAFİK: 3'de görüleceği gibi %22 oranında **çok önemli**, %39 oranında **önemli** ve %20 oranında da **biraz önemli** görmektedir.

Deneklerin %13'ü bu soruyu yanıtssız bırakırken, %6'sı da; belli bir konuya yönelme konusunun kendileri için **hiç önemli** olmadığını yanıtını vermiştir.

Mezun denekler, **belli bir konuya yönelme** konusunun %37 oranında **gerçekleştiğini**, %29 oranında da **biraz gerçekleştiğini**, %6'sının da **henüz gerçekleşmediğini ancak gerçekleşebileceğini** umut ettiğini belirtmektedirler.

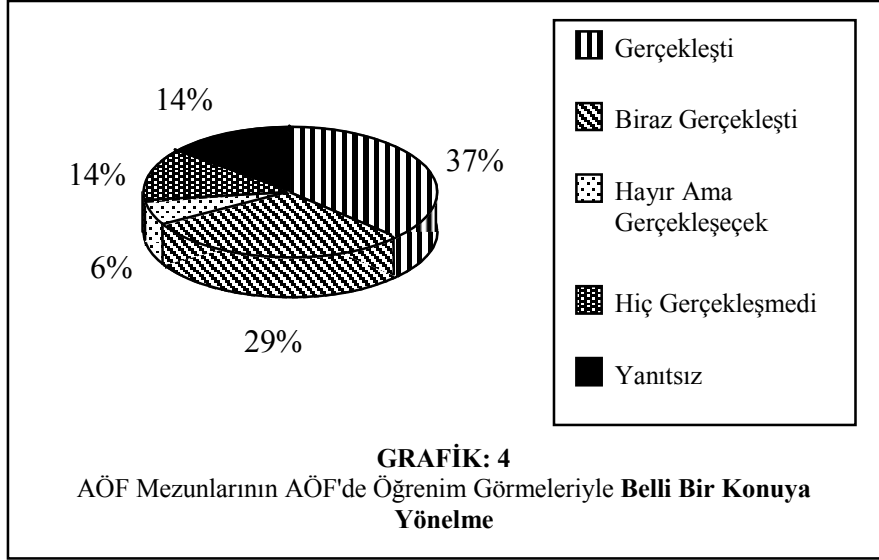
Mezun deneklerin %14'ü bu soruyu yanıtssız bırakırken, %14'ü de bu durumun **hiç gerçekleşmediğini** belirtmektedir.

GRAFİK: 4 genel olarak değerlendirildiğinde, yaklaşık her on AÖF mezunu denekten yedisi bu düşüncelerinin **gerçekleştiğini** ileri sürmektedirler.

Kuşku yok ki, eğitim sürecinde bireyin bir dizi değerlerin mezuniyetle ne düzeyde ve ne yoğunlukta doyurulduğu ya da gerçekleştiği sorusunu etkileyen pek çok etken söz konusudur.

Bu durum ile ilgili olarak; özellikle ülkelerin kültürel, sosyal ve eğitim yapılarındaki farklılıklar göz önüne alındığında, yukarıda sözü edilen

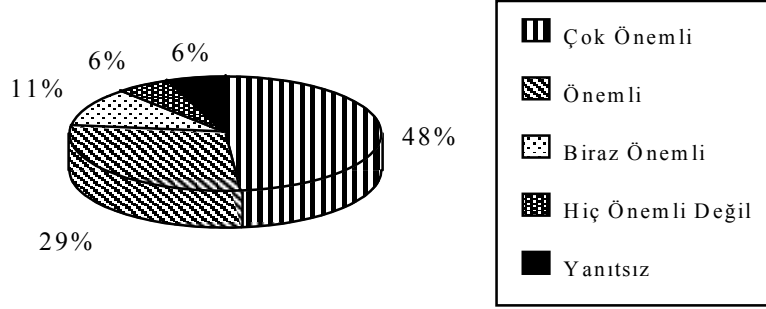
oranların yüksekliği, önemli ve dikkate değeri görölmesi gerekli bir nokta olarak değeriendirilmelidir.

Araştırmada deneklere, AÖF'deki öğrenim sonucunda **Öğrenim Düzeyini Yükselterek Daha iyi Kazanabilir Hale Gelme** konusunun önem derecesi ile bu durumun gerçekleşmesi düzeyi soruna alınan yanıtlar GRAFİK:5 ve GRAFİK:6'da özetlenmiştir.

AÖF'den mezun olanların, AÖF'deki öğrenim sonucunda **öğrenim düzeyini yükselterek daha iyi kazanabilir hale gelme** konusuna verdikleri önem %48 oranında **çok önemli** düzeyinde görölmektedir. Mezunlardan biri anketin ekinde öğrenim düzeyini yükselterek daha iyi kazanabilir hale gelme konusuna verdiği önemi

"..Bana getirmesini istediğim severek çalışabileceğim bir meslek, gelirden rahatlık,...**N. TAŞDEMİR (31-KOCAELİ)** şeklinde dile getirmiştir. (Bkz. EK-II)

GRAFİK: 5
AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmeleriyle
Öğrenim Düzeyini Yükselterek Daha İyi Kazanabilir Hale Gelebilmek
Konusuna Verdikleri Önem Derecesinin Yüzde Olarak Dağılımı.

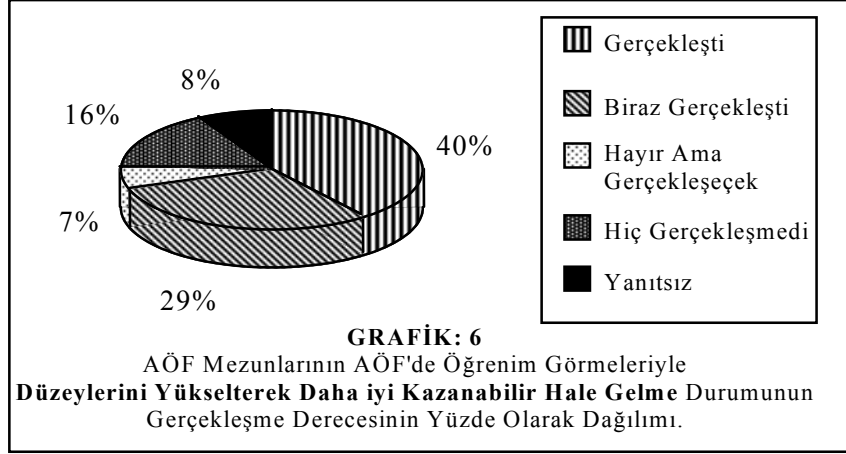
Bu durumun AÖF'den mezun olmakla da %40 düzeyinde **gerçekleştiği** durumu ise GRAFİK: 6'da belirtilmiştir.

Yine GRAFİK: 5'de yer alan bir bilgiye göre; **öğrenim düzeyini yükselterek daha iyi kazanabilir hale gelme** konusu, deneklerin %29'u tarafından **önemli** görülmüş, aynı oranda bu durumun mezuniyet sonrasında **biraz gerçekleştiği** GRAFİK: 6'da belirtilmiştir.

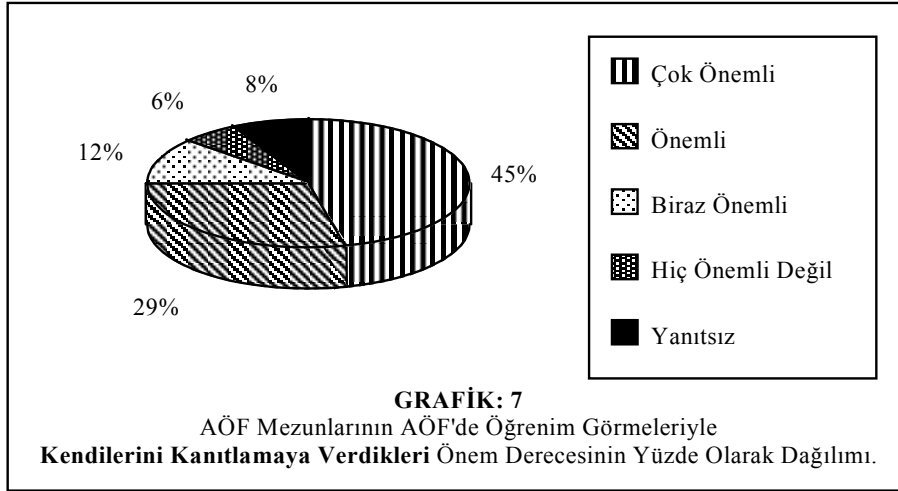
Bu nedenle, AÖF mezunlarının öğrenim düzeyini yükselterek **daha iyi kazanabilir hale gelme** konusunda beklenen yönde bir gelişme ve pozitif bir ilişki olduğu söylenebilir.

AÖF'deki öğrenim sonucunda **öğrenim düzeyini yükselterek daha iyi kazanabilir hale gelme** konusu, deneklerin %6'sı tarafından **hiç önemli değil** şeklinde yanıtlanmış ve deneklerin yine %6'sı bu soruyu yanıtsız bırakmıştır. AÖF'deki öğrenim sonucunda öğrenim düzeyini yükselterek daha iyi kazanabilir hale gelme konusunun **hiç gerçekleşmedi** seçeneğine verilen yanıt oranı ise %16'dır.

Aynı soruda, sorulan bir diğer seçenek ile AÖF'de öğrenim görmenin; **Kendini Kanıtlama, Kendine Güven Geliştirme** açısından önemi ve bu durumun gerçekleşme derecesi aranmak istenmiştir.

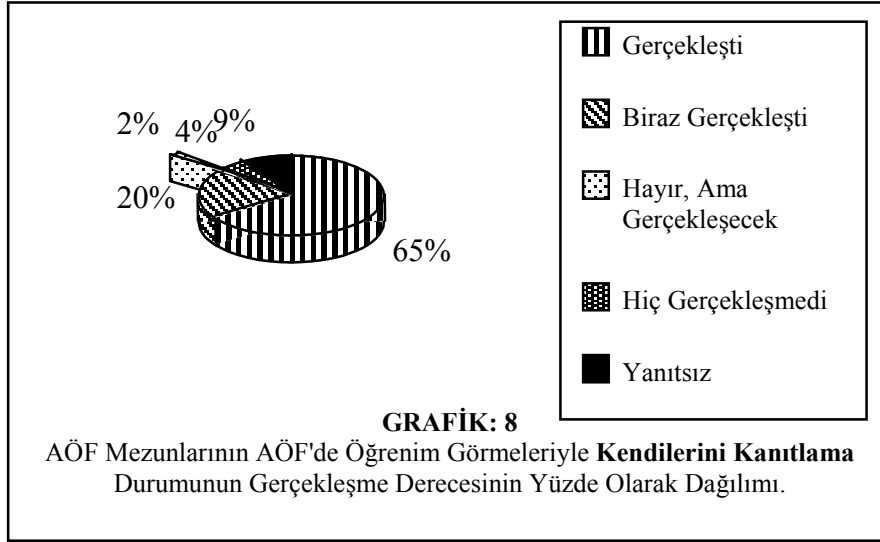
Bu seçeneğe alınan yanıtlara GRAFİK: 7 ve GRAFİK: 8'de yer verilmiştir.

Bu seçeneğe alınan ve GRAFİK: 7'de özetlenen bilgilere göre; mezun deneklerin %45'i AÖF'de öğrenim görmenin **kendini kanıtlama, kendine güven geliştirme** durumunu %48 oranında **çok önemli**, %29 oranında **önemli** ve %12 oranında **biraz önemli** gördükleri, ve bu durumun da %65 oranında **gerçekleştiği** ve %20 oranında **biraz gerçekleştiği** belirlenmiştir (Bkz. GRAFİK: 8).

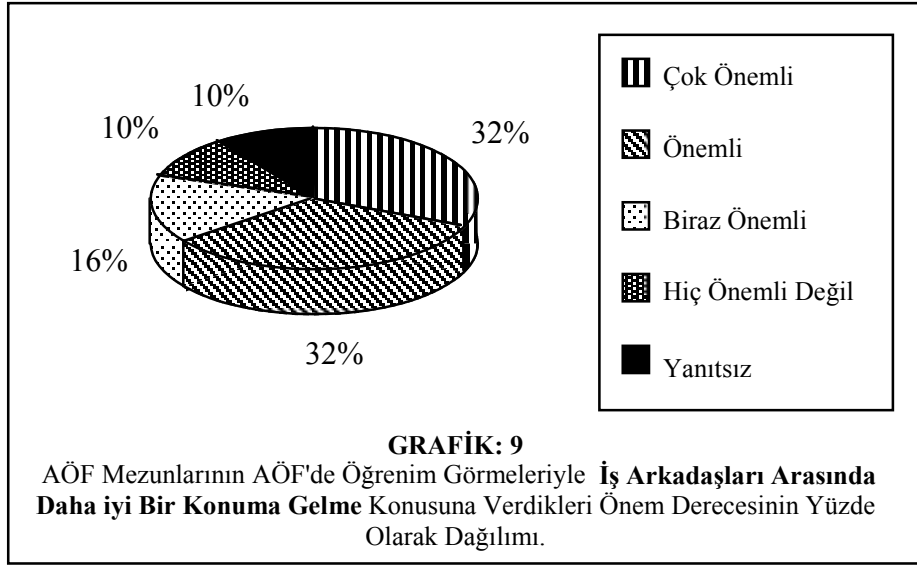
Bir diğ er anlatımla, A F'de öğrenim görmenin kendini kanıtlama, kendine güven geliştirme amacı yaklaşık her on mezundan yedisi için (%77 oranında) ** nemli** görülmektedir ve bu durum her on mezundan yaklaşık yedisi için de gerçekleşmiş bulunmaktadır. Bu se eneğ e alınan yanıtlarla ilgili olarak A F'de öğrenim görmenin; **kendini kanıtlama, kendine güven geliştirme** açısından verilen önem derecesi ile bu durumun gerçekleşme derecesi bir koşutluk içermektedir. Yine bu durum da, beklenen yönde bir sonuç olarak değ erlendirilmelidir. Bu konu ile ilgili olarak mezunların bir ikisi düşüncelerini;

"...Fak ltenen mezun olalı yaklaşık 5-6 sene oldu. Bu süre zarfında şunu anladım ki; uygulamada belli başlı  niversiteler (B , ODTÜ, Bilkent vb.) isim yapmış olmalarına karşın gururla söylemek istiyorum benim geldiğim konuma erişebilecek mezun sayıları bir hayli sınırlıdır. Bizden sonra mezun olacak arkadaşlara bir mesaj iletme imkanım olsaydı şöyle seslenirdim. "Kardeşlerim; asla ve asla unutmayınız. Eğitim alacağınız verim o fakülte veya  niversitenin adında değil tamamen sizin kendi eğitiminize ne denli ciddiyle eğıldiğimize bağlıdır. Fakülteniz toplumsal yaşamda k   msemelerine aldanmayın. Aksine bu, sizi başarılı olma yolunda daha da azımlendirsin. Derslerinize özenle çalışın, inancınızı yitirmeyin ve mümkünse iş ayırımı yapmadan öğrenim gördüğünüz konuda; ilgili bir işle

çalışın. Sonrasını belirtmeye gerek yok. Sırtınızı eriştiğiniz koltuğa dayayın, geçmişî gururla ve tatlı tatlı düşünün!.." **T. ÖZDOĞAN (27-İSTANBUL)**

...Bizim gibi çeşitli nedenlerle üniversite eğitimi göremeyen kişiler, kendilerini disipline ederek, sistemli bir çalışma ile hedefe ulaşmış ve kendilerini kanıtlayıp, ayrıcalıklı olabiliyorlarsa bu fakültemizin sağladığı bir sonuçtur..." **E. ERSOY (33-KIBRIS)**

...Başarının; fakülte çeşidine ya da diploma farklılığında değil, planlı çalışma, kendine güven ve sağlıklı karar vermeye büyük ölçüde bağlı olduğuna inanıyorum..." **H. ALEMDAĞ (35-TRABZON)** şeklinde ankete ek olarak aktarmışlardır.(Bkz. EK-II)

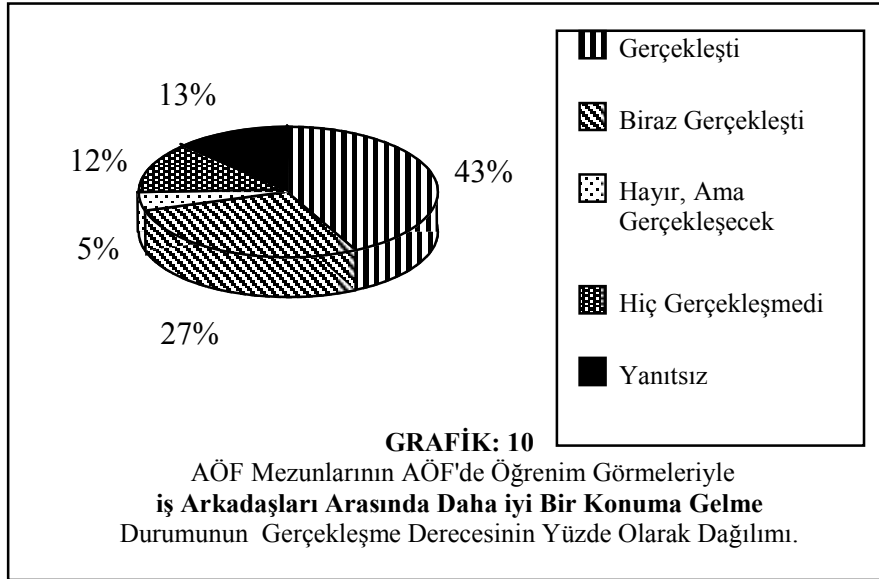
Bu düşüncelere koşut olarak, pek çok uzaktan eğitim uygulamasında görüleceği gibi, eğitim şansını herhangi bir nedenle yitirmiş bireylerin ya da diğer bir deyişle öğrencilerin kendini kanıtlama, kendine güven geliştirme konusuna önem verdikleri öteden beri bilinmektedir.

AÖF Mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle, **İş Arkadaşları Arasında Daha iyi Bir Konuma Gelme** konusuna verdikleri önem derecesi ile bu durumun ne derecede gerçekleştiği yönünde yöneltilen seçeneğe alınan yanıtlar GRAFİK: 9 ve GRAFİK: 10'da özetlenmiştir.

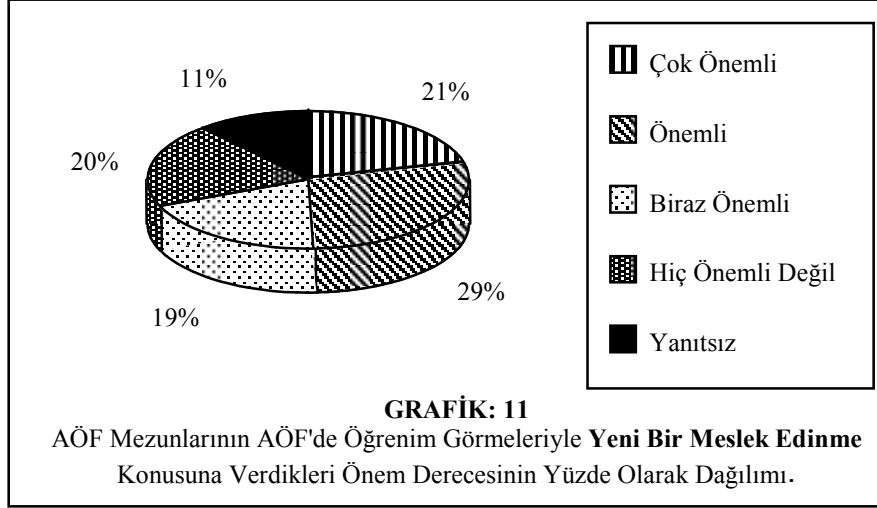
GRAFİK: 9'daki bilgilere göz gezdirildiğinde; AÖF Mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle **iş arkadaşları arasında daha iyi bir konuma gelme** konusuna %32 oranında **çok önem**, %32 oranında **önem** verdikleri görülmektedir. Bir diğer deyişle, her on mezundan yaklaşık altı AÖF Mezununun AÖF'de öğrenim görmekle **iş arkadaşları arasında daha iyi bir konuma gelmesi** söz konusudur.

Mezunların belirtilen düzeylerde verdikleri önemin ise %43 oranında **gerçekleştiği**, %27 oranında da **biraz gerçekleştiği**, eş deyişle %70 oranında gerçekleştiği GRAFİK: 10'daki verilerden anlaşılmaktadır.

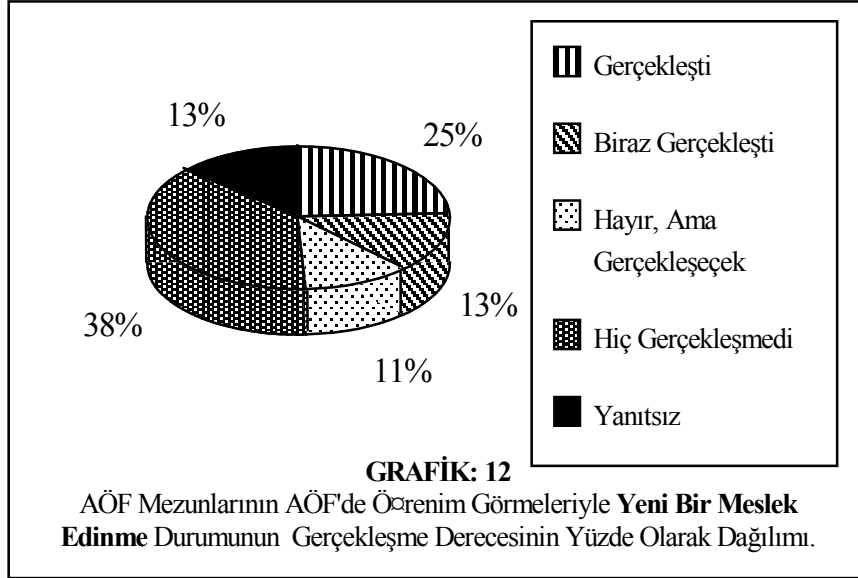
Bu seçenekle ilgili olarak toplumlarının sosyo-kültürel yapılarından kaynaklanan iş arkadaşlıklarının daha iyi konuma gelmesi kavram ve olgularının bu toplumlarda ne anlama geldiği, ne anlam taşıdığı ve bu olguya yüklenen değer yargılarının ne olduğu ortaya konulamamakla birlikte; bu olguya o toplumların kendi değerleri çerçevesinde bakmanın yararına dikkatinizi çekmek istiyoruz.

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle **Yeni Bir Meslek Edinmeye** verdikleri **önem** derecesi ile bu durumun **gerçekleşme** derecesi

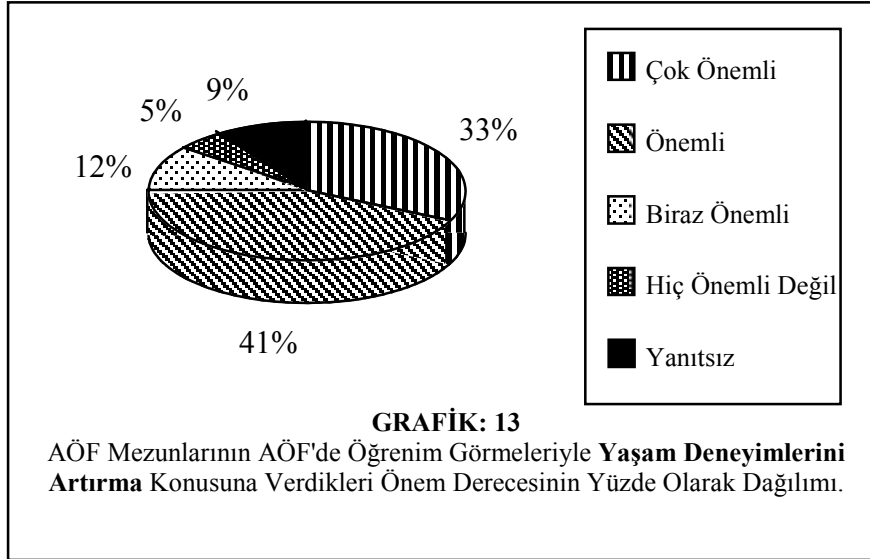
konusunda bir soru da yöneltilmiştir. Bu soruya alınan yanıtlar GRAFİK: 11 ve GRAFİK: 12'de özetlenmiştir.

AÖF'den mezun olan deneklerden %21'inin, AÖF'de öğrenim görmeleriyle, **yeni bir meslek edinmenin** kendileri için **çok önemli**, %29'u için ise **önemli** olduğu GRAFİK: 11'deki bilgilerden anlaşılmaktadır.

Deneklerin %21'inin de AÖF'de öğrenim görmeleriyle, **yeni bir meslek edinmenin** kendileri için **biraz önemli** olduğunu belirtmişlerdir. AÖF'deki öğrenim görmeleriyle, yeni bir meslek edinmenin kendileri için **hiç önemli olmadığını** belirtenlerin oranı %20 iken, bu soruya yanıt vermeyenlerin oranı da %11'dir. AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle **yeni bir meslek edinme** konusuna verdikleri önem durumunun **gerçekleşmesi** %25, **biraz gerçekleşme** oranı ise %13 düzeyindedir. Bir başka deyişle, her on AÖF mezunundan yaklaşık dördü, AÖF'de öğrenim görmekle, yeni bir meslek edinme durumunu **gerçekleştirirken, gerçekleşmedi** şeklinde yanıt verenler; %38 oranındadır. Bu konudaki özet bilgiler GRAFİK:12'de belirtilmektedir.

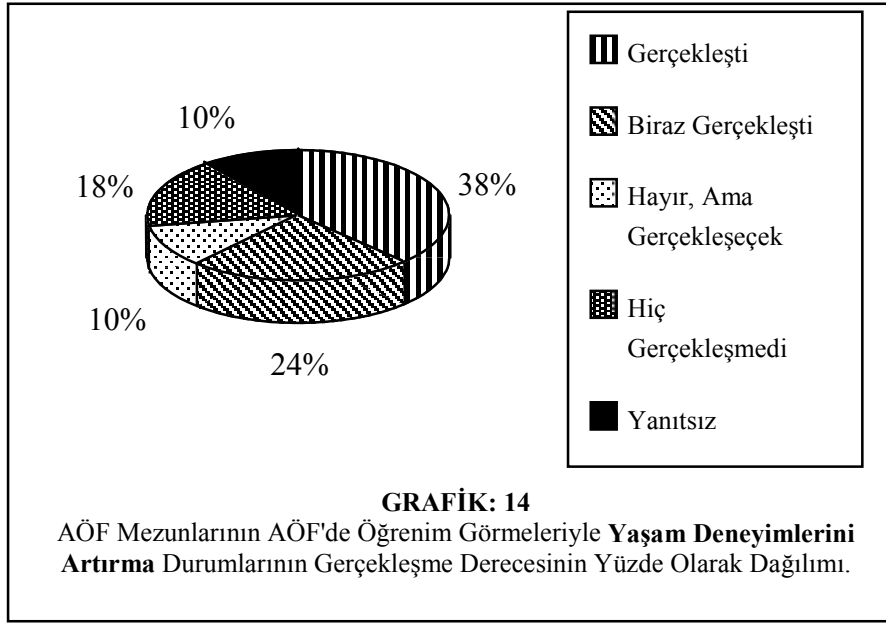
AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle **Yaşam Deneyimlerini Arttırma** konusuna verdikleri önem derecesi ile AÖF'deki öğrenim sonucunda bu durumun gerçekleşme derecesi konusunda bir soru daha yöneltilmiştir.

Bu soruya alınan yanıtlar GRAFİK: 13 ve GRAFİK: 14'de özetlenmiştir.

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle **yaşam deneyimlerini arttırma** konusuna verdikleri önem; GRAFİK: 13'de de görüleceği gibi, her üç mezundan biri için (%33 oranında) **çok önemli**, %41 için ise **önemli** olarak görülmektedir.

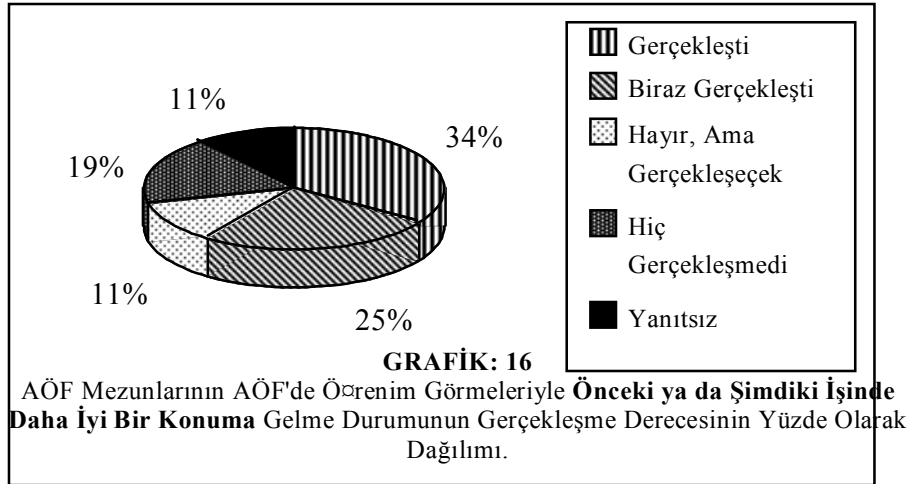
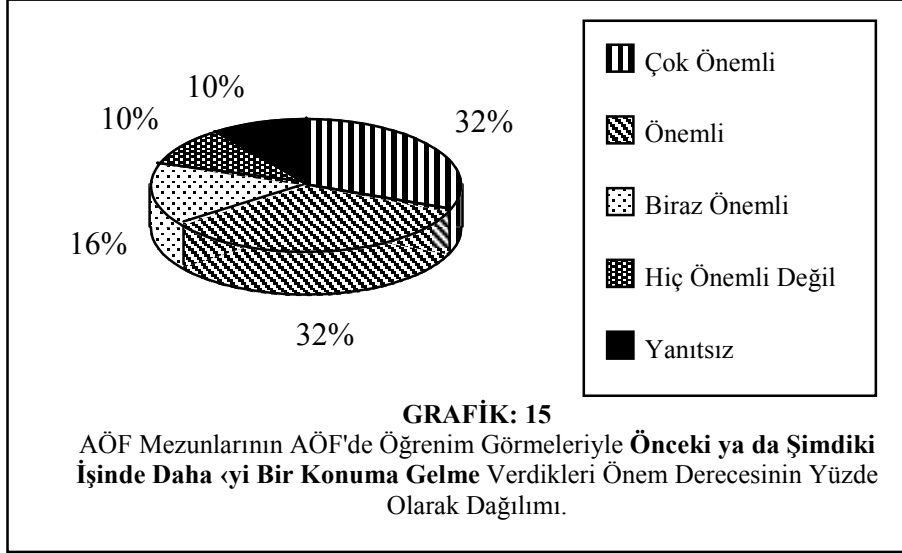
Bu durum, deneklerin %12'si için **biraz önemli**, %5'i için ise **hiç önemli** görülmemektedir. Deneklerin %9'u bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

Mezunlarının Açıköğretim Fakültesi'nde öğrenim görmeleriyle **yaşam deneyimlerini arttırma** konusuna verdikleri önem durumunun **gerçekleşmesi** %38, **biraz gerçekleşme** oranı ise %24 düzeyindedir. Bir başka de-yişle, yaklaşık her on AÖF mezunundan yaklaşık altısı, Açıköğretim Fakültesi'nde öğrenim görmekle, **yaşam deneyimlerini arttırma** durumunu **gerçekleştirirken**, **gerçekleşmedi** şeklinde yanıt verenler %10 düzeyindedir. Bu konudaki özet bilgiler GRAFİK: 14'de belirtilmektedir.

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle **Önceki ya da Şimdiki İşinde Daha iyi Bir Konuma Gelme** konusuna verdikleri önem derecesi ile AÖF'deki öğrenim sonucunda bu durumun gerçekleşme derecesi konusunda bir başka soru da yöneltilmiştir.

Bu soruya alınan yanıtlar GRAFİK: 15 ve GRAFİK: 16'da özetlenmiştir.

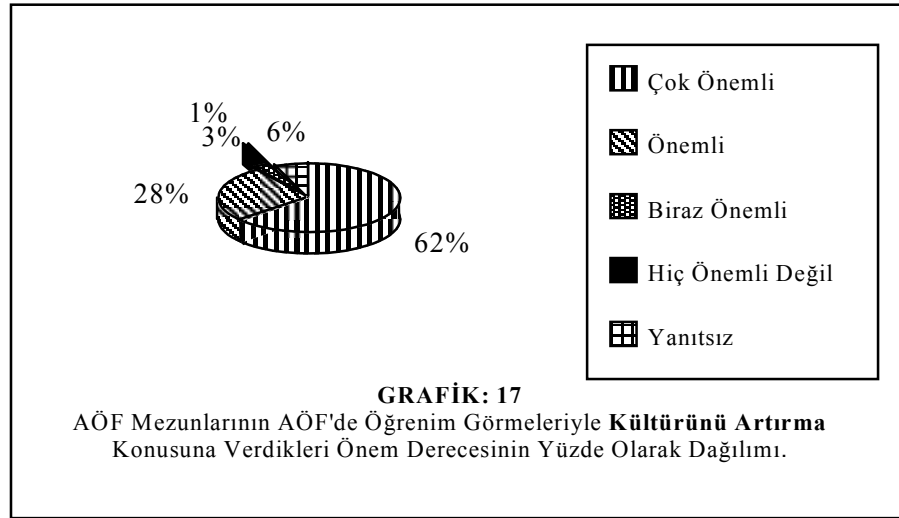

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle **önceki ya da şimdiki işinde daha iyi bir konuma gelme** konusuna verdikleri önem; GRAFİK:

15'den de görüleceği gibi yaklaşık her üç öğrenciden biri için (%32 oranında) **çok önemli**, yine % 32'si için ise **önemli** olarak belirtilmiştir.

Diğer deyişle, bu durum, yaklaşık her on AÖF mezunundan altısı için **önemli** görülmektedir. Yine bu durum deneklerin %16'sı için biraz önemli, %10'u için ise **hiç önemli görülmemektedir**. Deneklerin %10'u bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle **önceki ya da şimdiki işinde daha iyi bir konuma gelme** konusuna verdikleri önem durumunun **gerçekleşmesi** %34, **biraz gerçekleşme** oranı ise %25 düzeyindedir. Bir başka deyişle, her on AÖF mezunundan yaklaşık altısı, AÖF'de öğrenim görmeleriyle **önceki ya da şimdiki işinde daha iyi bir konuma gelme** durumunu **gerçekleştirirken, gerçekleşmedi** şeklinde yanıt verenlerin oranı %19 düzeyindedir. Bu konudaki özet bilgiler GRAFİK:16'da belirtilmektedir.

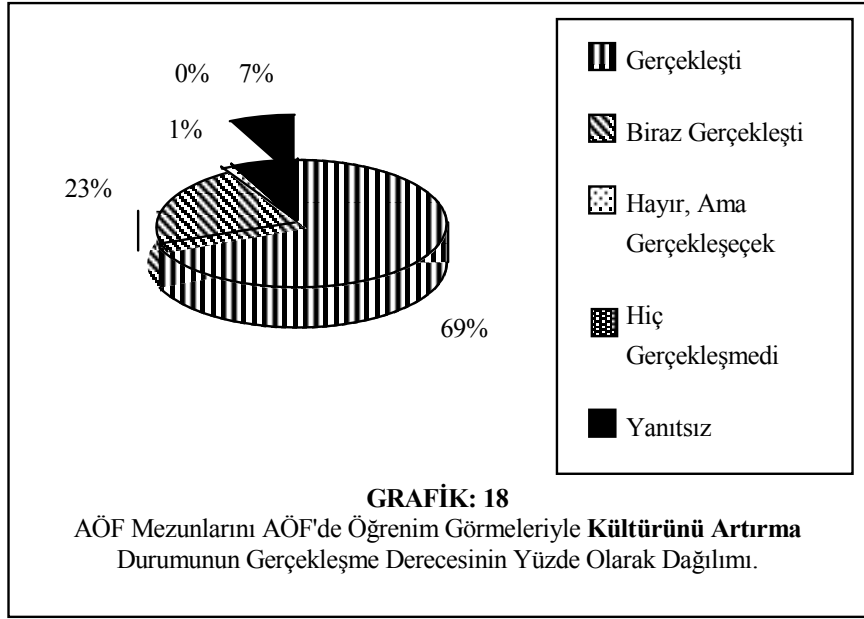
AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle, **Genel Kültür ve Bilgilerini Arttırma** konusuna verdikleri önem derecesi ile AÖF'deki öğrenim sonucunda bu durumun gerçekleşme derecesini araştıran seçeneğe alınan yanıtlar GRAFİK: 17 ve GRAFİK: 18'de özetlenmiştir.

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle **genel kültür ve bilgilerini arttırma** konusuna verdikleri önem; GRAFİK:17'den de

görülebileceği gibi her on AÖF mezunundan altısı için (%62 oranında) **çok önemli**, yine % 28'i için ise **önemli** olarak belirtilmiştir.

Bu durum, her on AÖF mezunundan dokuzu için **önemli** görülmektedir. Yine bu durum deneklerin %3'ü için **biraz önemli**, %1'i için ise **hiç önemli görülmemektedir**. Deneklerin yine %6'sı bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle **genel kültür ve bilgilerini arttırma** konusuna verdikleri önem durumunun **gerçekleşmesi** %69, **biraz gerçekleşme** oranı ise %23 düzeyindedir.

Bir başka deyişle, her on mezundan yaklaşık dokuzu, AÖFde öğrenim görmekle **genel kültür ve bilgilerini arttırma** durumunu **gerçekleştirirken, gerçekleşmedi** şeklinde yanıt verenlerin oranı %1 düzeyindedir. Bu konudaki özet bilgiler GRAFİK:18'de belirtilmektedir.

GRAFİK: 17 ve GRAFİK: 18'de özetlenen bilgiler bize, AÖF mezunlarının, AÖF'deki öğrenimlerinin kendileri için **genel kültür arttırmaya** önem verdikleri bu önemli konuyu, Açıköğretim Fakültesi'ndeki eğitimleri sonucunda büyük bir oranda da gerçekleştirdiklerini vurgulamaktadır.

Bu konu ile ilgili olarak mezunların bir bölümü anket ekinde belirttikleri düşüncelerini;

"...Fakültemizin ülke gençliğine büyük hizmetler verdiği kanaatindeyim. Ülkemizdeki büyük bir boşluğu AÖF'nin doldurduğuna inananlardanım. Öğretimini yok denecek kadar çok az bir hata ile sürdürmesi, başarması doğrusu hayret vericidir..." **H. GÜR SOY (34-GİRESUN)**

"...AÖF mezunu olup, piyasada saygın konumlarda bulunan kişiler örnek verilebilir. Sistemin kişiye, diğer üniversiteleri göre daha fazla sorumluluk yükleyen yönleri vurgulanabilir. Mezunlar ise kişilik, kültür yapıları ile örnek olmaya çalışıp, fakülteye her yerde sahip çıkmalı ve dayanışma içinde olmalıdırlar..." **Ü. SUBAŞI (27-İSTANBUL)**

"...Anadolu Üniversitesi yaygın olarak gerçekleştirdiği iş idaresi, iktisat ve diğer bölümler ile uyguladığı programlar sayesinde herkesin kültür almasını .....için yardımcı olmaktadır..." **A. SERPİL (26-MERSİN)**

"...Uygulanan bu yöntem sayesinde ülkemizin eğitim seviyesinde yükselme görülmüştür..." **S. AĞIRAN (36-ANKARA)**

"...Akıcı ve pekiştirici unsurları ile yakın tarihimizi bir kez daha hafızamıza kazıyan Atatürk ilke ve inkılapları kitabını, günlük hayatımızda ve çocuklarımızın..." **Z. SARISOY (41-İSTANBUL)**

"...AÖF'deki öğrenimim sonucu gerek mesleki, gerekse genel kültür olarak kendimi geliştirdiğim kanısındayım..." **Z. EKİM (26-İSTANBUL)**

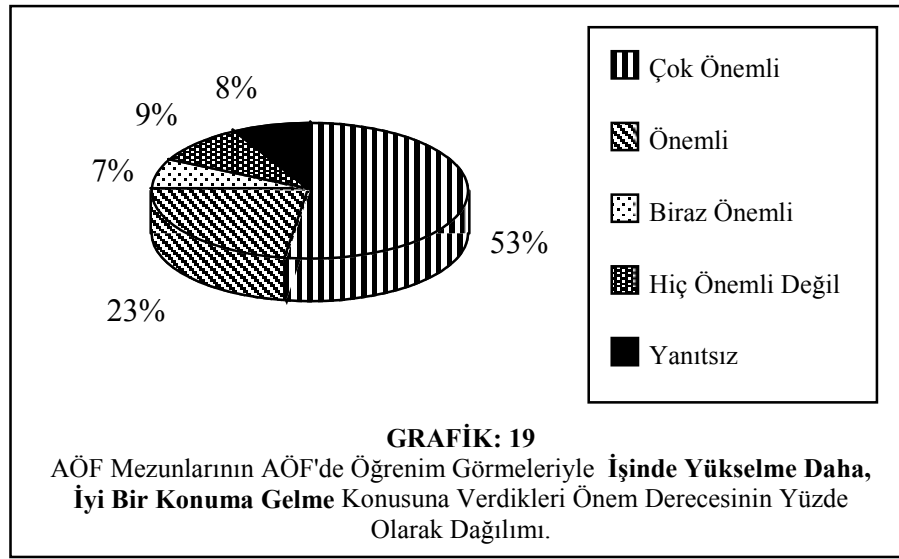
"...inanıyorum ki, anlayış ve kavramaya açık bir tarzda hazırlanan yayınlarla verdiğiniz eğitimle elde ettiğimiz bilgi birikimi, kültür ve bakış açısı, örgün eğitim veren herhangi bir fakülte eğitimiyle eşdeğerdir..." **E. ERSOY (33-KIBRIS)**

"...AÖF verdiği hizmetleri genişleterek Türkiye'nin tüm geri kalmış bölgelerine, özellikle yaygınlaştırmak ve insanlarımızı yurtsever, Atatürkçü, aydın yetiştirmek ve kafalarındaki geri kalmış kirli düşünceleri atmaya yönelik programlar uygulayan programlar açmak..." **S. ÇAĞDAN (37-KIBRIS)** şeklinde yansıtmışlardır. (Bkz. EK-II)

Yine AÖF'den mezun olan deneklere uygulanan araştırmada, mezunlara Açıköğretim Fakültesi'nde öğrenim görmeleriyle, **işinde Yükselme** konusuna verdikleri önem derecesi ile AÖF'deki öğrenim sonucunda bu durumun gerçekleşme derecesi konusunda bir soru daha yöneltilmiştir. Bu soruya alınan yanıtlar GRAFİK: 19 ve GRAFİK: 20'de özetlenmiştir.

AÖF'den mezun olan deneklerin %53'ü için, AÖF'de öğrenim görmekle, **işinde yükselmelerinin** kendileri için **çok önemli**, %23'ü için **önemli**, %7'si için ise **biraz önemli** olduğu GRAFİK:19'daki bilgilerden anlaşılmaktadır.

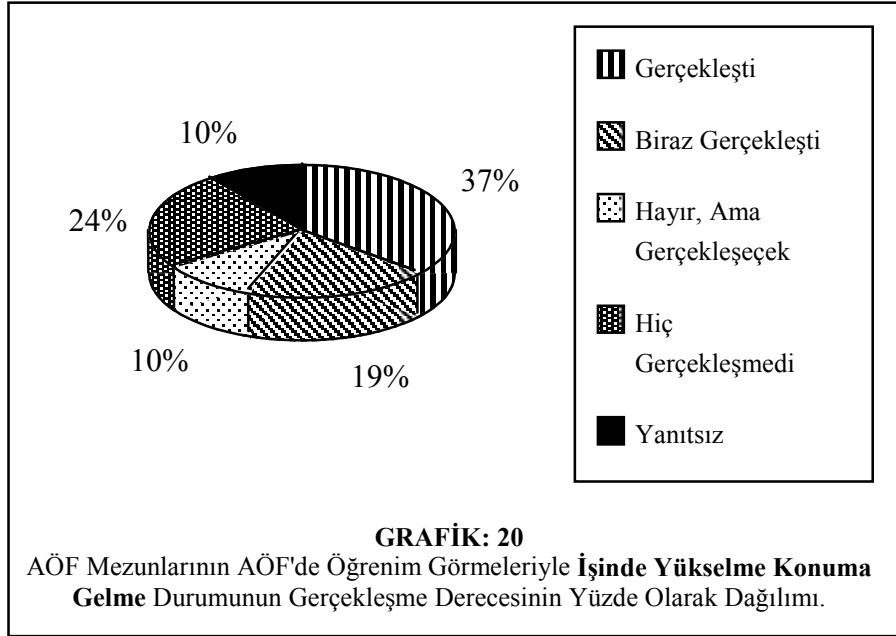
Mezunların AÖF'de öğrenim görmekle, **işinde yükselmelerinin** kendileri için **hiç önemli olmadığını** belirtenlerin oranı %9 iken, bu soruya yanıt vermeyenlerin oranı da %8'dir.

Mezunların AÖF'de öğrenim görmekle çalıştıkları işlerinde yükselmelerinin **hiç önemli olmadığını** ya da **biraz önemli olduğunu** belirten yaklaşık her onbeş mezundan birinin bu düşüncesi, durum kamuoyunda sıklıkla yinelenen AÖF'lülerin sadece ve sadece işinde yükselmek amacı ile fakülteye devam ettiği düşüncesinin geçerli olamayacağını gösterme açısından önemli görülmelidir.

AÖF'den mezun olan deneklerin, Açıköğretim Fakültesi'nde öğrenim görmekle **çalıştığı işinde yükselme** durumunun **gerçekleşmesi** %37 düzeyindedir. **Biraz gerçekleşti** şeklinde yanıt verenlerin oranı ise %19'dur.

Bir başka deyişle, her on AÖF mezunundan yaklaşık altısı, AÖF'de öğrenim görmekle **işinde yükselme** durumunu **gerçekleştirirken**, bu durumun ileride gerçekleşeceği beklentisinde olanlar ise %10 düzeyindedir.

Gerçekleşmedi şeklinde yanıt verenler %24 oranındadır. Zaten yaklaşık %15'lik bir grubun AÖF'de öğrenim görmekle çalıştıkları işlerinde yükselmelerinin **hiç önemli olmadığı** ya da **biraz önemli olduğu** yukarıda önemli bir amaç olarak belirtilmemiştir.

Bu %24 oranındaki gerçekleşmeme durumu sözü edilen durumla örtüşür görülmektedir. Bunun yanı sıra ise her dört mezundan birinin **işinde yükselme** durumu **gerçekleşmemiştir**. Bu konudaki özet bilgiler GRAFİK: 20'de belirtilmektedir.

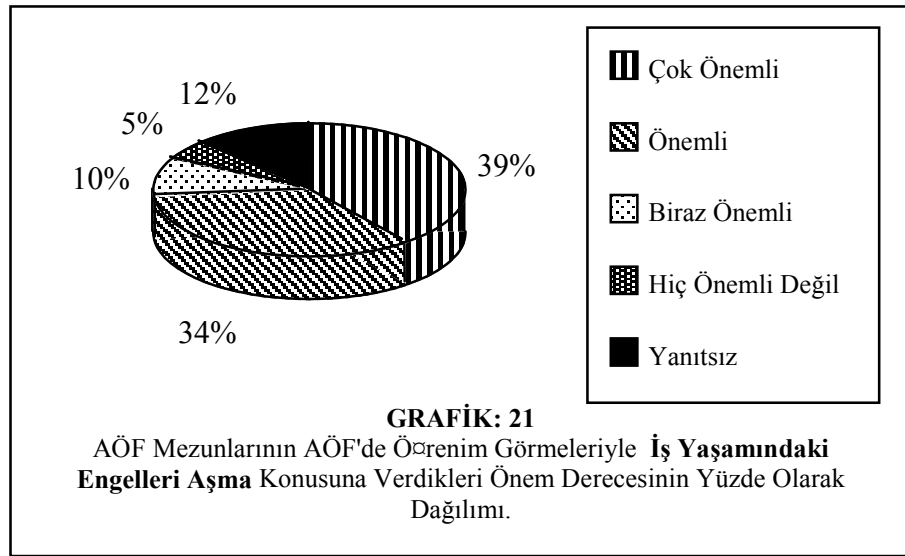
Demiray'ın 45 ve Daha ileri Yaş Diliminde Bulunan Açıköğretim Fakültesi Yetişkin-Yaşlı Mezunlar ile ilgili yaptığı araştırmasında da mezunların AÖF'de öğrenim görmelerinin işinde yükselme durumuna etkisinin %50'ler düzeyinde olduğu belirlenmiştir. (Demiray, 1993, s.68)

Bu konu ile ilgili olarak mezunların bir bölümü anket ekinde belirttikleri düşüncelerini;

"...Ben, biraz geç de olsa 1987 yılında fakülteme kaydoldum. Bundaki başlıca amaçlarım memur olmamdan dolayı derece, kadro ve yükselme gibi avantajlar elde etmektir. Fakülte amaçladığım şeylere ulaşmamı sağladı..." **E. SEMERCİOĞLU (36-ADAPAZARI)**

"...1989 yılında bu fakülteye kayıt yaptırdığımda amacım, birinci derecede intibak işlemini gerçekleştirmektir...." **M. AYDAR (38-GÜMÜŞHANE)**

"...Fakültemizin eski mezunuyum. Çalışan bir insan olarak (memur) fakülteye girdim, normal bir çalışma ile, çok faydalı ve açık olan kitapları okuyarak, diplomamı aldım. Memur olarak başladığım görevde fakültemizin diploması sayesinde ve çalışarak mesleğimde yükseldim. Daire müdürü oldum..." **M. AKPINAR (20-SİVAS)**

"...Ben fakülteye kayıt yaptırdığım zaman, halen olduğu gibi, Fırat Üniversitesi'nde çalışmaktaydım. Diploma alınca memurluktan şube müdürlüğüne terfi ettim..." **M. TAŞDEMİR (ELAZIĞ)**

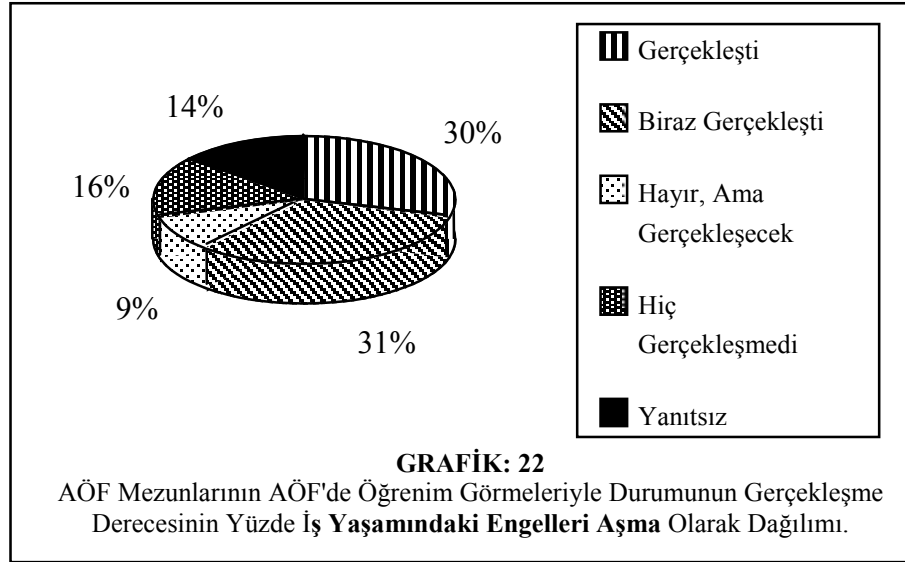
"...Okulumuz terfi .....için faydalı oldu..." **M. BAŞEĞMEZ (33-ANKARA)**

"...Ben ne kazandım: Mesleğimde en yüksek kademeye ulaştım..." **A. SEVİNÇLİ (47-BALIKESİR)**

"...Vermek istenilen öğretimin hedeflerini çok iyi çizdiniz. Tasarlananlar, Memurun derece alma amacını taşıyan bir AÖF istemiyorum..." **A. BİLİR (35-ZONGULDAK)** şeklinde yansıtmışlardır. (Bkz. EK-II)

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle **iş Yaşamlarındaki Engelleri Aşma** konusuna verdikleri önem derecesi ile AÖF' deki öğrenim sonucunda bu durumun gerçekleşme derecesi konusunda yöneltilen soruya alınan yanıtlar GRAFİK: 21 ve GRAFİK: 22'de özetlenmiştir.

AÖF mezunlarının Açıköğretim Fakültesi'nde öğrenim görmeleriyle **iş yaşamlarındaki engelleri aşma** konusuna verdikleri önem; her on mezundan dördü için (%39 oranında) **çok önemli**, yine % 34'ü için ise **önemli** olarak görülmüştür. Bu durum, her on mezundan yaklaşık yedisi için önemli görülmektedir. Yine bu durum, deneklerin %10'u için biraz **önemli** görülmekte, %5'i için ise **hiç önemli** görülmemektedir. Deneklerin %12'si bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

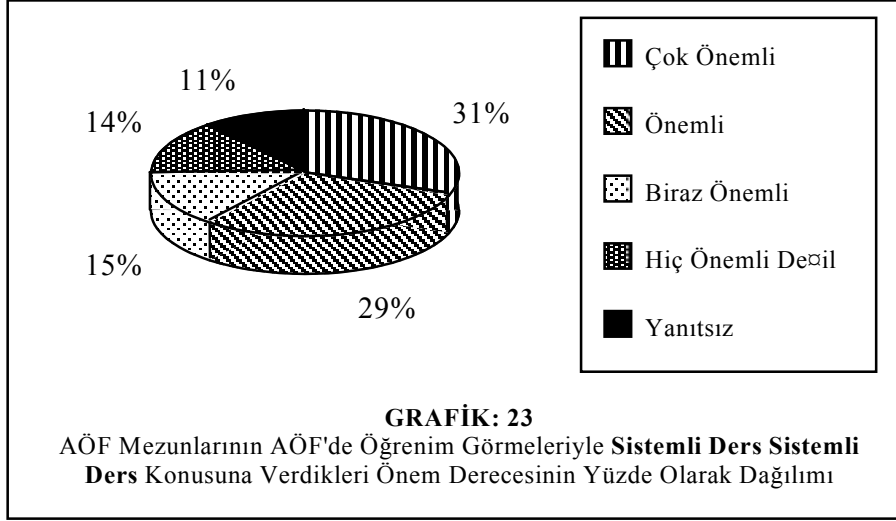

AÖF'den mezun olan deneklere yine AÖF'de öğrenim görmeleriyle, **Sistemli** AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle **iş yaşamlarındaki engelleri aşma** konusuna verdikleri önem durumunun **gerçekleşmesi** %30, **biraz gerçekleşme** oranı ise %31 düzeyindedir.

Bir başka deyişle, her on AÖF mezunundan yaklaşık altısı, Açıköğretim Fakültesi'nde öğrenim görmeleriyle **iş (çalışma) yaşamlarındaki engelleri aşma** durumunu **gerçekleştirirken**, **gerçekleşmedi** şeklinde yanıt verenler %16 düzeyindedir.

Bu konudaki özet bilgiler GRAFİK:22'de belirtilmektedir.

Ders Çalışmayı Öğrenme konusuna verilen önem derecesi ile AÖF'deki öğrenim sonucunda bu durumun gerçekleşme derecesi konusunda bir soru daha yöneltmiştir.

Bu soruya alınan yanıtlar GRAFİK: 23 ve GRAFİK: 24'de özetlenmiştir.

AÖF'den mezun olan deneklerin AÖF'de öğrenim görmelerinin, **sistemli ders çalışmayı öğrenmenin** kendileri için %31 oranında **çok önemli** olduğu, %29'u için **önemli** olduğu belirtilmiştir.

Bir diğer anlatımla deneklerin %60'ı için, AÖF'de öğrenim görmeleri, **sistemli ders çalışmayı öğrenme** açısından en az önemli boyutta görülmektedir.

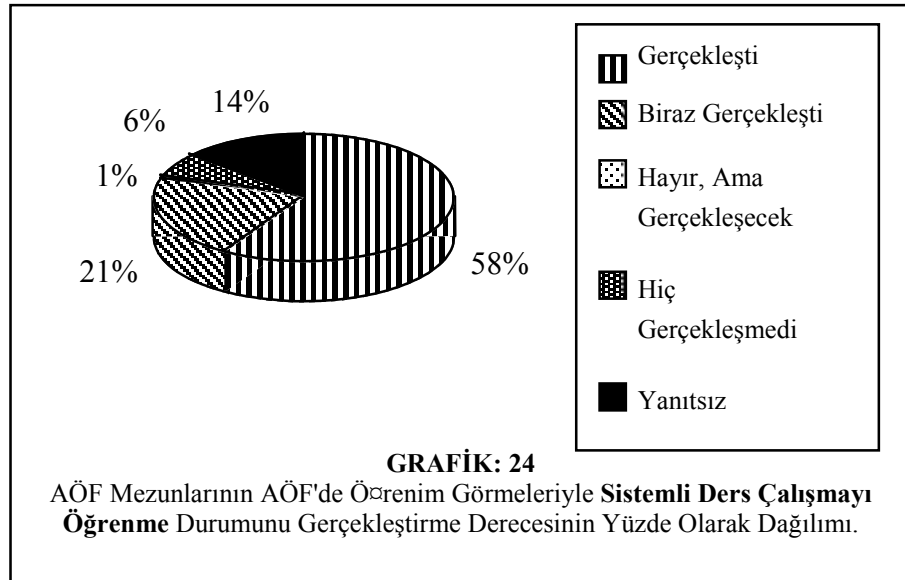
Sistemli ders çalışma, uzaktan eğitim sistemlerinde sistemin ve öğrenim görenlerin başarısı açısından önemli bir noktadır. Temelde her başarılı girişimin altında sistemli, programlı olmak yatmaktadır. İşte uzaktan eğitim sistemlerinin önemli bir gizi de zaten buradadır. Bu durumun, deneklerin %15'i için ise **biraz önemli** olduğu GRAFİK:23'den anlaşılmaktadır.

AÖF'deki öğrenim görmeleriyle, **sistemli ders çalışmayı öğrenmenin** kendileri için **hiç önemli** olmadığını belirtenlerin oranı %14 iken, **sistemli ders çalışmayı öğrenmenin** kendileri için **biraz önemli** olduğunu belirtenler %15'dir. bu soruya yanıt vermeyenlerin oranı da %11'dir.

AÖF'den mezun olan deneklerin, AÖF'de öğrenim görmeleriyle **sistemli ders çalışmayı öğrenme** durumunun **gerçekleşmesi** %58 düzeyindedir. **Biraz gerçekleşti** şeklinde yanıt verenlerin oranı ise %21'dir.

AÖF'den mezun olan deneklerin AÖF'de öğrenim görmelerinin, **sistemli ders çalışmayı öğrenmenin** kendileri için %31 oranında **çok önemli** olduğu, %29'u için **önemli** olduğu belirtilmiştir.

Bir diğer anlatımla deneklerin %60'ı için, AÖF'de öğrenim görmeleri, **sistemli ders çalışmayı öğrenme** açısından en az önemli boyutta görülmektedir.

Sistemli ders çalışma, uzaktan eğitim sistemlerinde sistemin ve öğrenim görenlerin başarısı açısından önemli bir noktadır. Temelde her başarılı girişimin altında sistemli, programlı olmak yatmaktadır. İşte uzaktan eğitim sistemlerinin önemli bir gizi de zaten buradadır. Bu durumun, deneklerin %15'i için ise **biraz önemli** olduğu GRAFİK:23'den anlaşılmaktadır.

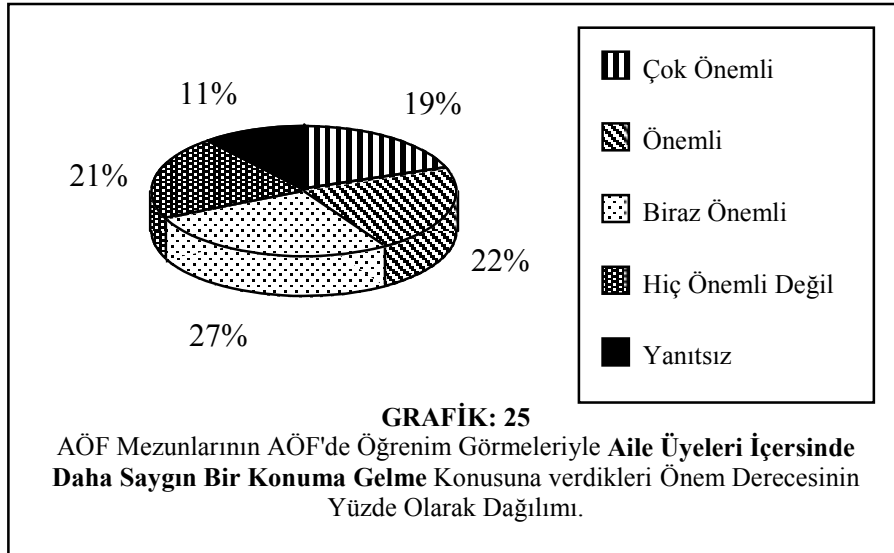
AÖF'deki öğrenim görmeleriyle, **sistemli ders çalışmayı öğrenmenin** kendileri için **hiç önemli** olmadığını belirtenlerin oranı %14 iken, **sistemli**

ders çalışmayı öğrenmenin kendileri için **biraz önemli** olduğunu belirtenler %15'dir. bu soruya yanıt vermeyenlerin oranı da %11'dir.

AÖF'den mezun olan deneklerin, AÖF'de öğrenim görmeleriyle **sistemli ders çalışmayı öğrenme** durumunun **gerçekleşmesi** %58 düzeyindedir. **Biraz gerçekleşti** şeklinde yanıt verenlerin oranı ise %21'dir.

Bir başka deyişle, her on AÖF mezunundan yaklaşık sekizi, AÖF'deki öğrenim görmeleriyle sistemli ders çalışmayı öğrenme durumunu **gerçekleştirmiştir**. **Gerçekleşmedi** şeklinde yanıt verenler %6 oranındadır. Bu konudaki özet bilgiler GRAFİK: 24'de belirtilmektedir.

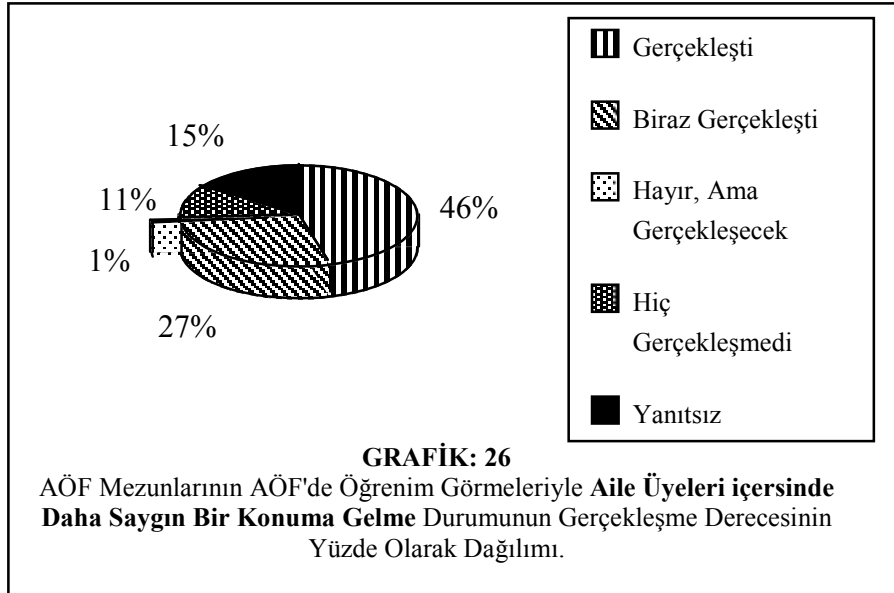
Bu konu ile ilgili olarak mezunların birkaçı anket ekinde belirttikleri düşüncelerini;

"...Bizim gibi çeşitli nedenlerle üniversite eğitimi göremeyen kişiler, kendilerini disipline ederek, sistemli bir çalışma ile hedefe ulaşmış ve kendilerini kanıtlayıp, ayrıcalıklı olabiliyorlarsa bu fakültemizin sağladığı bir sonuçtur..." **E. ERSOY (33-KIBRIS)**

"...Programlı ve düzenli ders çalışıldığında başarmamak imkansız..." **F. YILDIRIM (40-ANKARA)**

"...AÖF, öğrenciye, öz disiplini ve kendi kendine çalışma sorumluluğunu aşılması bakımından saygı duyulması gereken bir sistem..." Ü. SUBAŞI (27-İSTANBUL) şeklinde yansıtmışlardır. (Bkz. EK-II)

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle, **Aile Üyeleri içerisinde Daha iyi ve Saygın Bir Konuma Gelme** konusuna verdikleri önem derecesi ile AÖF'deki öğrenim sonucunda söz konusu durumun gerçekleşme derecesi konusunda yöneltilen soruya alınan yanıtlar GRAFİK: 25 ve GRAFİK: 26'da özetlenmiştir.

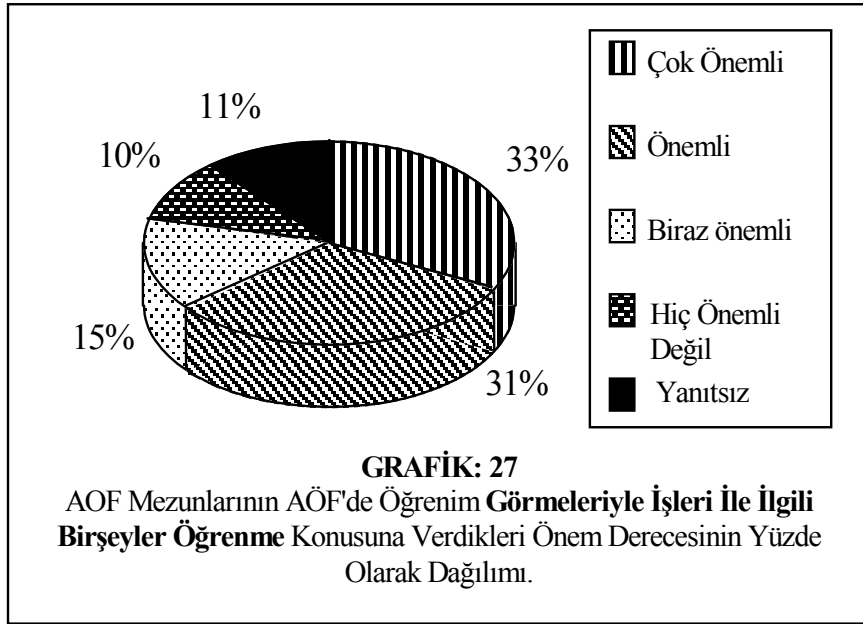

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmekle, **aile üyeleri içerisinde daha iyi ve saygın bir konuma gelme** konusuna verdikleri önem; GRAFİK: 25'de de görüleceği gibi her on AÖF mezunundan yaklaşık ikisi için (%19 oranında) **çok önemli**, %22'si için ise **önemli** olarak belirlenmiştir.

Yine bu durum, deneklerin %27'si için **biraz önemli**, %21'i için ise **hiç önemli** görülmemektedir. Deneklerin %11'i bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmekle, **aile üyeleri içerisinde daha iyi ve saygın bir konuma gelme** konusuna verdikleri önem durumunun gerçekleşmesi %46, biraz gerçekleşme oranı ise %27 düzeyindedir. Bir başka deyişle, her dört AÖF mezunundan yaklaşık yedisi, AÖF'de öğrenim

görmekle **aile üyeleri içersinde daha iyi ve saygın bir konuma gelme** durumunu **gerçekleştirirken**, bu soruya **gerçekleşmedi** şeklinde yanıt verenlerin oranı %11 düzeyindedir. Bu konudaki özet bilgiler GRAFİK:26'da belirtilmektedir.

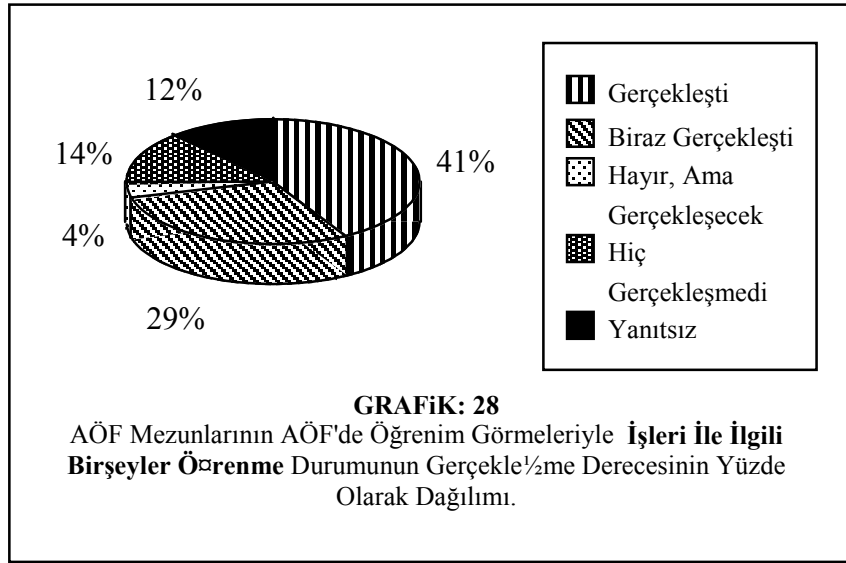

Mezunların yaklaşık yarısının **aile üyeleri içersinde daha iyi ve saygın bir konuma gelme** durumu toplumsal yapımızın bir uzantısı, bir yansımasını göstermesi açısından önemli görülmesi gereken bir boyuttur. Toplumumuzda her düzeyden eğitim görmüşlüğe saygın bir tutum ve davranış sergilenmektedir. Böylelikle sözü edilen durum beklenen yönde bir bulgu olarak değerlendirilmektedir. Yine bu duruma koştur olarak Demiray'ın 1993 yılında gerçekleştirdiği 45 ve Daha ileri Yaş Diliminde Bulunan Açıköğretim Fakültesi Yetişkin-Yaşlı Mezunlar ile ilgili yaptığı araştırmasında da, mezunların AÖF'de öğrenim görmeleri **aile üyeleri içersinde daha iyi ve saygın bir konuma gelme** durumuna %34 oranında **büyük**, %42 oranında **belli ölçüde** olmak üzere yaklaşık %70'ler düzeyinde olumlu yönde etkili olduğu kanısı belirlenmiştir. (Demiray, 1993, s.68)

Yine araştırmada AÖF'den mezun olan deneklere AÖF'de öğrenim görmeleriyle, **işile ilgili Bir Şeyler Öğrenme** konusuna verdikleri önem

derecesi ile AÖF'deki öğrenimleri sonucunda bu durumun gerçekleşme derecesi konusunda bir soru yöneltilmiştir. Bu soruya alınan yanıtlar GRAFİK:27 ve GRAFİK: 28'de özetlenmiştir.

AÖF'den mezun olan deneklerin %53'ü için, AÖF'de öğrenim görmekle, **işile ilgili bir şeyler öğrenmenin** kendileri için %33 oranında **çok önemli**, %31'i için **önemli**, %15'i için ise **biraz önemli** olduğu GRAFİK:27'den anlaşılmaktadır.

Bir diğer anlatımla bu durum, her on AÖF mezunundan yaklaşık altısı için **önemli** görülmektedir. AÖF'deki öğrenim görmeleriyle, işile ilgili bir şeyler öğrenmenin kendileri için **hiç önemli** olmadığını belirtenlerin oranı %10 iken, bu soruya yanıt vermeyenlerin oranı da %11'dir.

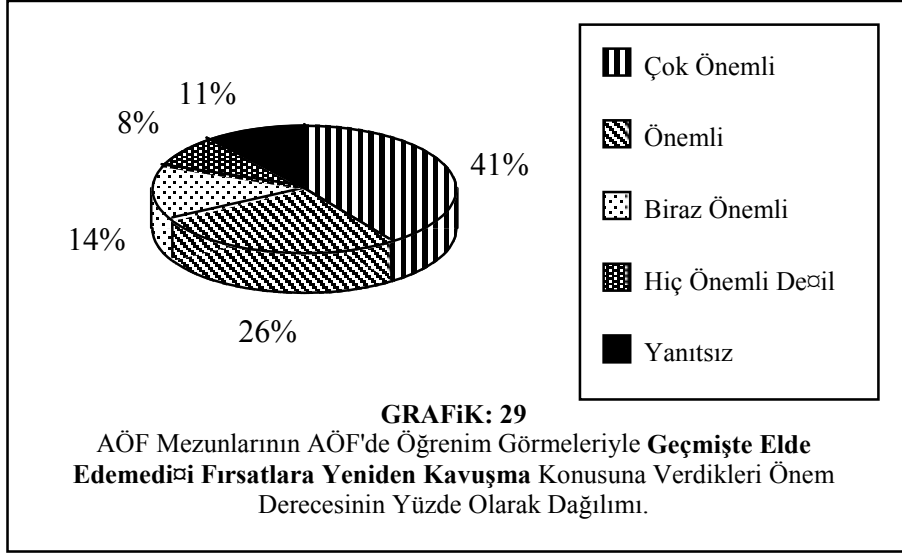
AÖF'den mezun olan denekler, AÖF'de öğrenim görmekle **işile ilgili bir şeyler öğrenme** durumunun **gerçekleşmesi** %41 düzeyindedir. Soruya **biraz gerçekleşti** şeklinde yanıt verenlerin oranı ise %29'dur.

Bir başka deyişle, yaklaşık her on AÖF mezunundan yaklaşık yedisi, AÖF'deki öğrenim görmeleriyle işile ilgili bir şeyler öğrenme durumunu **gerçekleştirmiştir**. **Gerçekleşmedi** şeklinde yanıt verenler %14 oranındadır. Bu konudaki özet bilgiler GRAFİK: 28'de belirtilmektedir.

Ayrıca, bu konuda mezunların yine bir-ikisi anket ekinde düşüncelerini;

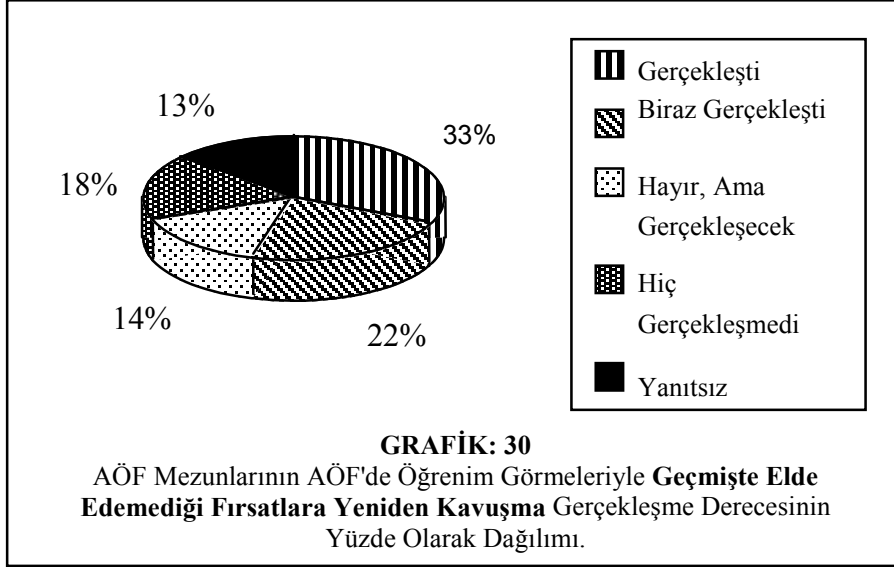
"...AÖF eğitimi bana pratik bilgilerimi teoriyle birleştirmemi sağladı. Görevimde başarı çizgimin yükselmesinde yardımcı oldu..." **A. HASTÜRK (37-KIBRIS)**

"...Okulda gördüğüm derslerin faydasını iş hayatımda görüyorum..." **Z. EKİM (26-İSTANBUL)** şeklinde yansıtmışlardır. (Bkz. EK-II)

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmekle, **Geçmişte Elde Edemediği Fırsatlara Yeniden Kavuşma** konusuna verdikleri önem derecesi ile AÖF'deki öğrenim sonucu bu durumun gerçekleşme derecesi konusunda yöneltilen soruya alınan yanıtlar GRAFİK: 29 ve GRAFİK: 30'da özetlenmiştir.

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmekle, **geçmişte elde edemediği fırsatlara yeniden kavuşma** konusuna verdikleri önem; her on AÖF mezunundan yaklaşık yedisi için (%41 oranında) **çok önemli**, yine % 26'sı için ise **önemli** olarak görüldüğü GRAFİK: 29'dan anlaşılmaktadır.

Bilindiği gibi uzaktan eğiti yönteminin önemli özellik ve hatta avantajlarından biri de geçmişte eğitim olanağını yaş, ekonomik durum (yoksulluk), coğrafi konum, çalışma zorunluluğu ve benzeri çeşitli nedenlerle yitirmiş olanlara yeniden eğitim/öğretim ortamı yaratmasıdır.

Bu açıdan deneklerin bu soruya verdikleri yanıtlarda **geçmişte elde edemediği fırsatlara yeniden kavuşma** oldukça önemli görüldüğü ortaya çıkmıştır. Yine bu durum deneklerin %14'ü için **biraz önemli**, %8'i için ise **hiç önemli** görülmemektedir. Deneklerin %11'i bu soruyu yanıtsız bırakmıştır. AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmekle **geçmişte elde edemediği fırsatlara yeniden kavuşma** konusuna verdikleri önem durumunun **gerçekleşmesi** %33, **biraz gerçekleşme** oranı ise %22 düzeyindedir.

Bir başka deyişle, her iki AÖF mezunundan birisi, AÖF'de öğrenim görmekle geçmişte elde edemediği fırsatlara yeniden kavuşma durumunu **gerçekleştirirken**, **gerçekleşmedi** şeklinde yanıt verenler %18 düzeyindedir. Bu konuda mezunların bir bölümü anket ekinde düşüncelerini;

"...Zamanında tahsilini tamamlayamayan kişiler için AÖF büyük fırsatlar yaratmıştır..." **F. YILDIRIM (40-ANKARA)**

"...Fakültemizden çok memnunum. Açıköğretimin hiç kapanmamasını istiyorum. Okumak isteyip de okuyamayanlar için oldukça önemli bir olanak olduğunu düşünüyorum..." **G. ATASEVER (42-KÜTAHYA)**

"...Ben şahsen böyle bir öğretim fırsatı yakaladığım için çok memnunum..." **F. AKDUR (36-KIBRIS)**

"...Ben nörolojik özürlü bir kişiyim. Fakültemiz, ben ve benim gibi kişilere yüksek öğrenim imkanı sağladığı için çok güzel..." **A. GÜZEL (24-DENİZLİ)**

"...AÖF'e çok şey borçluyum. Çünkü şartlarım yalnızca AÖF'de okuyabilmeme imkan veriyordu..." **N. YÖRÜK (32-BALIKESİR)**

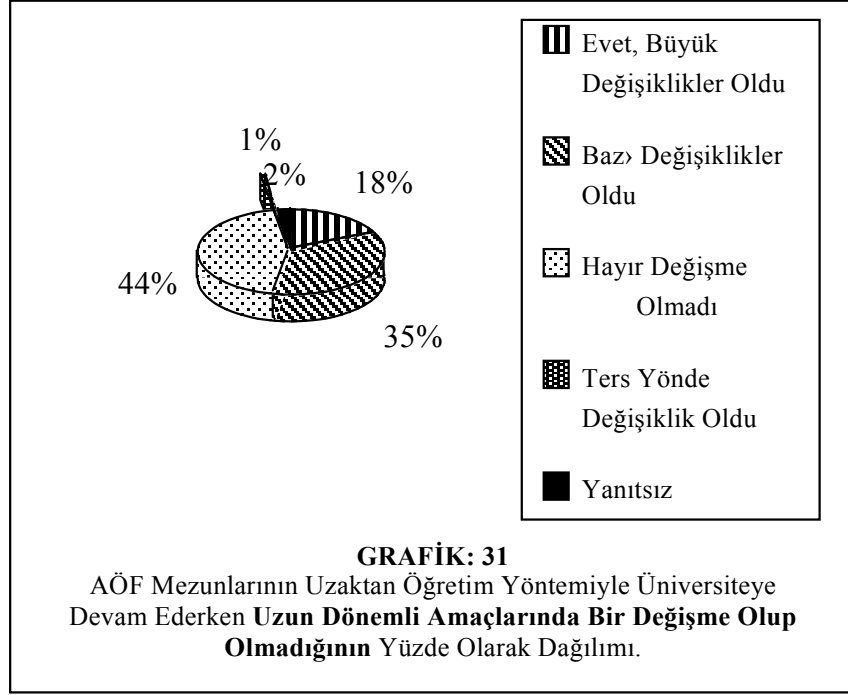
"...AÖF örgün eğitimde, gerek seçme sınavları gerekse maddi sıkıntılar ya da zaman nedeniyle öğrenim olanağı bulamamış kişilere bu olanağı sağlaması yönünden, ülkemiz eğitim sistemine olumlu katkıları olduğuna inandığım bir kuruluştur..." **M. BÜYÜKBAYRAK (41-SAMSUN)**

"...AÖF sisteminin çalışarak okumak isteyen bir öğrenci için, güzel bir girişim olduğunu düşünüyorum...." **R. B. YÜKSEL (İSTANBUL)** şeklinde yansıtmışlardır. (Bkz. EK-II)

Çalışmanın bundan sonraki bölümünde; Açıköğretim Fakültesi Mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişim ile bu eğitimin uzak-yakın toplumsal çevrelerine etkileri konusunda ne düşündükleri konusundaki bulgulara yer verilecektir.

3- AÖF MEZUNLARININ AÖF'E DEVAM EDERKEN AMAÇLARI VE ÇEVRELERİNE İLİŞKİN DEĞİŞİM KONUSUNDA DÜŞÜNDÜKLERİ

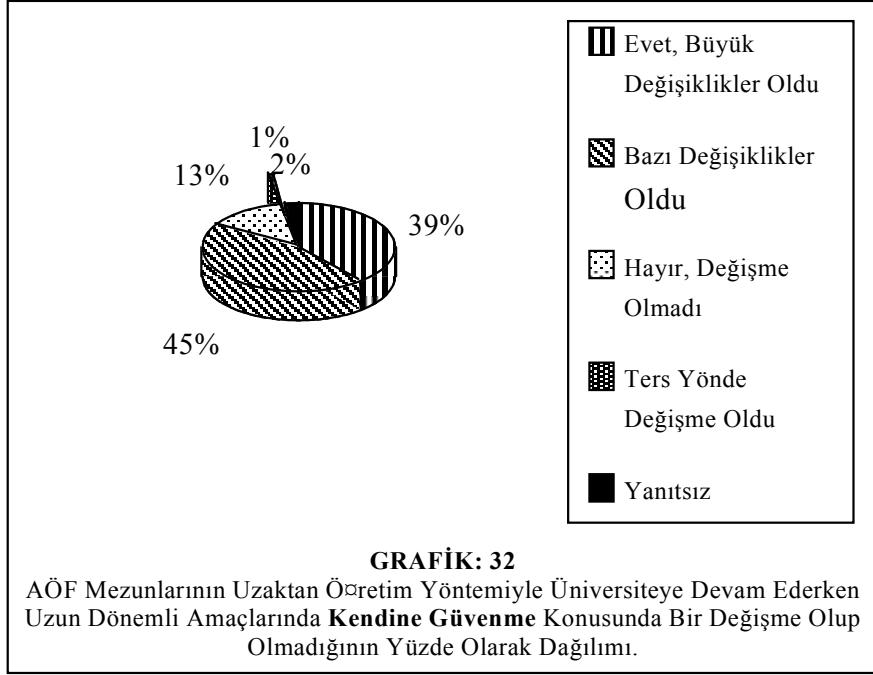
Çalışmanın bu bölümünde; AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişim ile bu eğitimin uzak-yakın toplumsal çevrelerine etkileri konusunda (Bkz. EK-I 3., 4. ve 5. Sorular) ne düşündüklerine yer verilmek istenmiştir.

Açıköğretim Fakültesi Mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyunu irdeleyen soruya alınan yanıtlar GRAFİK 31'de özetlenmiştir.

AÖF mezunları; uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarında %18 oranında **büyük değişiklikler**, %35'i ise **bazı değişiklikler** olduğunu belirtmiştir. Böylelikle AÖF mezunlarının yaklaşık yarısının, diğer bir deyişle yaklaşık her on AÖF mezunundan beşinin, uzun dönemli amaçlarında bir dizi **değişiklikler** olduğunu belirtmek yanlış olmayacaktır. Mezunların yaklaşık diğer yarısı ise uzun dönemli amaçlarında bir değişim olmadığını ileri sürerken, mezunların sadece %1'i uzun dönemli amaçlarında **ters yönde bir değişim** olduğunu belirtmiştir. Bu soruya deneklerin %2'si de yanıt vermemiştir.

AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutu; **Kendine Güvenme, Daha İyi Toplumsal Yaşam Ve Yeni Arkadaşlıklar Edinme, Diğerleriyle Daha İyi Bir İletişim Kurabilme, Daha Huzursuz, Çabuk Kızan Ve Aşırı Hareketli, Sıkıntılı Bir İnsan Haline Gelme, Yeni Ufukların Açılması, Yeni Amaçlar Edinme, Öğrenime Başladığında Arkadaşlarından Kopma, İlişkilerinin Kesilmesi, Gerekğinde Daha Girişken Kişi Haline Gelme, Değiştirme İmkânı Olmayan Şeylerden Mutsuzluk Duyan Bir İnsan Haline Gelme, Daha Dengeli, Olgun Bir Kişi Haline Gelme İle Olgunluk Ve Olaylara Farklı Bakış Açısı Kazanma** konularındaki değişimleri irdeleyen sorulara alınan yanıtlar, GRAFİK: 32 ile 41'de incelenmeye çalışılmıştır.

AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutu irdeleyen sorulardan **Kendine Güvenme** boyutundaki değişim sorusuna alınan yanıtlar GRAFİK 32'de özetlenmiştir.

GRAFİK 32'de özetlendiği gibi, AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, kendilerinin uzun dönemli amaçlarındaki **kendine güvenme** boyutundaki değişim %39 oranında **büyük değişiklik**, %45 oranında da **bazı değişiklikler** biçiminde olduğu görülmektedir.

Bir başka deyişle; AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **kendine güvenme** boyutundaki değişim her on AÖF mezunundan yaklaşık 8 ya da 9'u için geçerlidir.

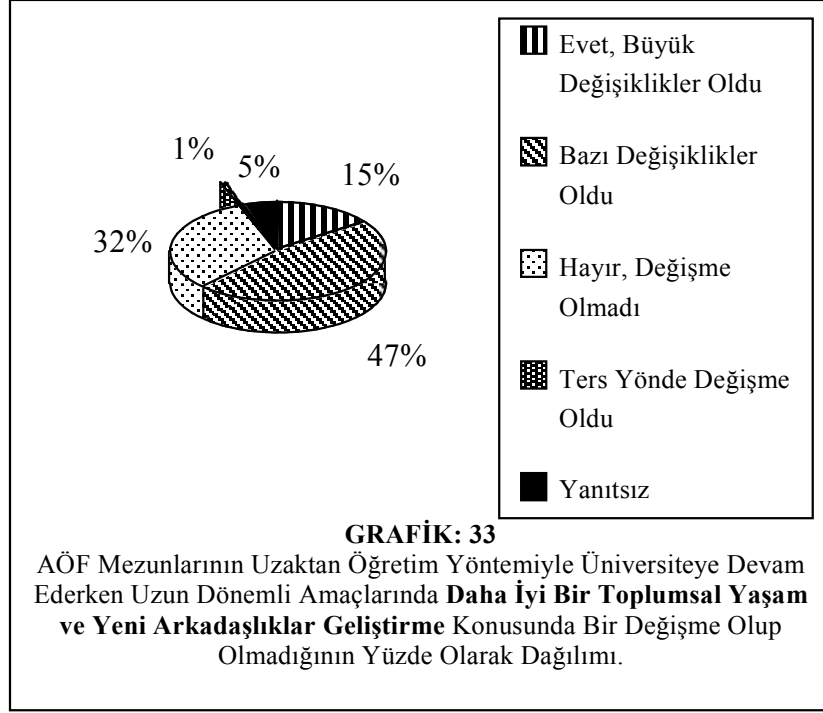
Bu soruya **çok az ya da hayır, değişme** olmadı şeklinde yanıt verenlerin oranı ise %13'dür. AÖF mezunlarının %1'inde; uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **kendine güvenme** boyutundaki değişimin ters yönde olduğu ortaya çıkmış, mezunlardan %2'si bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

Bu oranın, Demiray'ın Yetişkin-Yaşlı Mezunlar ile ilgili olarak yaptığı araştırmasında da AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki **kendine güvenme** boyutundaki değişimi araştıran benzer soruya alınan yanıtların dağılımı ise %50 oranında **büyük değişiklik**, %44 **bazı yönlerde değişiklik** ve %6 oranında da **çok az değişiklik** olduğu yönündedir. (Demiray, 1993, s.66)

AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyunu irdeleyen sorulardan **Daha iyi Bir Toplumsal Yaşam ve Yeni Arkadaşlıklar Geliştirme** boyutundaki değişim sorusuna alınan yanıtlar GRAFİK 33'de özetlenmiştir.

GRAFİK 33'de özetlendiği gibi, AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, kendilerinin uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **daha iyi bir toplumsal yaşam ve yeni arkadaşlıklar geliştirme** boyutundaki değişim; %15 oranında **büyük değişiklik** ve %47 oranında da **bazı değişiklikler** biçiminde olduğu görülmektedir.

Bir başka deyişle; her on AÖF mezunundan yaklaşık 6'sı için, **daha iyi bir toplumsal yaşam ve yeni arkadaşlıklar geliştirme** boyutundaki değişim geçerli görülmektedir. Bu soruya **çok az ya da hayır, değişme** olmadı şeklinde yanıt verenlerin oranı ise %32'dir. AÖF mezunlarının %1'inde; uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **daha iyi bir toplumsal yaşam ve yeni arkadaşlıklar geliştirme** boyutundaki değişimin ters yönde olduğu ortaya çıkmış ve mezunlardan %5'i bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

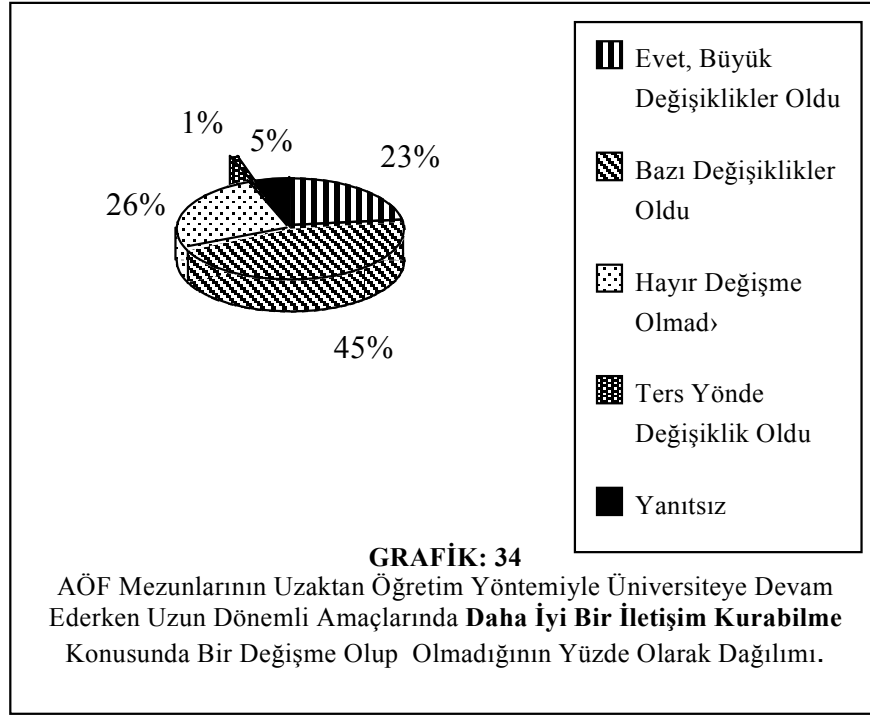

Bu oranın, Demiray'ın Yetişkin-Yaşlı Mezunlar ile ilgili olarak yaptığı araştırmasında da AÖF mezunlarının **daha iyi bir toplumsal yaşam ve yeni arkadaşlıklar geliştirme** boyutundaki değişimi araştıran benzer soruya alınan yanıtların dağılımı ise %52 oranında **büyük değişiklik**, %38 **bazı yönlerde değişiklik** ve %7 oranında da **çok az değişiklik** olduğu ve %3 oranında da **hiç değişme olmadığı** olduğu yönündedir. (Demiray, 1993, s.67)

AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyunu irdeleyen sorulardan **Diğerleriyle Daha iyi Bir iletişim Kurabilme** boyutundaki değişim sorusuna alınan yanıtlar GRAFİK 34'de özetlenmiştir.

GRAFİK 34'de özetlendiği gibi, AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, kendilerinin uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **diğerleriyle daha iyi bir iletişim kurabilme** boyutundaki değişim; %23 oranında **büyük değişiklik**, %45 oranında da **bazı değişiklikler** biçiminde olduğu görülmektedir.

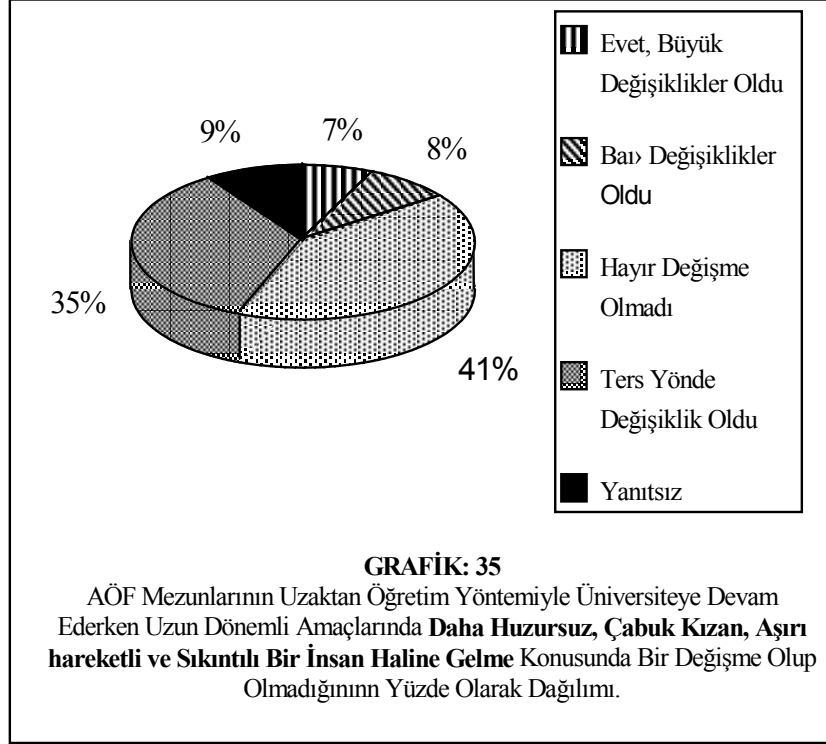
Bir başka deyişle; her on AÖF mezunundan yaklaşık yedisi için, uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **diğerleriyle daha iyi bir iletişim kurabilme** boyutundaki değişim, geçerli görülmektedir.

Bu soruya **çok az ya da hayır, değişme** olmadı şeklinde yanıt verenlerin oranı ise %26'dır. AÖF mezunlarının %1'inde; uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken,uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **diğerleriyle daha iyi bir iletişim kurabilme** boyutundaki değişimin ters yönde olduğu ortaya çıkmış ve mezunlardan %5'i bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

Bu oranın, Demiray'ın Yetişkin-Yaşlı Mezunlar ile ilgili olarak yaptığı araştırmasında da yer alan ve AÖF mezunlarının **diğerleriyle daha iyi bir iletişim kurabilme** boyutundaki değişimi araştıran benzer soruya alınan yanıtların dağılımı ise %42 oranında **büyük değişiklik**, %40 **bazı yönlerde**

değişiklik ve %6 oranında da **çok az değişiklik** olduğu ve %3 oranında da **hiç değişme olmadığı** olduğu yönündedir. (Demiray, 1993, s.67)

Bu konuda mezunların bir-ikisi anket ekinde düşüncelerini;

"...AÖF bana çok güzel arkadaşlıklar kazandırdı... Sosyal ilişkilerimde olumlu yönde değişiklikler oldu..." **B. KARAKAYA (33-İSTANBUL)**

"...toplum içinde saygınlık ve prestij gibi avantajlardır..." **N. TAŞDEMİR (31-KOCAELİ)** şeklinde yansıtmışlardır. (Bkz. EK-II)

AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyunu irdeleyen sorulardan **Daha Huzursuz, Çabuk Kızan, Aşırı Hareketli ve Sıkıntılı Bir İnsan Haline Gelme** boyutundaki değişim sorusuna alınan yanıtlar GRAFİK 35'de özetlenmiştir.

GRAFİK 35'de özetlendiği gibi, AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, kendilerinin uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **daha huzursuz, çabuk kızan, aşırı hareketli ve sıkıntılı bir insan haline gelme** boyutundaki değişim; %8 oranında **büyük değişiklik**, %8 oranında da **bazı değişiklikler** biçiminde olduğu görülmektedir.

Bir başka deyişle; her on mezundan bir ya da ikisi için, uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **daha huzursuz, çabuk kızan, aşırı hareketli ve sıkıntılı bir insan haline gelme** boyutunda değişim, olduğu görülmektedir. Bu soruya **çok az ya da hayır, değişme** olmadı şeklinde yanıt veren olmamıştır.

AÖF mezunlarının %35'i de; uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **daha huzursuz, çabuk kızan, aşırı hareketli ve sıkıntılı bir insan haline gelme** boyutundaki değişimin ters yönde olduğu ortaya çıkmış ve mezunlardan %9'u bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

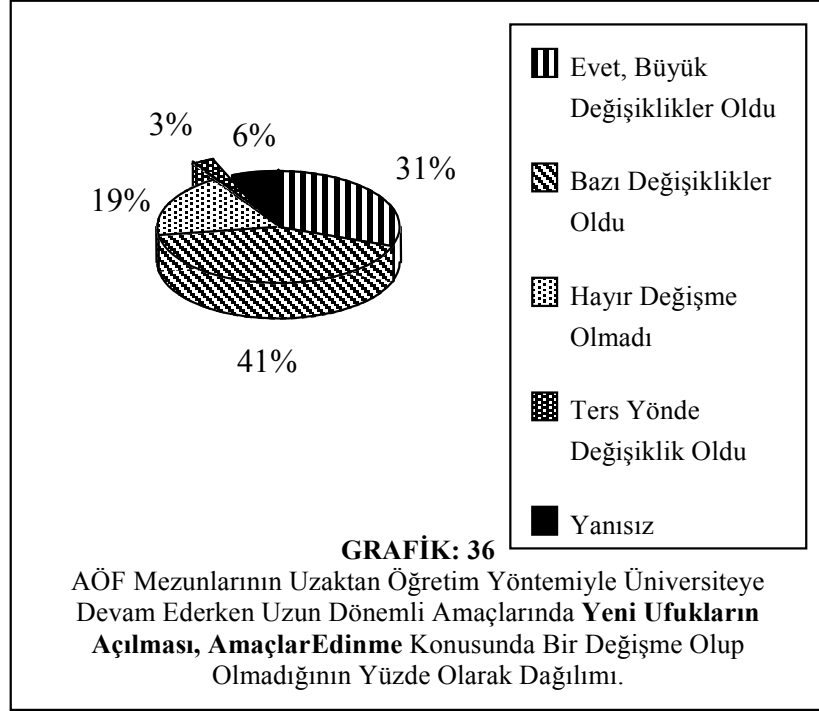
Bu noktada yaklaşık her on mezundan yedi ya da sekizi **daha huzursuz, çabuk kızan, aşırı hareketli ve sıkıntılı bir insan haline** gelmediklerini belirtmelerinin önemine dikkatle yaklaşmak gerekmektedir.

Eş deyişle, bu seçeneğe alınan yanıtlar benzer kurumlarda verilen eğitim ile mezunları **daha huzursuz, çabuk kızan, aşırı hareketli ve sıkıntılı bir insan haline** gelmeme yönünde bir etkilenme söz konusudur.

AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutunu irdeleyen sorulardan **Yeni Ufukların Açılması, Amaçlar Edinme** boyutundaki değişim sorusuna alınan yanıtlar GRAFİK 36'da özetlenmiştir.

Bir başka deyişle; her on AÖF mezunundan yaklaşık yedisi için, uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **yeni ufukların açılması, amaçlar edinme** boyutundaki değişimin olduğu görülmektedir.

Bu soruya **çok az ya da hayır, değişme** olmadı şeklinde yanıt verenlerin oranı ise %19'dur. AÖF mezunlarının %3'ünün de; uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **yeni ufukların açılması, amaçlar edinme** boyutundaki değişimin ters yönde olduğu ortaya çıkmış ve mezunlardan %6'sı bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

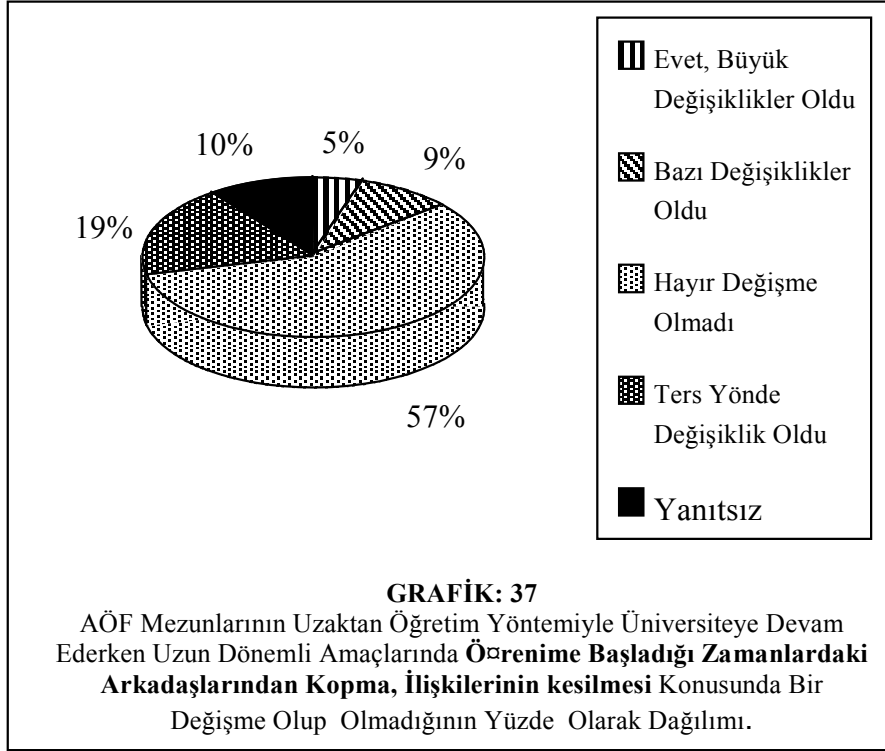

AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutunu irdeleyen sorulardan **Öğrenime Başladığı Zamanlardaki Arkadaşlarından Kopma, ilişkilerinin Kesilmesi** boyutundaki değişim sorusuna alınan yanıtlar GRAFİK 37'de özetlenmiştir.

GRAFİK 37'de özetlendiği gibi, AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, kendilerinin uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından AÖF'de **öğrenime başladığı zamanlardaki arkadaşlarından kopma, ilişkilerinin kesilmesi** boyutundaki değişim %5 oranında **büyük değişiklik**, %9 oranında da **bazı değişiklikler** biçiminde olduğu görülmektedir.

Bir başka deyişle; her on AÖF mezunundan yaklaşık birisi için, uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **öğrenime başladığı zamanlardaki arkadaşlarından kopma, ilişkilerinin kesilmesi** boyutunda değişimin

olduğu görülmektedir. Bu soruya **çok az ya da hayır, değişme** olmadı şeklinde yanıt verenlerin oranı ise %57'dir.

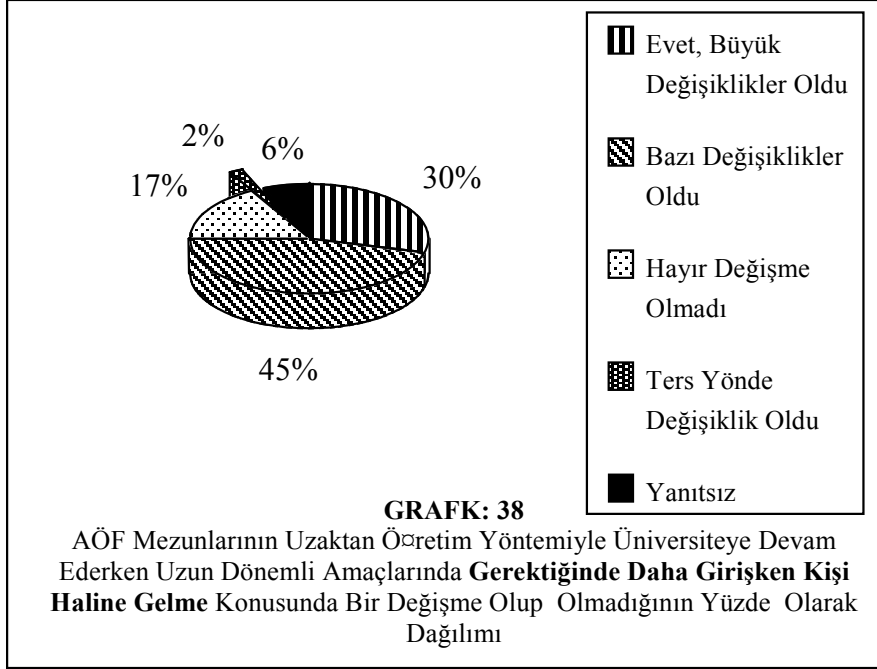
Mezun deneklerin önemli bölümünün değişiklik olmadığını belirtiyor olması kendilerinin arkadaş çevresi ve ilişkilerinin kesilmemesi yaşları ve yakın çevreleri ile geleneksel arkadaşlı ilişkilerinin devamlılığının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Deneklerin bu soruyu %10 oranında boş bırakmış olması da ayrıca dikkatle üzerinde durulması gereken bir veri olarak değerlendirilmelidir.

Diğer önemli bir veri de deneklerin uzaktan eğitim yöntemiyle üniversiteye devam ederken uzun dönemli amaçlarında, öğrenimine başladığı zamanlardaki arkadaşlarından kopma boyutu %20 dolayında ters yönde değişikliğe neden olduğudur.

AÖF mezunlarının %19'unun uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki

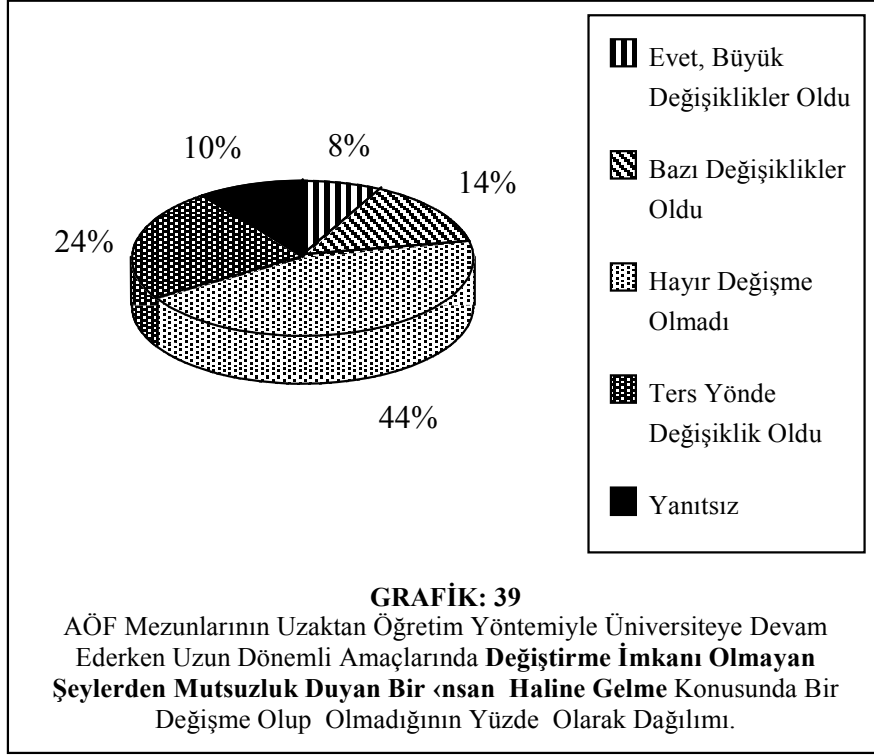

değişim boyutlarından AÖF'de **öğrenime başladığı zamanlardaki arkadaşlarından kopma, ilişkilerinin kesilmesi** boyutundaki değişimin **ters yönde** olduğu ortaya çıkmış ve mezunlardan %10'u bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

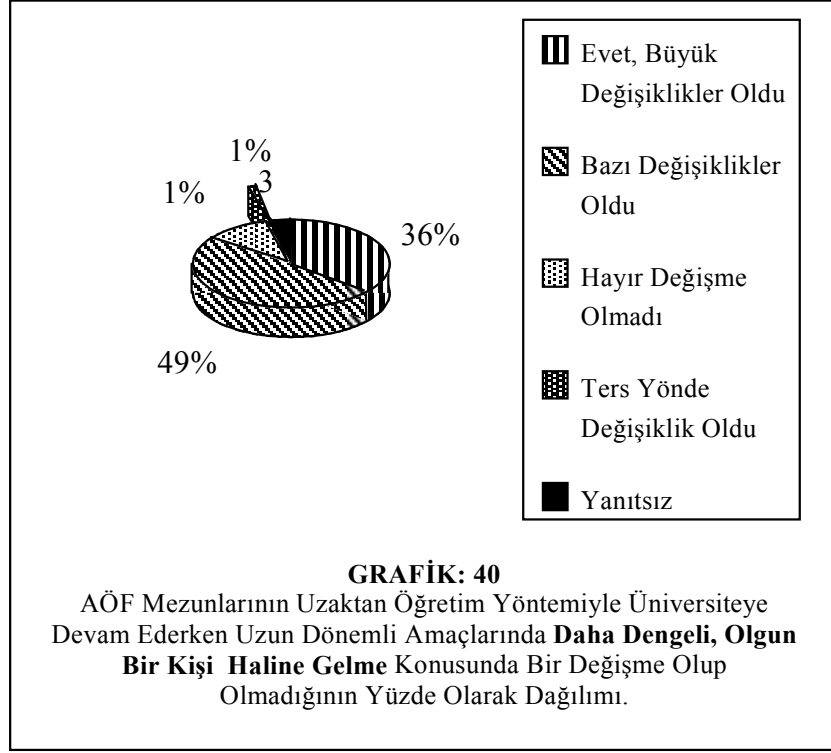
AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyunu irdeleyen sorulardan **Gerektiğinde Daha Girişken Kişi Haline Gelme** boyutundaki değişim sorusuna alınan yanıtlar GRAFİK:38'de özetlenmiştir.

GRAFİK 38'de özetlendiği gibi, Açıköğretim Fakültesi mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, kendilerinin uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **gerektiğinde daha girişken kişi haline gelme** boyutundaki değişim; %30 oranında **büyük değişiklik**, %45 oranında da **bazı değişiklikler** biçiminde olduğu görülmektedir. Her on AÖF mezunundan yaklaşık yedisi için, uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **gerektiğinde daha girişken kişi haline gelme** boyutundaki değişimin olduğu görülmektedir. Bu soruya **çok az ya da hayır, değişme** olmadı şeklinde yanıt verenlerin oranı ise %17'dir.

Açıköğretim Fakültesi mezunlarının %1'inin uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **gerektiğinde daha girişken kişi haline gelme** boyutundaki değişimin **ters yönde** olduğu ortaya çıkmış ve mezunlardan %6'sı bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutunu irdeleyen sorulardan **Değiştirme İmkânı Olmayan Şeylerden Mutsuzluk Duyan Bir İnsan Haline Gelme** boyutundaki değişim sorusuna alınan yanıtlar GRAFİK:39'da özetlenmiştir.

GRAFİK 39'da özetlendiği gibi, AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, kendilerinin uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **değiştirme imkanı olmayan şeylerden mutsuzluk duyan bir insan haline gelme** boyutundaki değişim; %8 oranında **büyük değişiklik**, %14 oranında da **bazı değişiklikler** biçiminde olduğu görülmektedir.

Her on AÖF mezunundan ikisi için, uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **değiştirme imkanı olmayan şeylerden mutsuzluk duyan bir insan haline gelme** boyutundaki değişimin olduğu görülmektedir. Bu soruya **çok az ya da hayır, değişme** olmadı şeklinde yanıt verenlerin oranı ise %44'dür. AÖF mezunlarının %24'ünün uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **değiştirme imkanı olmayan şeylerden mutsuzluk duyan**

bir insan haline gelme boyutundaki değişimin **ters yönde** olduğu ortaya çıkmış ve mezunlardan %10'u bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

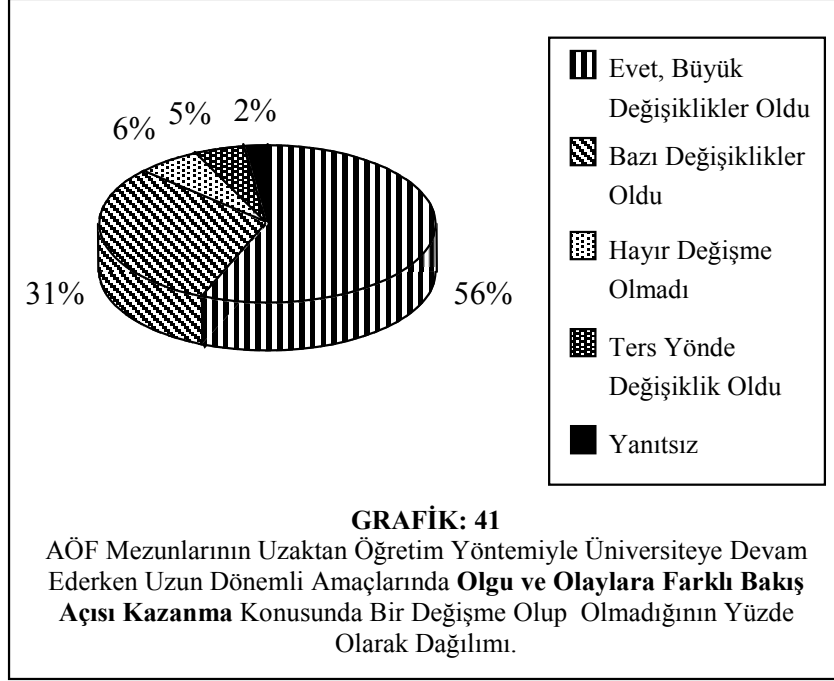
AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyunu irdeleyen sorulardan **Daha Dengeli, Olgun Bir Kişi Haline Gelme** boyutundaki değişim sorusuna alınan yanıtlar GRAFİK:40'da özetlenmiştir.

GRAFİK 40'da özetlendiği gibi, AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, kendilerinin uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **daha dengeli, olgun bir kişi haline gelme** boyutundaki değişim; %36 oranında **büyük değişiklik**, %44 oranında da **bazı değişiklikler** biçiminde olduğu görölmektedir. Bir başka deyişle; her on AÖF mezunundan yaklaşık sekizi ya da dokuzu için, uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **daha dengeli, olgun bir kişi haline gelme** boyutundaki değişimin olduğu görölmektedir. Bu soruya **çok az ya da hayır, değişme** olmadı şeklinde yanıt verenlerin oranı ise %11'dir. AÖF mezunlarının %1'inin de; uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **daha dengeli, olgun bir kişi haline gelme** boyutundaki değişimin **ters yönde** olduğu ortaya çıkmış ve mezunlardan %3'ü bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutunu irdeleyen sorulardan **Olgu ve Olaylara Farklı Bakış Açısı Kazanma** boyutundaki değişim sorusuna alınan yanıtlar GRAFİK 41'de özetlenmiştir.

GRAFİK 41'de özetlendiği gibi, AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, kendilerinin uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **daha dengeli, olgun bir kişi haline gelme** boyutundaki değişim; %36 oranında **büyük değişiklik**, %44 oranında da **bazı değişiklikler** biçiminde olduğu görölmektedir.

Bir başka deyişle; her on AÖF mezunundan yaklaşık sekizi için, uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **daha dengeli, olgun bir kişi haline gelme** boyutundaki değişimin olduğu görölmektedir.

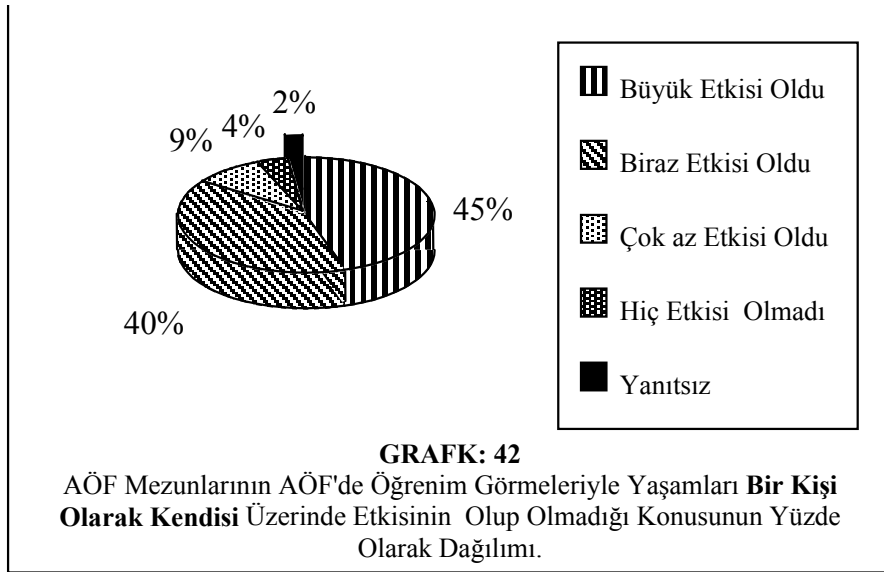
Bu soruya **çok az ya da hayır, değişme** olmadı şeklinde yanıt verenlerin oranı ise %11'dir. AÖF mezunlarının %1'inin de; uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken uzun dönemli amaçlarındaki değişim boyutlarından **daha dengeli, olgun bir kişi haline gelme** boyutundaki değişimin **ters yönde** olduğu ortaya çıkmış ve mezunlardan %3'ü bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

4- AÖF MEZUNLARININ AÖF'DE ÖĞRENİM GÖRMELERİNİN UZAK-YAKIN ÇEVRELERİNE ETKİSİ

Bu başlık altında; AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişim ile bu eğitimin uzak-yakın toplumsal çevrelerine etkileri konusunda (Bkz. EK-I, 5. Ve 6. Sorular) ne düşündüklerine yer verilmek istenmiştir.

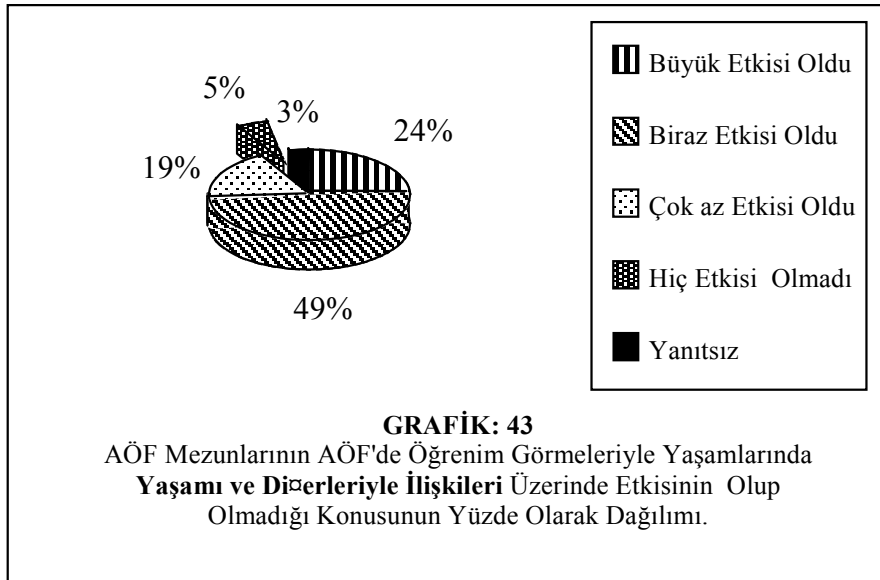
AÖF'de öğrenim görmeleriyle uzak-yakın toplumsal çevrelerindeki ilişkilerine etkisi açısından elde edilen verilere burada yer verilecektir. AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle yaşamlarında; Bir kişi olarak kendisi, Sosyal yaşamı ve diğerleriyle ilişkileri, Ailesi ve aile yaşamı ilişkileri, iş ve meslek ilişkileri ile Toplumun bir üyesi (vatandaş) olarak etkisinin olup olmadığını irdelemek amacı ile yöneltilen soruya alınan yanıtlar GRAFİK 42-46'da özetlenmiştir.

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle yaşamlarında; **Bir Kişi Olarak Kendisi üzerinde** etkisinin olup olmadığı konusunda yöneltilen soruya alınan yanıtlar GRAFİK: 42'de özetlenmiştir.

GRAFİK 42'de özetlendiği gibi, AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle yaşamlarında; **bir kişi olarak kendisi** üzerinde % 45 oranında **büyük etkisi**, %40 oranında da **biraz etkisi** olduğu görülmektedir. Böylelikle her on AÖF mezunundan sekizi ya da dokuzu için, AÖF'de öğrenim görmelerinin yaşamlarında **kişi olarak kendisi üzerinde etkili** olduğu ileri sürülebilir.

Bu soruya **çok az etkisi oldu** şeklinde yanıt verenlerin oranı %9, **hiç etkisi** olmadı şeklinde yanıt verenlerin oranı ise %4'dür.

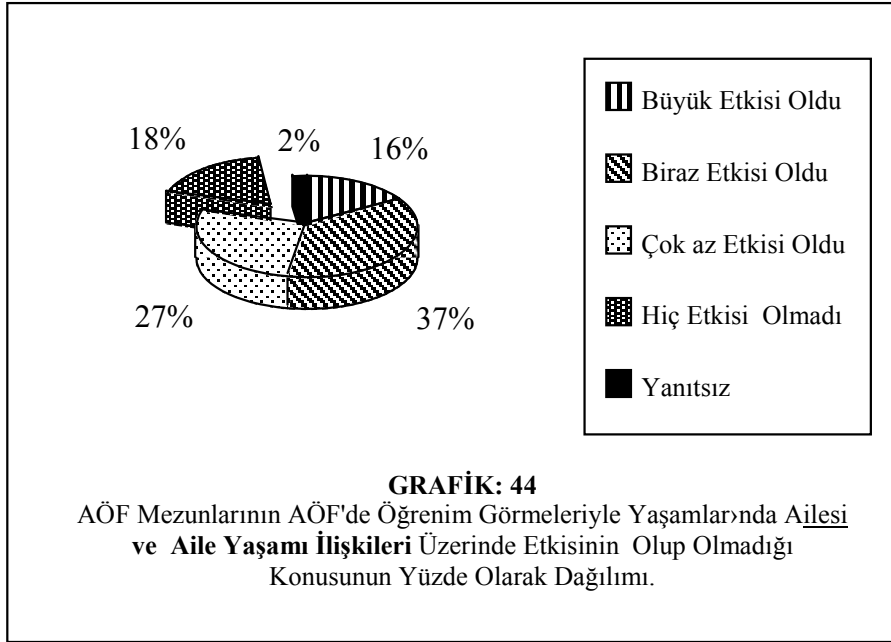
AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle yaşamlarında; **Sosyal Yaşamı ve Diğerleriyle ilişkileri** üzerinde etkisinin olup olmadığı konusunda yöneltilen soruya alınan yanıtlar GRAFİK: 43'de özetlenmiştir.

GRAFİK 43'de özetlendiği gibi, AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle yaşamlarında; **sosyal yaşamı ve diğerleriyle ilişkileri** üzerinde % 24 oranında **büyük etkisi**, %49 oranında da **biraz etkisi** olduğu görülmektedir. Böylelikle her on AÖF mezunundan yedi ya da sekizi için, AÖF'de öğrenim görmelerinin yaşamlarında **sosyal yaşamı ve diğerleriyle ilişkileri** üzerinde **etkili** olduğu ileri sürülebilir. Bu soruya **çok az etkisi oldu** şeklinde yanıt verenlerin oranı %19, **hiç etkisi** olmadı şeklinde yanıt

verenlerin oranı ise %15'dir. AÖF mezunlarının %3'ü de bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

Bu seçeneğe alınan yanıtlarda eğitim kurumlarında öğrenim görmenin kendi yaşamlarında **sosyal yaşamı ve diğerleriyle ilişkileri** üzerinde pozitif yönde bir etki olduğu biçiminde bir düşünce ileri sürülebilir.

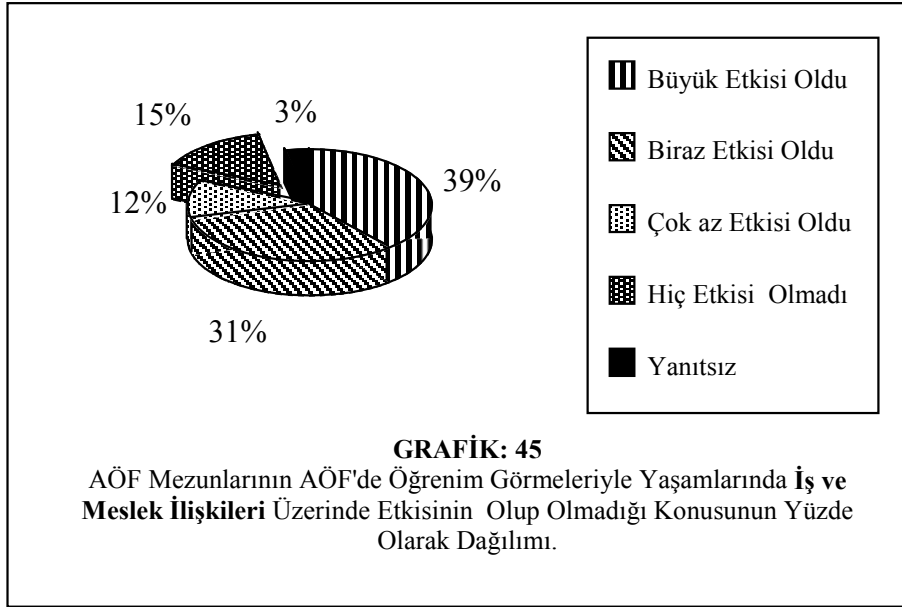
AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle yaşamlarında; **Ailesi ve Aile Yaşamı ilişkileri** üzerinde etkisinin olup olmadığı konusunda yöneltilen soruya alınan yanıtlar GRAFİK: 44'de özetlenmiştir.

GRAFİK 44'de özetlendiği gibi, AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle yaşamlarında; **ailesi ve aile yaşamı ilişkileri** üzerinde %16 oranında **büyük etkisi**, %37 oranında da **biraz etkisi** olduğu görülmektedir. Böylelikle her on AÖF mezunundan beşi için, AÖF'de öğrenim görmelerinin yaşamlarında **ailesi ve aile yaşamı ilişkileri** üzerinde **etkili** olduğu ileri sürülebilir. Bu soruya **çok az etkisi oldu** şeklinde yanıt verenlerin oranı %27, **hiç etkisi** olmadı şeklinde yanıt verenlerin oranı ise %18'dir. AÖF mezunlarının %2'si de bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

Demiray'ın Yetişkin-Yaşlı Mezunlar ile ilgili olarak yaptığı araştırmasında da yer alan AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle yaşamlarında; **aile yaşamı ilişkileri** üzerinde etki boyutunu araştırarak benzer soruya alınan yanıtların dağılımı ise %34 oranında **büyük etkisi oldu**, %42 **biraz etkisi** olduğu ve %15 oranında da **çok az etkisi** olduğu ve **hiç etkisi** olmadığı şeklinde yanıt verenlerin oranı ise %9'dur. (Demiray, 1993, s.68) AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle yaşamlarında; **iş ve Meslek ilişkileri** üzerinde etkisinin olup olmadığı konusunda yöneltilen soruya alınan yanıtlar GRAFİK: 45'de özetlenmiştir.

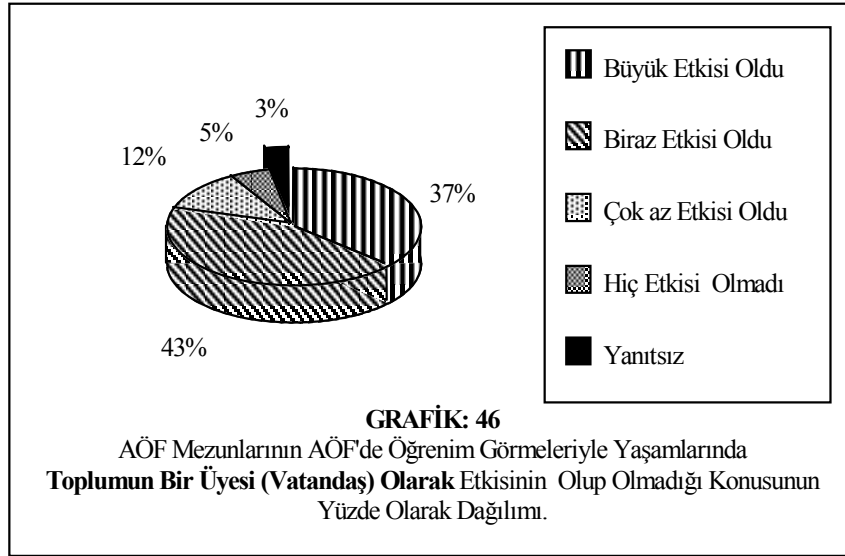

GRAFİK 45'de özetlendiği gibi, AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle yaşamlarında; **iş ve meslek ilişkileri** üzerinde %39 oranında **büyük etkisi**, %31 oranında da **biraz etkisi** olduğu görülmektedir.

Böylelikle her on AÖF mezunundan yedisi için, AÖF'de öğrenim görmelerinin yaşamlarında **iş ve meslek ilişkileri** üzerinde **etkili** olduğu ileri sürülebilir. Bu soruya **çok az etkisi** olduğu şeklinde yanıt verenlerin oranı %12, **hiç etkisi** olmadığı şeklinde yanıt verenlerin oranı ise %5'dir. AÖF mezunlarının %3'ünde bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

Demiray'ın Yetişkin-Yaşlı Mezunlar ile ilgili olarak yaptığı araştırmasında da yer alan ve AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle yaşamlarında; **iş ve meslek ilişkileri** etki boyutunu araştıran benzer soruya alınan yanıtların dağılımı ise %53 oranında **büyük etkisi oldu**, %33 **biraz etkisi olduğu** ve %9 oranında da **çok az etkisi oldu** olduğu ve **hiç etkisi** olmadığı şeklinde yanıt verenlerin oranı ise %6'dır. (Demiray, 1993, s.68) Açıköğretim Fakültesi Mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle yaşamlarında **Toplumsal Bir Üyesi (vatandaş) Olarak** etkisinin olup olmadığı konusunda yöneltilen soruya alınan yanıtlar GRAFİK: 46'da özetlenmiştir.

GRAFİK 46'da özetlendiği gibi, AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle yaşamlarında; **toplumsal bir üyesi (vatandaş) olarak** %37 oranında **büyük etkisi**, %43 oranında da **biraz etkisi** olduğu görülmektedir.

Böylelikle her on AÖF mezunundan sekizi için, AÖF'de öğrenim görmelerinin yaşamlarında **toplumsal bir üyesi (vatandaş) olarak etkili** olduğu ileri sürülebilir. Bu soruya **çok az etkisi oldu** şeklinde yanıt verenlerin oranı %12, **hiç etkisi** olmadığı şeklinde yanıt verenlerin oranı ise %5'dir. Açıköğretim Fakültesi Mezunlarının %3'ünde bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

Demiray'ın Yetişkin-Yaşlı Mezunlar ile ilgili olarak yaptığı araştırmasında da yer alan ve AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleriyle yaşamlarında **toplumun bir üyesi (vatandaş) olarak**; etki boyutunu araştıran benzer soruya alınan yanıtların dağılımı ise %54 oranında **büyük etkisi oldu**, %34 **biraz etkisi** olduğu ve %4 oranında **çok az etkisi** oldu şeklindedir **Hiç etkisi** olmadı şeklinde yanıt verenlerin oranı ise %8'dir. (Demiray, 1993, s.68)

Ankette mezunların Açıköğretim Fakültesi'nde öğrenim görmeleri hakkında; Ailesi, Arkadaşları, iş arkadaşları ve Amirleri (üstleri) nin ne düşündükleri konusunu irdellemek amacı ile bir soru yöneltilmiştir. soruya alınan yanıtlar GRAFİK 47'de özetlenmiştir. (Bkz. EK-III, GRAFİK: 47)

GRAFİK 47'de görüleceği gibi, Açıköğretim Fakültesi Mezunlarının; kendilerinin uzaktan öğretim yöntemi ile öğrenim görmeleri konusunda, ailelerinin %61, arkadaşlarının %18, iş arkadaşlarının %13 ve amirlerinin ise %15 oranında **çok mutlu oldukları ve kendilerini eğitimlerinde yüreklendirdikleri**, konusunda düşünceye sahip olduklarını belirtmektedirler. (Bkz. EK-III, GRAFİK: 47)

Demiray'ın da Yetişkin-Yaşlı Mezunlar konusunda yaptığı araştırmada da, mezunların AÖF'de uzaktan öğretim yöntemi ile öğrenim görüyor olmaları konusunda, iş arkadaşlarının %52 oranında **çok mutlu oldukları ve kendilerini eğitimlerinde yüreklendirdikleri** düşüncesinde oldukları ortaya çıkmıştır. (Demiray, 1993, s. 70)

Açıköğretim Fakültesi Mezunlarının arkadaşları ile iş arkadaşlarının yaklaşık %25'inin ve amirlerinin ise %11'inin kendilerinin uzaktan öğretim yöntemi ile öğrenim görmeleri hakkında, **belli ölçüde mutlu ancak bu eğitimlerine biraz temkinli** yaklaştıkları konusunda bir düşünceye sahiptirler. (Bkz. EK-III, GRAFİK: 47)

Demiray'ın Yetişkin-Yaşlı Mezunlar araştırmasında da bu durum, iş arkadaşlarının %25 oranında **belli ölçüde mutlu ancak bu eğitimlerine biraz temkinli** oldukları yönünde belirlenmiştir. (Demiray, 1993, s. 70)

Çalışan AÖF mezunları da, kendilerinin uzaktan öğretim yöntemi ile öğrenim görmelerinin, her beş amirinden biri tarafından **olumlu yönde bir kabul görmediği** düşüncesindedir. Kendilerinin uzaktan öğretim yöntemi ile öğrenim görmelerine **tamamen karşı olanlar** ise %1 ile %6 oranında dağılım göstermekte olduğu GRAFİK: 47'de yer alan bilgiler arasındadır. (Bkz. EK-III, GRAFİK: 47)

Bu durum Demiray'ın AÖF Yetişkin-Yaşlı araştırmasında, mezunlarca; iş arkadaşlarının %5 oranında AÖF'de öğrenim görmelerine **tamamen karşı** oldukları yönünde bir kanı yer almaktadır. (Demiray, 1993, s. 70)

Kendilerinin uzaktan Açıköğretim Fakültesi'nde öğrenim görmeleri konusunda **bilgileri olmayan** iş arkadaşlarının oranı %2.2, amirlerinin oranı ise %4.5'dur.

5- AÖF MEZUNLARININ DİPLOMALARININ 'EŞDEĞERLİLİK' KONUSUNDAKİ ALGILAMAVE KANILARI

Örgün (geleneksel) eğitim kurumlarının **öğrencilerine** bu eğitimi aldığına ve başardığına ilişkin vermiş oldukları diploma, sertifika vb. belgelerinin uzaktan öğretim yöntemi ile eğitim veren kurum ve kuruluşların sunduğu eğitim hizmeti sonunda bu eğitimi alan öğrencilerine de vermesi söz konusudur.

Bu iki öğretim yöntemi ile verilen eğitim sonunda alınan söz konusu belgelerin farklı olmaması kuramsal ve yaşam pratiğinde farklı değerlendirilmemesi gerekir. Hele bu iki öğretim kurumlarının verdiği eğitimin içeriği, geçerliliği ulusal ve uluslararası bağlamda onaylanmışsa, kamuoyunda da böyle bir sorunsalın olmaması ya da bu konunun tartışılmaması gerekmektedir.

Gerek ülkemizde ve gerekse de dünyadaki diğer ülkelerde, bu iki eğitim kurumunun vermiş olduğu söz konusu belgelerin "eşdeğerliliği" tartışmaları yapılmış ve hatta araştırma konusu edilmiştir.

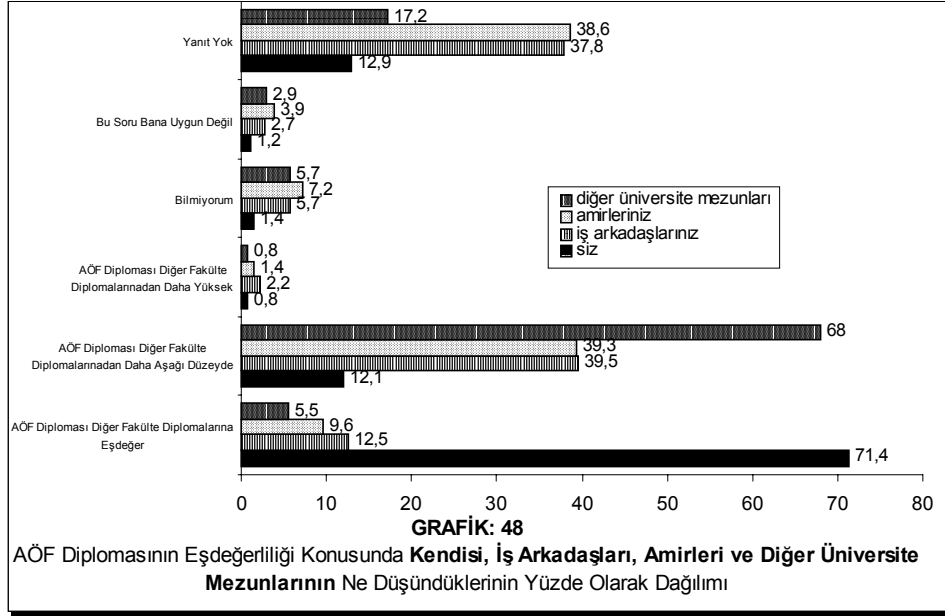
Bu tartışmalarda; bu eğitimi alanların, iş sektöründe diğer çalışanlar, iş verenler, öğrencinin ailesi, arkadaşları, meslek ya da iş arkadaşları gibi uzak-yakın toplumsal çevresinin algı ve düşünceleri yer almaktadır.

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi dört yıllık iktisat ve iş idaresi programlarının dersleri ve ders içerikleri diğer örgün iktisat ve iş idaresi programlarının içeriği ile birebir aynı ve her iki eğitimin diplomalarının eşdeğerliliği Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından onaylanmıştır.

Buna karşın zaman zaman ülkemizde Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi iktisat ve iş idaresi programlarından mezun olanların diplomalarının eşdeğerliliği tartışma konusu yapılmaktadır.

Bu nedenle elinizdeki çalışmada da, AÖF iktisat ve iş idaresi Bölümü Mezunlarının AÖFde öğrenim görmeleri sonucunda elde ettikleri diplomanın, örgün (geleneksel) eğitim sonunda verilen diplomalar karşısındaki eşdeğerliliğine ilişkin **Kendilerince, iş arkadaşlarınınca,**

Amirlerince ve Diğer üniversite mezunlarınca nasıl algılandığı ile bu konudaki kanıların ne yönde olduğunu irdelemek üzere yöneltilen soruya (Bkz. EK-I, 7. Soru) alınan yanıtlara GRAFİK: 48'de yer verilmiştir.

AÖF mezunları, AÖFde öğrenim görmeleri sonucunda elde ettikleri diplomanın, geleneksel eğitim sonunda verilen diplomalar karşısındaki eşdeğerliliği konusunda %71 oranında diplomalarının diğer üniversite diplomaları ile **eşdeğer** konumda olduğunu, %12'si de diplomalarının diğer üniversite diplomalarından daha **aşağı konumda ve düzeyde** olduğunu belirtmişlerdir. Diplomalarını diğer üniversite diplomalarından **daha üstün konumda** olduğunu belirtenlerin oranı ise %1'dir. AÖF mezunları, iş arkadaşlarının %13'ünün, AÖF diplomasını diğer üniversite diplomaları ile **eşdeğer** konumda, %40'ının AÖF diplomalarını diğer üniversite diplomalarından daha **aşağı düzeyde** ve %2.2'sinin de AÖF diplomasını diğer üniversite diplomalarından **daha üstün konumda** gördükleri düşüncesindedirler.

Mezunlar, amirlerinin %10'unun AÖF diplomasını diğer örgün üniversite diplomaları ile **eşdeğer** konumda, %40'ının AÖF diplomalarını diğer üniversite diplomalarından daha **aşağı düzeyde** ve %1.4'ünün de AÖF

diplomasını diğer üniversite diplomalarından **daha üstün konumda** değerlendirdikleri kanısındadırlar. AÖF mezunları, diğer üniversite mezunlarının AÖF diplomasını %5.5 oranında diğer üniversite diplomaları ile **eşdeğer** konumda, %68'inin Açıköğretim Fakültesi diplomasını diğer üniversite diplomalarından **daha aşağı düzeyde** ve %1'inin de AÖF diplomasını diğer üniversite diplomalarından **daha üstün konumda** değerlendirdikleri görüşündedirler.

Bu durum, Demiray'ın 1993 yılında gerçekleştirdiği Yetişkin-Yaşlı Mezunlar ile ilgili araştırmasında da söz konusu edilmiştir. Yetişkin Yaşlı mezunlar, Açıköğretim Fakültesi'nde öğrenim görmeleri sonucunda elde ettikleri diplomanın, geleneksel eğitim sonunda verilen diplomalar karşısındaki eşdeğerliliği konusunda %74 oranında diplomalarının diğer üniversite diplomaları ile **eşdeğer** konumda olduğunu, %13'ü de diplomalarının diğer örgün üniversite diplomalarından **daha aşağı düzeyde** olduğu yönünde algıya sahip olduklarını belirtmişlerdir. Diplomalarının diğer örgün üniversite diplomalarından **daha üstün konumda** olduğunu belirtenlerin oranı ise %11'dir.

Demiray'ın Yetişkin-Yaşlı AÖF mezunları, diplomalarının **iş arkadaşlarının** %37'si tarafından diğer örgün üniversite diplomaları ile **eşdeğer** konumda, %21'i tarafından diğer örgün üniversite diplomalarından **daha aşağı düzeyde** ve %9'u diğer örgün üniversite diplomalarından **daha üstün konumda** algılandığı kanısındadırlar. (Demiray, 1993, s.73)

Bu durum mezunlarca, **amirleri** tarafından %54 oranında diğer örgün üniversite diplomalarıyla **eşdeğer**, %7 oranında diğer örgün üniversite diplomalarından **daha üstün**, %17 oranında da diğer üniversite diplomalarından **daha düşük** düzeyde değerlendirildiği biçiminde kanıya sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Bu durum mezunlarca, **diğer üniversite mezunları tarafından** %47 oranında diğer örgün (geleneksel) üniversite diplomalarıyla **eşdeğer**, %8 oranında diğer örgün üniversite diplomalarından **daha üstün** ve %17 oranında da diğer örgün üniversite diplomalarından **daha düşük** düzeyde değerlendirildiği biçiminde algılanmıştır. Mezunların %25'i bu soruyu **bilmiyorum** şeklinde yanıtlamıştır. Mezunların bir bölümü AÖF'ün diploma ya da vermiş olduğu eğitimin diğerleri tarafından nasıl algılandığı konusunda anket ekin yer verdiği düşüncelerini aşağıdaki gibi yansıtmışlardır. (Bkz. EK-II)

"...AÖF'de öğretilen bilgilerin diğer eşdeğer nitelikteki fakültelerde öğretilen bilgilerden farklı olmadığı, diplomalı olmanın ya da diploma

aldığın okulun adının kişilerin bilgi seviyesini temsil etmeyeceği, eğitimi dört duvar arasında bir kürsü karşısında olanla olmayan arasında önemli bir fark bulunmadığı, istenirse hiç okula gitmeden dahi insanların belli konularda, özellikle ilgi duydukları konularda, kendilerini eğiterek ileri seviyede bilgili olabilecekleridir. Kısacası bir okulun adı ya da eğitim şeklinin önemli olmadığı, önemli olanın “bilgi”, “bilgili olmak” ve “mevcut bilgiyi kullanabilmek” olduğu yönünde politikalar üretilmesidir..." **F. İPEKOĞLU (38-ADANA)**

"...Üniversite mezunlarımızın diğer üniversite mezunları ile eşdeğer olduğunun topluma kanıtlanması için daha yaygın bir politika izlenmesi en büyük dileğimdir..." **G. KAYI (44-ÇORUM)**

"...Siz Anadolu Üniversitesi öğretim ve yönetim elemanları olarak şuna kesinlikle inanmanızı istiyorum: AÖF mezunları işveren açısından üniversite mezunları arasında ikinci planda kalıyor..." **M. ARITÜRK (28-İSTANBUL)**

"...Evet AÖF, diğer örgün öğretim veren fakültelerden daha düşük seviyede. Ancak bunu böyle görenlerin gördüğü kadar değil..." **K. COŞKUN (23-İSTANBUL)**

"...Bizim fakülte toplumda küçük görülüyor, şüphesiz aynı kanıda değilim..." **Y. BÜTÜN (İÇEL)**

"...Başta amirlerim olmak üzere tüm arkadaşlarım bizi çekemediler. Bilhassa amirlerim benim diplomamı önemsemediler. Senin diploman lise diplomasıdır" dediler..." **A. DALKIRAN (41-TRABZON)**

"...Amirler ve diğer fakülte mezunları tarafından ön yargılı davranışlara muhatap olunmaktadır..." **E. ORAK (27-KOCAELİ)**

"...Ben fakültemizin diğer fakülteler ile eşdeğer olduğuna inanıyorum..." **M. ALICI (39-ANKARA)**

"...Ben AÖF'ün ilk mezunlarından biriyim. AÖF'ün diğer fakültelerle eşit, hatta biraz daha yüksek düzeyde olduğuna inanıyorum..." **B. KARAKAYA (33-İSTANBUL)**

"...Bir AÖF mezunu olarak, toplum genelinde AÖF mezunlarının niteliksel yetersizliği konusunda yaygın bir kanı var. Bu düşünceye kesin olarak katılmadığımı belirtmek istiyorum..." **U. ŞENBÜK (22-İZMİR)**

"...AÖF'deki öğretim tekniğinin ve öğrenim düzeyinin en az aynı daldaki örgün öğretim kurumundakiler kadar olduğu kanısındayım. Ancak bu durum

toplumumuzda olduğu kadar devletin yetkili organlarında bile benimsenmemekte, kabul görmemektedir..." **Ö. AKSU (44-AKSARAY)**

"...Pek çok kişi bilinçsizce fikir yürütüyor. Biz mezunlara, halen okuyanlara ve fakülte yönetimine düşen şey, bu sistemin nasıl işlediğini kamuoyuna anlatmak olmalıdır. Sanırım kişinin öğrenmek isteyince her hangi bir fakültede başarılı olabileceğini anlatmak yeterlidir..." **N. ONÇELİK (44-İSTANBUL)**

"...Tek sıkıntımız ise okulumuzu diğer üniversiteliler ile yöneticilerin küçük görmesi ve kabullenememesi..." **Ş. DALIRMAK (44-ANKARA)**

"...Hele ki, işveren gözünde zaten çalışmadan bitirilen bir okul, bilgiler yetersiz, mezunlar işe yaramaz... Çevremde AÖF'e kolay girilen bir yermiş gibi bakılıyor..." **E. YILMAZ (36-İSTANBUL)**

"...Gelecekte eğitimin büyük bir kısmının uzaktan öğretim metotları ile yapılacağını düşünüyorum. AÖF'ün öneminin o zaman daha iyi anlaşılacağı kanaatindeyim..." **C. DEMİRAY (32-ANKARA)**

6-AÖF MEZUNLARININ ÖĞRENCİLİK, MEZUNİYET VE MEZUNİYET SONRASI ÇALIŞMA YAŞAMI İLE İLİŞKİLERİ

AÖF Mezunlarının öğrencilik yıllarında eğitimlerine devam ederken çalışmayan mezunların, mezuniyet sonrasında mezuniyetten ne kadar bir süre sonra ve hangi kanalla iş bulabildikleri, iş bulmada güçlük çekip çekmedikleri, iş bulamadılar ise nedenlerinin neler olduğu, Ne zamandan beri iş aradığı, Çalışan AÖF mezunlarının çalışma zamanı, Çalışan AÖF mezunlarının öğrenci iken, mezun olduğunda ve şimdiki işlerinin konumu, iş grubu, sektörü, Ne süreyle bu işte çalıştıkları, iş yerinde çalışan sayısı, Mezuniyet sonrasında yurtdışında çalışıp çalışmadığı, sorularına yanıt aramıştır.

6.1. AÖF Mezunlarının İş Bulma Süresi, Kanalı, Karşılaşılan Güçlükler ve Nedenleri

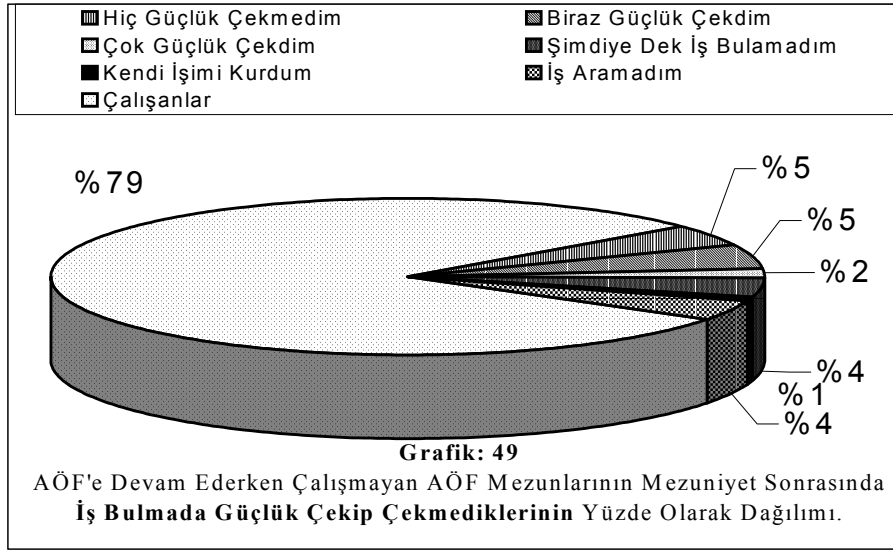
AÖF'deki öğrenimlerine devam ederken iş bulmakta güçlük çekip çekmediklerini araştıran soruya (Bkz. EK-I, 8. Soru) verdikleri yanıtta yüksek oranlarda güçlük çekmemesi söz konusu edilmiştir. Bu konuya ilişkin veriler GRAFİK: 49' da özetlenmiştir.

AÖF mezunlarının öğrenimlerine devam ederken önemli bir bölümünün çalışıyor olması böyle bir sonucu beklenen yönde çıkarmıştır. AÖF'deki öğrenimlerine devam ederken çalışmayan yaklaşık %20'lik bölümün %5'i iş bulmada **güçlük çekmediğini**, %1'i kendi işini kurduğunu, %5'i iş

aramadığını, %5'i biraz güçlük çektiğini, %2'si de güçlük çektiğini, %4'ü de iş bulamadığını belirtmektedir.

Mezunların bir bölümü iş bulma konusunda çekilen güçlüklerle ilişkin olarak düşüncelerini anket ekinde şöyle belirtmişlerdir. (Bkz. EK-II)

"...Ben AÖF mezunu olarak iş bulmakta hiçbir zorluk çekmedim..." **B. KARAKAYA (33-İSTANBUL)**

"...Esas mesele, ...çalışma ve beceriyi iş yaşamında gösterebilmelerindedir diyorum..." **C. KAPAR (31-İSTANBUL)**

Biz AÖF mezunlarının temel sorunu işsizlik. Kimse bizim başarılı olacağımıza inanmıyor. Eğer bize imkan verilirse başarılı olacağımıza inanıyorum..." **G. DOLGU (KÜTAHYA)**

"...öğrenimin örgün veya açık olmasının mezuniyet sonrası bir anlamı olmaması gerekir..." **Y. YURDAKUL (40-İSTANBUL)**

"...AÖF mezunlarının iş bulamamasının nedeni, verilen eğitim ile ilgili değil..." **Ş. AYGÜN (ZONGULDAK)**

AÖF'de öğrenci iken çalışmayan %20 dolayındaki AÖF mezunun kendi işini kuran, öğrenci iken iş bulan, iş aramayan AÖF'lülerin dışında kalan

yaklaşık %10 oranındaki AÖF mezunundan, yaklaşık %5'i mezuniyetten sonra 6 ay içinde, %2.4'ü 7-12 ay içersinde, %1'i 13-18 ay sonra (eş deyişle, bir-birbuçuk yıl içersinde) ve %2'si 19-35 ay (eş deyişle, birbuçuk ve üç yıl içersinde), %1.4'ü de 36-74 ay (eş deyişle, üç ve beş yıl içersinde) sonra **iş bulduklarını** belirtmişlerdir.

iş bulan Açıköğretim Fakültesi Mezunları, buldukları bu işlerini %4.5'i oranında gazete-dergi ilanları ve işçi bulma kurumlarından, yaklaşık %7'si akraba ve tanıdıkları aracılığı ile, %1.6'sı üniversite hocaları kanalı ile %3.3'ü ise kendi girişimleri ile **iş bulduğunu** belirtmiştir.

Yukarıda sözü edilen verilerden de anlaşılacağı gibi iş bulamayan yaklaşık %5 oranındaki AÖF mezununun neden iş bulamadıkları konusundaki düşüncelerine gelince; mezunların iş bulamama nedenlerini %1.6 oranında **AÖF diplomasına itibar edilmemesi**, %0.6'sı bulunduğu **yöreden dışarı çıkamama**, %0.2'si **aile yaşamının gereği**, %0.2'si **deneyim eksikliği** ve %0.4'ü de **işsizlik** gibi sorunlara dayandırdığı görülmektedir.

6.2. AÖF Mezunlarının Çalışma Zamanı

Mezunların AÖF'e kaydolduğunda, mezun olduğunda ve şimdiki iş durumlarının dağılıma bakıldığında tam günlük (büyük oranda ücretli olarak çalışma kastedilmiş olabilir), yarım günlük, geçici-mevsimlik işçi ve işsiz ve öğrenci (öğrenciliği de bir çalışma türü olarak kabul eden yaklaşık %5'lik bir grubun algılamasına paralel olarak) olma düzenindeki çalışma türlerinde **azalma**, ev işinde, emekli olma ve kendi işinde çalışma düzeni türleri oranlarında da artma görülmektedir.

Bu konu ilişkin veriler TABLO: 1'de düzenlenmiştir.

Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, mezun olduğunda ve şimdiki durumdaki çalıştığı **işteki konumu, işin grubu, bu işin dahil olduğu sektör ve ne süreyle bu işte çalıştıkları**, konusunda yöneltilen soruya (Bkz. EK-I, 9.1. Soru) alınan yanıtlar ile ilgili dağılımlar konusundaki verilere çalışmanın bu bölümünde yer verilecektir. Mezunların yanıtladıkları iş konumu, iş grubu, sektörü kendilerine anket ekinde verilen (benzeri gruplama araştırmanın başında sözü edilen ülkelerle uygulanan ankette de yer verilen, bir diğer deyişle, bu araştırmada ortaklık oluşturan) meslek kod ve gruplarının sınırlı olduğunun burada belirtilmesinde yarar görülmektedir.

Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, çalıştıkları işte **düz işçi ya da memur** konumunda çalışanlar %31.1, **şef, şube müdürü, bölüm başkanı** gibi konumda çalışanlar %10.6, **büro elemanı** %9.2, **müdür, müdür yrd., başkan, başkan yrd.** olarak yönetici konumunda çalışanlar

%5.9, **muhasebeci** konumunda çalışanlar %4.1, **asker** konumunda olanlar (çalışanlar) %3.9, hemşire ve sağlık personeli konumunda çalışanlar %3.1, usta, kalfa, posta başı, ustabaşı, ilkokul öğretmeni, bankacı konumunda çalışanlar %2.2 oranlarındadır.

TABLO: 4
AÖF Mezunlarının AÖF'e Kaydolduğunda, Mezun olduğunda ve Şimdiki İşinde Çalışma Durumunun Yüzde Olarak Dağılımı

	AÖF'e Kaydolduğunda	Mezun Olduğunda	Şimdi
Tam Gün Ücretli	72.2	62.8	66.5
Yarım Gün	1	1	0.8
Öğrenci	4.7	1.2	0.8
Ev İşi	0.4	0.4	0.8
İşsiz	4.7	5.3	7.2
Emekli	0	0.2	0.4
Geçici / Mevsimlik İşçi	1.2	0.4	0.8
Kendi İşimde	4.1	3.5	4.7
Diğer	2.9	2	2.5

6.3. AÖF Mezunlarının İşteki Konumları

Yukarıda yer alan veriler genel olarak değerlendirildiğinde; **düz işçi ya da memur** konumunda çalışanlar (31.1) ile büro elemanı (%9.2) olarak toplam %40.3 oranını bulmaktadırlar. Bir başka deyişle her on AÖF mezununun altısı, AÖF'e kaydolduğunda **düz işçi yada memur konumunda ücretli** çalışan konumundadır. Bu bilgiye **yönetici konumda olan; şef, şube müdürü, bölüm başkanı** gibi konumda çalışanlar (%10.6), **müdür, müdür yrd., başkan, başkan yrd.** olarak (%5.9) yönetici konumunda çalışanlar (%5.9) ile **usta, kalfa, posta başı, ustabaşı** (%2.2) konumları toplam olarak düşünüldüğünde, her on AÖF mezununun yaklaşık ikisinin de AÖF'e kaydolduğunda **yönetici** konumunda olduğu ileri sürülebilir. Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, çalıştıkları işteki konumuna ilişkin olarak yanıt vermeyenlerin oranı %14.1 düzeyindedir.

Çalışan AÖF mezunlarının, AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllarda çalıştıkları işte **düz işçi ya da memur** konumundakiler %31.1'den AÖF'ten mezun olduğunda, %24.9'a, anketin uygulandığı tarihte ise %16.6 oranına düşmüştür.

AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllarda çalıştıkları işte **müdür, müdür yrd., başkan, başkan yrd.** olarak yönetici konumunda çalışanlar %5.9'dan AÖF'ten mezun olduğunda %10.4'e, anketin uygulandığı tarihte ise %21.1'e yükselmiştir. Bu bir diğer deyişle; çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllardan bugünlere değin konumlarında katından fazla bir artış söz konusudur.

AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllarda çalıştıkları işte **şef, şube müdürü, bölüm başkanı** gibi konumda çalışanların oranı %10.6'dan %15.1'e anketin uygulandığı tarihte ise %19.2'ye yükselmiştir. Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllardan bugünlere değin konumlarında önemli artış gözlenmiştir. Biraz yukarıda belirtilen azalışın bir bölümü, mezuniyetle bu tarafa kaydığı söylenebilir.

AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllarda çalıştıkları işte **büro elemanı** konumunda çalışanların oranı %9.2'den %7.2'ye anketin uygulandığı tarihte ise %4.3'e düşüş göstermiştir. Bu bir diğer deyişle; çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllardan bugünlere değin konumlarında yarıya yakın oranda düşüş demektir.

AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllarda çalıştıkları işte **muhasebeci** konumunda çalışanlar %4.1'den AÖF'ten mezun olduğunda %4.7'ye yükselmiş ve anketin uygulandığı tarihte ise artış göstermemiş ve yine %4.7 düzeyinde kalmıştır.

6.4. AÖF Mezunlarının Meslek Grupları

Çalışan Açıköğretim Fakültesi Mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, mezun olduklarında ve anketin uygulandığı zaman diliminde çalıştıkları işlerinin **meslek gruplarının** dağılımları irdelendiğinde bazı meslek gruplarında farklılaşmalar gözlenmektedir.

Bu meslek gruplarından **toplumun hizmetinde ücretli** olarak çalışılan meslek grubunda AÖF'e kayıt olunduktan sonra anketin uygulandığı zaman dilimine gidildikçe bir düşüş kaydedilmiştir. Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, **toplumun hizmetinde ücretli** olarak çalışılan meslek grubunda çalışanların oranı %32.3 iken, bu durum, mezun olduğunda %29.7 oranına, anketin uygulandığı zaman diliminde ise %23.5 oranına gerilemiştir.

Bir başka anlatımla; çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda toplumun hizmetinde ücretli olarak çalışılan meslek grubunda AÖF'e kayıt olunduktan anketin uygulandığı zaman dilimine dek yaklaşık %10 dolayında bir farklılaşma olmuştur.

AÖF'e kaydolduğunda, **kamu kesiminde yönetim ve organizasyon** olarak çalışılan meslek grubunda çalışan AÖF mezunlarının, oranı %16.2 iken, bu oran, mezun olduğunda %18.6'ya, anketin uygulandığı zaman diliminde ise %23.1 oranına yükselmiştir. Bir başka anlatımla; çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, kamu kesiminde yönetim ve organizasyon olarak çalışılan meslek grubunda AÖF'e kayıt olunduktan sonra anketin uygulandığı zaman diliminde yaklaşık %7 oranında artış yönünde bir farklılaşma olmuştur.

Kamu kesimi yönetim ve organizasyon meslek grubunda bir artış gözlenirken, az da olsa **özel kesim yönetim ve organizasyon** meslek grubunda da bir artış gözlenmiştir. Bu dağılım; çalışan mezunların AÖF'e kaydolduğunda, özel kesim yönetim ve organizasyon meslek grubunda çalışma oranı %4.7 iken, bu oran, mezun olduğunda %16.7'ye yükselmiş ve, anketin uygulandığı zaman diliminde ise %6.1 oranında olduğu gözlenmiştir. Bir başka anlatımla; çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, özel kesim yönetim ve organizasyon meslek grubunda AÖF'e kayıt olunduktan sonra anketin uygulandığı zaman dilimine dek %1.4'lük bir artış göstermiştir.

Özel ve kamu kesimi yönetim ve organizasyon meslek grubu birlikte değerlendirildiğinde; çalışan mezunların AÖF'e kayıt olunduktan, anketin uygulandığı zaman dilimi süresi içerisinde bu meslek grubunda, yaklaşık %10'luk artış yönünde bir hareketlilik gösterdiği gözlenmiştir.

Çalışan Açıköğretim Fakültesi Mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, mezun olduklarında ve anketin uygulandığı zaman diliminde çalıştıkları işlerinin **meslek gruplarının** dağılımları irdelendiğinde bazı meslek gruplarında farklılaşmalar gözlenmektedir.

Bu meslek gruplarından **toplumun hizmetinde ücretli** olarak çalışılan meslek grubunda AÖF'e kayıt olunduktan sonra anketin uygulandığı zaman dilimine gidildikçe bir düşüş kaydedilmiştir. Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, **toplumun hizmetinde ücretli** olarak çalışılan meslek grubunda çalışanların oranı %32.3 iken, bu durum, mezun olduğunda %29.7 oranına, anketin uygulandığı zaman diliminde ise %23.5 oranına gerilemiştir.

Bir başka anlatımla; çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda toplumun hizmetinde ücretli olarak çalışılan meslek grubunda AÖF'e kayıt olunduktan anketin uygulandığı zaman dilimine dek yaklaşık %10 dolayında bir farklılaşma olmuştur.

AÖF'e kaydolduğunda, **kamu kesiminde yönetim ve organizasyon** olarak çalışılan meslek grubunda çalışan AÖF mezunlarının, oranı %16.2 iken, bu oran, mezun olduğunda %18.6'ya, anketin uygulandığı zaman diliminde ise %23.1 oranına yükselmiştir. Bir başka anlatımla; çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, kamu kesiminde yönetim ve organizasyon olarak çalışılan meslek grubunda AÖF'e kayıt olunduktan sonra anketin uygulandığı zaman diliminde yaklaşık %7 oranında artış yönünde bir farklılaşma olmuştur.

Kamu kesimi yönetim ve organizasyon meslek grubunda bir artış gözlenirken, az da olsa **özel kesim yönetim ve organizasyon** meslek grubunda da bir artış gözlenmiştir. Bu dağılım; çalışan mezunların AÖF'e kaydolduğunda, özel kesim yönetim ve organizasyon meslek grubunda çalışma oranı %4.7 iken, bu oran, mezun olduğunda %16.7'ye yükselmiş ve, anketin uygulandığı zaman diliminde ise %6.1 oranında olduğu gözlenmiştir. Bir başka anlatımla; çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, özel kesim yönetim ve organizasyon meslek grubunda AÖF'e kayıt olunduktan sonra anketin uygulandığı zaman dilimine dek %1.4'lük bir artış göstermiştir.

Özel ve kamu kesimi yönetim ve organizasyon meslek grubu birlikte değerlendirildiğinde; çalışan mezunların AÖF'e kayıt olunduktan, anketin uygulandığı zaman dilimi süresi içerisinde bu meslek grubunda, yaklaşık %10'luk artış yönünde bir hareketlilik gösterdiği gözlenmiştir.

%50 dolayında bir artışın gözlemlendiği bir diğer meslek grubu da **banka ve borsa** meslek grubudur. Elde edilen verilerin bu konudaki dağılımı; çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, banka ve borsa meslek grubu çalışan oranı %6.1 iken, bu oranın, mezun olduğunda %7'ye yükseldiği, anketin uygulandığı zaman diliminde ise %9.2 oranında yükselmiş olduğu şeklindedir. Bir başka anlatımla; çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kayıt olunduktan, anketin uygulandığı zaman dilimi süresi içerisinde banka ve borsa meslek grubunda, yaklaşık %50'lik artış yönünde bir hareketliliği söz konusudur.

Bir başka artış yönünde hareketlilik gözlenen meslek grubu da, **yöneticilik** meslek grubuna ilişkindir. Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllarda çalıştıkları yöneticilik meslek grubunda çalışanların oranı %5.7'den, AÖF'ten mezun olduğunda %6.5'e, anketin uygulandığı tarihte ise %10.8'e yükselmiştir. Bu meslek grubundaki yükseliş bir anlamda, çalışan mezunların AÖF'e kayıt olunduktan, anketin uygulandığı zaman dilimi süresi içerisinde yaklaşık iki kata yakın bir artıştır.

Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, mezun olduklarında ve anketin uygulandığı zaman diliminde çalıştıkları **güvenlik hizmetleri, esnafılık, üreticilik, doktor avukat, sanat vb. serbest meslek** gibi diğer meslek gruplarının dağılımları irdelendiğinde bu meslek gruplarında çok az bir düşüş ya da durağanlık (stabilite) söz konusudur. Bir başka anlatımla; anket verilerine dayanarak; araştırmacı tarafından belirlenen ve anket ekinde yer alan meslek grupları göz önüne alındığında, yukarıda belirtilen meslek gruplarının dışında diğer meslek gruplarında artış ya da düşüş anlamında fazlaca hareketliliğin olduğu söylenemez.

Yukarıda yer alan veriler genel olarak değerlendirildiğinde; çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllardan, AÖF'ten mezun oluşu ve anketin uygulandığı tarihteki çalıştıkları güvenlik hizmetleri, esnafılık, üreticilik ve toplumun hizmetinde ücretli olarak çalışılan meslek gruplarında belli oranlarda düşüş, özel ve kamu kesim yönetim ve organizasyon, banka ve borsa ve yöneticilik olarak çalışılan meslek gruplarında ise belli oranlarda yükselme gerçekleşmiştir.

Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğu yıllarda, çalıştıkları meslek grubuna ilişkin olarak yanıt vermeyenlerin oranı %20.7 düzeyindedir. Mezunların AÖF'ten mezun olduğunda yanıt vermeyenlerin oranı %17.8 ve anketin uygulandığı tarihteki işinin meslek koduna yanıt vermeyenlerin oranı ise %13.5'dir.

Eş deyişle AÖF mezunlarının çalıştıkları meslek grubuna ilişkin olarak yanıt vermeyenlerin oranı ortalama %15-20 düzeyindedir.

6.5. AÖF Mezunlarının İş Sektörleri

Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, mezun olduklarında ve anketin uygulandığı zaman diliminde çalıştıkları **işlerinin sektörel** dağılımları irdelendiğinde bazı iş sektörlerinde de farklılaşmalar gözlenmektedir.

AÖF'e kaydolduğunda, **kamu kesiminde yönetim ve organizasyon sektörü** işlerinde çalışan AÖF mezunlarının oranı %22.5 iken, bu oran, mezun olunduğunda %24.3'e, anketin uygulandığı zaman diliminde ise %26.4 oranına yükselmiştir. Bir başka anlatımla; çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, kamu kesiminde yönetim ve organizasyon sektöründe çalışılan AÖF'lülerin bu sektördeki dağılımları, anketin uygulandığı zaman dilimine kadar olan sürede yaklaşık %4 oranında, artış şeklinde, bir farklılaşma göstermiştir.

Kamu kesimi yönetim ve organizasyon sektöründe bir artış gözlenirken az da olsa, **özel kesim yönetim ve organizasyon** sektöründe de artış gözlenmiştir. Bu dağılım; çalışan Açıköğretim Fakültesi Mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, özel kesim yönetim ve organizasyon sektöründeki çalışma oranı %1.8 iken, bu oran, mezun olunduğunda %1.4'e düşmüş ve anketin uygulandığı zaman diliminde ise %2.2 oranında olduğu gözlenmiştir. Bir başka anlatımla; çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, özel kesim yönetim ve organizasyon sektöründe çalışanların oranında anketin uygulandığı zaman dilimi sürecine kadar %1.4'lük bir artış göstermiştir.

Özel ve kamu kesimi yönetim ve organizasyon iş sektörü birlikte değerlendirildiğinde; çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kayıt olduktan, anketin uygulandığı zaman dilimi süresi içerisinde bu iş sektöründe, yaklaşık %5'lik artış yönünde bir hareketlilik gösterdiği gözlenmiştir.

Bir diğer artışın gözlemlendiği iş sektörü de **finans** sektörüdür. Anketten elde edilen verilerin bu konudaki dağılımı; çalışan mezunların AÖF'e kaydolduğunda oranı %7.6 iken, bu oran, mezun olunduğunda %8.4'e yükselmiş ve, anketin uygulandığı zaman diliminde ise %9.2 şeklinde olduğu gözlenmiştir.

Bir başka artış ya da hareketlilik gözlenen iş sektörü de **endüstri** sektörüdür. Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllarda endüstri sektöründe çalışanların oranı %5.7'den, AÖF'ten mezun olduğunda %5.5'e, düşüş göstermiş ancak, anketin uygulandığı tarihte ise %6.3 oranına yükselmiştir.

Düşüş kaydeden iş sektörlerinde ikisi de, **ulaşım ve tarım** sektörüdür. AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllarda **ulaşım** sektöründe çalışanların oranı %4.9'dan, AÖF'ten mezun olduğunda %4.1'e, anketin uygulandığı tarihte ise %3.7 oranına, çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllarda **tarım** sektöründe çalışanların oranı ise %8.2'den, AÖF'ten mezun olduğunda %7.8'e, anketin uygulandığı tarihte ise %7.6 oranına düşüş göstermiştir.

Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, mezun olduklarında ve anketin uygulandığı zaman diliminde çalıştıkları **SSK, BAĞKUR gibi sosyal güvenlik, lokanta, turizm, otel gibi hizmet, avukat, doktor gibi serbest, sağlık, eğitim** iş sektörlerindeki dağılımları irdelendiğinde çok az bir düşüş, yükseliş ya da durağanlık (stabilite) söz konusudur. Bir başka anlatımla; anket verilerine dayanarak; araştırmacı tarafından belirlenen ve anket ekinde yer alan iş sektörleri göz önüne alındığında, yukarıda belirtilen iş sektörlerinin dışındaki diğer iş sektörlerinde artış ya da düşüş oranlarında anlamlı farklılıkların ve fazlaca hareketliliğin olduğu söylenemez

Yukarıda yer alan veriler genel olarak değerlendirildiğinde; çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllardan, AÖF'ten mezun oluşu ve anketin uygulandığı tarihteki çalıştıkları **güvenlik hizmetleri, esnaflık, üreticilik ve toplumun hizmetinde ücretli** olarak çalışılan meslek gruplarında belli oranlarda düşüş, **özel ve kamu kesimi yönetim, organizasyon, banka, borsa ve yönetici** olarak çalışılan iş sektörlerinde ise belli oranlarda yükselme gerçekleşmiştir. Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, işlerinin sektörüne ilişkin olarak yanıt vermeyenlerin oranı %23.5, düzeyindedir. AÖF'ten mezun olduğunda yanıt vermeyenler %21.7 ve anketin uygulandığı tarihteki işinin sektörü hakkında yanıt vermeyenlerin oranı ise %16.8'dir. Eş deyişle, AÖF mezunlarının çalıştıkları işlerinin sektörüne ilişkin olarak yanıt vermeyenlerin oranı ortalama %15-23 düzeyindedir.

6.6. AÖF Mezunlarının İşlerindeki Hizmet Süreleri

Çalışan Açıköğretim Fakültesi Mezunların AÖF'e kaydolduğunda, mezun olduklarında ve anketin uygulandığı zaman diliminde çalıştıkları işteki **99 ay** olan hizmet süresi, AÖF'e kaydolduğunda %21.1 iken, mezun olduklarında bu oran %26.2'ye ve anketin uygulandığı zaman diliminde eş deyişle şimdiki işinde %33.3 oranına yükselmiş olarak görülmektedir. Bu bir anlamda, öğrencilikten buyana hizmet süresinin artışı çalışan mezunların iş yaşamındaki sürekliliğini yansıtmaya açısından önemli görülmelidir.

Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, mezun olduklarında ve anketin uygulandığı zaman diliminde çalıştıkları işteki **96 ay** olan hizmet

ilgili olarak anketten elde edilen bir diğer bilgi de çalışan mezunların işlerindeki **12, 24, 36, 48, 60 ve 84 aylık** hizmet sürelerinin küçük oranlarda oluşudur.

Bu bilgi bize çalışan AÖF mezunlarının, AÖF'e daha sonraki yıllarda girmiş ve çalışıyor olmasının yanı sıra, AÖF'e giriş ve mezuniyet yıllarındaki farklılık nedeniyle fakültede geçen süredeki çalışma yaşamıyla ilgili olmasından kaynaklanan farklılık olduğunun bir göstergesi ya da yansıması olabilir.

Çalışan mezunların AÖF'e kaydolduğunda, işindeki hizmet süresine ilişkin olarak yanıt vermeyenlerin oranı %38, düzeyindedir. AÖF'ten mezun olduğunda yanıt vermeyenler %40.3 ve anketin uygulandığı tarihteki işindeki hizmet süresi hakkında yanıt vermeyenlerin oranı ise %32.3'dür. Eş deyişle, AÖF mezunlarının çalıştıkları işlerinin sektörüne ilişkin olarak yanıt vermeyenlerin oranı ortalama %30-40 düzeyindedir.

Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, mezun olduklarında ve anketin uygulandığı zaman diliminde çalıştıkları işlerindeki hizmet sürelerinin ay olarak dağılımları irdelendiğinde devamlılık ve artışlar gözlenmektedir.

6.7. AÖF Mezunlarının İşyerindeki Çalışan Sayısı

Çalışan AÖF mezunlarının halen çalıştıkları iş yerlerinde kaç kişi çalıştığı konusunda yöneltilen soruya alınan yanıtlarda, sadece %2.5'inin işyerinde **1 ya da 2 kişi**, %3.5'inin **3-5**, %7.2'sinin **6-9**, %10.8'inin **10-19**, %16.6'sının **20-49**, %9.4'ünün **50-99**, %19.2'sinin **100-499**, %16.8'inin **500-1000** ve %9.6'sının da **1000 kişinin** üzerinde kişi çalıştığı ortaya çıkmaktadır. Bu veriler çalışan AÖF mezunlarının daha önce sorulan çalıştığı meslek grubu, iş sektörü ile paralellik göstermektedir.

Yine bu veriler bir başka açıdan, çalışan AÖF mezunlarının işyerlerinin ve içinde bulundukları iş örgütlerinin büyüklüğü hakkında da bilgi vermektedir.

Çalışan her dört AÖF mezununda yaklaşık biri **500** ve daha fazla kişinin çalıştığı bir iş ortamında çalıştığı söylenebilir.

7- AÖF MEZUNLARININ İŞ DEĞİŞİKLİKLERİ, KONUMLARI VE YENİ İŞLERİNİN NİTELİKLERİ

Mezuniyetten sonraki iş değişiklikleri, iş değişikliği yapmışsa niteliği, Yapılan iş değişikliği sonrasında eski ve yeni işinin karşılaştırması, AÖF'den elde ettiği birikimlerinin iş bulma, değiştirme, işinde yükselme ve benzeri durumlarında ne derecede kullanıp kullanmadığı konusundaki bulgulara yer verilecektir.

7.1. AÖF Mezunlarının İş Değişiklikleri

Çalışan AÖF mezunlarının, mezuniyetten sonra iş değişikliği konusunda yöneltilen soru (Bkz. EK-I 10.1. ve 10.1.1. Soru) ile çalışan AÖF mezunlarının %38'inin mezuniyetten sonra **yeni bir iş, mesleğindeki yapısal değişim, atanma, emeklilik ve işinde yükselme** türünden değişiklik olduğu %56'sının ise durumunda herhangi bir değişiklik olmadığı saptanmıştır. Mezun olduktan sonra bu mezunların %21'i bir kez, %7'si iki, %2'si üç, %0.2'si dört ve beş kez iş değiştirmiştir. Bu verilerden her üç mezundan birinin yeni bir iş, mesleğindeki yapısal değişim, atanma, emeklilik ve işinde yükselme türünden değişiklik olduğu anlaşılmaktadır.

AÖF mezunlarının iş değişiklikleri ile ilgili bir başka sorgulama da (Bkz. EK-I, 10.1. Soru) 1., 2. ve 3. iş değişikliklerindeki **konumları, meslek grubu, iş sektörü ve bu işteki hizmet süreleri** açılarından yapılmıştır.

7.2. AÖF Mezunlarının Yeni İşlerindeki Konumları

AÖF mezunlarının iş değişikliklerinin **işteki konumları** açısından yapılan değerlendirmede **yöneticilik, bölüm başkanı-şef, düz işçi/memur, büro elemanı ve muhasebeci** kategorilerinde yoğunluk gösterdiği anlaşılmıştır. Bu 1., 2. ve 3. iş değişikliklerinde; **yöneticilik** konumu 1. iş değişikliğinde %8.8 iken 2. iş değişikliğinde %4.5'e ve 3. iş değişikliğinde ise %2'ye, **bölüm başkanı, şef** vb. konumu 1. iş değişikliğinde %9.6 iken 2. iş değişikliğinde %1.8'e ve 3. iş değişikliğinde ise %0.4'e, **düz işçi/memur** konumu 1. iş değişikliğinde %4.3 iken 2. iş değişikliğinde %0.6'ya ve 3. iş değişikliğinde ise %0.2'ye, **büro elemanı** konumu 1. iş değişikliğinde %3.3 iken 2. iş değişikliğinde %0.6'ya ve 3. iş değişikliğinde ise %0.2'e, **muhasebeci** konumu 1. iş değişikliğinde %2.7 iken 2. iş değişikliğinde %0.6'ya ve 3. iş değişikliğinde ise %0.2'ye doğru kayma göstermiştir.

7.3. AÖF Mezunlarının Yeni İşinin Meslek Grupları

AÖF mezunlarının yaptığı bu iş değişiklerinin **meslek gruplarına** olan yansıması, yapılan değerlendirmede; **toplum hizmetinde çalışan ücretli, yönetim kademesi, kamu/özel kesim yönetim ve organizasyon, pazarlama, banka/borsa ve inşaat/emlak** meslek gruplarında yoğunluk gösterdiği anlaşılmıştır. Bu 1., 2. ve 3. iş değişikliklerinde; **toplum hizmetinde çalışan ücretli** meslek grubu 1. iş değişikliğinde %6.3 iken 2. iş değişikliğinde %2.2'ye ve 3. iş değişikliğinde ise %0.8'e, **yönetim kademesi** meslek grubu 1. iş değişikliğinde %4.9 iken 2. ve 3. iş değişikliğinde %1'e, **özel kesim yönetim ve organizasyon** meslek grubu 1. iş değişikliğinde %3.5 iken 2. iş değişikliğinde %1.4'e ve 3. iş değişikliğinde ise %1'e, **kamu kesimi yönetim ve organizasyon** meslek grubu 1. iş değişikliğinde %8.4 iken 2. iş değişikliğinde %1.8'e ve 3. iş değişikliğinde ise %0.6'ya, **pazarlama** meslek grubu 1. iş değişikliğinde %0.8 iken 2. ve 3. iş değişikliğinde %0.4'e, **banka ve borsa** meslek grubu 1. iş değişikliğinde %2.5 iken 2. iş değişikliğinde %1.2'ye ve 3. iş değişikliğinde ise %0.2'ye, **inşaat/emlak** meslek grubu 1. iş değişikliğinde %0.6 iken 2. ve 3. iş değişikliğinde %0.2'ye doğru kayma göstermiştir.

7.4. AÖF Mezunlarının Yeni İşinin Sektörü

AÖF mezunlarının yaptığı bu iş değişiklerinin **iş sektörlerine** olan yansıması, yapılan değerlendirmede; **kamu/özel kesim endüstri, kamu/özel kesim yönetim ve organizasyon, finans, BAĞKUR-SSK gibi sosyal güvenlik ve eğitim sektörlerinde** yoğunluk gösterdiği anlaşılmıştır. Bu 1., 2. ve 3. iş değişikliklerinde; **kamu/özel kesim endüstri sektörü** 1. iş değişikliğinde %5.3 iken 2. iş değişikliğinde %0.4'e ve 3. iş değişikliğinde ise %0.2'ye, **özel kesim yönetim ve organizasyon** 1. iş değişikliğinde %1.2 iken 2. iş değişikliğinde %0.4'e ve 3. iş değişikliğinde ise %0.2'ye, **kamu kesimi yönetim ve organizasyon** 1. iş değişikliğinde %10.6 iken 2. iş değişikliğinde %3.3'e ve 3. iş değişikliğinde %1.4'e, **finans** 1. iş değişikliğinde %2.7 iken 2. iş değişikliğinde %1.2'ye ve 3. iş değişikliğinde ise %0.4'e, BAĞKUR-SSK gibi **sosyal güvenlik** 1. iş değişikliğinde %1 iken 2. ve 3. iş değişikliğinde %0.2'ye, eğitim sektöründe ise 1. iş değişikliğinde %1.8 iken 2. iş değişikliğinde %0.6'ya doğru kayma göstermiştir.

7.5. AÖF Mezunlarının Yeni İşlerindeki Hizmet Süreleri

AÖF mezunlarının yaptığı bu iş değişiklerinin **hizmet süreleri** açısından ve ay olarak 1., 2. ve 3. iş değişikliklerindeki dağılımları ise; **12 ay** olan hizmet süresi 1. iş değişikliğinde %0.8 iken 2. ve 3. iş değişikliğinde %0.2'ye, **24 ay** olan hizmet süresi 1. iş değişikliğinde %1.4 iken 2. iş değişikliğinde %0.8'e

ve 3.iş değişikliğinde %0.2'ye, **36 ay** olan hizmet süresi 1. iş değişikliğinde %1.6 iken 2. ve 3.iş değişikliğinde %0.2'ye, **48 ay** ve daha fazla hizmet süresi ise %1'den 2.iş değişikliğinde %2.8'e ve 3.iş değişikliğinde %2.4'e doğru kayma göstermiştir.

7.6. AÖF Mezunlarının Yeni İşlerinin Nitelikleri

Çalışan AÖF mezunlarının, daha önceki eski işleriyle karşılaştırıldığında, mezuniyetten sonra yapmış oldukları iş değişikliklerinin ayrıntıları konusunda yöneltilen soru ile **yapısal değişim** irdelenmek istenmiştir. (Bu konu ile ilgili olarak ayrıntı bilgi için Bkz. EK-III, TABLO: 5)

Çalışan AÖF mezunlarının, şimdi çalıştıkları işleri eski işleriyle karşılaştırıldığında, mezuniyetten sonra yapmış oldukları iş değişikliği sonunda yeni işlerinin **ücretli işi bırakma, ücretli işe yeniden dönme, yeni bir mesleğe/alana geçme, aynı kuruluştaki başka göreve geçme, aynı kuruluş işte yükselme (terfi etme), aynı kuruluş içerisinde yükselme (terfi etme), işyeri değiştirme ve branş ya da sektör değişikliği** konularındaki yapısal değişimi irdeleyen soruya alınan yanıtlara yer verilecektir.

Eski işleriyle karşılaştırıldığında, mezuniyetten sonra yapmış oldukları iş değişikliği sonunda yeni işlerinin **ücretli işi bırakmaya** neden olan 1.iş değişikliğinde %3.3, iken 2.iş değişikliğinde %1 ve 3.iş değişikliğinde %0.6'dır. **Ücretli işe yeniden dönmeye** neden olan 1.iş değişikliğinde %3.1 iken, 2.iş değişikliğinde %0.8 ve 3.iş değişikliğinde %0.4, yeni bir **mesleğe/alana geçme** 1.iş değişikliğinde %9.2 iken, 2.iş değişikliğinde %0.8 ve 3.iş değişikliğinde %0.2, **aynı kuruluştaki başka göreve geçme** 1.iş değişikliğinde %12.5 iken, 2.iş değişikliğinde %1.2 ve 3.iş değişikliğinde ise %0.2, **aynı işte yükselme (terfi etme)** 1.iş değişikliğinde %14 iken, 2.iş değişikliğinde %3 ve 3.iş değişikliğinde %0.6, **aynı kuruluş içerisinde yükselme (terfi etme)** 1. iş değişikliğinde %12.3 iken, 2.iş değişikliğinde %3 ve 3.iş değişikliğinde ise %0.8, **işyeri değiştirme** 1. iş değişikliğinde %8.2 iken, 2.iş değişikliğinde %2.7 ve 3.iş değişikliğinde ise %0.8 ve **branş ya da sektör** değişikliği 1.iş değişikliğinde %6 iken, 2.iş değişikliğinde %1.8 ve 3. iş değişikliğinde ise %0.2'dir. (Bu konu ile ilgili olarak ayrıntı bilgi için Bkz. EK-III, TABLO: 5)

Çalışan AÖF mezunlarının, mezuniyetten sonra yapmış oldukları iş değişikliği **yükselme (terfi etme)** şeklinde ise bu değişikliğin AÖF mezununun yaşı ve deneyimi için normal bir yükselme olması, AÖF'den mezun olduğu için bir yükselme, diğer nedenler ile erken bir yükselme, AÖF'de öğrenim gördüğü için bir yükselme ya da diğer nedenlerle

gecikmiş bir yükselme konusunda yöneltilen soruya alınan yanıtların dağılımı; AÖF mezununun **yaşı ve deneyimi** için normal bir yükselme olması 1.iş değişikliğinde %5.7 oranında iken 2.iş değişikliğinde %1 ve 3.iş değişikliğinde %0.6'dır. **AÖF'den mezun olduğu için bir yükselme** olması 1. iş değişikliğinde %15.3 iken, 2.iş değişikliğinde %2.7 ve 3.iş değişikliğinde %0.2, **diğer nedenler ile erken bir yükselme** olması 1. iş değişikliğinde %2.5 iken, 2.iş değişikliğinde %1.2 ve 3.iş değişikliğinde %0.2, **AÖF'de öğrenim gördüğü için bir yükselme** olması 1. iş değişikliğinde %5 iken, 2.iş değişikliğinde %2 ve 3.iş değişikliğinde ise %1, **diğer nedenlerle gecikmiş bir yükselme** olması 1. iş değişikliğinde %1.2 iken, 2. ve 3.iş değişikliğinde %0.2 şeklinde ortaya çıkmıştır.

Çalışan AÖF mezunlarının, mezuniyetten sonra yapmış oldukları iş değişikliği **farklı bir alana geçme** şeklinde ise bu değişikliğin **eski işinin doğal bir devamı nitelikte olması, öncekinden çok farklı alana (işe) geçme, geriye dönüşü olmayan bir değişme ve kolaylıkla geriye dönüşü olan bir değişme** olması konusunda yöneltilen soruya alınan yanıtların dağılımı; **eski işinin doğal bir devamı** niteliğinde olması 1.iş değişikliğinde %16.2 oranında iken 2.iş değişikliğinde %2.7 ve 3.iş değişikliğinde %0.6'dır. **Öncekinden çok farklı alana (işe) geçme** 1.iş değişikliğinde %12 iken, 2.iş değişikliğinde %1.6 ve 3. iş değişikliğinde %0.4, **geriye dönüşü olan bir değişme** 1.iş değişikliğinde %5 iken, 2.iş değişikliğinde %1.2 ve 3.iş değişikliğinde %0.8, **geriye dönüşü olmayan bir değişme** 1. iş değişikliğinde %8.4 iken, 2.iş değişikliğinde %3.1 ve 3.iş değişikliğinde %0.4 şeklinde ortaya çıkmıştır. (Bu konu ile ilgili olarak ayrıntı bilgi için Bkz. EK-III, TABLO: 5)

Çalışan AÖF mezunlarının, şimdiki işleri eski işleriyle karşılaştırıldığında, mezuniyetten sonra yapmış oldukları iş değişikliği sonunda yeni işlerinin **iş güvencesi, işin tatmin ediciliği, sorumluluk olanağı, ücret, yükselme olanağı, bilgi ve becerilerden yararlanma olanağı** açılarından daha iyi olup olmadığına (1: daha iyi, 2: aynı ve 3: daha kötü) ilişkin görüşleri almaya yönelik soruya alınan yanıtların dağılımı genel olarak değerlendirildiğinde; yaklaşık olarak 1.iş değişikliğinde %20'ler oranında iken 2.iş değişikliğinde %3 ile %5 oranında ve 3.iş değişikliğinde ise %1' **daha iyi** şeklinde bir dağılım ortaya çıkmaktadır. 1.iş değişikliğinde %3'ler oranında iken 2.iş değişikliğinde %0.4 oranında ve 3.iş değişikliğinde ise %0.2 **aynı**, 1. ve 2.iş değişikliğinde %1'ler oranında iken 3.iş değişikliğinde %0.2 **daha kötü** şeklinde bir dağılım gözlenmektedir. (Bu konu ile ilgili olarak ayrıntı bilgi için Bkz. EK-III, TABLO:5)

TABLO: 6
AÖF Mezunlarınca Bir İşteki Niteliklerin Önemi ile Halen Çalışmakta
Olduğu İş Niteliklerinin Yüzde Olarak Dağılımı

	a) İşteki Niteliklerin Önemi				b) İşin Niteliği
	Çok	Biraz	Az	Yok	-----
İyi Bir Gelir	58,7	14,1	3,5	0,8	27,6
Sorumluluklarda Çeşitlilik	26,4	27,2	7,4	3,9	22,1
İşte Doyum	53,0	12,1	3,1	2,5	20,7
İlgi Çekicilik	26,8	24,9	9,8	5,3	14,5
Önderlik/Yöneticilik Deneyimi İmkânı	46,4	15,1	4,7	3,5	23,9
İş Güvencesi	55,2	11,7	2,0	1,0	39,1
Bilgi Birikimini Daha İyi Kullanma İmkânı	55,1	13,1	2,7	1,8	24,5
Yetenek/Becerileri Daha İyi Kullanma İmkânı	49,3	12,7	3,3	1,8	19,4
Meslekte Gelişme İmkânı	55,8	7,4	4,5	6,5	23,3
Denetim/Baskıdan Uzak Olma	27,2	24,7	9,8	4,9	11,9
İşte Yüksek Prestij, Konum	37,4	23,5	4,3	2,5	16,2
Bağımsız Çalışma Programı Yapma Özgürlüğü	35,2	18,8	7,4	4,7	14,1
Karar Verme Sorumluluğu	41,5	18,2	3,5	2,7	24,9
Politika Belirleme Sorumluluğu	28,4	21,3	8,4	7,4	8,2
Yeni Beceriler Edinme İmkânı	41,7	14,7	4,9	4,5	14,3
Bilimsel ve Teknik Gelişmelere Katkı İmkânı	33,1	16,0	7,2	8,6	9,0

Çalışan AÖF mezunlarına bir işte; iyi bir gelir, sorumluluklarda çeşitlilik, işte doyum, ilgi çekicilik, önderlik/yöneticilik deneyim olanağı, iş güvencesi, bilgi birikimini daha iyi kullanma olanağı, yetenek/beceriyi daha iyi kullanma olanağı, meslekte gelişme olanağı, denetim/baskıdan uzak olma, işte yüksek prestij/konum, bağımsız çalışma programı yapma özgürlüğü, karar verme sorumluluğu, politika belirleme sorumluluğu, yeni beceriler edinme olanağı ile bilimsel/teknik gelişmelere katkı olanağı niteliklerinin bulunmasının ne derece önemli olduğu ve halen çalışmakta oldukları işlerinde bu niteliklerin ne oranda bulunduğu konusundaki görüşlerini irdeleyen bir başka soru (Bkz. EK-I 15. Soru) yöneltmiştir. Bu soruya alınan yanıtların dağılımına aşağıda yer verilmiştir.

Çalışan AÖF mezunlarınca bir işte **iyi bir gelir** niteliği, %59 oranında **çok önemli**, %14 oranında **biraz önemli** ve %3.5 oranında **az önemli** görülmekte, %0.8 oranında da **önemli** görülmediği belirtilmektedir.

Çalışan AÖF mezunlarınca bir işte **sorumluluklarda çeşitlilik** niteliği, %26 oranında **çok önemli**, %27 oranında **biraz önemli** ve %7.4 oranında **az önemli** görülmekte, %4 oranında da **önemli** görülmediği belirtilmektedir.

Çalışan AÖF mezunlarınca bir işte **doyum** niteliği, %53 oranında **çok önemli**, %12 oranında **biraz önemli** ve %3 oranında **az önemli** görülmekte, %2.5 oranında da **önemli** görülmediği belirtilmektedir.

Çalışan AÖF mezunlarınca bir işte **ilgi çekicilik** niteliği, %27 oranında **çok önemli**, %25 oranında **biraz önemli** ve %10 oranında **az önemli** görülmekte, %5 oranında da **önemli** görülmediği belirtilmektedir.

Çalışan AÖF mezunlarınca bir işte **önderlik/yöneticilik deyim olanağı** niteliği, %46 oranında **çok önemli**, %15 oranında **biraz önemli** ve %5

oranında **az önemli** görülmekte, %3.5 oranında da **önemli** görülmediği belirtilmektedir.

Çalışan AÖF mezunlarınca bir işte **iş güvencesi** niteliği, %55 oranında **çok önemli**, %12 oranında **biraz önemli** ve %2 oranında **az önemli** görülmekte, %1 oranında da **önemli** görülmediği belirtilmektedir.

Çalışan AÖF mezunlarınca bir işte **bilgi birikimini daha iyi kullanma olanağı** niteliği, %51 oranında **çok önemli**, %13 oranında **biraz önemli** ve %3 oranında **az önemli** görülmekte, %2 oranında da **önemli** görülmediği belirtilmektedir.

Çalışan AÖF mezunlarınca bir işte **yetenek/beceriye daha iyi kullanma olanağı** niteliği, %50 oranında **çok önemli**, %13 oranında **biraz önemli** ve %3 oranında **az önemli** görülmekte, %2 oranında da **önemli** görülmediği belirtilmektedir.

Çalışan AÖF mezunlarınca bir işte **meslekte gelişme olanağı** niteliği, %56 oranında **çok önemli**, %7 oranında **biraz önemli** ve %5 oranında **az önemli** görülmekte, %7 oranında da **önemli** görülmediği belirtilmektedir.

Çalışan AÖF mezunlarınca bir işte **denetim/baskıdan uzak olma** niteliği, %27 oranında **çok önemli**, %25 oranında **biraz önemli** ve %10 oranında **az önemli** görülmekte, %5 oranında da **önemli** görülmediği belirtilmektedir.

Çalışan AÖF mezunlarınca bir işte **yüksek prestij/konum**, niteliği, %37 oranında çok önemli %24 oranında biraz önemli ve %4 oranında az önemli görülmekte, %3 oranında da önemli görülmediği belirtilmektedir.

Çalışan AÖF mezunlarınca bir işte **bağımsız çalışma programı yapma özgürlüğü** niteliği, %35 oranında **çok önemli**, %19 oranında **biraz önemli** ve %8 oranında **az önemli** görülmekte, %5 oranında da önemli görülmediği belirtilmektedir.

Çalışan AÖF mezunlarınca bir işte **karar verme sorumluluğu** niteliği, %42 oranında **çok önemli**, %18 oranında **biraz önemli** ve %3 oranında az önemli görülmekte, %3 oranında da önemli görülmediği belirtilmektedir.

Çalışan AÖF mezunlarınca bir işte **politika belirleme sorumluluğu** niteliği, %28 oranında **çok önemli**, %21 oranında **biraz önemli** ve %9 oranında **az önemli** görülmekte, %8 oranında da **önemli** görülmediği belirtilmektedir.

Çalışan AÖF mezunlarınca bir işte **yeni beceriler edinme olanağı** niteliği, %42 oranında **çok önemli**, %15 oranında biraz önemli ve %5 oranında **az önemli** görülmekte, %4 oranında da **önemli** görülmediği belirtilmektedir.

Çalışan AÖF mezunlarınca bir işte **bilimsel/teknik gelişmelere katkı olanağı** niteliği, %33 oranında **çok önemli**, %16 oranında **biraz önemli** ve %7 oranında **az önemli** görülmekte, %9 oranında da **önemli** görülmediği belirtilmektedir.

Çalışan AÖF mezunları bir işte yukarıda sayılan iş niteliklerinden iyi bir gelir, işte doyum, önderlik/yöneticilik deneyim olanağı, iş güvencesi, bilgi birikimini daha iyi kullanma olanağı, yetenek/beceriye daha iyi kullanma olanağı, meslekte gelişme olanağı, denetim/baskıdan uzak olma, işte yüksek prestij/konum, bağımsız çalışma programı yapma özgürlüğü, karar verme sorumluluğu, yeni beceriler edinme olanağı ile bilimsel/teknik gelişmeye katkı ortam ve olanağı gibi nitelikleri **çok önemli**, sorumluluklarda çeşitlilik, ilgi çekicilik, denetim/baskıdan uzak olma, işte yüksek prestij/konum gibi nitelikleri **biraz önemli** görmektedirler.

Çalışan Açıköğretim Fakültesi mezunları halen çalışmakta oldukları işlerinde bu niteliklerin ne oranda bulunduğu konusundaki düşünceleri; **iyi bir gelir** %28, **sorumluluklarda çeşitlilik** %22, **işte doyum** %21, **ilgi çekicilik** %21, **önderlik/yöneticilik** %15, **deneyim olanağı** %24, **iş güvencesi** %39, **bilgi birikimini daha iyi kullanma olanağı** %25, **yetenek/beceriye daha iyi kullanma olanağı** %20, **meslekte gelişme olanağı** %23, **denetim/baskıdan uzak olma** %12, **işte yüksek prestij/konum** %16, **bağımsız çalışma programı yapma özgürlüğü** %14, **karar**

verme sorumluluğu %25, politika belirleme sorumluluğu %8, yeni beceriler edinme olanağı %14 ve bilimsel/teknik gelişmelere katkı olanağı %9 oranında dağılım göstermektedir.

Bu verilere dayanarak; çalışan AÖF mezunlarının halen çalışmakta oldukları işlerinde yukarıda sayılan iş niteliklerinden **iş güvencesi, iyi bir gelir, meslekte gelişme olanağı, bilgi birikimini daha iyi kullanma olanağı, önderlik/yöneticilik, işte doyum** gibi niteliklerin ağırlıkla bulunduğu konusunda düşünceye sahiptirler.

7.7. AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmekle Elde Ettikleri Birikimin İş Değişimine Katkı Boyutu

Çalışan AÖF mezunlarının, şimdiki işleri eski işleriyle karşılaştırıldığında, mezuniyetten sonra yapmış oldukları iş değişikliğinde AÖF'de kazandığı bilgi ve becerilerin iş değiştirmelerinde nasıl bir rol oynadığı konusunda **çok yardımcı oldu, yardımcı oldu, ilgisi yok, engelleyici oldu** açılarından görüşleri almaya yönelik soruya alınan yanıtların 1.iş değişikliğinde %7 oranında 2.iş değişikliğinde %2.2 ve 3.iş değişikliğinde ise %1.4 oranında **çok yardımcı oldu**, 1.iş değişikliğinde %9 oranında 2. iş değişikliğinde %3 oranında ve 3. iş değişikliğinde ise %1 **yardımcı oldu**, 1.iş değişikliğinde %2.2 oranında 2.iş değişikliğinde %0.2 ve 3. iş değişikliğinde ise %0.4 oranında **ilgisi yok**, 1. iş değişikliğinde %0.2 oranında **engelleyici oldu ve** 1.iş değişikliğinde %14.3 oranında 2.iş değişikliğinde %2.2 oranında ve 3.iş değişikliğinde ise %1.8 oranında **bu sorunun kendilerine uygun olmaması nedeniyle yanıtlamanın mümkün olmadığı** şeklinde bir dağılım gözlenmektedir. (Ayrıntılı bilgi için Bkz. EK-III, TABLO: 5)

Çalışan AÖF mezunlarının iş değişiklikleri ile ilgili bir başka sorgulama da, **AÖF'deki kazandıkları bilgi ve becerileri işini değiştirme iş bulma ve işinde yükselme amacı ile kullanıp kullanmama** açılarından yapılmıştır. Bu soruya alınan yanıtlarda çalışan AÖF mezunlarının %72'si **AÖF'deki kazandıkları bilgi ve becerilerin işini değiştirme iş bulma ve işinde yükselme amacı ile kullandığı**, %19'unun da kullanmadığı yönündedir. Bu soruya çalışan AÖF mezunlarının %9'u yanıt vermemiştir. Genel bir değerlendirme ile çalışan her on AÖF mezunundan yedisinin, AÖF'deki kazandıkları bilgi ve becerilerin işini değiştirme, iş bulma ve işinde yükselme amacı ile kullandığını söylemek mümkün görülmektedir.

Çalışan AÖF mezunlarının işleri ile ilgili bir başka sorgulama da, **halen yapmakta olduğu işi daha önce bir üniversite diploması olan birinin yapıp yapmadığı** konusundadır. Bu soruya alınan yanıtlarda çalışan AÖF mezunlarının %60'ı **halen yapmakta olduğu işi daha önce bir üniversite**

diploması olan birinin yaptığı, %22.3'ü de yapmadığı belirtilmektedir. Çalışan AÖF mezunlarının %12'si, bu soru ile kendisinin ilgisinin bulunmadığını belirtmiştir. Genel bir değerlendirme ile çalışan her on AÖF mezunundan altısının, halen yapmakta olduğu işi daha önce bir üniversite diploması olan birinin yaptığı, ancak yaklaşık ikisi için kendisinin AÖF'den mezun olmakla bu işin bir üniversite mezunu tarafından yapıldığını söylemek mümkün görülmektedir.

8- AÖF MEZUNLARININ AÖF'DE ÖĞRENİM GÖRMEKLE ELDE ETTİKLERİ BİRİKİMİN ÇALIŞMA YAŞAMINA ETKSİ

Bu başlık altında AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmekle işlerindeki karar verme gücü ve yönü, elde ettiği doyum düzeyi, AÖF diplomasının işindeki avantaj ve dezavantajları, AÖF'de elde ettiği bilgi birikimi, deneyimleri ile almış olduğu diplomanın, seçmiş olduğu branşın (bölümünün) kendisine meslek alanı yaratıp yaratmadığı ve geleceğe yönelik iş planları konusundaki bulgulara yer verilecektir.

8.1. AÖF Mezunlarının İşlerindeki Karar Verme Gücü ve Yönü

Çalışan Açıköğretim Fakültesi mezunlarının işletme, yönetim/ organizasyon, finans, satış/pazarlama, satın alma, üretim ve araştırma/ geliştirme/proje alanındaki işlerinin profesyonel nitelikte karar verme gücü gerektiğinde; **kararın tek başına ya da birlikte yetki/sorumluluk çerçevesinde mi verildiği, kararlara katılma şeklinde mi gerçekleştiği ya da kararların hazırlık aşamasında katılımı mı gerçekleştiği** ile ilgili bir başka soru ile sorgulanmıştır.

Çalışan AÖF mezunlarının **işletme** alanındaki işlerinin profesyonel nitelikte karar verilmesi gerektirdiğinde; %15.3 oranında bu **kararın tek başına ya da birlikte yetki/sorumluluk çerçevesinde verildiği**, %5.7 oranında **kararlara katılma** ve %3 oranında da **kararların hazırlık aşamasında katılım** biçiminde gerçekleştiği belirlenmiştir. Deneklerin %13.7'si bu sorunun kendilerine uygun olmadığı görüşündedirler.

Çalışan AÖF mezunlarının **yönetim/organizasyon** alanındaki işlerinin profesyonel nitelikte karar verme gücü gerektirdiğinde; %27.4 oranında **kararın tek başına ya da birlikte yetki/sorumluluk çerçevesinde verildiği**, %7.2 oranında **kararlara katılma** ve %7.2 oranında da **kararların hazırlık aşamasında katılım** biçiminde gerçekleştiği belirlenmiştir. Deneklerin %19.6'sı bu sorunun kendilerine uygun olmadığı görüşündedirler.

Çalışan AÖF mezunlarının **finans** alanındaki işlerinin profesyonel nitelikte karar verme gücü gerektirdiğinde; %8.8 oranında bu **kararın tek başına ya da birlikte yetki/sorumluluk çerçevesinde verildiği**, %5.7 oranında **kararlara katılma** ve %4.9 oranında da **kararların hazırlık aşamasında katılım** biçiminde gerçekleştiği belirlenmiştir. Deneklerin %14.5'i bu sorunun kendilerine uygun olmadığı görüşündedirler.

TABLO: 7

AÖF Mezunlarının **Şimdiki İşlerinde Profesyonel Nitelikte Karar Verme** Durumlarının Yüzde Olarak Dağılımı

	Tek Başına ya da Birlikte Yetki ve Sorumluluk	Kararlara Katılım	Kararlara Hazırlık Aşamasına Katılım	Bu Soru Bana Uygun Değil
İşletme	15,3	5,7	3,1	13,7
Yönetim/Organizasyon	27,4	7,2	7,2	9,6
Finans	8,8	5,7	4,9	14,5
Satış/Pazarlama	7,0	2,7	1,6	16,8
Satın alma	8,2	3,7	1,4	16,0
Üretim	5,9	2,0	2,7	17,0
Araştırma/ Geliştirme /Proje	8,8	5,9	3,3	12,9

Çalışan AÖF mezunlarının **satış/pazarlama** alanındaki işlerinin profesyonel nitelikte karar verme gücü gerektirdiğinde; %7 oranında bu **kararın tek başına ya da birlikte yetki/sorumluluk çerçevesinde verildiği**, %2.7 oranında **kararlara katılma** ve %1.6 oranında da **kararların hazırlık aşamasında katılım** biçiminde gerçekleştiği belirlenmiştir. Deneklerin %16.8'i bu sorunun kendilerine uygun olmadığı görüşündedirler.

Çalışan AÖF mezunlarının **satın alma** alanındaki işlerinin profesyonel nitelikte karar verme gücü gerektirdiğinde; %8 oranında bu **kararın tek başına ya da birlikte yetki/sorumluluk çerçevesinde verildiği**, %3.7 oranında **kararlara katılma** ve %1.4 oranında da **kararların hazırlık aşamasında katılım** biçiminde gerçekleştiği belirlenmiştir. Deneklerin %16'sı bu sorunun kendilerine uygun olmadığı görüşündedirler.

Çalışan AÖF mezunlarının **üretim** alanındaki işlerinin profesyonel nitelikte karar verme gücü gerektirdiğinde; %6 oranında **kararın tek başına ya da birlikte yetki/sorumluluk çerçevesinde verildiği**, %2 oranında **kararlara katılma** ve %2.7 oranında da **kararların hazırlık aşamasında katılım** biçiminde gerçekleştiği belirlenmiştir. Deneklerin %17'si bu sorunun kendilerine uygun olmadığı görüşündedirler.

Çalışan AÖF mezunlarının **araştırma/geliştirme/proje** alanındaki işlerinin profesyonel nitelikte karar verme gücü gerektirdiğinde; %9 oranında bu **kararın tek başına ya da birlikte yetki/sorumluluk çerçevesinde verildiği**, %6 oranında **kararlara katılma** ve %3.3 oranında da **kararların hazırlık aşamasında katılım** biçiminde gerçekleştiği belirlenmiştir. Deneklerin %12.9'u bu sorunun kendilerine uygun olmadığı görüşündedirler.

Çalışan Açıköğretim Fakültesi mezunlarının işletme, yönetim/ organizasyon, finans, satış/pazarlama, satın alma, üretim ve araştırma/ geliştirme/proje alanındaki işlerinin profesyonel nitelikte karar verme gücü, bu **kararın tek başına ya da birlikte yetki/sorumluluk çerçevesinde mi verildiği, kararlara katılma şeklinde mi gerçekleştiği, kararların hazırlık aşamasında katılımı mı gerçekleştiği** genel olarak değerlendirildiğinde; kararlara katılım yerine ağırlıklı olarak kararın tek başına ya da birlikte yetki ya da sorumluluk çerçevesinde verildiği görülmekle birlikte, bu durumun çoğunlukla yönetim ve organizasyon alanında gerçekleştiği belirtilmektedir. Denek grubunun İktisat ve iş idaresi alanından mezun oldukları göz önüne alındığında bu durumun beklenen yönde gerçekleştiği söylenebilir.

AÖF mezunlarının mesleki destek, bulundukları işi değiştirme, atanma konularında **bir planlarının** olup olmadığı ve **bu işin ne olacağı** ile ilgili bir soru da yöneltilmiştir. Bu soruya alınan yanıtlarda AÖF mezunlarının %33'ünün **atanma konusunda**, %13'ünün **değişik bir iş türü**, %13'ünün **mesleki destek** ve %33'ünün de **bu konularda bir planlarının olmadığı** anlaşılmaktadır. Mesleki destek, bulundukları işi değiştirme, atanma konularındaki planladıkları işin ne olduğu konusunda ise AÖF mezunlarının %20'si aklında **belirgin bir işe geçme** düşüncesinin var olduğunu, %16'sının geçmek istediği işin **biraz açık, değiştirme kararında olduğu** ve %21'inin ise geçmek istediği işin **çok açık olmadığı** belirtilmiştir. Bu verilere göre; AÖF mezunlarının yaklaşık üçte ikisinin mesleki konularda destek, bulundukları işi değiştirme, atanma konularında bir düşüncesi olduğu, ancak bu düşüncedeki mezunların beşte birinin bu değişikliğin net, belirgin olduğu, beşte ikisinin de net olmadığı söylenebilir.

Çalışmanın buradan sonraki bölümünde; AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmeleri ile seçmiş oldukları branşın ilgi boyutu, AÖF'de öğrenim görmekle elde ettiği doyum, yakın ve iş çevresinde prestij sağlayıp sağlamadığı, ekonomik durumlarındaki değişim, elde ettikleri bilgi birikimini işlerinde kullanmaları, kendilerine yeni meslek alanlarının açılıp açılmadığı sorularına alınan yanıtlardan oluşan bilgilere yer verilecektir.

8.2. AÖF Mezunlarının Seçtikleri Branş İle İşlerinin İlişki Boyutu

AÖF mezunlarına anket aracılığı ile AÖF'de öğrenim görmek üzere kayıt olduğu bölümü kendi ilgileri ya da isteği doğrultusunda mı seçmiş oldukları ile bu branşın şimdiki işi ile ilgisi olarak iki soru yöneltilmiştir. (Bkz. EK-I, 18. ve 18.1. Soru) Bu soruya alınan yanıtlarda; AÖF mezunlarının %64'ünün kayıt olduğu bölümü **kendi ilgileri ya da isteği doğrultusunda**, %5'i **bu bölüm ile ilgili meslek bilgilerine gereksinim duyduğu için**, %18'inin **bu her iki durumdan dolayı** ve %11'inin ise **kendi isteği dışında** bu bölümü seçmiş olduğu görülmektedir. Seçmiş oldukları bölümün şimdiki işi ile uygunluğu konusunda ise mezunların %15'i seçmiş olduğu bölümün **şimdiki işi ile tamamen ilgili**, %31'i **büyük oranda şimdiki işi ile ilgili**, %30'u da **bazı açılardan şimdiki işi ile ilgili** olduğunu belirtmektedirler. Mezunların %23'ü ise bu sorunun kendileri ile ilgili olmadığı düşüncesinde olduklarını belirtmiş ve %2'si de bu soruyu yanıtsız bırakmıştır. Genel değerlendirme olarak, mezunların büyük bir oranının seçmiş oldukları bölümü isteyerek, meslekleri ile ilgili olduğu için ve şimdiki işleri ile ilgili olduğu için seçtikleri söylenebilir.

8.3. AÖF Mezunlarının Ekonomik Durumlarının Değişim Boyutu

Yine mezunlara anket aracılığı ile AÖF'e kaydolduklarında, mezun olduklarında ve anketin ellerine ulaştığı tarihteki **brüt gelirleri** ile ilgili olarak bir soru yöneltilmiştir. (Bkz. 17. Soru)

Bu soruda bulunan ve önemli görülen bir dizi sınırlılığın burada açıklanmasında yarar vardır. Öncelikle anketin uygulandığı mezun grubunun 1994 öncesi on yıllık mezunu içerdiği düşünüldüğünde, mezunlardan 1982-83 Öğretim Yılında kayıt yaptırdıkları, sonra da ilk mezunların 1986 yılında mezun oldukları ve anketin uygulandığı Eylül 1994 yılı hatırlanmalı, sonra da ülkemizde söz konusu yıllar içersindeki enflasyon hız ve oranları göz önüne alınmalıdır. Bu nedenlerle az sonra sözü edilecek olan miktar dilimlerinin çok az olması ve günümüz değerlerine çevrilerek değerlendirilmesinin yararlı olacağı kanısındayım.

TABLO: 8
AÖF Mezunlarının AÖF'e Kaydolduğunda, Mezun olduğunda ve Şimdi
Brüt Aylık Gelirinin Yüzde Olarak Dağılımı

	AÖF'e Kayıt Olduğunuzda	AÖF'den Mezun Olduğunuzda	Şimdi
Gelirsiz	7,0	3,9	2,0
Asgari Ücret ve Daha Az	14,5	5,5	0,8
999.999TL-1.999.999TL	21,1	10,0	0,4
2.000.000TL-3.999.999TL	11,0	15,3	1,6
4.000.000TL-6.999.999TL	5,5	16,0	10,6
7.000.000TL-9.999.999TL	7,6	11,0	20,3
10.000.000TL-14.999.999TL	3,5	9,8	33,5
15.000.000TL ve Daha Çok	4,5	6,5	23,7

AÖF mezunlarından AÖF'e **kayıt olduğunda**, gelirsiz konumunda olanlar %7 ve asgari ücretin altında gelire sahip olanlar ise %15 oranındadır. AÖF'e kayıt olduğunda, 999.999TL.-1.999.999TL. gelir diliminde olanlar %21, 2.000.000TL.-3.999.999TL. gelir diliminde olanlar %11, 4.000.000TL.-6.999.999TL. gelir diliminde olanlar %5.5, 7.000.000TL.-9.999.999TL. gelir diliminde olanlar %7.6, 10.000.000TL.-14.999.999TL. gelir diliminde olanlar %3.5 ve 15.000.000TL.'den daha fazla gelir diliminde olanlar ise %4.5 oranındadır.

Mezunlardan AÖF'den **mezun olduğunda**, gelirsiz konumunda olanlar %4 ve asgari ücretin altında gelire sahip olanlar ise %5.5 oranındadır. AÖF'e kayıt olduğunda, 999.999TL.-1.999.999TL. gelir diliminde olanlar %10, 2.000.000TL.-3.999.999TL. gelir diliminde olanlar %15.3, 4.000.000TL.-6.999.999TL. gelir diliminde olanlar %16, 7.000.000TL.-9.999.999TL. gelir diliminde olanlar %11, 10.000.000TL.-14.999.999TL. gelir diliminde olanlar %10 ve 15.000.000TL.'den daha fazla gelir diliminde olanlar ise %6.5 oranındadır.

AÖF mezunlarından **anketin ellerine ulaştığı** tarihte gelirsiz konumunda olanlar %2 ve asgari ücretin altında bir gelire sahip olanlar ise %0.8 oranındadır. Açıköğretim Fakültesi'ne kayıt olduğunda, 999.999TL.-1.999.999TL. gelir diliminde olanlar %10.4, 2.000.000TL.-3.999.999TL. gelir diliminde olanlar %1.6, 4.000.000TL.-6.999.999TL. gelir diliminde olanlar %10, 7.000.000TL.-9.999.999TL. gelir diliminde olanlar %21,

10.000.000TL.-14.999.999TL. gelir diliminde olanlar %34 ve 15.000.000TL.'den daha fazla gelir diliminde olanlar ise %24 oranındadır.

Yukarıdaki bilgiler, az önceki uyarılar ile birlikte AÖF'e kayıt olmaktan, mezuniyet ve şimdi AÖF mezunlarının ekonomik açıdan daha iyi gelir elde etme konumunda oldukları konusunda önemli ip uçları vermektedir. Bir başka anlatımla; söz konusu değerler dolar ya da bir başka belirgin değer ile özdeşleştirilerek bir karşılaştırma yapıldığında da mezunların AÖF'de öğrenim görmekle ekonomik durumlarında belirgin bir iyileşmenin, daha sonra da bu durumun AÖF'de öğrenim görmekle elde ettikleri bilgi ve deneyim birikimleri doğrultusunda iş ya da işteki konumlarındaki değişiklikler nedeni ile gelirlerinde doğal bir artışın olduğunu gösterebilmektedir.

8.4. AÖF Mezunlarının AÖF'de Öğrenim Görmekle Elde Ettikleri Birikimin Sağladığı Doyum Avantaj ve Dezavantajları

AÖF mezunlarına AÖF'de öğrenim görüp mezun olmakla, elde ettikleri **doyum düzeyi** konusunda ne düşündükleri sorusu yöneltilmiştir. Mezunlardan bu soruya yanıtları **0'dan 10'a** kadar uzanan bir dereceleme yaparak yanıtlamaları istenmiştir. (Bkz. 21. Soru) Elde edilen verilerden mezunların %24'ü **7** düzeyinde, %17.4'ü **10**, %11.5'i de **5** düzeyinde **AÖF'de öğrenim görüp mezun olmakla doyum elde ettikleri** belirlenmiştir.

Mezunların bir bölümü fakültede öğrenim görmekle elde ettikleri doyum konusundaki düşüncelerini;

.."AÖF gibi bir şansa sahip olmaktan memnunum. Mezuniyetim ile birlikte; aktüaliteyi, konuları, ilişki ve iletişimleri değerlendiriş ve paylaşmam farklılaştı. Hiç ummadığım an ve alanlarda faydalanıp kullandığım bilgilere sahip oldum. Bunlardan memnunum..." **E. TOSUN (30-İSTANBUL)**

.."Dünya görüşüm, algı ve yargılarım AÖF'le tamamiyle değişmiş ve bana, aile ve çevreme sonsuz önemde katkı sağlamıştır..." **K. DEMİRKAN (41-ANKARA)**

.."Başarılarınızın nice öğrencinin başarısı olmaya devam edeceğinin idrakı içindeyim..." **G. HALİS DEMİR (41-KIRŞEHİR)**

"...Fakültemizden mezun olmaktan mutluyum..." **İ. TEMİZSOY (34-ADANA)**

.."AÖF'lü olmak ve öğrenim süresince elde ettiğim bilgi ve becerilerle başarılı olarak mezun olmak beni mutlu etti..."**E. COŞKUN (38-MERSİN)**

"...Daha önceden MYO Muhasebe bölümünde yüz yüze eğitim görmeme rağmen AÖF'deki aynı konular beni daha da tatmin etmiştir. Kısaca özetlemek gerekirse, AÖF eğitimi gönül verenler için mükemmel..." **S. TURAN (34-RİZE)**

"...Anadolu Üniversitesi ..... iş sahibi olanları yükseltme imkanını sunmakta. iş sahibi olmayanlara bir iş sahibi olmaları için yardımcı olmaktadır..." **A. SERPİL (26-MERSİN)**

"...AÖF'nin programları gerçekten takdire şayan olup Türk eğitim sisteminde büyük bir güçtür..." **M. UĞUR (46-SİVAS)**

"...Açıköğretim belli bir bilince ulaşan insanlar için fayda sağlıyor..." **A. ALAN (34-İSTANBUL)**

"...AÖF'ü bitirip de yararını gören biriyim. AÖF'ün pek çok üstünlükleri olduğunu düşünen biriyim..." **E. KÜÇÜK (37-KIRKLARELİ)**

"...Fakültemle her zaman gurur duydum ve duymaya devam edeceğim. Aynı disiplin içinde, aynı ciddiyetle sürdürülebildiğinde ülkemize çok şeyler kazandıracığına inanıyorum..." **A. BAŞ (38-ÇORUM)**

"...1989 yılında AÖF' de okumaya karar verdim. Çok mutluyum..." **A. SONSUZ (41-ZONGULDAK)**

"...Özellikle benim gibi hem çalışan, hem de evinde bir anne ve ev hanımı olarak hayatını sürdüren bireylere üniversite bitirme imkanını eksiksiz olarak veren sistemi ve destekleyicilerini kutlamamak mümkün değil. Türkiye gibi hiçbir şeyin yolunda gitmediği bir ülkede, böyle bir düzenlemeyi sağlamak ve çok geniş bir kitleye ulaştırmak bence büyük bir başarıdır..." **S. ANUK (34-ANTALYA)**

"...Verilen eğitimden fazlasıyla memnunum..." **A. KÖKSAL (41-ARTVİN)**

"...Yugoslavya göçmeniyim, AÖF'den 1992 yılında mezun oldum ve şunları öğrendim: Tahsilin yaşı yoktur. Tahsilde mazeret yoktur, her şartta yapılır. Tahsil insana sadece iş veya diploma değil, aynı zamanda manevi bir doyumdur..." **A. SEVİNÇLİ (47-BALIKESİR)**

"...Bitirdiğim fakülte hakkında en ufak bir tereddüdüm dahi yok. iyi bir eğitim aldığıma inanıyorum. Bence her şey olabildiğince iyiydi..." **Ş. DALIRMAK (44-ANKARA)**

"...Fakültemizin Türkiye'miz çapında başarı ile sürdürdüğü bu eğitim hizmetini taktir etmemek mümkün değil..." **T. ORAN (37-ELAZIĞ)**

..Benim için üniversite eğitimi birinci aşamada beyinsel doyum, belli düşünce ufkunu geliştirme açısından önemliydi. Öğrenimim süresince beyinsel doyuma ulaştım..." N. TAŞDEMİR (31-KOCAELİ) şeklinde yansıtmışlardır.

Çalışan AÖF mezunlarının işleri ile ilgili bir başka sorgulama da, **AÖF'den diploma almış olmaları nedeniyle işlerinde avantaj sağlama ya da dezavantajlı duruma düşüp düşmedikleri** konusundadır. Bu soruya alınan yanıtlarda çalışan mezunların %56'sı **AÖF'den diploma almış olmaları nedeniyle işlerinde avantaj sağladığı** %3.5'i **dezavantajlı** duruma düştüklerini, %33.7'si de ne **avantaj ne de dezavantaj** yaşadıklarını belirtmiştir. Genel bir değerlendirme ile çalışan AÖF mezununun yaklaşık yarısının, Açıköğretim Fakültesi'nden diploma almış olmaları nedeniyle işlerinde **avantaj** sağladığını söylemek mümkün görülmektedir.

Bu avantajlardan biri olabilecek konu olarak, AÖF mezunlarına AÖF'de öğrenim görmekle elde ettikleri bilgileri şimdiki işinde kullanıp kullanmadığı sorusu da yöneltilmiş (Bkz. 18.2. Soru) ve elde edilen verilerden mezunların %56'sının **AÖF'de öğrenim görmekle elde ettikleri bilgileri şimdiki işinde kullandığı**, %38'inin ise **kullanmadığı** belirlenmiştir. Bu soruyu yanıtsız bırakan deneklerin oranı ise %6'dır. Her on AÖF mezunundan yaklaşık altısının AÖF'de öğrenim görmekle elde ettikleri bilgileri şimdiki işinde kullandığı söylenebilir.

AÖF mezunlarına AÖF diplomasının kendisine **yeni bir meslek alanı** açıp açmadığı konusunda ne düşündüklerine ilişkin bir soru yöneltilmiştir. (Bkz. EK-I, 19. Soru) Elde edilen verilerden mezunların %21'inin AÖF diplomasının kendisine **kesinlikle yeni bir meslek alanı** açtığı, %42'sinin AÖF diplomasının kendisine **kısmen yeni bir meslek alanı** açtığı belirlenmiştir. Mezunların %30'u AÖF diplomasının kendisine **yeni bir meslek alanı açmakla bir ilgisi olmadığını**, %0.6'sı ise AÖF diplomasının kendisine **yeni bir meslek alanı açma konusunda engelleyici etkisi** olduğunu, %4'ü bu sorunun kendilerine uygun olmadığını belirtmiştir. Deneklerin %4'ü de bu soruyu yanıtsız bırakmıştır. Her on AÖF mezunundan yaklaşık altısı için AÖF diplomasının mezunlara kısmen yeni bir meslek alanı açtığı söylenebilir.

AÖF mezunlarına **bir iş için üniversite diplomasının gerekli olup olmadığı** konusunda ne düşündükleri sorusu da yöneltilmiştir. (Bkz. EK-I, 20. Soru) Elde edilen verilerden mezunların %37'si bir iş için üniversite diplomasının **kesinlikle gerekli** olduğu, %43'ü oldukça gerekli olduğu yönünde bir düşünceye sahip oldukları anlaşılmaktadır. Mezunların %16'sı bir iş için üniversite diplomasının **gerekli olmadığı** ve %1.6'sı da bu konuda

bir düşüncesi olmadığını belirtmiştir. Deneklerin %1.6'sı da bu soruyu yanıtızsız bırakmıştır. Böylelikle mezunların %80'inin bir iş için üniversite diplomasına **gerek** olduğu gibi bir düşüncesi olduğu söylenebilir. Mezunların bu konudaki düşüncelerinin çalışmanın başında yer verilen bir soru da olduğu gibi, **diploma almaya** verilen önem ile de koşutluk gösterdiği söylenebilir.

AÖF mezunları AÖF'de öğrenim görüp mezun olmakla, aile, arkadaş, komşular, meslektaşlar, amirleri ve mesleğini tamamlayan diğer meslektaşlar türünden tanıdık çevre içersinde yüksek prestij elde edip etmedikleri konusunda ne düşündükleri sorusu yöneltmiştir. Mezunlardan bu soruya **yüksek prestij elde ettiğini düşündüğü ve prestij ve konumunda bir değişiklik olmadı** şeklinde yanıtlamaları istenmiştir. (Bkz. EK-I, 21. Soru)

AÖF mezunları AÖF'de öğrenim görüp mezun olmakla, **aile** türünden tanıdık çevre içersinde %47 oranında **yüksek prestij elde ettiğini** ve %46.6 oranında da **prestij ve konumunda bir değişiklik olmadığını** düşünmektedir. Mezunların %6'sı bu soruyu yanıtızsız bırakmıştır.

AÖF mezunları AÖF'de öğrenim görüp mezun olmakla, **arkadaş çevresi** içersinde %45 oranında **yüksek prestij elde ettiğini** ve %46 oranında da **prestij ve konumunda bir değişiklik olmadığını** düşünmektedir. Mezunların %9'u bu soruyu yanıtızsız bırakmıştır.

AÖF mezunlarına AÖF'de öğrenim görüp mezun olmakla, **tanıdık çevre ve komşular** arasında %48 oranında **yüksek prestij elde ettiğini** ve %42 oranında da **prestij ve konumunda bir değişiklik olmadığını** düşünmektedir. Mezunların %10'u bu soruyu yanıtızsız bırakmıştır.

AÖF mezunlarına AÖF'de öğrenim görüp mezun olmakla, **meslektaşlar** arasında %51 oranında **yüksek prestij elde ettiğini** ve %34.2 oranında da **prestij ve konumunda bir değişiklik olmadığını** düşünmektedir. Mezunların %15'i bu soruyu yanıtızsız bırakmıştır.

TABLO: 9

AÖF Mezunlarının AÖF’de Öğrenimlerini Tamamlamakla Aile, Arkadaş, Komşu, Meslektaşlar, Amirleri ve Mesleğini tamamlayan Diğer Meslektaşlar Türü Çevre İçersinde Yüksek Prestij Elde Edip Etmediklerinin Yüzde Olarak Dağılımı

	Yüksek Prestij Elde Ettiğini Düşünüyor	Prestij ve Konumunda Bir Değişme Olmadı	Yanıtız
Aile İçinde	47,2	46,6	6,0
Arkadaş Çevresi İçinde	45,1	45,8	5,8
Tanıdık Çevre ve Komşular Arasında	47,6	41,7	10,6
Meslektaşlarım Arasında	52,1	34,2	14,7
Amirlerime Karşı	42,3	39,7	18,0
Mesleğimi Tamamlayan Diğer Meslektaşlarım Arasında	40,9	41,9	17,2

AÖF mezunlarına AÖF’de öğrenim görüp mezun olmakla, **amirleri** arasında %41 oranında **yüksek prestij elde ettiğini** ve %42 oranında **prestij ve konumunda bir değişiklik olmadığını** düşünmektedir. Mezunların %17’si bu soruyu yanıtız bırakmıştır.

AÖF mezunlarının yaklaşık yarısının, AÖF’de öğrenim görüp mezun olmakla, meslektaşları, ailesi ve komşular gibi tanıdık çevre içersinde **yüksek prestij elde ettiğini** ve diğer yarısının da **prestij ve konumunda bir değişiklik olmadığını** şeklinde düşündüğünü belirtmek yanlış olmayacaktır.

BÖLÜM IV ÖZET SONUÇ VE ÖNERİLER

ÖZET

Bugün kendini yenileyebilen ve çağın gelişmeleri ile kendi toplumunun gerekleri arasında denge kurabilmiş pek çok örgün eğitim sisteminin ayakta kaldığı ve toplumsal yaşam sürecinde etkin olduğu bilinmektedir. Bununla birlikte; örgün eğitim işleyişinin yanı sıra, çağdaş eğitim ve teknolojik yöntemleri eğitim sistemlerinde devreye koyan ülkelerin sayısı da giderek artmaktadır.

İletişim teknolojisindeki baş döndürücü gelişme ve ilerlemeler, yaşamın pek çok alanında insanoğlunu ve toplumları çevrelemektedir. Bu gelişmeden her alan etkilense de, bunların başında eğitim sistemleri gelmektedir. Eğitim sistemi kendi başına soyut bir kavramdır. Bu kavramı yaşamımızda işlevsel kılan yöneticiler, planlamacılar ve karar vericilerdir. Bu gelişme ve olgular karşısında kuşkusuz günümüz eğitimcileri, eğitim yöneticileri ve özellikle de eğitim planlamacıları en çok etkilenen grubu oluşturmaktadır. Örgün eğitim yöntemine karşı bir seçenek olduğu savunulan ve çağdaş iletişim teknolojilerini işleyiş sistemi içine alarak, daha fazla insana eğitim/öğretim hizmeti ulaştırdığı ileri sürülen uzaktan öğretim yöntemleri bugün gelişmiş ve gelişmekte olan pek çok ülkede uygulama alanı bulmaktadır.

Uzaktan öğretim kavramı genel olarak; geleneksel okul ve sınıf öğretimi yönteminin karşısında, öğretici ile öğrencilerin fiziksel olarak birbirlerinden ayrı mekanlarda bulunması zorunluluğu nedeni ile öğretim sürecinin gerçekleştirilmesini sağlayan, öğretim bileşenlerinin uyumlu bir biçimde bütünleştirildiği bir yöntem olarak tanımlanabilir. (Demiray, 1993, s. 8)

Bu genel tanım çerçevesinde uzaktan öğretim yönteminin biçimselden-biçimsel olmayan öğretim ortamlarına dek uzanan geniş bir yelpazeyi kapsayan uygulama alanı içinde değerlendireceği gerçeği bulunmaktadır. Bu gerçek, insanın kutsal ve en temel hakları arasında sayılan “ömür boyu öğrenim hakkı” gerçeği ile bir paralellik göstermektedir. Bu paralellik durumu karşısında; “Bu bireysel değer yargısı, toplumsal açıdan bakıldığında ekonomik kalkınma ve toplum refahının temel öğelerinden birini oluşturur. Üretimin temel etkenlerinden olan, insanın düşünce yaratması ve becerisinin geliştirilerek, üretime dönüştürülmesinde eğitmekten başka bir yol henüz bulunmuş değildir. Bu nedenle toplumlar adlandırılırken, “gelişmiş ya da az gelişmiş toplum” yerine, “öğrenim düzeyi yüksek ya da düşük toplum” deyimleri daha somut ve daha açıklayıcı düşmektedir. (ayrıntılı bilgi için Bkz. Büyükerşen, 1986)

Bu çalışma 4 temel bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın giriş kısmını oluşturan birinci bölümde; uzaktan öğretim düşüncesinin temel yapısı, uzaktan eğitimin Dünya ve Türkiye'deki gelişim çizgisine yönelik tarihsel gelişimi, çalışmanın amacı, problemi, önemi, sınırlılıkları, varsayımlar ve tanımları verilmiştir.

Bilindiği kadarı ile bugüne dek AÖF mezunlarının mezuniyet sonrası çalışma yaşamları ile ilgili olarak bir araştırma yapılmamıştır. Bu araştırma ile 1982-83 öğretim yılından bu yana Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'ne kaydolarak bu kurumdan mezun olmuş kişilerin okula hangi beklenti ve amaçlarla girdiği ve mezuniyetle birlikte ne düzeyde doyum elde ettikleri ile çalışma yaşamında ne düzeyde kabul gördüklerini algıladıkları genel çizgilerle araştırılmak istenmiştir

Bu düşünceden hareketle, Türkiye'de Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'ne kayıt yaptırıp, uzaktan öğretim sisteminde öğrenim görerek mezun olmuş grubun sahip oldukları bazı özellikleri ile bu eğitim kurumundan mezun olmakla sosyal, ekonomik ve kültürel açıdan neler elde ettiği, bir anlamda da öğrenim gördüğü kurumunu nasıl değerlendirdiği konusu çalışmanın problemi olarak belirlenmiştir. Bu çalışma, Açıköğretim Fakültesi'ne 1982 yılında kayıt olarak mezun olma başarısını göstermiş tüm mezunlar ile fakülteye ileride kayıt olacak her yaş grubundan tüm öğrenci adaylarının AÖF'e ilişkin bakışlarına katkı getirme açısından önemli görülmektedir.

İkinci bölümde ise; çalışmanın yöntemi, evren ve örneklemin tanımı, veri toplama yolları ile veri toplama aracının özelliklerinin anlatımına yer verilmiştir.

Bu araştırmada; 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992 ve 1993 Yıllarında Anadolu Üniversitesi dört yıllık eğitim sonunda lisans diploması veren Açıköğretim Fakültesi İktisat ve İş İdaresi Bölümleri'nden Haziran ve Eylül aylarında mezun olanlar üzerinde çalışılmıştır. Araştırmanın problemine de belirtildiği gibi, Açıköğretim Fakültesi'nden 1986-1993 Öğretim Yılları arasında mezun olanların amaçları doğrultusunda, fakülteden elde ettikleri bilgi, beceri ve deneyimlerini çalışma (meslek) yaşamlarına ne oran ve düzeyde aktarabildikleri araştırılmak istenmiştir. Anketin uygulandığı 1994 yılı dikkate alındığında, fakültenin öğretime başlamasından anketin uygulandığı yıla kadar tüm mezunlar ölçeğinde araştırma yapılacağından Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İktisat ya da İş idaresi Bölümünde öğrenim gören ve bu fakülteyi başarı ile

tamamlayarak bitiren mezunlar, araştırmanın evrenini, bu evren içinde söz konusu edilen her mezun yılından raslantısal yöntemle belirlenen 250'şer mezunun toplamı olan 2000 denek ise araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır

Almanya, İspanya, İngiltere ve başkaca uzaktan eğitim kurumlarınca da uygulanan ve veri toplama aracı olarak desenlenen anket, Açıköğretim Fakültesi'nin kendine özgü yapısına uyarlanıp ön sınavı yapıldıktan sonra, Eylül 1994 ayında 2000 AÖF mezununa postalandı. Mezunlara geri gönderilmesi için belirtilen süre sonuna dek, toplam 690 anket yanıtlanmış olarak geri geldi. Böylelikle veri toplama aracının geri dönme hızı %31 olarak belirlendi.

Anketin değerlendirme öncesinde yapılan kontrolleri sırasında 81 adedi, değerlendirme açısından kurallı yanıtlanmadığı gerekçesiyle iptal edilerek değerlendirme kapsamından çıkarılmıştır. Kurallı yanıtlanmış olan 619 adet anket ANBAUM'ca değerlendirmeye alınmıştır.

Üçüncü bölüm ise, elde edilen veriler sayısal ve yüzdeler olarak değerlendirilmiş, sonra grafikleştirilmiş, daha sonra önemli sayılabilecek durumlardan yorumlara gidilmiş ve bu bulgulardan genel çıkarımlara ulaşılmıştır.

Dördüncü bölümde ise, çalışmanın sonucu, özeti ve öneriler yer almaktadır. Ayrıca ekler bölümünde de araştırmanın veri aracını oluşturan anket örneğine, ankete ek olarak gönderilen mezunların fakülteye ilişkin görüşleri ile bazı ek grafik ve tablolara yer verilmiştir.

Çalışmanın buradan sonraki bölümünde, araştırmadan elde edilen veriler üzerine kurulmuş sonuçlarına ve daha sonra de gerek araştırmanın gerçekleştirilme sürecine ilişkin ve gerekse de ilerideki çalışmalara yönelik olarak okurlara ışık tutacağına inanılan öneriler başlıklarına yer verilecektir.

SONUÇ

Araştırma sunucunda elde edilen verilere genel çizgiler halinde aşağıda yer verilmiştir.

- Mezun deneklerin büyük çoğunluğunu **erkek** mezunların oluşturduğu görülmektedir.
- Mezunların medeni durumlarının ise AÖF'e kayıt oldukları yıllarda, fakülteden mezun olduğu dönemlerde ve anketin kendilerine uygulandığı dönemde **evlilik** durumlarında artış, **bekarlık** durumlarında da azalış gözlenmektedir. Mezunların öğrencilikten mezuniyete, mezuniyetten sonraki yaklaşık 10 yıllık süre içerisindeki artışın; üniversite mezunu olmaları, işteki konumlarının daha da rahatlaması gibi beklenen yönde bir ilişkisi olduğu ileri sürülebilir. Evlilik durumunun artmasına koşut olarak da **boşanma** durumlarında da bir artış bulunmaktadır.
- Benzer durum sahip olunan çocuk sayısı açısından da söz konusudur. AÖF mezunlarının mezuniyet ile birlikte çocuk sayısında belirgin bir artış gözlenirse de, yaklaşık üçte birine yakın bir bölümünün, (çekirdek aile yapısını oluşturan diğer etkenler bir kenara bırakıldığında) sadece çocuk sayısı açısından çekirdek aile yapısına uygun bir konumda, bir, iki ya da üç çocuğa sahip bulundukları anlaşılmaktadır.
- AÖF mezunlarından ankete dahil olan deneklerin %85'i yetişkin denilebilecek 20-37 yaş diliminde bulunmaktadır. Öte yandan 25 ve daha üst yaş diliminde bulunan mezunların ortalama yaşı Alman Açık Üniversitesi FeU'da 33.5, İspanya Açık Üniversitesi UNED'de 33.4 ve AÖF'de ise 30'dur.
- AÖF'ün öğrenci kaynağının ağırlıkla **normal** ve **teknik** lise mezunu olduğunu göstermekte ve **ÖSYM** kanalı ile kaydoldukları anlaşılmıştır.
- Açıköğretim Fakültesi mezunlarının çok büyük bir bölümü AÖF'deki **öğrenimlerine ara vermeden** tamamladıkları belirlenmiştir. Bu durum AÖF'ün, mezunlarca dikkate alındığı yolunda önemli bir ipucu niteliğinde görülmektedir.
- AÖF mezunlarının yaklaşık dörtte birinin şu ya da bu şekilde olmak üzere **fakültede öğrenim gördüğü yıllarda dersleri ile ilgili olarak ailelerinin görüş ve yardımlarını aldığı** belirlenmiştir.
- AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görürken **TV derslerini izleme ve akademik danışmanlık hizmetlerine devam etme** konularında **daima bu güçlkle, ders malzemelerini belli bir tarihe kadar çalışma ve sınav tarihlerinin baskısı** konusunda **sıklıkla bu güçlkle karşılaştığı, sınav tarihlerinin baskısı, yazılı malzemeleri anlamada, sınav**

merkezlerine ulaşmada, fakülte ile iletişim kurmada ve personel ile iletişim kurma konularında arada bir olmakla birlikte çoğunlukla da bu güçlüklerle karşılaşmadığı ortaya çıkmıştır.

- Her beş AÖF mezunundan birinin mezuniyet sonrasında **yüksek lisans eğitimine**, tekrar **Açıköğretim Fakültesi'nin bir başka programına** ya da **örgün (geleneksel) bir üniversite eğitimine yöneldikleri**, bir bölümünün bu eğitimlerini **tamamladıkları**, diğerlerinin ise, bu programı çeşitli nedenlerle henüz tamamlamadıkları elde edilen bilgiler arasında yer almaktadır.
- AÖF mezunlarının önemli bir bölümü AÖF'de öğrenim görme sürecinde diploma almayı **çok önemli** ya da **önemli** gördüklerini ve diploma almakla da bu durumu gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.
- AÖF'den mezunları, AÖF'de öğrenim görmek ve mezun olmakla; **belli bir konuya yönelme, öğrenim düzeyini yükselterek daha iyi kazanabilir hale gelme, görmenin kendini kanıtlama, kendine güven geliştirme, iş arkadaşları arasında daha iyi bir konuma gelme, yeni bir meslek edinmenin, yaşam deneyimlerini arttırma, önceki ya da şimdiki işinde daha iyi bir konuma gelme, genel kültür ve bilgilerini arttırma, işinde yükselmelerinin, çalıştığı işinde yükselme, iş yaşamlarındaki engelleri aşma, sistemli ders çalışmayı öğrenme, görmekle, aile üyeleri içerisinde daha iyi ve saygın bir konuma gelme, işiyle ilgili bir şeyler öğrenme, geçmişte elde edemediği fırsatlara yeniden kavuşma** konularını önemli sayılabilecek oranlarda **çok önemli** ya da **önemli** görmekte olduklarını ve bu durumu gerçekleştikleri yanıtını vermişlerdir.
- Mezun deneklerin önemli bir bölümü de, uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, **kendine güvenme, daha iyi toplumsal yaşam ve yeni arkadaşlıklar edinme, diğerleriyle daha iyi bir iletişim kurabilme, daha huzursuz, çabuk kızan ve aşırı hareketli, sıkıntılı bir insan haline gelme, yeni ufukların açılması, yeni amaçlar edinme, öğrenime başladığında arkadaşlarından kopma, ilişkilerinin kesilmesi, gerektiğinde daha girişken kişi haline gelme, değiştirme imkanı olmayan şeylerden mutsuzluk duyan bir insan haline gelme, daha dengeli, olgun bir kişi haline gelme ile olgu ve olaylara farklı bakış açısı kazanma** konularına ilişkin uzun dönemli amaçlarında bir dizi **değişiklikler** olduğunu ve mezun olmakla da bu durumu gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.
- AÖF mezunlarının uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken, uzun dönemli amaçlarındaki değişimin uzak-yakın toplumsal çevrelerine etkileri konusunda verdikleri yanıtlarda; **bir kişi olarak**

kendisi, sosyal yaşamı ve diğerleriyle ilişkileri, ailesi ve aile yaşamı ilişkileri, iş ve meslek ilişkileri ve toplumun bir üyesi (vatandaş) olarak üzerinde önemli sayılabilecek ölçülerde **büyük etkisi** ya da **etkili** olduğu belirlenmiştir.

- Mezunlarının; kendilerinin uzaktan öğretim yöntemi ile öğrenim görmeleri konusunda, yanıtların ağırlık sırasıyla ailelerinin, arkadaşlarının, iş arkadaşlarının ve amirlerinin **çok mutlu oldukları ve kendilerini eğitimlerinde yüreklendirdikleri**, daha sonra yine ağırlık sırasıyla arkadaşlarının, iş arkadaşlarının ve amirlerinin **belli ölçüde mutlu ancak bu eğitimlerine biraz temkinli**, daha sonra da amirlerinin **olumlu yönde bir kabul göstermediği biçiminde** yaklaştıkları konusunda bir düşünceye sahip olduklarını belirtmektedirler.

AÖF iktisat ve iş idaresi Bölümü Mezunlarının AÖF’de öğrenim görmeleri sonucunda verilen diplomalar karşısındaki eşdeğerliliğine ilişkin Kendilerince, iş arkadaşlarıncı, Amirlerince ve Diğer üniversite mezunlarıncı nasıl algılandığı ile bu konudaki kanıların ne yönde olduğunu irdelenmek üzere yöneltilen soruya alınan yanıtlar aşağıda değerlendirilmiştir.

- AÖF mezunları, AÖF’de öğrenim görmeleri sonucunda elde ettikleri diplomanın, geleneksel eğitim sonunda verilen diplomalar karşısındaki eşdeğerliliği konusunda alınan yanıtların ağırlık sırasıyla **kendileri, iş arkadaşları, amirleri ve diğer üniversite mezunları** tarafından **eşdeğer düzeyde, diğer üniversite mezunları, amirleri, iş arkadaşları ve kendileri** tarafından **daha aşağı düzeyde, iş arkadaşları, amirleri ve kendileri, ve diğer üniversite mezunları** tarafından **daha üstün konumda** olarak görüldüğü ortaya çıkmıştır.

Açıköğretim Fakültesi Mezunlarının öğrencilik yıllarında eğitimlerine devam ederken çalışmayan mezunların, mezuniyet sonrasında mezuniyetten ne kadar bir süre sonra ve hangi kanalla iş bulabildikleri, iş bulmada güçlük çekip çekmedikleri, iş bulamadılar ise nedenlerinin neler olduğu, Ne zamandan beri iş aradığı, Çalışan AÖF mezunlarının çalışma zamanı, Çalışan AÖF mezunlarının öğrenci iken, mezun olduğunda ve şimdiki işlerinin konumu, iş grubu, sektörü, Ne süreyle bu işte çalıştıkları, iş yerinde çalışan sayısı, Mezuniyet sonrasında yurtdışında çalışıp çalışmadığı, sorularına yanıt aramıştır.

- AÖF’deki öğrenimlerine devam ederken çalışmayan yaklaşık %20’lik bölümün %5’i iş bulmada **güçlük çekmediğini**, %1’i kendi işini kurduğunu, %5’i **iş aramadığını**, %5’i **biraz güçlük çektiğini**, %2’si de **güçlük çektiğini**, %4’ü de **iş bulamadığını** belirtmektedir. AÖF

mezunlarının öğrenimlerine devam ederken önemli bir bölümünün çalışıyor olması böyle bir sonucu beklenen yönde çıkarmıştır. AÖF'de öğrenci iken çalışmayan %20 dolayındaki AÖF mezunun kendi işini kuran, öğrenci iken iş bulan, iş aramayan AÖF'lülerin dışında kalan yaklaşık %10 oranındaki AÖF mezunundan, yaklaşık %5'i mezuniyetten sonra 6 ay içinde, %2.4'ü 7-12 ay içersinde, %1'i bir-birbuçuk yıl içersinde ve %2'si birbuçuk ve üç yıl içersinde, %1.4'ü de üç ve beş yıl içersinde **iş bulduklarını** belirtmişlerdir.

- İş bulan Açıköğretim Fakültesi Mezunları, buldukları bu işlerini öncelikle **gazete-dergi ilanları** ve işçi bulma kurumlarından, daha sonra da **akraba ve tanıdıkları aracılığı ile, üniversite hocaları kanalı ve kendi girişimleri ile iş bulduğunu** belirtmiştir. Yukarıda sözü edilen verilerden de anlaşılacağı gibi iş bulamayan yaklaşık %5 oranındaki AÖF mezununun neden iş bulamadıkları konusundaki düşüncelerine gelince; mezunların iş bulamama nedenlerini sırasıyla **AÖF diplomasına itibar edilmemesi, bulunduğu yöreden dışarı çıkamama, işsizlik, deneyim eksikliği ve aile yaşamının gereği**, gibi sorunlara dayandırıldığı görülmektedir.
- AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllarda çalıştıkları işte **şef, şube müdürü, bölüm başkanı** gibi konumda çalışanların oranı anketin uygulandığı tarihte ise 2 kat artmıştır. Biraz yukarıda belirtilen azalışın bir bölümü, mezuniyetle bu tarafa kaydığı söylenebilir. AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllarda çalıştıkları işte **şef, şube müdürü, bölüm başkanı** gibi konumda çalışanların oranı anketin uygulandığı tarihte ise 2 kat artmıştır. Biraz yukarıda belirtilen azalışın bir bölümü, mezuniyetle bu tarafa kaydığı söylenebilir. Çalışan AÖF mezunlarının, AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllarda çalıştıkları işte **düz işçi ya da memur** konumundakiler AÖF'ten mezun olduğunda, ve anketin uygulandığı tarihte ise **azalış** göstermiştir.
- AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllarda çalıştıkları işte **şef, şube müdürü, bölüm başkanı** gibi konumda çalışanların oranı anketin uygulandığı tarihte ise 2 kat artmıştır. Biraz yukarıda belirtilen azalışın bir bölümü, mezuniyetle bu tarafa kaydığı söylenebilir.
- AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllarda çalıştıkları işte **müdür, müdür yrd., başkan, başkan yrd.** olarak yönetici konumunda çalışanlar, AÖF'ten mezun olduğunda ve anketin uygulandığı tarihte bir artış göstermektedir. Bu bir diğer deyişle; çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllardan anketin uygulandığı günlere değin konumlarında 4 katından fazla bir **artış** söz konusudur.
- Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllardan, AÖF'ten mezun oluşu ve anketin uygulandığı tarihte **düz işçi ya da memur**,

büro elemanları, ustabaşı, posta başı, hemşire, sağlık personeli, ilkokul öğretmeni vb. iş konumunda çalışanlarda düşüş, bölüm başkanı, şef, yönetici, bankacı, muhasebeci gibi iş konumlarında yükselme gerçekleşmiştir.

Çalışan Açıköğretim Fakültesi Mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, mezun olduklarında ve anketin uygulandığı zaman diliminde çalıştıkları işlerinin meslek gruplarının dağılımları irdelendiğinde bazı meslek gruplarında farklılaşmalar gözlenmektedir.

- Bu meslek gruplarından **toplumun hizmetinde ücretli** olarak çalışılan meslek grubunda AÖF'e kayıt olunduktan sonra anketin uygulandığı zaman dilimine gidildikçe bir **düşüş** kaydedilmiştir.
- AÖF'e kaydolduğunda, **kamu kesiminde yönetim ve organizasyon** olarak çalışılan meslek grubunda çalışan AÖF mezunlarının oranı, mezun olduğunda ve anketin uygulandığı zaman diliminde yükselmiştir.
- Kamu kesimi yönetim ve organizasyon meslek grubunda bir artış gözlenirken, az da olsa **özel kesim yönetim ve organizasyon** meslek grubunda da bir artış gözlenmiştir.
- **Özel ve kamu kesimi yönetim ve organizasyon** meslek grubu birlikte değerlendirildiğinde; çalışan mezunların AÖF'e kayıt olunduktan, anketin uygulandığı zaman dilimi süresi içerisinde bu meslek grubunda, artış yönünde bir hareketlilik gösterdiği gözlenmiştir.
- Artışın gözlemlendiği bir diğer meslek grubu da **banka ve borsa** meslek grubudur. Elde edilen verilerin bu konudaki dağılımı; çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, banka ve borsa meslek grubu çalışan oranı mezun olduğunda ve anketin uygulandığı zaman diliminde yükselmiş olduğu şeklindedir.
- Bir başka artış yönünde hareketlilik gözlenen meslek grubu da, **yöneticilik** meslek grubuna ilişkindir. Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllarda çalıştıkları yöneticilik meslek grubunda çalışanların oranı, AÖF'ten mezun olduğunda ve anketin uygulandığı tarihte yükselmiştir. Bu meslek grubundaki yükseliş bir anlamda, çalışan mezunların AÖF'e kayıt olunduktan, anketin uygulandığı zaman dilimi süresi içerisinde yaklaşık iki kata yakın bir artıştır.
- Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, mezun olduklarında ve anketin uygulandığı zaman diliminde çalıştıkları **güvenlik hizmetleri, esnafılık, üreticilik, doktor avukat, sanat vb. serbest meslek** gibi diğer meslek gruplarının dağılımları irdelendiğinde bu

meslek gruplarında **çok az bir düşüş ya da durağanlık (stabilite)** söz konusudur. Bir başka anlatımla; anket verilerine dayanarak; araştırmacı tarafından belirlenen ve anket ekinde yer alan meslek grupları göz önüne alındığında, yukarıda belirtilen meslek gruplarının dışında diğer meslek gruplarında artış ya da düşüş anlamında fazlaca hareketliliğin olduğu söylenemez.

- Az yukarıda yer alan veriler genel olarak değerlendirildiğinde; çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllardan, AÖF'ten mezun oluşu ve anketin uygulandığı tarihteki çalıştıkları **güvenlik hizmetleri, esnafılık, üreticilik ve toplumun hizmetinde ücretli** olarak çalışılan meslek gruplarında belli oranlarda **düşüş, özel ve kamu kesim yönetim ve organizasyon, banka ve borsa ve yöneticilik** olarak çalışılan meslek gruplarında ise belli oranlarda **yükselme** gerçekleşmiştir.

Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, mezun olduklarında ve anketin uygulandığı zaman diliminde çalıştıkları işlerinin sektörel dağılımları irdelendiğinde bazı iş sektörlerinde de farklılaşmalar gözlenmektedir.

- AÖF'e kaydolduğunda, **kamu kesiminde yönetim ve organizasyon sektörü** işlerinde çalışan AÖF mezunlarının oranı, mezun olduğunda ve anketin uygulandığı zaman diliminde yükselmiştir.
- Kamu kesimi yönetim ve organizasyon sektöründe bir artış gözlenirken az da olsa, **özel kesim yönetim ve organizasyon** sektöründe artış gözlenmiştir. Çalışan Açıköğretim Fakültesi Mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, özel kesim yönetim ve organizasyon sektöründeki çalışma oranı, anketin uygulandığı zaman diliminde yükseldiği gözlenmiştir.
- **Özel ve kamu kesimi yönetim ve organizasyon** iş sektörü birlikte değerlendirildiğinde; çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kayıt olduktan, anketin uygulandığı zaman dilimi süresi içerisinde bu iş sektöründe, **artış** yönünde bir hareketlilik gösterdiği gözlenmiştir.
- Bir diğer artışın gözleendiği iş sektörü de **finans** sektörüdür. Anketten elde edilen verilerin bu konudaki dağılımı; çalışan mezunların AÖF'e kaydolduğunda, mezun olduğunda ve, anketin uygulandığı zaman diliminde yükselmiş olduğu gözlenmiştir.
- Bir başka artış ya da hareketlilik gözlenen iş sektörü de **endüstri** sektörüdür. Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllarda endüstri sektöründe çalışanların oranı, anketin uygulandığı tarihte yükselmiştir.

- Düşüş kaydeden iş sektörlerinde ikisi de, **ulaşım ve tarım** sektörüdür. AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllarda **ulaşım ve tarım** sektöründe çalışanların oranı, AÖF'ten mezun olduğunda ve anketin uygulandığı tarihte düşüş göstermiştir.
- Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, mezun olduklarında ve anketin uygulandığı zaman diliminde çalıştıkları **SSK, BAĞKUR gibi sosyal güvenlik, lokanta, turizm, otel gibi hizmet, avukat, doktor gibi serbest, sağlık, eğitim** iş sektörlerindeki dağılımları irdelendiğinde yukarıda belirtilen iş sektörlerinin dışındaki diğer iş sektörlerinde artış ya da düşüş oranlarında anlamlı farklılıkların ve fazlaca hareketliliğin olduğu söylenemez
- Yukarıda yer alan veriler genel olarak değerlendirildiğinde; çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kayıt yaptırdığı yıllardan, AÖF'ten mezun oluşu ve anketin uygulandığı tarihteki çalıştıkları **güvenlik hizmetleri, esnafılık, üreticilik ve toplumun hizmetinde ücretli** olarak çalışılan meslek gruplarında belli oranlarda **düşüş, özel ve kamu kesimi yönetim, organizasyon, banka, borsa ve yönetici** olarak çalışılan iş sektörlerinde ise belli oranlarda **yükselme** gerçekleşmiştir.

Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, mezun olduklarında ve anketin uygulandığı zaman diliminde çalıştıkları işteki hizmet süreleri ve çalıştıkları iş yerlerindeki işgören sayısı ile ilgili bilgiler de elde edilmiştir.

- Çalışan AÖF mezunların AÖF'e kaydolduğunda, mezun olduklarında ve anketin uygulandığı zaman diliminde çalıştıkları işteki **99 ay** olan hizmet süresi, AÖF'e kaydolduğunda %21.1 iken, mezun olduklarında bu oran %26.2'ye ve anketin uygulandığı zaman diliminde eş deyişle şimdiki işinde %33.3 oranına yükselmiş olarak görülmektedir. Bu bir anlamda, öğrencilikten buyana hizmet süresinin artışı çalışan mezunların iş yaşamındaki sürekliliğini yansıtmaları açısından önemli görülmelidir.
- Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, mezun olduklarında ve anketin uygulandığı zaman diliminde çalıştıkları işteki **96 ay** olan hizmet süresi, AÖF'e kaydolduğunda, mezun olduklarında ve anketin uygulandığı zaman diliminde farklılık göstermemektedir.
- Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, mezun olduklarında ve anketin uygulandığı zaman diliminde çalıştıkları işteki hizmet süresi ile ilgili olarak anketten elde edilen bir diğer bilgi de çalışan mezunların işlerindeki **12, 24, 36, 48, 60 ve 84 aylık** hizmet sürelerinin küçük

oranlarda oluşudur. Bu bilgi bize çalışan AÖF mezunlarının, AÖF'e daha sonraki yıllarda girmiş ve çalışıyor olmasının yanı sıra, AÖF'e giriş ve mezuniyet yıllarındaki farklılık nedeniyle fakültede geçen süredeki çalışma yaşamıyla ilgili olmasından kaynaklanan farklılık olduğunun bir göstergesi ya da yansıması olabilir.

- Çalışan AÖF mezunlarının AÖF'e kaydolduğunda, mezun olduklarında ve anketin uygulandığı zaman diliminde çalıştıkları işlerindeki hizmet sürelerinin ay olarak dağılımları irdelendiğinde devamlılık ve artışlar gözlenmektedir.
- Çalışan AÖF mezunlarının halen çalıştıkları iş yerlerinde kaç kişi çalıştığı konusunda yöneltilen soruya alınan yanıtlarda mezunların yarıdan fazlası 500-1000 ve daha fazla kişinin çalıştığı iş yerlerinde ortaya çıkmaktadır. Bu veriler çalışan AÖF mezunlarının daha önce sorulan çalıştığı meslek grubu, iş sektörü ile paralellik göstermektedir. yine bu veriler bir başka açıdan, çalışan AÖF mezunlarının işyerlerinin ve içinde bulundukları iş örgütlerinin büyüklüğü hakkında da bilgi vermektedir.

Mezuniyetten sonraki iş değişiklikleri, iş değişikliği yapmışsa niteliği, Yapılan iş değişikliği sonrasında eski ve yeni işinin karşılaştırması, AÖF'den elde ettiği birikimlerinin iş bulma, değiştirme, işinde yükselme ve benzeri durumlarında ne derecede kullanıp kullanmadığı konusundaki bulgulara yer verilecektir.

- Çalışan AÖF mezunlarının, mezuniyetten sonra iş değişikliği konusunda üçte birinin **yeni bir iş, mesleğindeki yapısal değişim, atanma, emeklilik ve işinde yükselme** türünden değişiklik olduğu diğerlerinin ise durumunda herhangi bir değişiklik olmadığı saptanmıştır. Mezun olduktan sonra bu mezunların %21'i bir kez, %7'si iki, %2'si üç, %0.2'si dört ve beş kez iş değiştirmiştir. Bu verilerden her üç AÖF mezundan birinin yeni bir iş, mesleğindeki yapısal değişim, atanma, emeklilik ve işinde yükselme türünden değişiklik olduğu anlaşılmaktadır.

AÖF mezunlarının iş değişiklikleri ile ilgili bir başka sorgulama da iş değişikliklerindeki konumları, meslek grubu, iş sektörü ve bu işteki hizmet süreleri açılarından yapılmıştır.

- AÖF mezunlarının iş değişikliklerinin **işteki konumları** açısından yapılan değerlendirmede **yöneticilik, bölüm başkanı-şef, düz işçi/memur, büro elemanı ve muhasebeci** kategorilerinde yoğunluk gösterdiği anlaşılmıştır.

- AÖF mezunlarının yaptığı bu iş değişikliklerinin **meslek gruplarına** olan yansıması, yapılan değerlendirmede; **toplum hizmetinde çalışan ücretli, yönetim kademesi, kamu/özel kesim yönetim ve organizasyon, pazarlama, banka/borsa ve inşaat/emlak** meslek gruplarında yoğunluk gösterdiği anlaşılmıştır.
- AÖF mezunlarının yaptığı bu iş değişikliklerinin **iş sektörlerine** olan yansıması, yapılan değerlendirmede; **kamu/özel kesim endüstri, kamu/özel kesim yönetim ve organizasyon, finans, BAĞKUR-SSK gibi sosyal güvenlik ve eğitim sektörlerinde** yoğunluk gösterdiği belirlenmiştir.
- AÖF mezunlarının yaptığı bu iş değişikliklerinin **hizmet süreleri** açısından ve ay olarak 1., 2. ve 3. iş değişikliklerindeki dağılımları ise; **12 ay** olan hizmet süresi 1. iş değişikliğinde %0.8 iken 2. ve 3. iş değişikliğinde %0.2'ye, **24 ay** olan hizmet süresi 1. iş değişikliğinde %1.4 iken 2. iş değişikliğinde %0.8'e ve 3. iş değişikliğinde %0.2'ye, **36 ay** olan hizmet süresi 1. iş değişikliğinde %1.6 iken 2. ve 3. iş değişikliğinde %0.2'ye, **48 ay** ve daha fazla hizmet süresi ise %1'den 2. iş değişikliğinde %2.8'e ve 3. iş değişikliğinde %2.4'e doğru kayma göstermiştir.

Çalışan AÖF Mezunlarının, önceki eski işleriyle karşılaştırıldığında, mezuniyetten sonra yapmış oldukları iş değişikliklerinin ücretli işi bırakma, ücretli işe yeniden dönme, yeni bir mesleğe/alana geçme, aynı kuruluştaki başka göreve geçme, aynı kuruluş işte yükselme (terfi etme), aynı kuruluş içerisinde yükselme (terfi etme), işyeri değiştirme ve branş ya da sektör değişikliği konularındaki yapısal değişim irdelenmek istenmiştir.

- Eski işleriyle karşılaştırıldığında, mezuniyetten sonra yapmış oldukları iş değişikliği sonunda yeni işlerinin **ücretli işi bırakmaya, ücretli işe yeniden dönmeye, yeni bir mesleğe/alana geçme, aynı kuruluştaki başka göreve geçme, aynı işte yükselme (terfi etme), aynı kuruluş içerisinde yükselme (terfi etme), işyeri değiştirme, branş ya da sektör değişikliği** konularındaki nedenler 1., 2. ve 3. iş değişikliğine gidildikçe azalma göstermektedir. Bir diğer deyişle mezunlar, mezunlar yeni işleri ile eski işlerini karşılaştırdıklarında iş değiştirme nedenleri 1. değişiklikten üçüncü değişikliğe gidildikçe azalma göstermektedir.
- Çalışan AÖF mezunlarının, mezuniyetten sonra yapmış oldukları iş değişikliği **yükselme (terfi etme)** şeklinde ise bu değişikliğin **AÖF mezununun yaşı ve deneyimi için normal bir yükselme olması, AÖF'den mezun olduğu için bir yükselme, diğer nedenler ile erken**

bir yükselme, AÖF'de öğrenim gördüğü için bir yükselme ya da diğer nedenlerle gecikmiş bir yükselme konusunda yaşı ve deneyimi için normal bir yükselme olması durumu da 1. değişiklikten üçüncü değişikliğe gidildikçe azalma göstermektedir.

- Çalışan AÖF mezunlarının, mezuniyetten sonra yapmış oldukları iş değişikliği **farklı bir alana geçme** şeklinde ise bu değişikliğin **eski işinin doğal bir devamı nitelikte olması, öncekinden çok farklı alana (işe) geçme, geriye dönüşü olmayan bir değişme ve kolaylıkla geriye dönüşü olan bir değişme** olması konusu da 1. değişiklikten üçüncü değişikliğe gidildikçe azalma göstermektedir.
- Çalışan AÖF mezunlarının, şimdiki işlerinin eski işleriyle karşılaştırıldığında, mezuniyetten sonra yapmış oldukları iş değişikliği sonunda yeni işlerinin **iş güvencesi, işin tatmin ediciliği, sorumluluk olanağı, ücret, yükselme olanağı, bilgi ve becerilerden yararlanma olanağı** açılarından daha iyi olup olmadığı değerlendirildiğinde; yaklaşık olarak ağırlıkla 1. iş değişikliğinde **daha iyi** şeklinde bir dağılım ortaya çıkarken, 2. Ve 3. iş **aynı** ya da **daha kötü** şeklinde bir dağılım gözlenmektedir.

Çalışan AÖF mezunları bir işte; sorumluluklarda çeşitlilik, iyi bir gelir, işte doyum, ilgi çekicilik, önderlik/yöneticilik deneyim olanağı, iş güvencesi, bilgi birikimini daha iyi kullanma olanağı, yetenek/beceriye daha iyi kullanma olanağı, meslekte gelişme olanağı, denetim/baskıdan uzak olma, işte yüksek prestij/konum, bağımsız çalışma programı yapma özgürlüğü, karar verme sorumluluğu, politika belirleme sorumluluğu, yeni beceriler edinme olanağı ile bilimsel/teknik gelişmelere katkı olanağı niteliklerinin bulunmasının ne derece önemli olduğunun irdelendiği konulara ilişkin bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

- Çalışan AÖF mezunları bir işte yukarıda sayılan iş niteliklerinden iyi bir gelir, işte doyum, önderlik/yöneticilik deneyim olanağı, iş güvencesi, bilgi birikimini daha iyi kullanma olanağı, yetenek/beceriye daha iyi kullanma olanağı, meslekte gelişme olanağı, denetim/baskıdan uzak olma, işte yüksek prestij/konum, bağımsız çalışma programı yapma özgürlüğü, karar verme sorumluluğu, yeni beceriler edinme olanağı ile bilimsel/teknik gelişmeye katkı ortam ve olanağı gibi nitelikleri **çok önemli**, sorumluluklarda çeşitlilik, ilgi çekicilik, denetim/baskıdan uzak olma, işte yüksek prestij/konum gibi nitelikleri **biraz önemli** görmektedirler.
- AÖF mezunlarının halen çalışmakta oldukları işlerindeki niteliklerinden **iş güvencesi, iyi bir gelir, meslekte gelişme olanağı, bilgi birikimini**

daha iyi kullanma olanağı, önderlik/yöneticilik, işte doyum gibi niteliklerin ağırlıkla bulunduğu konusunda düşünceye sahiptirler.

- Çalışan AÖF mezunlarının, şimdiki işleri eski işleriyle karşılaştırıldığında, mezuniyetten sonra yapmış oldukları iş değişikliğinde AÖF'de kazandığı bilgi ve becerilerin iş değiştirmelerinde nasıl bir rol oynadığı konusundaki sıralama 1.iş değişikliğinde **çok yardımcı oldu**, 2.iş değişikliğinde **yardımcı oldu** şeklindedir.

Çalışan AÖF mezunlarının iş değişiklikleri ile ilgili bir başka sorgulama da, AÖF'deki kazandıkları bilgi ve becerileri işini değiştirme iş bulma ve işinde yükselme amacı ile kullanıp kullanmama açılarından yapılmıştır.

- Çalışan her on AÖF mezunundan yedisinin, AÖF'deki kazandıkları bilgi ve becerilerin işini değiştirme, iş bulma ve işinde yükselme amacı ile kullandığını söylemek mümkün görülmektedir.
- ***Çalışan AÖF mezunlarının işleri ile ilgili bir başka sorgulama da, halen yapmakta olduğu işi daha önce bir üniversite diploması olan birinin yapıp yapmadığı konusundadır.***
- Çalışan her on AÖF mezunundan altısının, halen yapmakta olduğu işi daha önce **bir üniversite diploması olan birinin yaptığı**, ancak yaklaşık ikisi için kendisinin AÖF'den mezun olmakla bu işin bir üniversite mezunu tarafından yapıldığını söylemek mümkün görülmektedir.

AÖF mezunlarının AÖF'de öğrenim görmekle işlerindeki karar verme gücü ve yönü, elde ettiği doyum düzeyi, AÖF diplomasının işindeki avantaj ve dezavantajları, AÖF'de elde ettiği bilgi birikimi, deneyimleri ile almış olduğu diplomanın, seçmiş olduğu branşın (bölümünün) kendisine meslek alanı yaratıp yaratmadığı ve geleceğe yönelik iş planları konusundaki sonuçlara yer verilecektir.

- Çalışan Açıköğretim Fakültesi mezunlarının işletme, yönetim/organizasyon, finans, satış/pazarlama, satın alma, üretim ve araştırma/geliştirme/proje alanındaki işlerinin profesyonel nitelikte karar verme gücü, bu **kararın tek başına ya da birlikte yetki/sorumluluk çerçevesinde mi verildiği, kararlara katılma şeklinde mi gerçekleştiği, kararların hazırlık aşamasında katılımı mı gerçekleştiği** genel olarak değerlendirildiğinde; kararlara katılım yerine ağırlıklı olarak kararın tek başına ya da birlikte yetki ya da sorumluluk çerçevesinde verildiği görülmekle birlikte, bu durumun çoğunlukla yönetim ve organizasyon alanında gerçekleştiği belirtilmektedir. Denek

grubunun İktisat ve iş idaresi alanından mezun oldukları göz önüne alındığında bu durumun beklenen yönde gerçekleştiği söylenebilir.

- AÖF mezunlarının yaklaşık üçte ikisinin mesleki konularda destek, bulundukları işi değiştirme, atanma konularında bir düşüncesi olduğu, ancak bu düşüncedeki mezunların beşte birinin bu değişikliğin net, belirgin olduğu, beşte ikisinin de net olmadığı söylenebilir.
- AÖF mezunlarının %64'ünün kayıt olduğu bölümü **kendi ilgileri ya da isteği doğrultusunda**, %5'i **bu bölüm ile ilgili meslek bilgilerine gereksinim duyduğu** için, %18'inin **bu her iki durumdan dolayı** ve %11'inin ise **kendi isteği dışında** bu bölümü seçmiş olduğu görülmektedir. Seçmiş oldukları bölümün şimdiki işi ile uygunluğu konusunda ise mezunların yarısı **şimdiki işi ile tamamen ve büyük oranda şimdiki işi ile ilgili** olduğunu belirtilmektedir. Mezunların %23'ü ise bu sorunun kendileri ile ilgili olmadığı düşüncesinde olduklarını belirtmiş ve %2'si de bu soruyu yanıtsız bırakmıştır. Genel değerlendirme olarak, mezunların büyük bir oranının seçmiş oldukları bölümü isteyerek, meslekleri ile ilgili olduğu için ve şimdiki işleri ile ilgili olduğu için seçtikleri söylenebilir.
- Mezun deneklerin AÖF'e kayıt olmaktan, mezuniyet ve şimdi AÖF mezunlarının ekonomik açıdan daha iyi gelir elde etme konumunda oldukları konusunda önemli ip uçları vermektedir. Bir başka anlatımla; söz konusu değerler dolar ya da bir başka belirgin değer ile özdeşleştirilerek bir karşılaştırma yapıldığında da mezunların AÖF'de öğrenim görmekle ekonomik durumlarında belirgin bir iyileşmenin, daha sonra da bu durumun AÖF'de öğrenim görmekle elde ettikleri bilgi ve deneyim birikimleri doğrultusunda iş ya da işteki konumlarındaki değişiklikler nedeni ile gelirlerinde doğal bir artışın olduğunu gösterebilmektedir.
- AÖF mezunlarına AÖF'de **öğrenim görüp mezun olmakla, elde ettikleri doyum düzeyi** konusunda ne düşündükleri sorusu yöneltilmiştir. Mezunlardan bu soruya yanıtları **0'dan 10'a** kadar uzanan bir dereceleme yaparak yanıtlamaları istenmiştir. (Bkz. 21. Soru) Elde edilen verilerden mezunların %24'ü **7** düzeyinde, %17.4'ü **10**, %11.5'i de **5** düzeyinde AÖF'de **öğrenim görüp mezun olmakla doyum elde ettikleri** belirlenmiştir.

Çalışan AÖF mezunlarının işleri ile ilgili bir başka sorgulama da, AÖF'den diploma almış olmaları nedeniyle işlerinde avantaj sağlama ya da dezavantajlı duruma düşüp düşmedikleri konusundadır.

- Çalışan mezunların yarısından fazlası **AÖF'den diploma almış olmaları nedeniyle işlerinde avantaj sağladığı** %3.5'i **dezavantajlı** duruma düşüklerini belirtmiştir. Genel bir değerlendirme ile çalışan AÖF mezununun yaklaşık yarısının, Açıköğretim Fakültesi'nden diploma almış olmaları nedeniyle işlerinde **avantaj** sağladığını söylemek mümkün görülmektedir.
- AÖF mezunlarına AÖF'de öğrenim görmekle elde ettikleri bilgileri şimdiki işinde kullanıp kullanmadığı konusunda, her on AÖF mezunundan yaklaşık altısının AÖF'de öğrenim görmekle elde ettikleri bilgileri şimdiki işinde kullandığı söylenebilir.
- AÖF mezunlarına AÖF diplomasının kendisine **yeni bir meslek alanı** açıp açmadığı konusunda ise ne düşündükleri konusunda elde edilen verilerden mezunların üçte ikisinin AÖF diplomasının kendisine **yeni bir meslek alanı açtığı** belirlenmiştir. Mezunların %30'u AÖF diplomasının kendisine **yeni bir** kendilerine uygun olmadığını belirtmiştir.
- AÖF mezunlarına **bir iş için üniversite diplomasının gerekli olup olmadığı** konusunda mezunların %80'inin bir iş için üniversite diplomasına **gerek** olduğu gibi bir düşüncesi olduğu söylenebilir. Mezunların bu konudaki düşüncelerinin çalışmanın başında yer verilen bir soru da olduğu gibi, **diploma almaya** verilen önem ile de koşutluk gösterdiği söylenebilir.
- AÖF mezunları AÖF'de öğrenim görüp mezun olmakla, aile, arkadaş, komşular, meslektaşlar, amirleri ve mesleğini tamamlayan diğer meslektaşlar türünden tanıdık çevre içersinde yüksek prestij elde edip etmedikleri konusunda ne düşündüklerine ilişkin veriler değerlendirildiğinde, AÖF mezunlarının yaklaşık yarısının, AÖF'de öğrenim görüp mezun olmakla, meslektaşları, ailesi ve komşular gibi tanıdık çevre içersinde **yüksek prestij elde ettiğini** ve diğer yarısının da **prestij ve konumunda bir değişiklik olmadığı** şeklinde düşündüğünü belirtmek yanlış olmayacaktır.

ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde gerek mezunlardan gelen bu yansımaya kulak verilmesi gerekse de araştırmanın geneli ile ilgili olarak önerilere yer verilmektedir. Öneriler bir bütün olarak aşağıdaki gibi sıralanabilir. Mezunlar, fakültenin ürettiği her türlü yayın ve bilimsel çalışma, araştırma ve raporlardan bilgili kılınarak, onların çeşitli konulardaki tereddütleri giderilmelidir.

Alanında başarılı mezunlar takibe alınarak başarı nedenleri araştırılmalı elde edilen sonuçlara dayalı olarak bu mezunların çalışma yaşamına ilişkin görüşlerin konu edildiği haber, haber program, dizi panel, söyleşi ve seminer gibi etkinliklerin düzenlenerek yurt geneline yayılması ve böylelikle de AÖF öğrencilerine, kurum, kişi ve kuruluşlara ulaştırılmak istenen mesajın yönlenmesi ve kamunun bilgilenmesi sağlanmalıdır.

Mezunlara ve mezunlardan fakülteye karşılıklı olarak bilgi akışını ivmelendiren yerel, bölgesel, ulusal bazda etki olabilecek mezun kuruluşları oluşturulmalı, varolanlarla da daha yakın iletişime geçilerek, sağlıklı bir iletişim ortamı yaratılmalı ve bu kuruluşlarla ortak projeler üretilerek uygulamaya geçirilmelidir.

Mezunların çalışma yaşamında karşılaştıkları sorunların başında piyasada kendilerinin kabullenilmesi konusunda bir direnme ile karşılaştıkları gelmektedir. Bu konu ile ilgili olarak ivedi bir biçimde Anadolu Üniversitesi AÖF Vizyon Yapılandırma Birimi Kurmalı, AÖF Mezun tipi gözden geçirilmeli, Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, Yükseköğretim Kurulu ve ilgili mezun kuruluşları ortak olarak saptanmış **vizyon yapılandırma** çalışmalarını baz alarak belirlenen plan ve stratejileri uygulamaya koymalı ve mezunlarla ilgili olumlu yönde kamuoyu oluşumunu sağlanmalıdır.

En kısa süre içerisinde iş veren konumundaki kurum, kuruluş ve kişilerle AÖF mezunlarının iş verimlilik değerlendirme konularını kapsayan araştırma ve inceleme çalışmalarının desenlenerek uygulamaya koyulması, bu kurum ve kuruluşların AÖF mezunlarında görmek ve bulmak istedikleri özellik, koşul ve niteliklerin belirlenmesi, sonra da bu konuda öncelikli yapılabileceklerle ilişkin girişimlerde bulunulması gerekmektedir.

Diğer ülke uzaktan eğitim kurum ve kuruluşlarının gerçekleştirdiği mezun çalışmaları elde edilerek incelenmeli ve bu kurumlarla ortak araştırmalar gerçekleştirilmelidir.

Elinizdeki araştırmanın alanında ilk araştırma olduğu ve 1993 yılında uygulandığı düşünüldüğünde, bundan böyle daha sık aralıklarla ve daha daraltılmış mezun grupları ve konularda araştırmalar yapılmalı, yaptırılmalı ve bu konudaki araştırmacılar desteklenmeli, yüreklendirilmelidir.

KAYNAKLAR

- AKADEMİ "Açıköğretim: 10 Yılda Ne Oldu, Ne Olacak", **Akademi-Araştırma**, Aralık, 1993, Cologne, Germany.
- ALKAN, Cevat. (1987) **Açıköğretim: Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırmalı Olarak incelenmesi**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Yayın No.: 157, Ankara.
- ALKAN, Cevat. (1996) 'Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi', **Türkiye 1. Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu 12-15 Kasım 1996 Bildiriler**, MEB-FRTEB, Ankara.
- ANADOLU ÜNİVERSİTESİ'NİN AÇIKÖĞRETİM HİZMETLERİ Açık Yükseköğretim ve Örgün Yükseköğretim Karşılaştırması**, Anadolu Üniversitesi Yayınları Yayın No.462, Kasım 1989, Eskişehir,
- BÜYÜKERŞEN, Yılmaz. (1986). "Çağdaş Eğitim Sorunları Karşısında Çağdaş Bir Çözüm Olarak Açıköğretim", **Yükseköğretim Bülteni**, Sayı 1., Ankara.
- BÜYÜKERŞEN, Yılmaz ve Özgü, Tahir. (1990). **AÖF ve Türk Eğitim Sisteminin Sorunlarına Çözüm imkanları**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Yay. No. 463, Eskişehir.
- ÇATAL, Zeki (1996) **Sayılarla Açıköğretim Lisesi**, FRTEB, (Çoğaltma), Ankara
- DEMİRAY, Uğur. (1993) **Açıköğretim Fakültesi Yetişkin-Yaşlı Mezunları**, And. Üniv. AÖF Yayınları, Yay. no. 692/338, Eskişehir.
- DEMİRAY, Uğur. (1994) **Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi ile ilgili Olarak Yapılan Çalışmalar Kaynakçası (1982-1992), Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Basım**, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Yayın No: 767/390, Eskişehir.
- DEMİRAY, Uğur. (1995). **ilkeleri, işleyişleri ve Örnekleriyle DÜNYADA AÇIKÖĞRETİM**, içinde "Uzaktan Eğitim ve Ulusal Gelişme: Zambiya Örneği", (çev. U. Demiray.), s. 87-99, Turkuaz Yayınları, Çeviri Dizisi, 95-5, 1995, Eskişehir. Orjinal metin; SIACIWENA, M. C. Richard. "Distance Education and National Development: The Zambian Case", Developing Distance Education (Ed. David Sewart-John S. Daniel) paper submitted to the 14th ICDE World Conference, 9-16 August, 1988, p. 400-403. Norway, Oslo.
- DEMİRAY, Uğur. (1998) **A Review Literature onThe Open Education Faculty in Turkey 1982-1997 A revised and expanded edition**, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Yayın No: 1015/558, Eskişehir.

- İŞMAN Aytekin. (1998) "The History of Distance Education In The world: Where Distance Education Come From", **Uzaktan Eğitim**, Kış, 1198, Ankara
- KAYA, Zeki ve Ferhan ODABAŞI (1996) "Türkiye'de Uzaktan Eğitimin Gelişimi", **Eğitim Fakültesi Dergisi**, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, C. 6, S. 1, Eskişehir.
- KAYA, Zeki (1996) **Uzaktan Eğitimde Ders Kitapları (Açık-öğretim Lisesi Örneği)**, Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi, Ankara.
- MEB. (1996) **Açıköğretim Lisesi ile ilgili Mevzuat**, FRTEB, Ankara.
- ULUĞ, Fevzi (1994). **Uzaktan Öğretimde Eğitim Ortamları**, MEB Film Radyo ve Televizyonla Eğitim Başkanlığı (FRTEB), Ankara.

EKLER

- EK-I** ANADOLU ÜNİVERSİTESİ AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ
MEZUNLARI ARAŞTIRMASI ANKET ÖRNEĞİ
- EK-II** ANADOLU ÜNİVERSİTESİ AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ
BAZI MEZUNLARININ FAKÜLTEYE İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİ
- EK-III** DİĞER GRAFİK VE TABLOLAR

**ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
AÇIKÖGRETİM FAKÜLTESİ MEZUNLAR ARAŞTIRMASI**

Değerli Mezunumuz.

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, ilk öğrenci kaydına başladığından bu yana on yılı aşkın bir süre geçmiştir. Böylece uzaktan öğretim yöntemini uygulayan Açıköğretim Fakültesi, verdiği lisans, önlisans, sertifika eğitim/öğretim ile Türk eğitim sisteminde en büyük güç olma yolundadır. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi değişik disiplinlerde, farklı eğitim geçmişine, değişik yaş ve mesleğe sahip 200.000'in üzerinde mezuna sahip bulunmaktadır. Ciddi bir biçimde çalışarak mezun, mezuniyet sonrasında fakültenize olan sorumluluğunuzun bilincinde olduğunuzdan hareket ederek, bize bir kez daha yardımcı olacağınız inancıyla, size yazıyoruz.

Üniversite yetkililerimiz, sizlere uygulanan programları gözden geçirmek; eşdeyişle, yetkililer zaman zaman yenileşme ve işleyişi iyileştirme düşüncesini gerçekleştirenken sizin gibi mezunlarımızın bilgilerini toplamak, mezunların düşüncelerine yer vermek ve onlardan yararlanmak, gereksinimi içersindedirler.

Fakülteyi, fakülte yapan en önemli öğelerden biri; mezunlarının fakültelerine sahip çıkmalarıdır. Bu gereksinme içersinde; Açıköğretim Fakültesindeki yıllarınızı gözden geçirdiğinizde, öğrenciliğiniz süresince çalışma ve uygulamaları nasıl gördüğünüz, nasıl bir nitelik elde ettiğiniz, Açıköğretim Fakültesi eğitim/öğretim ortamından nasıl etkilendiğiniz, mezuniyet ile birlikte amacınıza ne ölçüde yaklaşabildiğiniz ve fakülte yaşamı sonrasında ne gibi durumlarla karşılaştığınız ve bunun gibi konular yer almaktadır. Bu konudaki bilgi ve deneyimlerinizi bize aktarmak son derece yararlı ve sevindirici olacak, daha da önemlisi eğitimcilere, eğitim planlamacılarına, üniversite yöneticileri ile kamuoyunu aydınlatıcı olacaktır.

İşte bu temelde bu düşünceden hareketle, aynı konuda yapılmış çalışmalarla karşılaştırmaya olanak sağlayacak bir **AÖF MEZUNLAR** çalışması yapılması düşünülmektedir. Bu nedenle elinizdeki bu anket ekonomik, zaman ve maliyet açısından, tüm mezunlara gönderilmeyip, özenle ve raslantısal örnekleme yöntemi ile seçilerek, seçkin bir kitleyi oluşturan siz değerli mezunlarımızın, ekteki anketin tamamını dikkatle doldurması, araştırma için hayati bir öneme sahiptir. Çünkü örneklememizden elde edeceğimiz bilgilerle tüm mezunları içeren bir genellemeye ve çıkarsamalara gidilmesi düşünülmektedir. Öte yandan ülkemizde, Açıköğretim Fakültesi mezunlarının mezuniyet sonrası durumlarını da içeren ilk ve en kapsamlı araştırma sizden elde edilen bilgilerle tamamlanabilecek, sonuçlar yurtiçi ve yurtdışı platformlarda kamuoyu tartışmasına açılmış olacaktır. Kuşkusuz bu çalışmanın, sizlere zahmete sokan ancak; bir o kadar da sorumluluk içeren bir yönü vardır. Bu nedenle çalışmadan elde edilen bilgiler; samimiyet ve içtenliğinize olan saygımız çerçevesinde hiçbir kurum ve kişiye çıkar sağlamak üzere verilmeyecek, elde edilen bilgiler anonim olarak, bilgi işlem ortamında değerlendirilecektir.

Lütfen, elinizdeki anketi özenle, mümkünse tamamını soru kitapçığı üzerinde seçenekleri daire içine alarak, doldurulması gereken bölümleri de yazarak cevaplayıp en kısa süre içersinde (en geç 25 Eylül 1994 tarihine kadar) aşağıdaki adrese ulaştırma nezaketini bizden sakınmayınız.

Sakınmayacağınızı umduğumuz bu katkıdan ötürü, size şimdiden teşekkür eder, yaşamınızın her boyutunda başarıyar dileriz.

AÇIKÖGRETİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI

Anketin Geri Gönderilme Adresi

Anadolu Üniversitesi
Açıköğretim Fakültesi Fatülte Sekreterliği
26470 Eskişehir

AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ MEZUNLAR ARAŞTIRMASI

1. AÖF'deki öğreniminiz size neler kazandırmıştır? (Lütfen yazınız)

1

(13-15)

2.1.AÖF'e kaydolduğunuzda yukarıya yazdığınız hususlar sizin için ne derece önemli idi?

2.2.AÖF'deki öğreniminizin sonucunda bu amaçlarınız ne derecede gerçekleşti?

	Sizin için önem derecesi				AÖF'deki öğrenimle gerçekleşme derecesi			
	Çok Önemli	Önemli	Çok değil biraz önemli	Hiç önemli değil	Gerçekleşti	Biraz gerçekleşti	Hayır ama gerçekleşecek	Hiç gerçekleşmedi
* Diploma alma	1	2	3	4(16)	-	-	-	-(31)
* Belli bir konuya yönelme	1	2	3	4(17)	1	2	3	4(32)
* Öğrenim düzeyini yükselterek daha iyi kazanabilir hale gelme	1	2	3	4(18)	1	2	3	4(33)
* Kendimi kanıtlama (kendime güven geliştirme)	1	2	3	4(19)	1	2	3	4(34)
* İş arkadaşlarım arasında daha iyi bir konuma gelme	1	2	3	4(20)	1	2	3	4(35)
* Yeni bir meslek edinme	1	2	3	4(21)	1	2	3	4(36)
* Yaşam deneyimlerimi artırma	1	2	3	4(22)	1	2	3	4(37)
* Önceki ya da şimdiki işimde daha iyi bir duruma gelme	1	2	3	4(23)	1	2	3	4(38)
* Genel olarak kültürüm ve bilgilerimi artırma	1	2	3	4(24)	1	2	3	4(39)
* İşimde yükselme (terfi etme)	1	2	3	4(25)	1	2	3	4(40)
* İş yaşamımdaki engelleri aşma	1	2	3	4(26)	1	2	3	4(41)
* Sistemli ders çalışmayı öğrenme	1	2	3	4(27)	1	2	3	4(42)
* Aile üyeleri içersinde daha iyi ve saygın bir mevkiye gelme	1	2	3	4(28)	1	2	3	4(43)
* İşimle ilgili bir şeyler öğrenme	1	2	3	4(29)	1	2	3	4(44)
* Elde edemediğim fırsatlara yeniden kavuşma	1	2	3	4(30)	1	2	3	4(45)

3. Uzaktan öğretim yöntemiyle üniversiteye devam ederken uzun dönemli amaçlarınızda bir değişme oldumu?

1 Evet, büyük değişmeler oldu

2 Evet, bazı değişmeler oldu

3 Hayır, değişme olmadı (46)

Yukarıda 3. soruya cevabınız evet ise;

3.1. Amaçlarınızda ne zaman ve nasıl bir değişme olduğunu belirtiniz. (47-49)

4. Bazı öğrenciler Üniversite öğrenim ve deneyimleri sonucu değiştiklerini hissetmektedirler. Bazıları ise bir değişiklik olmadığı kanısına sahiptir. Siz, aşağıda sıralanan konularda ne ölçüde değiştiğinizi hissediyorsunuz?

- * Kendine güvenme
- * Daha iyi bir toplumsal yaşam ve yeni arkadaşlıklar geliştirme
- * Diğerleriyle daha iyi bir iletişim kurabilme
- * Daha huzursuz, çabuk kızan ve aşırı hareketli, sıkıntılı bir insan haline gelme
- * Yeni ufukların açılması, amaçlar edinme
- * Öğrenimime başladığım zamandaki arkadaşlarımdan kopma, ilişkilerimin kesilmesi
- * Gerekğinde daha girişken kişi haline gelme
- * Değiştirme imkanı olmayan şeylerden mutsuzluk duyan bir insan haline gelme
- * Daha dengeli, olgun bir kişi haline gelme
- * Olgun ve olaylara farklı bakış açısı kazanma

Büyük değişiklikler oldu	Bazı değişiklikler oldu	Çok az değişme oldu ya da hiç olmadı	Değişme olduysa bile ters yönde oldu
1	2	3	4(50)
1	2	3	4(51)
1	2	3	4(52)
1	2	3	4(53)
1	2	3	4(54)
1	2	3	4(55)
1	2	3	4(56)
1	2	3	4(57)
1	2	3	4(58)
1	2	3	4(59)

5. AÖF'deki öğreniminiz, yaşamınızın aşağıda verilen yönleri üzerinde ne derecede etkili oldu?

- * Bir kişi olarak siz
- * Sosyal yaşamınız ve diğerleriyle ilişkiniz
- * Aileniz/Aile yaşamınız
- * İşiniz/Mesleğiniz
- * Toplumun bir üyesi (vatandaş) olarak siz

Büyük etkisi oldu	Biraz etkisi oldu	Çok az etkisi oldu	Hiç etkisi olmadı
1	2	3	4(60)
1	2	3	4(61)
1	2	3	4(62)
1	2	3	4(63)
1	2	3	4(64)

AÖF MEZUNLAR ARAŞTIRMASI

6. Genel olarak aileniz, arkadaşlarınız, iş arkadaşlarınız ve amirleriniz AÖF'deki öğreniminiz hakkında ne düşünüyorlar?

(Her kolonda birini işaretleyiniz)

- * Çok mutlu ve yüreklendirici
- * Belli ölçüde mutlu ancak biraz temkinli
- * Ne düşündüklerini belli etmiyorlar, aldırıyorlar
- * İyi (olumlu) bir kabul göstermiyorlar
- * Tamamen karşıdılar
- * Öğrenimimle ilgili olarak bir bilgileri yoktu
- * Ne düşündüklerini, hissettüklerini bilmiyorlar
- * Bu soruyu cevaplamam mümkün değil (soru benim durumuma uygun değil)

Ailem	Arkadaş- larım	İş arkadaş- larım	Amirlerim
(65)	(66)	(67)	(68)
1	1	1	1
2	2	2	2
3	3	3	3
4	4	4	4
5	5	5	5
6	6	6	6
7	7	7	7
8	8	8	8

7. Genelde, size verilen AÖF diplomasının diğer fakültelerin verdiği diplomalara eşdeğerliliği konusunda siz, amirleriniz, iş arkadaşlarınız ve diğer üniversite mezunları ne düşünüyorlar?
- (Her kolonda birini işaretleyiniz)

- * AÖF diploması diğer fakülte diplomalarına eşdeğer
- * AÖF diploması diğer fakülte diplomalarından daha aşağı düzeyde
- * AÖF diploması diğer fakülte diplomalarından daha yüksek düzeyde
- * Bilmiyorum
- * Bu soruyu yanıtlamam mümkün değil (Bu soru bana uygun değil)

Siz	İş arkadaşla- rınız	Amirleriniz	Diğer üniversite mezunları
(69)	(70)	(71)	(72)
1	1	1	1
2	2	2	2
3	3	3	3
4	4	4	4
5	5	5	5

8. soruyu AÖF'e devam ederken çalışmayanlar cevaplandıracaktır.

8. İş bulmakta güçlük çektinizmi?

1 Hiç güçlük çekmedim

2 Biraz güçlük çektim

3 Çok güçlük çektim

4 Şimdiye dek iş bulamadım

5 Kendi işimi kurdum

6 İş aramadım (73)

Bu soruyu mezun olduktan sonra iş bulanlar cevaplandıracaktır.

- 8.1. Kaç ay sonra iş bulabildiniz?

(74-75)

ay sonra

AÖF MEZUNLAR ARAŞTIRMASI

8.1.1.AÖF'ü bitirdikten sonra işinizi nasıl buldunuz?

1 Gazete ve dergi ilanlarından	2 İş ve işçi bulma kurumundan
3 Akrabalar aracılığı ile	4 Tanıdıklar aracılığı ile
5 Üniversite hocaları aracılığı ile	6 Kendi girişimlerle
7 Kendi verdiğim ilanlarla	8 Mezun olunca kendim iş kurdum
9 Diğer (Lütfen yazınız)	

(76)

Bu soruyu mezun olduktan sonra iş bulamayanlar cevaplandıracaktır.

8.2 İş bulamamanızın (başarısız olmanızın) nedeni ne idi?

1 Yaş	2 Öğrenim süresi
3 Notlarımın düşük oluşu	4 İstihdam sorunu (İşsizlik)
5 AÖF diplomasına itibar edilmemesi	6 Meslekte deneyim eksikliği
7 İş için bulunduğum yörenin dışına çıkamamam	8 Özel/Aile yaşamım
9 Henüz bir iş bulmuş değilim	10 Diğer (Lütfen yazınız)

(77-78)

8.2.1. Kaç aydır iş arıyorsunuz?

aydır.

(79-80)

2

9. AÖF'e kaydolduğunuzda, AÖF'e devam ederken ve şimdiki iş durumunuz?

- * Tam gün ücretli iş
- * Yarım gün ücretli iş
- * Öğrenci
- * Ev işi
- * İşsiz
- * Emekli
- * Geçici/Mevsimlik işçi
- * Kendi işimde
- * Diğer

AÖF'e kaydolduğumda	Mezun olduğumda	Şimdi
(13)	(14)	(15)
1	1	1
2	2	2
3	3	3
4	4	4
5	5	5
6	6	6
7	7	7
8	8	8
9	9	9

AÖF MEZUNLAR ARAŞTIRMASI

9.1.İşinizi (nerede nasıl çalıştığınızı) açıklayınız. (Lütfen 9.1 ve 10.1.1 soruları cevaplarırken anketin arkasındaki meslek kodu tablosundan yararlanarak karşılık gelen meslek kodlarını yazınız. Durumunuz tablodaki anlatıma uygun değilse ilgili kısımları boş bırakınız.)

	AÖF'e kaydolduğunuzdaki işiniz	AÖF'den mezun olduğunuz sıradaki işiniz	Şimdiki işiniz
İşinizdeki konumunuz (sf 13'e bakınız)	<input type="text"/> <input type="text"/> (16-18)	<input type="text"/> <input type="text"/> (24-25)	<input type="text"/> <input type="text"/> (32-33)
Mesleğinizin grubu (sf 13'e bakınız)	<input type="text"/> <input type="text"/> (19-20)	<input type="text"/> <input type="text"/> (26-27)	<input type="text"/> <input type="text"/> (34-35)
İşinizin sektörü (sf 13'e bakınız)	<input type="text"/> <input type="text"/> (21-22)	<input type="text"/> <input type="text"/> (28-29)	<input type="text"/> <input type="text"/> (36-37)
Ay olarak hizmet süreniz	<input type="text"/> <input type="text"/> (23-24)	<input type="text"/> <input type="text"/> (30-31)	<input type="text"/> <input type="text"/> (38-39)

9.2. Halen çalışmakta olduğunuz işyerinde kaç kişi çalışıyor?

1 1-2 kişi	2 3-5 kişi	3 6-9 kişi
4 10-19 kişi	5 20-49 kişi	6 50-99 kişi
7 100-499 kişi	8 500-999 kişi	9 1000-üzeri (40-41)

9.3 AÖF'den sonra yurtdışında çalıştınız mı?

- 1 Evet 2 Hayır (42)

10. AÖF'den mezun olduktan sonra işinizi değiştirdiniz mi? (Yeni iş gibi her türlü değişiklikler, mesleğinizin yapısındaki değişikliğe uğrama, atanma, konumunuzdaki değişiklik, emeklilik ve ev işlerindeki değişiklik gibi)

- 1 Evet 2 Hayır (43)

10.1. AÖF'den mezuniyet sonrasında kaç kez iş değiştirdiniz?

- kez değiştirdim. (44)

10.soruya Evet cevabı verenler cevaplayacaktır.

10.1.1. AÖF eğitimini tamamlamaktan ötürü yeni işinizi tanımlayınız?

	1. Değişiklik	Varsa 2. Değişiklik	Varsa 3. Değişiklik
İşinizdeki konumunuz (sf 13'e bakınız)	<input type="text"/> <input type="text"/> (45-46)	<input type="text"/> <input type="text"/> (53-54)	<input type="text"/> <input type="text"/> (61-62)
Mesleğinizin grubu (sf 13'e bakınız)	<input type="text"/> <input type="text"/> (47-48)	<input type="text"/> <input type="text"/> (55-56)	<input type="text"/> <input type="text"/> (63-64)
İşinizin sektörü (sf 13'e bakınız)	<input type="text"/> <input type="text"/> (49-50)	<input type="text"/> <input type="text"/> (57-58)	<input type="text"/> <input type="text"/> (65-66)
Ay olarak hizmet süreniz	<input type="text"/> <input type="text"/> (51-52)	<input type="text"/> <input type="text"/> (59-60)	<input type="text"/> <input type="text"/> (67-68)

10.1.2. İş değişikliğinizin ayrıntılarını aşağıya yazınız. (Aşağıdaki her durumla eski işinizle yeni işinizi karşılaştırarak cevaplayınız).

Yeni işiniz aşağıdakilerden hangilerinde değişiklik getirdi?

(Her kolondan işaretleyebilirsiniz).

- * Ücretli işi bırakma
- * Ücretli işe dönme
- * Yeni bir mesleğe/alana geçme
- * Aynı kuruluşta başka göreve geçme
- * Aynı işte yükselme (Terfi etme)
- * Aynı kuruluş içerisinde yükselme (Terfi etme)
- * İşyeri değiştirme
- * Branş ya da sektör değişikliği

Eğer yeni işiniz yükselme (terfi etme) şeklinde ise aşağıdakilerden hangisi bunu en iyi tanımlar? (sadece birini işaretleyiniz)

- * Sizin yaşıınız ve deneyiminiz için normal bir yükselme
- * AÖF'den mezun olduğunuz için yükselme
- * Diğer nedenlerle erken bir yükselme
- * AÖF'de öğreniminiz nedeni ile bir yükselme
- * Diğer nedenlerle geçikmiş bir yükselme

Eğer yeni işiniz meslekte bir değişiklik ya da haklı bir alana geçme şeklinde ise, bu ne idi?

- a)
- * Eski işin doğal bir devamı niteliğinde
- * Öncekinden çok farklı bir işe geçme şeklinde
- b)
- * Geriye dönüşü mümkün olan bir değişim
- * Kolaylıkla geriye dönüşü olmayan bir değişim

1.Değişiklik	2.Değişiklik	3.Değişiklik
1 (13)	1 (31)	1 (49)
2 (14)	2 (32)	2 (50)
3 (15)	3 (33)	3 (51)
4 (16)	4 (34)	4 (52)
5 (17)	5 (35)	5 (53)
6 (17)	6 (36)	6 (54)
7 (17)	7 (37)	7 (55)
8 (20)	8 (38)	8 (56)
(21)	(39)	(57)
1	1	1
2	2	2
3	3	3
4	4	4
5	5	5
(22)	(40)	(58)
1	1	1
2	2	2
(23)	(41)	(59)
1	1	1
2	2	2

Bu soru arka sayfada devam etmektedir. (Lütfen unutmayınız)

AÖF MEZUNLAR ARAŞTIRMASI

Aşağıdaki soruları, eğer yeni işiniz eski işinize göre daha iyi ise (1), aynı ise (2), daha kötü ise (3) yazarak cevaplayınız.
(Lütfen 1, 2, 3 seçenekten birini yazınız).

- * İş güvencesi
- * İşin tatmin ediciliği
- * Sorumluluk değişikliği imkanı
- * Ücret
- * Terfi ve başka tür yükselme imkanı
- * Bilgi ve becerilerden yararlanma imkanı

AÖF'de kazandığınız bilgi ve beceriler iş bulmanızda nasıl bir rol oynadı.

- * Çok yardımcı oldu
- * Yardımcı oldu
- * İlgisi yok
- * Engelleyici oldu
- * Bu soruyu cevaplamam mümkün değil (soru durumuma uygun değil)

1.Değişiklik	2.Değişiklik	3.Değişiklik
_ (24)	_ (42)	_ (60)
_ (25)	_ (43)	_ (61)
_ (26)	_ (44)	_ (62)
_ (27)	_ (45)	_ (63)
_ (28)	_ (46)	_ (64)
_ (29)	_ (47)	_ (65)
(30)	(48)	(66)
1	1	1
2	2	2
3	3	3
4	4	4
5	5	5

11. AÖF'den kazandığınız bilgi ve becerileri işinizi değiştirme, iş bulma ve işinizde yükselme amacı ile kullanmaya çalıştınız mı? (Bu soruyu işini değiştirmiş ya da değiştirmemiş olanların tümü cevaplandıracaktır).

1 Evet 2 Hayır (67)

12. Sizin yapmakta olduğunuz işin daha önce üniversite diploması olmayan biri yapmış mı?

1 Evet 2 Hayır 3 Bu sorunun benimle ilgisi yok (68)

13. AÖF'ded diploma almış olmanız nedeni ile, işinizde avantaj sağladığınız ya da dezavantajlı bir duruma düştüğünüz oldu mu?

1 Evet, avantajlıydı 2 Hayır, dezavantajlıydı 3 Ne avantajlı ne dezavantajlı (69)

13.1. Avantaj sağladıysanız bu avantaj neydi? (Lütfen yazınız).

(70-71)

13.2. Dezavantajlı duruma düştüyseniz bu dezavantajlar neydi? (Lütfen yazınız).

(72-73)

14. Şimdiki işiniz profesyonel nitelikte karar verme gücü gerektiriyorsa, bu aşağıdaki hangi alanlarda ne yöndedir?

	Tek başına ya da birlikte yetki ve sorumluluk	Kararlara katılım	Kararlara hazırlık aşamasında katılım	Bu soru bana uygun değil
* İşletme	1	2	3	4 (13)
* Yönetim/organizasyon	1	2	3	4 (14)
* Finans	1	2	3	4 (15)
* Satış/Pazarlama	1	2	3	4 (16)
* Satın alma	1	2	3	4 (17)
* Üretim	1	2	3	4 (18)
* Araştırma/Geliştirme/Proje	1	2	3	4 (19)

15. a) Aşağıdaki iş nitelikleri sizce ne derecede önemlidir? (Sadece bir tanesini işaretleyiniz).

b) Halen çalışma olduğunuz işin nitelikleri nelerdir? (Her kolondan işaretleyebilirsiniz).

	a) İşdeki niteliklerin önemi				b) İşinizin nitelikleri
	Çok	Biraz	Az	Yok	
* İyi bir gelir	1	2	3	4 (13)	1 (29)
* Sorumluluklarda çeşitlilik	1	2	3	4 (14)	2 (30)
* İşte doyum	1	2	3	4 (15)	3 (31)
* İlgi çekicilik	1	2	3	4 (16)	4 (32)
* Önderlik/Yöneticilik deneyimi imkanı	1	2	3	4 (17)	5 (33)
* İş güvencesi	1	2	3	4 (18)	6 (34)
* Bilgi birikimini daha iyi kullanma imkanı	1	2	3	4 (19)	7 (35)
* Yetenek/Becerileri daha iyi kullanma imkanı	1	2	3	4 (20)	8 (36)
* Meslekte gelişme imkanı	1	2	3	4 (21)	9 (37)
* Denetim/Baskıdan uzak olma	1	2	3	4 (22)	1 (38)
* İşte yüksek prestij, konum	1	2	3	4 (23)	2 (39)
* Bağımsız çalışma programı yapma özgürlüğü	1	2	3	4 (24)	3 (40)
* Karar verme sorumluluğu	1	2	3	4 (25)	4 (41)
* Politika belirleme sorumluluğu	1	2	3	4 (26)	5 (42)
* Yeni beceriler edinme imkanı	1	2	3	4 (27)	6 (43)
* Bilimsel ve teknik gelişmelere katkı imkanı	1	2	3	4 (28)	7 (44)

AÖF MEZUNLAR ARAŞTIRMASI

18.2. AÖF'de elde ettiğiniz bilgileri şimdiki işinizde kullanabiliyor musunuz?

1 Evet

2 Hayır

(53)

Yukarıdaki soruya cevabınız **Evet** ise;

18.2.1. Kullandığınız bu bilgilerin ve yararlarının ne yönde olduğunu özetler misiniz?

(54-57)

19. AÖF diplomasının size yeni bir meslek alanı açtığını düşünüyor musunuz?

1 Kesinlikle evet, yeni bir meslek alanı açıldı

2 Kısmen evet

3 Diplomanın yeni bir meslek alanı açıp açmamasıyla ilgisi yok

4 Aksine daha da engel oldu

5 Bu soruyu cevaplamam mümkün değil, çünkü işsizim

(58)

20. Bir iş için üniversite diplomasının kesinlikle gerekli olduğunu düşünüyor musunuz?

1 Evet, kesinlikle

2 Evet, oldukça gerekli

3 Gerekli değil

4 Gerekli olup olmadığı konusunda bilgim yok (59)

21. Yaptığınız bu akademik çalışmada (AÖF'de okuyup mezun olmaktan) doyum dereceniz hangi düzeyde? (Hiç doyum elde etmediyseniz (0), en çok doyum (10) olmak üzere (0-10 arasındaki) doyum düzeyinizi belirtiniz).

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

En az doyum —————> En çok doyum (60)

22. AÖF'deki öğreniminizi tamamlamakla, tanıdık çevre içerisinde yüksek prestij (konum) elde ettiğinizi düşünüyor musunuz?

- * Aile içinde
- * Arkadaş çevresi içinde
- * Tanıdık çevre ve komşular arasında
- * Meslektaşların arasında
- * Amirlerime karşı
- * Mesleğimi tamamlayan diğer meslektaşlarım arasında

Yüksek prestij elde ettiğimi düşünüyorum	Prestij ve konumunda bir değişme olmadı
1	2 (61)
1	2 (62)
1	2 (63)
1	2 (64)
1	2 (65)
1	2 (66)

AÖF MEZUNLAR ARAŞTIRMASI

23. AÖF'deki öğreniminiz sırasında derslerinizle ilgili olarak ailenizin görüşlerini ya da yardımlarını aldınız mı? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz).

- 1 Çalışmalarım çok yoğundu, bu nedenle buna gerek duymadım (67)
 1 Evet, bazen ailemin görüşünü alırdım (68)
 1 Evdeki aile üyelerine yük olmak istemedim (69)
 1 Evdeki aile üyeleri bazen (daktilo gibi) elle yapılacak işlerde yardımcı olurdu (70)
 1 Sorunlar karşısında çalışma konusu ile ilgili olarak onların görüşünü alır tartışırdım (71)
 1 Bunlardan hiçbiri benim için geçerli değil, çünkü yalnızdım (72)

24. AÖF'deki öğreniminizi tamamlayıp mezun olduğunuzda daha ileri düzeyde bir öğretim programına başladınız mı?

5

- 1 Evet, yüksek lisans eğitimi (13)
 2 Evet, tekrar AÖF'de başka bir konuda eğitim (Eğitim önlisans, lisans tamamlama, turizm gibi) (14)
 3 Evet, örgün (Geleneksel) bir üniversitede, başka bir konuda eğitim (15)
 4 Hayır, görünürde böyle yeni bir öğretim imkanı olmadı (16)
 5 Hayır, amaçlarımı gerçekleştirmiştim (17)

Yukarıdaki soruya Evet demiş iseniz;

24.1 Bu öğrenim programlarından tamamladığınız oldumu?

- 1 Evet 2 Hayır (18)

Son olarak sizinle ilgili bir kaç soru

25. Doğum tarihiniz 19   (19-20)

26. Cinsiyetiniz E K (21-22)

27. Medeni (evlilik) durumunuz.

AÖF'e kayıt olduğunuzda	Mezun olduğunuzda	Şimdi
(23)	(24)	(25)
1	1	1
2	2	2
3	3	3
4	4	4

- * Bekar
 * Evli
 * Ayrılmış (Boşanmış)
 * Diğer (nişanlı, sözlü)

28. Çocuğunuz varmı? 1 Evet 2 Hayır (26)

Yukarıdaki soruya cevabınız Evet ise;

29. Kaç çocuğunuz var?

- 1 İlk kayıt olduğunuzda ____
 2 Mezun olduğunuzda ____

(27-28)

AÖF MEZUNLAR ARAŞTIRMASI

30. AÖF'e kayıt olduğunuzda lise çıkış türünüz neydi?

- 1 Normal lise mezunu   2 Teknik/Meslek lisesi mezunu   3 Öğretmen lisesi mezunu   4 Sağlık lisesi mezunu
5 Askeri lise mezunu   6 İmam hatip lisesi mezunu   7 Gece lisesi mezunu   8 Diğer (29)

31. Hangi yıl mezun oldunuz? 19   (30-31)

32. AÖF'e hangi yıl kayıt oldunuz? 19   (32-33)

33. AÖF'e nasıl kayıt yaptırdınız?

- 1 ÖSYM kanalı ile   2 Yatay geçiş ile   3 Dikey geçiş ile   4 Diğer (34)

34. AÖF'deki öğreniminize ara vererek mi devam ettiniz?

- 1 Evet, ara vererek   2 Hayır (35)

35. Aşağıdaki cümlelerden karşılaştığınız güçlüklerin ne boyutta olduğunu öğrenmek istiyoruz. (Her cümleye karşılık gelen derecelerden uygun olanı işaretleyiniz).

	Daima bu güçlkle karşılaştım	Sık sık bu güçlkle karşılaştım	Arada bir bu güçlkle karşılaştım	Hiç bu güçlkle karşılaştım	Bu soru bana uygun değil
* Ders malzemelerini belli bir tarihe kadar çalışma	1	2	3	4	5 (36)
* Sınav tarihlerini baskısı	1	2	3	4	5 (37)
* Sınav ortamındaki güçlükler	1	2	3	4	5 (38)
* Yazılı malzemeleri anlamak	1	2	3	4	5 (39)
* TV derslerini izlemek	1	2	3	4	5 (40)
* TV derslerini anlamak	1	2	3	4	5 (41)
* Akademik danışmanlık hizmetlerine devam etmek	1	2	3	4	5 (42)
* Sınav merkezlerine ulaşmak	1	2	3	4	5 (43)
* Fakülte ile iletişim kurmak	1	2	3	4	5 (44)
* Personel ile iletişim kurmak	1	2	3	4	5 (45)

Bizimle iletişiminizi kesmek istemiyorsanız lütfen aşağıdaki bilgileri doldurunuz. Adresinizin değişmesi halinde ise en kısa zamanda bizi haberdar ediniz. Böylece adresinize 5 yıl sonra bunu takip eden diğer çalışma anketi gönderebiliriz.

Adınız :

Soyadınız :

Telefonunuz :

Faksınız :

Açık Yazışma Adresiniz:
Posta Kodunuzu yazmayı unutmayınız

Anketi cevapladığınız için çok teşekkür ederiz. Şimdi lütfen kendinizi rahat hissedin. Fakülteniz ile ilgili her türlü düşüncenizi belirtmek istiyorsanız, formun boş sayfasına yetmezse ayrı bir kağıda bu düşüncelerinizi yazarak anketle birlikte bize gönderiniz.

MESLEK KODLARI

9.1 ve 10.1.1 soruları cevaplarken bu listedeki meslek kodlarından yararlanınız.

İŞTEKİ KONUMUNUZUN KODLARI

01 Yönetici (müdür, md.yrd., başkan, bşk. yrd.)	12 Öğrenci
02 Bölüm başkanı (şef gibi)	13 Asker
03 Usta, kalfa, posta başı, usta başı	14 Hemşire ve sağlık elemanı
04 Düz işçi ya da memur	15 Kendi işinin çalışanı
05 Büro elemanı	16 Kasiyer/banka çalışanı
06 Öğr. üye ve yardımcısı	17 Operatör
07 İlk öğretim öğretmeni	18 Muhasebeci
08 Orta öğretim öğretmeni	19 Çiftçi
09 Yönetim sekreteryası	20 Fikir üreticisi (gazeteci vb)
10 Ev kadını	21 Kısıtlı (cezaevi, hastane, yatalak hasta)
11 Ek işte çalışan ev kadını	22 Güvenlik kuvveti çalışanı

MESLEĞİNİZİN GRUP KODLARI

23 Tüccar	30 Esnaf
24 Serbest çalışan (avukat, doktor, sanat)	31 Pazarlama
25 Toplum hizmetinde çalışan ücretli	32 Banka ve borsa
26 Yönetim kademesi	33 Sendika demek
27 Yönetim ve organizasyon (Özel kesim)	34 Yönetim ve organizasyon (Kamu kesimi)
28 Güvenlik kuvvetleri	35 İnşaatçı (müteahhit, emlak)
29 Basım ve yayım (matbaa, dergi ve gazete basımı)	36 Üretici

İŞİNİZİN SEKTÖR KODLARI

37 Endüstri sektörü (Özel kesim)	45 Serbest meslek sektörü
38 Endüstri sektörü (Kamu kesimi)	46 Eğitim sektörü
39 Yönetim ve organizasyon (Özel kesim)	47 Sağlık sektörü
40 Yönetim ve organizasyon (Kamu kesimi)	48 Sanat ve eğlence sektörü
41 Finans sektörü (banka, borsa, mali müşavir)	49 Tarım sektörü
42 Sosyal güvenlik sektörü (SSK, BAĞKUR gibi)	50 Hizmet sektörü (turizm, lokanta, otel)
43 Basım-yayım dağıtım sektörü	51 Beyaz eşya sektörü
44 Ulaşım sektörü (kara, hava, deniz)	52 Bilgisayar ve enformasyon sektörü

EK-II

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ BAZI MEZUNLARININ FAKÜLTEYE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

N. DURMAZ (29-MANİSA) Anadolu Üniversitesi AÖF iş idaresi bölümünü bitirdikten sonra başka bir fakülteye kaydoldum. Öğrenimimi yeni kaydolduğum fakültede sürdürmekteyim.

E. SEMERCİOĞLU (36-ADAPAZARI) Ben, biraz geç de olsa 1987 yılında fakülteme kaydoldum. Bundaki başlıca amaçlarım memur olmamdan dolayı derece, kadro ve yükselme gibi avantajlar elde etmektir. Fakülte amaçladığım şeylere ulaşmamı sağladı. Benim gördüğüm kadarıyla öğrenci sayısındaki bu artış, fakültemize olan saygınlığı azaltacaktır. Zaten toplumun büyük bir kesimi AÖF’ü fakülte olarak bile tanımıyor. Öğrenci alımında bir planlama sistemi gerektiği kanaatindeyim.

M. TORBA (35-ESKİŞEHİR) Danışmanlık hizmetini gören öğretim görevlileri kontrol altına alınabilmeli ve denetlenmelidirler. Bu konuda Konya’da yürütülen çalışmalar örnek gösterilebilir. Bilhassa muhasebe ve iktisat derslerinin işleyişi denetlenmeli. Danışmanlık hizmetleri mutlaka hafta sonları öğleden önce ve sonra ikişer saat olmak üzere düzenlenmelidir.

Ayrıca, sınav soru ve cevapları mümkünse gazetede yayınlanmalı.

G. HALİS DEMİR (41-KIRŞEHİR) Başarılarınızın nice öğrencinin başarısı olmaya devam edeceğinin idraki içindeyim. Yeni programlarda özellikle mühendislik programlarında ve Lisansüstü eğitimde fakültemizin adını görmek en büyük dileğimdir.

F. İPEKOĞLU (38-ADANA) AÖF’de öğretilen bilgilerin diğer eşdeğer nitelikteki fakültelerde öğretilen bilgilerden farklı olmadığı, diplomalı olmanın ya da diploma aldığın okulun adının kişilerin bilgi seviyesini temsil etmeyeceği, eğitimi dört duvar arasında bir kürsü karşısında olanla olmayan arasında önemli bir fark bulunmadığı, istenirse hiç okula gitmeden dahi insanların belli konularda, özellikle ilgi duydukları konularda, kendilerini eğiterek ileri seviyede bilgili olabilecekleridir. Kısacası bir okulun adı ya da eğitim şeklinin önemli olmadığı, önemli olanın “bilgi”, “bilgili olmak” ve “mevcut bilgiyi kullanabilmek” olduğu yönünde politikalar üretilmesidir.

E. DERSA (47-İSTANBUL): Yeni mezunlara verilecek olan diplomanın şekil ve fakülte adı olarak değişik olacağını basından öğrendim. Bu olanağın eski mezunlara da verilmesini düşünürseniz sevinirim.

Ayrıca belirtmek istediğim bir diğer konu da benzer bir eğitimi Amerika’da ICS (International Correspondence Studies) isimli kuruluş vermektedir. Ben halen bu kuruluşun son sömestr’de kayıtlı öğrencisiyim ve yakında ABD üniversitelerinde geçerli Business Management Ön lisans diploması alacağım. Burada uygulanan materyal ve öğretim tekniği AÖF’e göre bana daha etkili gelmiştir.

G. KAYI (44-ÇORUM) Üniversite mezunlarımızın diğer üniversite mezunları ile eşdeğer olduğunun topluma kanıtlanması için daha yaygın bir politika izlenmesi en büyük dileğimdir. Diğer değinmek istediğim güncel bir konu da serbest muhasebecilik ve mali müşavirlik konusunda yapılması gereken değişikliklerle kamuoyu oluşturmaktır.

Ş. KOÇ (40-VAN) Bu imkanları biz çalışanlara veren tüm büyüklerimize, hocalarımıza ayrı ayrı teşekkürlerimi borç bilir saygı ve hürmetlerimizi sunarız.

M. AYDAR (38-GÜMÜŞHANE) 1989 yılında bu fakülteye kayıt yaptırdığımda amacım, birinci derecede intibak işlemini gerçekleştirmektir. Hatta Ön Lisans diplomasını alıp ayrılmayı düşünüyordum. Fakat zamanın hükümetince çıkarılan 418. KHK. uyarınca, bu hakkımız da tamamen elimizden alınmış oldu. Bizleri bağlayan bu kararnamenin ortadan ve uygulamadan kaldırılması hususunda fakültemizden de çalışma ve girişim bekliyoruz. Çünkü, bu durum Anayasadaki eğitim ve öğretim eşitliğine tamamen aykırıdır.

İ. TEMİZSOY (34-ADANA) Öyle bir anket düzenlediğiniz için teşekkürlerimi iletirim. Anket bana tekrar öğrenciliğimi ve öğrenciyken beklentilerimi hatırlattı. Derslere devamlı isteyerek ve severek çalıştım. Konuların akıcılığı çalışmayı devamlı istekli hale getirmiştir. Kitaplarımı halen muhafaza ediyor ve gereksinim duydukça faydalaniyorum. Bu değerli hizmeti veren fakültemizi bugüne kadar gezmek ve görmek mümkün olmadı. Eğer ileride mezunlarınız için böyle bir organizasyon yapmayı düşünür ve biz mezunlarınızı bilgilendirirseniz sevinirim.

Y. BÜLBÜL (36-SAMSUN) Fakültemizden mezun olmaktan mutluyum. Fakültemizin kendisini ve sistemini kamuoyuna tanıtmayı yeterli görmüyorum. Medyadan biraz daha fazla yararlanılarak okuyan öğrencilerin moral yönünden desteklenmesi, iyi yerlere gelen mezunlarla diyalog kurularak fakültenin tanıtılması ve kamuoyunun ilgisinin çekilmesi mümkündür.

M. LEVENT (34-ANKARA) Mümkin olduğu taktirde iş idaresi dalında yine açıköğretim olarak mektup veya telefon ile veya hafta sonu sınavları ile Yüksek Lisans programına katılmayı arzu ederdim.

A. DALKIRAN (41-TRABZON) Ben bir kamu görevlisi olarak, AÖF iş idaresi mezunuyum. 1990 Haziran döneminde mezun oldum. Mezun olduktan sonra çalıştığım TEK kurumunda yükselebileceğimi ve bilgilerimi etkili olarak kullanacağımı umuyordum. Ne yazık ki sadece derece yükselmesi yapabildim. Başta amirlerim olmak üzere tüm arkadaşlarım bizi çekemediler. Bilhassa amirlerim benim diplomamı önemsemediler. “Senin diploman lise diplomasıdır” dediler. AÖF’den isteğim isminin değiştirilerek “Eskişehir Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi” isminin verilmesidir.

B. DAMLARCA (40-SAMSUN) 1985 yılında Üniversitemize büyük bir umut ve istekle başladım. Dört yıllık öğretim süresince hiç bütünlemeye kalmadan hep doğrudan sınıf geçtim. Hatta ve hatta girdiğim bütün sınavlarda hiç zayıf not almadan mezun oldum. Ben 19 yıllık devlet memuruyum, Şu anda Samsun DSİ 7. bölge müdürlüğünde çalışmaktayım. 1989 yılında üniversitemizden mezun olduğumda terfi ettim. Üniversitemizden diplomamı aldığımda karşılaştığım güçlükleri hep atlatacağımı umuyordum. Ancak, maalesef olmadı. Yine de okulumu seviyorum ve mezun olduğum için çok mutluyum.

O. TANYILDIZ (39-İZMİR) Üniversite imtihan barajını aşamamış veya okuma imkanı olmayan şahıslara uzaktan eğitimi çok yararlı buluyorum. ilgi duymadığı halde bazı nedenlerle kayıt yaptıra kişilerin en azından tasarrufu olmayı, kaynakları lüzumsuz yere tüketmeyi anlamsız bulması yönünden yararlı olmaktadır. Fakat gerçekten ilgi duymayan öğrencilerin okulu meşgul etmelerini önlemeliyiz.

Fakültemiz daha iyi eğitim vermeli, disiplini öğrenim anında, sınav anında mutlaka sağlamalı. Fakülteyi başarısız ve kötü niyetli öğrencilerden taviz vermeyerek arındırmalı. Fakültemiz çevre korunması hakkında öğrencilerden yararlanmalı. Öğrencilerin üniversite ile gurur duymalarını sağlamalı, eş deyişle, öğrenci üniversitesini sevmeli. Etkinliklerden yararlanmalı. Öğrenci ve mezunlarına sahip çıkmalı. Daha ucuz dergi, gazete vb. şeylerle birleştirici, onlara yön verici konumunda olmasını arzu etmekteyim.

E. TOSUN (30-İSTANBUL) Mezun olduğum okulum; o dönem yapabileceğim en “uygun” akademik çalışmaydı. Okulumu verilen sürede bitirdim. Hemen hemen, hiç aralıksız çalışma durumum olduğundan AÖF

gibi bir şansa sahip olmaktan memnunum. Mezuniyetim ile birlikte; aktüaliteyi, konuları, ilişki ve iletişimleri değerlendiriş ve paylaşmam farklılaştı. Hiç ummadığım an ve alanlarda faydalanıp kullandığım bilgilere sahip oldum. Bunlardan memnunum. Yalnız, diğer üniversite mezunları gibi okulumda bir takım bahanelerle sosyalleşme yaşamayı dilerdim. Toplantılar, seminerler vb. veya bizlere yönelik, akademik kariyerlerimizde yeni imkanlar yaratılsın isterdim.

K.DEMİRKAN (41-ANKARA) Mezunlarımızla bu tür de olsa ilişkide olmanız bizleri memnun etmiştir. AÖF mezunu olarak okumuş olduğum her ders kitabı benim için bir kaynak niteliğindedir. Dünya görüşüm, algı ve yargılarım AÖF'le tamamıyla değişmiş ve bana, aile ve çevreme sonsuz önemde katkı sağlamıştır. Tüm öğrencilerin bu bilinçte ve anlayışta olmalarını isterdim. Her öğrenci bu kaynakları bilgilenmek ve uygulamak amacı ile okursa, Türk Toplumunun çehresi değişir, daha uygar, yaratıcı, duyarlı ve daha aydın bir toplum olur kanaatindeyim.

İ. TURANLI (35-ZONGULDAK) Ben 1991, mezunu ortopedik özürlü, bir çocuk babasıyım. Öğrenim sırasında okulumu çok ciddiye aldım. Günde iki saat yol yürüyerek akademik danışmanlık hizmetinden yararlandım. Oldukça başarılı bir öğrenciydim. Öğrenim sırasında öğrenciler gerçekten çalışırlarsa diğer fakülte mezunlarından hiç bir farkları kalmaz. Benim durumumda olan bir insanın çalışmaktan çok işsiz kalması bir mucizedir. Devletin sakatlara koyduğu %2 mecburiyetin devlet tarafından uygulanmayışı beni işsiz bıraktı. Saygılarımla.

M. ERDOĞAN (39-RİZE) Öncelikle şunu belirtmek isterim. fakültemizin basılı kaynakları bilgi, güncellik ve anlaşılabilirlik yönünden Türkiye'nin en iyisidir. Bu basılı kaynaklar ile sistemli ve düzenli bir şekilde çalışan her öğrencinin mezun olabileceğine ve mezuniyet sonrası bu kaynaklardan elde ettiği bilgileri hayat içinde kullanabileceğine inanmaktayım. AÖF, özellikle gelir düzeyi düşük fertlerin ve çalışan kesimin yüksek öğrenim yapabilmesini sağlayan bulunmaz bir nimettir. Mezunların diğer fakülte mezunlarından farkı olmamasına rağmen, toplumda olsun çalışma hayatında olsun hak ettikleri yerlere gelememeleri önemli bir sorundur. Bunun başlıca nedeni emsalleri tarafından kıskanılmaları ve onlar tarafından hazmedilememesidir Bana göre öncelikle fakültenin isminin değiştirilmesi gerekmektedir. Yani Açıköğretim kavramının ortadan kaldırılması gerekmektedir. Çünkü yapılan demagojiler hep bu kavram üzerine yoğunlaşmaktadır. Bu haksız ve yanlış düşüncenin ortadan kaldırılması için

mezunların diplomalarına İ.İ.B.F ya da buna benzer bir fakülte ismi yazılması gerektiğine inanmaktayım.

E. COŞKUN (38-MERSİN) AÖF’lü olmak ve öğrenim süresince elde ettiğim bilgi ve becerilerle başarılı olarak mezun olmak beni mutlu etti. Öğrenim sırasında karşılaştığım en büyük zorluk İngilizce dersinden olmuştur. Ben ve benim konumumda olan, işe iki yıllık yüksekokul bitirerek başlayan, kişilerin AÖF bitirdiği halde terfi hakkından yararlanamaması bizleri çok üzmemektedir. Bu tür engellemeler insanı okumaktan uzaklaştırmaktadır.

Ş. ÇAĞLAYANSU (49-İSTANBUL) Ön lisans bittiğinde kamu sektörü intibak yapıyor, bilhassa dört yıl tamamlayıp Lisans diploması alınca ayrıca intibak yapılmıyor. dört yıllık eğitim görenler 2 yıllık eğitim görenler gibi değerlendiriliyor bu da iki kademe kaybına yol açıyor. Bu haksızlığın giderilmesi için fakülte yetkililerinin girişimlerde bulunması gerekmektedir. Mezunların özellikle üç büyük şehirde örgütlenerek üyelerinin ekonomik ve sosyal sorunlarına çözüm aramaları gerekir. Mesleki formasyonumuzu geliştirecek yayınların AÖF tarafından bastırılarak ucuz fiyatla mezunlara ulaştırılmasıdır. AÖF’e karşı toplumda varolan olumsuz ve haksız yargının değiştirilmesi için gerekli uğraşım verilmeli.

T. ÖZDOĞAN (27-İSTANBUL) Fakülteden mezun olalı yaklaşık 5-6 sene oldu. Bu süre zarfında şunu anladım ki; uygulamada belli başlı üniversiteler (BÜ, ODTÜ, Bilkent vb.) isim yapmış olmalarına karşın gururla söylemek istiyorum benim geldiğim konuma erişebilecek mezun sayıları bir hayli sınırlıdır. Bizden sonra mezun olacak arkadaşlara bir mesaj iletme imkanım olsaydı şöyle seslenirdim. “ Kardeşlerim; asla ve asla unutmayınız. Eğitim alacağınız verim o fakülte veya üniversitenin adında değil tamamen sizin kendi eğitiminize ne denli ciddiyetle eğildiğinize bağlıdır. Fakülteniz toplumsal yaşamda küçümsemelerine aldanmayın. Aksine bu, sizi başarılı olma yolunda daha da azimlendirsın. Derslerinize özenle çalışın, inancınızı yitirmeyin ve mümkünse iş ayırımı yapmadan öğrenim gördüğünüz konuda; ilgili bir işle çalışın. Sonrasını belirtmeye gerek yok. Sırtınızı erittiğiniz koltuğa dayayın, geçmişini gururla ve tatlı tatlı düşünün!..”

H. ALEMDAĞ (35-TRABZON) AÖF’lü olmaktan hiçbir zaman rahatsız olmadım. AÖF’e başlamadan önce 3 yıllık Eğitim Enstitüsü mezunuydum. AÖF 4. sınıfa geçtiğimde Türkiye ve Ortadoğu Amme idaresi Enstitüsü Uzmanlık Programını kazandım. Derslerde kazandığım bilgilerin çok faydasını gördüm. Başarının; fakülte çeşidine ya da diploma farklılığında değil, planlı çalışma, kendine güven ve sağlıklı karar vermeye büyük ölçüde

bağlı olduğuna inanıyorum. Bu açıdan AÖF'li arkadaşlarımla diğer üniversite ve fakülte mezunları ile kıyasıya tartışmalarını yersiz buluyorum.

S. TÜRE (35-ANKARA) 1993 yılı mezunlarındayım. işletme bölümünden ön lisans olarak iş yerimde intibak yaptırıldım. Ancak, lisans tamamlama diplomasını aldığım halde ikinci kez intibak yaptırmam mümkün olmadı.

S. BOZKURT (29-SİİRT) Açıköğretim sisteminin yaygınlaştırılması, branşlaşmaya özellikle önem verilmesi gerekir. Açıköğretim büroları ile sınav merkezlerinin tüm illerde kurulması gerekir. Mezunların diğer fakülte mezunlarından daha düşük seviyede görüldükleri gerçeği dikkate alınarak öğrencilerin saygınlığının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Fakülte öğrencilerini ve mezunlarını kaynaştıracak bir araya getirecek sosyal aktiviteler planlanmalıdır.

M. HAZOĞLU (31-ZONGULDAK) Sol elini kullanamayan bir malül olarak toplum içinde gitgide kaybolmaya başladığımı hissettiğim ve ne yapmam gerekir diye düşündüğüm bir anda sadece vakit geçirmek amacıyla başladığım AÖF'den basılı malzemeleri çalışmaya başlayınca çok zevk aldım ve yapacak başka bir işim de olmadığı için dersleri severek çalıştım. 4 yılda mezun oldum. Basılı malzemelerdeki güncelliğini yitirmiş bilgilerin önüne geçmek isteyen öğrenciler için, maliyetine katlanmak koşuluyla güncelleştirilmiş ek basılı malzemeler düzenlenebilir. AÖF'ün gerçek anlamda bir yüksek öğrenim olması isteniyorsa, bazı vasat öğrencilerin sınıf geçerek mezun olmalarını sağlayacak düzenlemelerin aksine; dersler azaltılmamalıdır, derslerin kalitesi artırılmalıdır. Sınav sistemi gözden geçirilmeli, öğrencilerin hiç olmazsa dönem içinde derslere aktif katılımını sağlayacak bir sistem geliştirilmelidir. Açıköğretim sisteminin özellikle kamu kesimindeki memurlara yüksek öğrenim diploması kazandırarak devlete ek mali bir yük getiren sistem olduğu düşüncesini değiştirecek şekilde, eğitim sistemi daha çok işsizlere ve gençlere yönlendirilmelidir.

AÖF'e başlayan öğrencilere bu eğitimleri sonucunda hangi alanlarda nasıl bir iş imkanlarına kavuşacakları konusunda geniş bilgiler verilerek çalışmalarını yönlendirmelerine katkıda bulunulmalıdır.

AÖF'ü normalin üzerinde bir başarıyla bitiren öğrencilere daha üst düzeyde eğitim imkanları için bilgiler verilmelidir. Çünkü AÖF'de başarı ile okumak gerçekten normalin üzerinde bir zeka seviyesi ve üstün bir çalışma temposu gerektirmektedir ve bu seviyeyi tutturana bir öğrenciye daha üst düzeyde eğitim imkanları sağlanmalıdır.

M. AKPINAR (20-SİVAS) Fakültemizin eski mezunuyum. Çalışan bir insan olarak (memur) fakülteye girdim, normal bir çalışma ile, çok faydalı ve açık olan kitapları okuyarak, diplomamı aldım. Memur olarak başladığım görevde fakültemizin diploması sayesinde ve çalışarak mesleğimde yükseldim. Daire müdürü oldum.

H. GÜRSOY (34-GİRESUN) Fakültemizin ülke gençliğine büyük hizmetler verdiği kanaatindeyim. Ülkemizdeki büyük bir boşluğu AÖF'nin doldurduğuna inananlardanım. Öğretimini yok denecek kadar çok az bir hata ile sürdürmesi, başarması doğrusu hayret vericidir. Bu hata, bazen ders araç ve gereçlerindeki gecikmelerdir.

A. GÜNDÜZ (40-ANKARA) Diğer fakülte mezunu bazı arkadaşlarımız okulumuzun kolay mezun olunan, fazla bir şey öğrenme olanağı olmayan bir okul olarak görüyorlar. Bu kesinlikle yanlış.

E. ORAK (27-KOCAELİ) AÖF mezunları çalıştıkları işletmelerde kanuni olarak ücret artışı sağlamakta ama terfiler gizli politikalarla saf dışı edilmektedirler. Ayrıca yeni işe girişlerde diğer bir fakülte ile eşdeğer gösterilse bile sözlü mülakatlarda bilhassa elemeye tabi tutulmaktadırlar. Kanun gereği, ikinci sınıfı bitirip de üçüncü sınıfa devam edenler, AÖF bürolarından aldıkları ön lisans belgelerini iş yerine verdiklerinde, özellikle KiT'lerde ön lisans diploması olanaklarından faydalanamamakta dırlar. Amirler ve diğer fakülte mezunları tarafından ön yargılı davranışlara muhatap olunmaktadır. Daha kaliteli eğitim için araştırmalar yapılmalı daha içerikli konular ve derslere başvurulmalıdır. Kamuoyunun AÖF hakkında daha fazla bilgilenebilmesi sağlanmalıdır. Halkın AÖF mezunlarına bakış açısını değiştirecek yöntemler uygulanmalıdır.

A. USTA (35-KOCAELİ) Ben fakülteyi 4 yılda bitirdim. AÖF kitaplarının çok faydasını gördüm.

Ü. SUBAŞI (27-İSTANBUL) AÖF, öğrenciye, öz disiplini ve kendi kendine çalışma sorumluluğunu aşılması bakımından saygı duyulması gereken bir sistem. Ancak maalesef, “diploma prestiji” düşük olarak algılanmaktadır. Fakülte bu prestiji arttırmaya yönelik pazarlama faaliyetlerinde bulunabilir. AÖF mezunu olup, piyasada saygın konumlarda bulunan kişiler örnek verilebilir. Sistemin kişiye, diğer üniversiteleri göre daha fazla sorumluluk yükleyen yönleri vurgulanabilir. Mezunlar ise kişilik, kültür yapıları ile örnek olmaya çalışıp, fakülteye her yerde sahip çıkmalı ve dayanışma içinde olmalıdırlar.

S. TURAN (34-RİZE) Daha önceden MYO Muhasebe bölümünde yüz yüze eğitim görmeme rağmen AÖF'deki aynı konular beni daha da tatmin etmiştir. Kısaca özetlemek gerekirse, AÖF eğitimi gönül verenler için mükemmel. Öğrencilerin ikamet ettikleri büyük yerleşim birimlerinin tümünde sınavların açılması çok yararlı olur. Çünkü sınav tarihlerinde bazı olumsuzluklar yaşanılmaktadır.

İ. AYDOĞDU (41-KONYA) Doğru yolda olduğunuzu bilmenizi istiyorum. Yaptığınız bu kutsal eğitim işini destekliyorum.

A. SERPİL (26-MERSİN) Anadolu Üniversitesi yaygın olarak gerçekleştirdiği iş idaresi, iktisat ve diğer bölümler ile uyguladığı programlar sayesinde herkesin kültür almasını ve iş sahibi olanları yükseltme imkanını sunmakta. İş sahibi olmayanlara bir iş sahibi olmaları için yardımcı olmaktadır.

E. AK (35-İSTANBUL) AÖF'ün toplumda yüksek bir prestijinin olmadığını kabul etmek durumundayız. Bu yüzden öncelikle eğitimin kalitesi yükseltilmeli. Dersler daha derin verilmeli ve sınavlar zorlaştırılmalıdır. Fakültenin tanıtımına önem verilmeli ve gerçek amacı akademik bir eğitim almak olmayan öğrencilerin amaçlarına ulaşması zorlaştırılmalıdır.

M. ALICI (39 ANKARA) Fakültemden mezun olduktan sonra diplomanın faydasını sadece intibakımın artırılması yönünde gördüm. Ben fakültemizin diğer fakülteler ile eşdeğer olduğuna inanıyorum. Fakat toplum içinde fakültemiz küçümseniyor. Fakültemizin topluma tanıtılması ve saygınlığının artırılması için çalışmalar yapmanızı dilerim.

Y. MEYDANLI (49-KOCAELİ) Fakültemizin çok büyük bir görevi yerine getirdiğine inanıyorum. Örgün öğretim görebilme olanağı bulunmayan binlerce öğrenciye, çalışan ileri yaştaki insanlara sağladığı olanağı takdirle karşılıyorum.

M. TAŞDEMİR (ELAZIĞ) Ben fakülteye kayıt yaptırdığım zaman, halen olduğu gibi, Fırat Üniversitesi'nde çalışmaktaydım. Diploma alınca memurluktan şube müdürlüğüne terfi ettim. Bu hizmetinizden dolayı sizlere teşekkür ederim.

Y. YETİK (31-AFYON) Fakülte mezuniyetinin ardından fakültenin mezunlarının problemleri ile ilgilenmediğini ve toplumda var olan AÖF'ne karşı tutumlarda değişiklik yapma konusunda yeterli çalışma yaptığı kanaatini taşıyorum. Fakülte mezunlarına sahip çıktığı gibi onları, yeni gelişmelerden haberdar olmalarını da sağlamaya çalışmaktadır. Seminer, panel, süreli yayın ve benzeri etkinliklerin olmasının daha da faydalı olacağı kanaatindeyim. Ayrıca AÖF bünyesinde yüksek lisans yapmanın tüm AÖF mezunları için faydalı olacağını düşünüyorum. Bu araştırma neticelerinin tüm AÖF mezunlarına gönderilmesini diliyorum.

İ. TEKİN (40-İZMİR) Anket sorularının düzenleniş şekli kolayca cevaplamaya elverişli değil. Ama yine de bilgilerimizi elde etmeye özen göstermiş. Daha önceden Teknik Üniversite mezunu olmam nedeniyle, sizin yakalamaya çalıştığınız sonuçlara yakın cevaplar vermiş olmam, sadece AÖF mezunlarına yönelik, yenilik ve geliştirme çabalarınıza sanırım katkılı olacak. AÖF'de okuyan lise çıkışlı ve bir işte çalışan çevremdeki öğrencilerin temel sorunları sistemli çalışma, puanlı sınav hazırlığı eksikliğidir. Bu sorunu yenenler kolayca diplomaya ulaşabilirler.

H. CEBECİ (43-VAN) Açıköğretim programı ve dersleri bana çok uygun geldiği için, derslere ısrarla çalışarak 4 yılda diploma almaya hak kazandım. Diplomayı alarak maddi ve manevi yönden büyük bir tatmin yaşadım.

Y. ÇİFTÇİ (37-ADANA) Türkiye'mizde uzaktan iletişim yoluyla eğitimi düşünen ve uygulamaya koyan ve destekleyen tüm kişi ve kuruluşlara teşekkür ederim. Bundan sonra Açıköğretim yöntemi ile eğitimin daha değişik dallarda, kalitesinin artırılarak, daha çok insanın eğitilmesinin memleketimize büyük faydalar sağlayacağı inancındayım. Açıköğretim yöntemi ile yüksek lisans eğitime başlanırsa ilk öğrencilerinden birinin ben olacağını bugünden söyleyebilirim. Eğitim sistemimizin, genel olarak halka, özel olarak öğrencilere ve eğitimcilere ulaşıp anlatılması anlaşılmasını sağlayacaktır. Halen kayıtlı öğrencilerin, örgün eğitimdeki gibi sorumluluk alıp, ders çalışıp, kitap okuyan insanlar olması için daha orijinal yöntemler bulunup tartışılması gerektiğine inanıyorum.

Z. KUMRU (28-BURSA) Bir okulun mezunlarını araması, düşüncesi çok iyi bir şey. Bir de işsizlere iş bulma konusunda yardımcı olsa çok seviniriz.

M. UĞUR (46-SİVAS) AÖF'nin programları gerçekten takdire şayan olup Türk eğitim sisteminde büyük bir güçtür. Ancak mezunlarının büyük çoğunluğunu kamu çalışanları olmasına rağmen mezunlar, mezuniyet

sonrasında bir takım yükselme engelleriyle karşılaşmaktadırlar. Üniversite yönetimi bu konuda bir şeyler yapmalı.

C. ERBOĞA (29-İSTANBUL) Toplum içinde AÖF'ün diğer üniversiteler gibi görülmesini istiyorum. Genelde erkekler askerliğini erteletmek için AÖF'ü bir bahane gibi görüyorlar. AÖF'ni iyi bir derece ile bitirdim. Fakat maddi ve manevi olarak çok az yararını gördüm. Toplumdaki bu inancın değişmesi zaman alacak. Yinede AÖF olmasaydı, çalışma hayatım olduğu için üniversiteyi bitiremeyecektim. Onun için içimde bir uhde kalacaktı.

Ö. AKSU (44-AKSARAY) AÖF'deki öğretim tekniğinin ve öğrenim düzeyinin en az aynı daldaki örgün öğretim kurumundakiler kadar olduğu kanısındayım. Ancak bu durum toplumumuzda olduğu kadar devletin yetkili organlarında bile benimsenmemekte, kabul görmemektedir. Bu durum AÖF mezunlarında bir eziklik yaratmaktadır. Umarım bu aksaklıkların giderilmesi için uygun bir yol bulunur ve umarım ki bu yönde çalışmalar yapılır.

S. AĞIRAN (36-ANKARA) Uygulanan bu yöntem sayesinde ülkemizin eğitim seviyesinde yükselme görülmüştür. Özellikle biz çalışanlar için bu uygulama tabiri caiz ise “bulunmaz Hint kumaşdır”. AÖF'nin sınavları cumartesi 5 ders ve pazar günü 4 ders olarak yapılmaktaydı. Bu durum beni çok zor durumda bırakmakta idi. Hiç olmazsa bu sınavlar iki hafta sonuna yayılmalı. Bedava olarak, çalışmadan sınıf geçmenin karşısındayım.

M. TEMİZKAN (35-ELAZIĞ) AÖF mezunlarının diğer fakültelere göre iş bulmakta zorluk çektikleri görülmekte ve hatta bu mezunlar küçük görülmektedir. Bu fakültenin topluma anlatılması gerekmektedir. Ayrıca mezunlar arasında iyi bir iletişim ve koordine sağlanmalıdır. Belli iş ve görevlerde bulunanların adresleri bir kitapçık haline getirilerek dağıtılmalı. AÖF mezunlarının bir derneği bulunmalıdır.

M. KARAOĞLAN (35-ŞANLIURFA) Size bir şey sormak istiyorum. Öğretmen olabilir miyim? Olmak için ne yapmalıyım. Bu çalışmadan dolayı teşekkür ederim.

N. TOKSA (25) AÖF'ün hazırlamış olduğu kitapların içeriğini ve düzenini çok beğenmiştim. Konular açık anlaşılabilir ifade edilmişti. Ancak öğretim görevlilerinin anlatım tarzı açık ve anlaşılır değildi. Dersi yetirince anlaşılır hale getiremiyorlardı.

M. ERYİĞİT (39-SAMSUN) Fakültemiz uzaktan eğitim tekniği ile öğrenim görmek isteyenlere büyük hizmet ve imkan sunmaktadır. Bunun için hazırlanan kitaplar çok güzel. Ancak bana göre, televizyon ve danışmanlık hizmetleri öğrenciler için çok yararlı olmuyor. Diğer üniversiteler yaz tatiline çıktıklarında bu üniversitelerin binalarında iki veya üç ay örgün eğitim verilerek öğrencilerimize önemli konular görsel olarak anlatılamaz mı? Toplum ve iş dünyasında AÖF mezunları hor görülmektedir. Bu bana göre psikolojik bir yaklaşımdır. Aslında aralarında pek bir fark yoktur. Ama bu psikolojik düşünceden dolayı mezunlarımız iş bulma konusunda zorluk çekmektedirler.

İ. ÇOLAKOĞLU (37-İSKENDERUN) Kitaplarımız uzaktan öğretime göre çok iyi hazırlanmış olup gayet açık anlatılmıştır. Sınavlardan sonra sonuçların adreslere gönderilmesi uzun işlemlerden geçtiği için zaman almakta dolayısı ile geç gelmektedir. Acaba sınav sonuçları basında da yayınlanamaz mı?

G. UYANIK (37-İSTANBUL) Kalitenin ve talebin artması için okulun dört yıllık bölümlerinin ÖSYM sınavlarında birinci aşamada değil ikinci aşamada seçilmesini doğru buluyorum. Sınavlarda seçeneklerin 4-5 sıktan değil de mümkünse 10 tane sıktan seçilmesinin uygun olacağını düşünüyorum. Bu sayede öğrencinin bilerek ders geçmesi sağlanır. Sınavlarda kopya kesinlikle engellenmelidir. Derslerin sonuna her ders için bitirme ödevleri konulmalı, bitirme ödevlerinden geçmeyen öğrenci derslerden geçememeli. Yeni bölümler açılmalı mümkünse yüksek lisans olanağı da tanınmalıdır. Açıköğretim mezunlarına mezuniyet sonrasında danışabilecekleri merkezler kurulmalı ayrıca mezunlar derneği kurulmalıdır.

H. GÜREL (28-İSTANBUL) AÖF ile iletişimimi kaybetmek istemiyorum. Bu konudaki bazı düşüncelerimi şu şekilde sıralayabilirim. Fakülteye devam ederken çıkan “Anadolu” Gazetesi halen çıkmaya devam ediyorsa, mezun olanlardan isteyenlere de bedeli mukabili abone yolu ile bu gazete gönderilebilir. Aynı zamanda yeni yayınlanan kitaplar da bedeli mukabilinde isteyen mezunlara yollanabilir.

S. ÖZTÜRK (32-ANKARA) AÖF, biz çalışarak okumayı tercih eden arkadaşlara sağladığı faydalar ile bence, Türk Eğitim sisteminde en büyük güç olma yolundadır. Ben sistemin çok düzenli ve güzel bir şekilde oturduğuna inanıyorum. Bize sağlanan bu imkan için fakültede çalışıp bize emeği geçen görevlilere teşekkür ediyorum.

C. DEMİRAY (32-ANKARA) AÖF, eğer, başarılı öğrencilerine sahip çıkabilseydi, yardımcı olsaydı, açıköğretim sisteminin kamuoyu içindeki etkisi ve inandırıcılığı çok daha fazla olurdu sanırım. Gelecekte eğitimin büyük bir kısmının uzaktan öğretim metotları ile yapılacağını düşünüyorum. AÖF'ün öneminin o zaman daha iyi anlaşılacağı kanaatindeyim.

T. BEROVA (45-KIBRIS) AÖF'nde öğrenimimi bitirince daha ileri düzeyde bir öğretim programına başlamak ve master yapmak isterdim ve halen de istemekteyim. Bu imkanın verilmesi beni ve mezun arkadaşlarımı mutlu edecektir.

E. KÜÇÜK (37-KIRKLARELİ) AÖF'ni bitirip de yararını gören biriyim. AÖF'ün pek çok üstünlükleri olduğunu düşünen biriyim. Yalnız kamuoyunda fakültenin adından kaynaklanan olumsuz bir imaj var. Anadolu Üniversitesi ve ilgili bölümün adının kullanılması bu imajın değişmesine yardımcı olacaktır. Aynı zamanda sistemin, medyadan yararlanarak, halka anlatılması yerinde olacaktır. Daha önceleri mezuniyet törenleri televizyondan yayınlanıyordu. Bu olumlu uygulamanın kaldırılması pek de iyi olmadı. Bu yönde çalışmalar yapılsa iyi olur sanırım.

A. BAŞ (38-ÇORUM) Fakültemle her zaman gurur duydum ve duymaya devam edeceğim. Aynı disiplin içinde, aynı ciddiyetle sürdürülebildiğinde ülkemize çok şeyler kazandıracağına inanıyorum. Bu sisteme baştan beri emeği geçenlere teşekkür ederim.

H. DEMİR (34-İÇEL) AÖF mezununun prestiji için, Teknik lise üzerine AÖF'nin bitiren arkadaşların intibaklarının yapılması, ezel hizmet tazminatı ve yan ödeme puanlarının üniversite mezunu düzeyine çıkarılması gerekmektedir.

A. SONSUZ (41-ZONGULDAK) 1989 yılında AÖF' de okumaya karar verdim. Yüksek sayılabilecek bir puanla fakültemize girme hakkını kazandım. Sanıyorum çoğu öğrencinin başarısızlığının nedeni fazla ciddiye almamaları ve çalışmalarına sınavlarına yakın başlamalarıdır. Ben programlı bir çalışma yapmanın karşılığını aldım. Çok mutluyum.

K. KARADAĞ (39-SİVAS) 1988 yılı Haziran döneminde mezun oldum. Fakat anlayamadığım bir sebepten dolayı, fakülte yönetimi mezuniyet tarihini 31 Temmuz olarak belirledi ve bu benim 1.5 yıl kaybetmeme neden oldu. Umarım fakülte yönetimi bundan böyle, öğrencilerin hak ve menfaatlerine kaybettirecek yönde kararlar almaz.

N. TİNER (49-İSTANBUL) AÖF, dış dünyaya daha iyi tanıtılmalı. Lisans diplomaları daha göz alıcı ve daha değerli bir hale getirilmeli. Diplomalar törenle sahiplerine dağıtılmalı. Kitaplarımızın mükemmel olduğunu da söyleyebilirim ve hala onlardan yararlandığımı da belirtmeliyim.

A. TURAN (28-BURSA) Beni en çok üzen fakültem ile iletişimimin olmayışıdır. Ancak bu anket beni biraz rahatlattı. ilginizin devamını umuyorum. Bir dileğimi belirtmek istiyorum. AÖF mezunlarının da milli eğitim sistemi içinde kendi branşları ile ilgili öğretmen olabilme imkanlarının onlara tanınması.

T. DEMİR (45-AMASYA) Fakülte mezunlarına serbest muhasebeci ya da mali müşavir unvanının verilmesi konusunda girişimler yapılmasını öneriyorum. Bunun istihdam sorununun çözümüne bir nebze de olsa katkıda bulunacağına inanıyorum. AÖF mezunu olmaktan gurur duyuyorum ve örgün bölüm mezunlarından bilgi eksikliğimin olmadığına inanıyorum.

N. ONÇELİK (44-İSTANBUL) Fakültemiz halk tarafından tam anlamıyla tanınmıyor. Pek çok kişi bilinçsizce fikir yürütüyor. Biz mezunlara, halen okuyanlara ve fakülte yönetimine düşen şey, bu sistemin nasıl işlediğini kamuoyuna anlatmak olmalıdır. Sanırım kişinin öğrenmek isteyince her hangi bir fakültede başarılı olabileceğini anlatmak yeterlidir. Fakültemiz aslında çalışırken okumak isteyenler için ideal. Eğer, bir de çalıştığı alanla ilgili bir bölümde okuyorsa kişi işi konusunda da deneyim kazanıyor. Fakülteye gerçekten okumak isteyenlerin girmesi ve çalışanların mezun olması gerekmektedir. Fakülte ile bağların mezuniyet sonrası kopmaması ve mezunların birbiri ile ve okuyanlar ile aralarındaki bağların kurulması gerekmektedir.

T. ATAÇ (29-İSTANBUL) Fakültemizin hiç olmazsa iyi derece ile mezun olan ilk on kişiye maddi destek de sağlayarak onların master ve doktora yapmalarına yardımcı olabilir. Bu ülkemiz için gerekli yetişmiş beyinler yaratma yönünde önemli bir adım olacaktır sanırım.

N. PASTIRMACI (36-BANDIRMA) AÖF’de okutulan dersler oldukça ağır. Çalışmadan geçmek çok zor. Mezun olunca da iş bulmak ayrı bir zorluk. Ben fakülte mezunlarına öğretmenlik imkanı verilmesini istiyorum. Bir de yüksek lisans için fakültelere başvuran kişilere, sizlerin bilgisi imtihanları kazanacak düzeyde değil deniyor. Benim dileğim, AÖF mezunlarının daha iyi bir konuma gelebilmeleri. Çünkü okulu bitirdiğimizde

iş bulmak çok zor olduğu gibi bir de diğer fakülteler fakülte de burası değilmiş gibi herkesin kafasında bir imaj var. Bu değiştirilmeli.

S. ANUK (34-ANTALYA) Özellikle benim gibi hem çalışan, hem de evinde bir anne ve ev hanımı olarak hayatını sürdüren bireylere üniversite bitirme imkanını eksiksiz olarak veren sistemi ve destekleyicilerini kutlamamak mümkün değil. Türkiye gibi hiçbir şeyin yolunda gitmediği bir ülkede, böyle bir düzenlemeyi sağlamak ve çok geniş bir kitleye ulaştırmak bence büyük bir başarıdır.

A. AKTUĞ (39-KIBRIS) AÖF ülkemizde eğitim düzeyinin yükselmesinde oldukça büyük bir katkıda bulunmuştur. Türk milletine böylesine gerekli bir kurumu faaliyete geçiren, kurum, kuruluş ve kişilere sonsuz teşekkürler.

R. TINÇ (33-İSTANBUL) Sizden isteğim “okuma haklarını ve karşılığında alacağımız küçük kazançları (terfi etmek) değil hükümetin; AÖF mezunlarının işe alınabilmesi için” girişimde bulunmanız mezunlarınızın haklarını korumanızdır.

A. DEVELİOĞLU (36-KIBRIS) Her “iyi” üniversiteden mezun olan kişinin “adam” olacağını sanmak ve öteki üniversitelerden mezun olanların bir işe yaramayacağını söylemek bence bir önyargıdır. İngiltere başbakanı “JOHN MAJOR” üniversite mezunu dahi değildir; ama böyle güçlü bir ülkenin başbakanı olabilmiştir. Özetle, AÖF mezunu olmaktan mutluyum.

E. YILMAZ (29-KOCAELİ) AÖF’nin şu andaki durumunu tam bilemiyorum. Fakat akademik danışmanlık hizmetlerinin tam ve yeterli olduğunu, ideal bir biçimde yararlanabildiğini söyleyemem. Sınavlar belli aralıklarla ve daha kapsamlı olmalı.

M. BAŞEĞMEZ (33-ANKARA) Okulumuz terfi ve genel kültür için faydalı oldu. Teşekkürler.

C. CANKALOĞLU (35-TOKAT) Fakültemiz uzaktan öğretimde çok başarılı olmuştur. Özellikle ders kitaplarının yazılımı, dağıtımı, sınav sistemi ve organizasyonu harika. Öğrenim sürecimde fakültemizle yüz yüze bir ilişkimiz olmadı. Örgün eğitim de olmadığından fakültemizin bize çeşitli alternatifler getirmesi gerekirdi kanaatindeyim. Fakülteyi bitirdikten sonra, lisansüstü eğitim seçeneklerinin bize sunulması gerektiği görüşündeyim.

N. EKE (27-ANKARA) AÖF'nin öğrencilerine staj yapma imkanını vermesini diliyorum. Bu imkanın verilmesi AÖF mezunlarının daha kolay bir işe yerleşmelerine faydalı olacaktır.

A. KÖKSAL (41-ARTVİN) Öğrenci bulunan bütün illerde sınavların açılması gerektiğini düşünüyorum. Verilen eğitimden fazlasıyla memnunum. Lisan diplomam, daha önce Ön Lisans diploması ile terfi yaptırdığım için, işe yaramadı. Bu durumun düzeltilmesi için çaba harcanmasını istiyorum.

Y. DEMİREL (30-TOKAT) Anadolu Üniversitesi AÖF iş idaresi bölümünden 1991 yılında mezun oldum. Dileğim mezunlara yüksek lisans yapma ortamlarının yaratılmasıdır. Çünkü okulu gerçekten sevmiştik. Halen bu beklentimiz devam etmektedir.

Ş. TURAN (34-ANKARA) Kamuoyuna AÖF hakkında daha çok bilgi verilsin. Benim mezun olduğum okulun adı Anadolu Üniversitesi iktisat Fakültesi olarak değiştirildiği için memnun kalacağım.

Y. KARADEMİR (31-ZONGULDAK) Fakültenizden mezun olan başarılı ilk 200 öğrenci arasında bulunduğum için Üniversitenizce düzenlenen mezuniyet törenine katıldım. Ancak başarı onur belgem aradan 8 yıl geçmesine rağmen adresime ulaşmadı. Bu konuda yardımlarınızı bekliyorum.

A. ALİ (45-İÇEL) isteğim odur ki yurt genelinde her sınav salonu görevlisi bir başka salon görevlisi ile aynı şekilde hareket ederek öğrencilerin farklı muamele görmelerine neden olmasınlar.

A. SEVİNÇLİ (47-BALIKESİR) Yugoslavya göçmeniyim, AÖF'den 1992 yılında mezun oldum ve şunları öğrendim: Tahsilin yaşı yoktur. Tahsilde mazeret yoktur, her şartta yapılır. Tahsil insana sadece iş veya diploma değil, aynı zamanda ananevi bir doyumdur. Ben ne kazandım: Mesleğimde en yüksek kademeye ulaştım.

A. BİLİR (35-ZONGULDAK) Vermek istenilen öğretimin hedeflerini çok iyi çizdiniz. Tasarlananlar, verilmek istenenler çok güzel şeyler. Memurun derece alma amacını taşıyan bir AÖF istemiyorum. Kitabın bağını çözmeden sınava giren öğrencilerimiz var. Kahvehane görünümünde sınav salonlarımız var. Ne olur, biraz daha ciddi olalım. Sadece diplomaları eşdeğer kılmakla kalmayalım. Öğretimin gerektirdiği tüm şartları da eşdeğer kılalım. İşin sadece nicelik yönünü değil, nitelik yönünü de görelim.

Ş. DALIRMAK (44-ANKARA) Bitirdiğim fakülte hakkında en ufak bir tereddüdüm dahi yok. iyi bir eğitim aldığıma inanıyorum. Bence her şey olabildiğince iyiydi. Tek sıkıntımız ise okulumuzu diğer üniversitelerle yöneticilerin küçük görmesi ve kabullenememesi. Sanki bize bedavadan bir çaba göstermeden diploma almışız gibi davranılıyor. Sanki her önüne gelene AÖF diploması dağıtılıyormuş gibi Bunun sonucunda da şu çıkıyor: Üniversitemiz kendini yeterince tanıtamıyor ve mezunlarına şans veremiyor. Fakültemizin etkinliğinin artmasını gönülden istiyorum. En azından bizden sonraki mezunlar mağdur olmasınlar.

F. YILDIRIM (40-ANKARA) Zamanında tahsilini tamamlayamayan kişiler için AÖF büyük fırsatlar yaratmıştır. Programlı ve düzenli ders çalışıldığında başarmamak imkansız. Diğer üniversitelerle eşdeğer konumda olmasına ve onların sağladığı tüm olanakları öğrencilerine vermesine rağmen AÖF halk arasında küçük görülüyor. Ama zamanla bu önyargının ortadan kalkacağına inanıyorum.

A. HASTÜRK (37-KIBRIS) AÖF eğitimi bana pratik bilgilerimi teoriyle birleştirmemi sağladı. Görevimde başarı çizgimin yükselmesini yardımcı oldu. Yüksek Lisans yapmak istemiştım ama KKTC AÖF bürosunda bu yönde doğru dürüst politikalar göremedim. iki yıldır beklememe rağmen gerçekleşen herhangi bir faaliyet göremedim. Umudum, KKTC’de bu yönde bir programın erken bir zamanda başlaması olacaktır.

C. ÜRKÜN (41-İSTANBUL) AÖF’nin gerek bilim hayatına gerekse toplum yaşam ve düzenine olan katkılarının toplumumuza iyi anlatılamadığı kanaatindeyim. Sayın Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen’in bir TV programında AÖF hakkında başarılı bir tanıtım programını izlemiştim. Ancak bu programın yayın saatinin uygun olmaması sonucu geniş kitlelere ulaşamadığını sanmaktayım. Bu ve benzeri nedenlerle AÖF tanıtılamamakta ve daha da kötüsü halk arasında küçümsenmekte, gerçek değeri anlaşılamamaktadır. Oysa ki, aynı konuda eğitim veren diğer tüm fakültelere eşdeğerde bir eğitim verdiğiğine inanmaktayım.

A. AÇIKGÖZ (44-SAKARYA) Toplumumuzun çağdaş uygarlık düzeyine ulaşabilmesi için, ilerlediği yolda karşılaşıacağı engellerin aşılmasında, eğitimin gerekliliği ve önemi tartışılmaz. Yolumuz eğitim sayesinde aydınlanacak; aydınlandıkça daha hızlı ilerleyecek ve gelişeceğiz. Neyin ne olduğunu, nereden gelip nereye gittiğimizi öğrendikçe kendimize olan güvenimiz artacak; daha çok çalışıp, gelişmiş toplumlar düzeyine

ulaşacağız. Gerek sistemdeki aksaklıklar, gerekse kıt kaynaklar ve hatta bilinçli bir şekilde yanlış uygulanan politikalar yüzünden Türk insanı, bilgiye ulaşamıyorken; açık öğretim sistemi sayesinde kısmen de olsa bilgi edinme imkanına kavuştu. Bu, gelişme ve aydınlanma yolunda atılmış çok büyük bir adımdır. Toplum yönetiminde karar verme yetkisine sahip büyüklerimizin, aynı yönde atılacak adımları tam olarak desteklemelerini dilerim.

N. BERBER (30- ŞANLIURFA) AÖF’lü olmam sebebiyle pek çok sınavda başarılı olmama rağmen işe alınmadım. AÖF mezunu olmam beni çok zor durumlarda bıraktı. Toplum içinde AÖF’lülere karşı bilgisiz, boş gibi önyargılar var. bence AÖF’ün adı değiştirilmeli. Bu benim önerim.

C. ALTUNBAŞ (32-İSTANBUL) AÖF ile ilgili daha önce belirttiğim bir şeyi tekrar belirtmek istiyorum. Bu fakültenin adının değiştirilmesi psikolojik olarak çok faydalı olur kanaatindeyim. Açıköğretim mezunuyum denildiğinde herkes gülüp geçiyor. Fakat herhangi bir üniversitenin ekstern bölümünden mezun oldum deyince hiç kimse gülmüyor. Burada açıklamak istediğim nokta; okul olarak öğretim sistemi ve dersleri aynı olduğu halde bunu topluma iyi açıklayamamaktır.

F. KAYA (33-BATMAN) Fakültemizden mezun olan öğrencilerin iş bulma imkanı çok kısıtlı. Eğer fakültemizde yüksek lisans eğitimi olanağı varsa yüksek lisans eğitimi yapmak istiyorum.

E. YILMAZ (36-İSTANBUL) Çevremde AÖF’e kolay girilen bir yermiş gibi bakılıyor. Hele ki, işveren gözünde zaten çalışmadan bitirilen bir okul, bilgiler yetersiz, mezunlar işe yaramaz. Bundan dolayıdır ki işe alım ilanlarında, gazetelerde görüyoruz. “parantez içinde AÖF mezunları müracaat edemez.” Bu beni çok üzüyor ve benim gibi okulu ciddiye alanları da üzüyordur mutlaka. Bu nedenle eğer okulun imajını TV okulu imajından kurtarmak ve ciddi bir üniversitenin ciddi bir fakültesi haline getirmek istiyorsak birinci basamak sınavını dahi kazanamayan öğrencileri AÖF’e kaydetmekten vazgeçelim. Sınav sistemimizi değiştirelim (sınav işaretleme sistemimizi değiştirelim) ve mezunlarımızın işe yerleştirilmeleri için işveren kesimi, işletmeler ve devlet daireleri ile diyalogları geliştirip en azından başarılı öğrencilere son sınıfta staj için belli yerlere gönderip daha sonra da istihdam edilmelerine yardımcı olalım.

A. YAKIN (29-VAN) Ben AÖF başarı belgemi istiyorum. Son zamanlarda AÖF mezunlarına işletme veya iktisat Fakültesi diploması veriyormuşsunuz. Bence biz de bu haktan yararlanmalıyız.

H. ÇORUHLU (36-TRABZON) AÖF'nin bundan sonraki eğitim yıllarında da başlangıçta olduğu gibi güzel koordinasyon ve iyi eğitimini devam ettirmesini, özellikle öğrenci sayısının azaltılarak eskiden olduğu gibi, bizim gibi öğrenimine ara veren veya işi dolayısıyla normal eğitimini sürdüremeyen insanlara umut kapısı olmaya devam etmesini diliyorum.

Y. YURDAKUL (40-İSTANBUL) Üniversite olarak, bizim de diğer üniversite mezunları ile eşdeğer ücret almamız için, girişimde bulunulmasını istiyorum. Mezunlara verilen diplomalar AÖF diploması olarak değil de; örneğin Anadolu Üniversitesi işletme Fakültesi iktisat bölümünden mezun olmuş gibi verilse bu sorunun ortadan kalkacağına inanıyorum. Çünkü öğrenimin örgün veya açık olmasının mezuniyet sonrası bir anlamı olmaması gerekir.

S. KIRBIZ (38-ANKARA) Belli bir plan çerçevesinde çalışmama ve takviye almama rağmen en sıkıntı çektiğim husus imtihan tarihlerinin yakın olması ve sınav sonuçlarının geç gönderilmesiydi. Bu konuda benim naçizane önerilerim: ilk imtihanın Mart sonu veya Nisan ayı başı yerine, Ocak sonu, Şubat ayı başına almak suretiyle iki sınav arasında çalışma imkanının yaratılması. Sınav sonuçlarının basın yoluyla yayınlanması. AÖF ve öğretim şeklinin medya kanalıyla daha iyi tanıtılarak, diğer üniversitelerden daha aşağı olmadığına topluma anlatılması.

G. İYİDOĞAN (28-ANKARA) Kayıt yenileme zamanlarında yaşanan sıkıntıların, daha fazla kayıt büroları açılarak, giderilebileceğini düşünüyorum. Sınav sonuçlarının daha erken ulaşması halinde, öğrencilerin zayıf oldukları derslere daha fazla çalışma imkanları olur sanırım. TV programlarının, çalışan insanları da göz önünde bulundurarak, akşam saatlerinde yayınlanmasının daha faydalı olacağı kanısındayım.

G. ATASEVER (42-KÜTAHYA) Bize üniversite tahsili imkanı sağladığınız için çok teşekkür ederim. Diplomamda "Açıköğretim" ibaresinin bulunmasını istemiyordum. Şimdi kaldırmışsınız, çok teşekkür ederiz. Fakültemizden çok memnunuz. Açıköğretimin hiç kapanmamasını istiyorum. Okumak isteyip de okuyamayanlar için oldukça önemli bir olanak olduğunu düşünüyorum.

Z. SARISOY (41-İSTANBUL) Akıcı ve pekiştirici unsurları ile yakın tarihimizi bir kez daha hafızamıza kazıyan Atatürk ilke ve inkılapları kitabını, günlük hayatımızda ve çocuklarımızın üniversiteye hazırlıkları sırasında daima kaynak kitap olarak başvurduğumuz Ticaret Hukuku-Muhasebe-Türkçe ve diğer kitapları hazırlayan, bize geç de olsa üniversiteli olma imkan ve onurunu sağlayan Anadolu Üniversitesi personeline teşekkürler.

Z. BUDAK (34-KAYSERİ) Kitaplarda bazı konular daha kısa ve öz anlatılabilir. Bütün derslerde geçen teknik terimler, ders kitaplarının veya ünitelerin sonlarına anlamları ile birlikte yazılabilir. Kitap sonlarında bulunan, ünitelere ait soruların cevapları birbirine karışmış ya da birtakım yanlışlıklar var, cevap anahtarları daha dikkatli hazırlanabilir. Birbirini tamamlayan bazı derslerdeki bilgiler birbirini tutmamaktadır. Ama her şeye rağmen güzel hazırlanmış, fakültemizin ders kitapları, harika.

A. ALAN (34-İSTANBUL) Genel anlamda eğitimin daha ciddi tutulması gerektiğini düşünüyorum. Tabii ki, diploma ne kadar zor alınırsa değerinin de o kadar fazla olacağını düşünüyorum. AçıkÖğretim belli bir bilince ulaşan insanlar için fayda sağlıyor. Yoksa, sadece askerliğini erteletmek amacıyla kaydolan kişilere faydası olmaz. Bu yüzden iki yıl üst üste sınıfta kalan öğrencilerin derhal kayıtlarının silinmesi gerekir.

S. ÖZASLAN (28-İSTANBUL) AÖF kendini topluma tanıtamayan bir kuruluş. Fakültemizin gençlere ya da diğer toplum kademelerine ulaşmak gibi bir düşüncesi olduğuna inanmıyorum. Yaptıkları, daha doğru açıklamak gerekirse, yapmadıkları bunu kanıtlıyor. Kesinlikle ciddi bir kuruluş olarak görünmeyen, bir zamanların YAY-KUR'u gibi kabul edilen basit, sıradan, insana kültürel açıdan bir şeyler vermeyecek bir kurum olarak toplumda intiba bırakmış durumda. Mezunlar olarak bizlerin gayreti bir yere kadar geçerli. Arkamızda Fakültenin tanıtım ve kendini topluma kabul ettirme gayreti olmadığı sürece bu toplumsal kanı değişmeyecek. Toplum AÖF'nin üniversiteye giremeyenlerin manevi tatmin bulduğu bir kurum olmaya devam ettiğini düşünecektir. Fakülte kendini tanıtmaya başlamalıdır. Mezunlarını takip etmeli ve başarılı mezunlarını topluma göstermelidir. Başarısız olanların, bu başarısızlıklarının sebeplerini de açıklamalıdır. Bu şekilde beş yılda bir anket yaparak bir yere ulaşılmaz. Kendini tanıtmaya işine girmedikten sonra bir yere ulaşamayacağını son kez belirtmek istiyorum.

F. AKDUR (36-KIBRIS) Ben şahsen böyle bir öğretim fırsatı yakaladığım için çok memnunum. Gelecekte KKTC'de master gibi programlar açılacaksa

devam etmeyi çok arzu ediyorum. AÖF ile ilgili tüm emeği geçenlere gerçekten çok müteşekkirim.

H. ANGİN (34-İSTANBUL) AÖF iktisat bölümünü iyi derece ile bitirdim. Gerek kitapların kalitesi, gerekse içerdikleri konular beni olumlu yönde etkiledi ve bu kurumun ciddi bir kurum olduğuna inandım. Diyorum ki AÖF bir mücadele verilerek geline bir yer olmalıdır. Okulu bitirmeye niyeti olmayanların okuldan çıkartılması gerektiği kanaatindeyim. Okula girişte ciddi bir eleme yapılmalıdır. Bunların sonucunda mezun olanlar, piyasada bu değerli kuruluşun çizgisini yansıtabileceklerdir.

H. ACAR (33-İSTANBUL) 1990 yılında mezun oldum ve bir kamu kuruluşunda sözleşmeli olarak çalışmaya başladım. Sözleşmem bitince işten ayrılmak için çalıştım ama başvurularım reddedildi.

S. TOKER (31-DENİZLİ) AÖF basılı materyaller, danışma bürolarında verilen hizmetler açısından yeterli. Ancak akademik danışmanlık hizmetleri açısından etersiz. Benim böyle bir hizmetten yararlanmam mümkün olmadı. Askerden kaçanların sığındığı bir çare olmaktan çıkarılmalı AÖF.

C. KAPAR (31-İSTANBUL) AÖF'ün toplumumuz içinde kabul görebilmesinin ne yasalar ne de belli prosedürler ile gerçekleştirilebileceği kanaatini taşıyamamaktayım. Esas mesele, mezunların aldıkları diplomaların hakkını verebilecek çalışma ve beceriyi iş yaşamında gösterebilmelerindedir diyorum.

A. GÜZEL (24-DENİZLİ) Ben nörolojik özürlü bir kişiyim. Fakültemiz, ben ve benim gibi kişilere yüksek öğrenim imkanı sağladığı için çok güzel. imkan dahilindeki dallarda, bölümlerin artırılması gerektiğini düşünüyorum. Bu bölümler istihdam sağlanabilecek bölümler olmalıdır.

K. YILDIZ (46-ANKARA) ilkin bu davranış ve çalışma biçimini kutlamalıyım. master sınavlarını kazanamadım. Ama bu konuda üniversitelerin önyargılı davrandığını düşünüyorum. Kazanan arkadaşlar oldu, okuyorlar. Bu sevindirici olmalı.

Y. OVA (26-KOCAELİ) Bize okurken, pedagojik formasyon aldığımız takdirde öğretmen olabileceğimizi söylemişlerdi. Ama böyle bir imkan yokmuş. Bu konuda çalışmalar yapılmasını istiyorum.

N. İLGİNÇ (36-KIBRIS) Benim en büyük düşüm ve isteğim Lisans üstü eğitim yapmaktır. Fakülte olarak Böyle uzaktan master eğitimi vereceğiniz günü dört gözle bekliyorum.

E. ÇAKAR (26-İSTANBUL) AÖF'nin verdiği eğitimin diğer üniversitelerin verdiği eğitimden farklı olmadığına inanıyorum. Bu yüzden, öğrencilik hayatına yeni başlayan öğrencilere bu yönde psikolojik telkinler yapılması gerektiği görüşündeyim. akademik danışmanlık hizmetlerine ağırlık verilmesine istiyorum. Böylece fakülte, öğrenci yaklaşması sağlanmış olacaktır.

A. KESKİN (34-KONYA) Fakültemizin diğer fakülteler gibi etkin, önemli ve saygın bir düzeye gelmesi, şüphesiz mezunlarına; sosyal, kültürel ve en önemlisi ekonomik açılardan sağladığı faydalar ölçüsündedir. Bu faydaları kişiler kendi çaba ve becerileriyle kazandıkları gibi, yasalarla destekliği ölçüsünde anlam kazanır. Eğer yasalar belli bir zümreyi koruyor, diğerini anlıyorsa ortada adaletten, eşitlikten söz etmek anlamsız ve diğer fakültelerle eşdeğer tutmak yanlıştır. Bir AÖF mezunu olarak karşılaştığım önemli bir intibak sorunu var. Bu tamamen yasanın adil olmayışından kaynaklanan bir durum. Fakülte mezunları olarak yılın belli zamanlarında belli bir yerde, masrafını karşılayarak, tanışmak, gelişmeleri izledim. Bunu fakülte yönetimi başlatabilir. Kültürel ve sosyal paylaşımların, her zaman insanları birbirine yaklaştırdığına inanıyor; çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

E. TOZLUYURT (22-ANKARA) Sizin de bildiğiniz gibi AÖF'de okumak, sınıf geçip mezun olmak çok zordur. Bu zorluklara rağmen mezun olduktan sonra örgün üniversite mezunlarıyla eşdeğer sayılmamak oldukça üzücü oluyor. Aslında toplumun ya da örgün üniversite mezunlarının görüşlerinin sebebi fakültemizin öğrenimimiz süresince bize gösterdiği ilgidir. Öğrenimimiz sırasında bizlere verilen “öğrenci kimlik kartı”, mezuniyet sonrası “lisans diploması” toplumun, örgün üniversite öğrencileri ve mezunlarının AÖF mezunlarını neden üniversite öğrencisi ve mezunu bir kişi olarak görmemelerinin sebebini açıklayabilir. Bir diğer sebebi de AÖF'ün kolay kazanılabilmesidir. Başvurunun çok olması, tabiki AÖF'ü diğer fakültelerden ayırıyor, önemini azaltıyor. Toplum ve örgüncüler ne düşünürlerse düşünsünler dört yıl boyunca gerçekten bir lisan öğrenimi verilmektedir. Bu öğrenim yukarıda yazdığım sebeplerden dolayı toplum ve örgün üniversite öğrenci ve mezunları tarafından önemsenmemektedir. Sizlerden isteğim yeni düzenlemelerle AÖF'ü örgün fakülteler seviyesine getirmeniz olacaktır. Bu düzenlemelerden sonra ancak yeni meslekler, işler, gelecekler konuşulabilecektir.

S. ERTEM (33-TRABZON) Fakültemiz bize hemen hemen her şeyi öğretmiş olduğuna ve bu hizmetinin daha etkin olarak yürütülmesi gerektiğine inanıyor.

N. UZUNCAN (27-KÜTAHYA) AÖF mezunu arkadaşlarımızın öğretmenlik kadrolarına alınmaları konusunda gerekli çalışmalar yapılmasını ve ilgili makamlarla gerekli girişimlerin yapılıp en kısa zamanda sonuç alınması hususunu, eğer bu konuda yapılan çalışmalar varsa, bu konuda tarafıma bilgi verilmesini istiyorum.

M. TULUM (42-İSPARTA) AÖF'den mezun olanların, kamu sektöründe çalışanlar için öğrenim dalları ile ilgili olarak ne gibi alanlarda görev alabilecekleri açıkça kendilerine iletilebilmeli. Çalışarak okulu bitirdikten sonra intibak yaptırıldığında mesleğini değiştirmedeği takdirde, yaptığı yüksek öğrenim mesleği ile ilgili değil ise maddi açıdan mağdur oluyor, bunların giderilmesi için gerekli girişimler yapılmalıdır.

B. KARAKAYA (33-İSTANBUL) Ben AÖF'ün ilk mezunlarından biriyim. AÖF'ün diğer fakültelerle eşit, hatta biraz daha yüksek düzeyde olduğuna inanıyorum. Çünkü kişi kendini daha fazla çalışmak zorunda hissediyor. Bazı kişilerin düşündükleri gibi sınıf geçmek kolay değil, düzenli çalışmak ve verilen bilgileri tam olarak öğrenmek gerekli. Kitaplarımız, bizim en önemli yardımcılarımızdı. Gerçekten bilgiler rahat anlaşılır, açık ve netti. Benim ve arkadaşlarımla karşılaştıkları zorlukların başında Akademik Danışmanlık Hizmetlerindeki bazı aksaklıklar gelmekteydi. Örneğin bizler, bize verilen amfilerde son derece ciddi ve istekli olarak bazı sorularımızı yanıtlayacak bir öğretim görevlisi beklerken, bu kişiler derslere gereken önemi vermeyip aksatıyorlardı. Çünkü kendileri AÖF hakkında yeterli bilgiye sahip değillerdi. Umarım AÖF'ün bu durumları düzelmiştir. Ben AÖF mezunu olarak iş bulmakta hiçbir zorluk çekmedim. AÖF bana çok güzel arkadaşlıklar kazandırdı. Sosyal ilişkilerimde olumlu yönde değişiklikler oldu.

T. ORAN (37-ELAZIĞ) Fakültemizin Türkiye'miz çapında başarı ile sürdürdüğü bu eğitim hizmetini taktir etmemek mümkün değil. TV programları ve Danışmanlık Hizmetleri ile öğrencilere yardımcı olunması da güzel bir olgu bence. Yalnız danışmanlık hizmetlerinde görev alan personelin -öğretim elemanının- özenle seçilmesi gerektiğine inanıyorum. Bu görevi sürekli üstlenecek elemanların belirlenebilmesi için -başarı grafiği yüksek-mezunların başvurularının sağlanması önemlidir.

Aynı müfredatı okuyan öğrencilere farklı diploma verilmemesi gerektiğini düşünüyorum. Bunun dışında, Anadolu Üniversitesi öğrencileri için düzenlenen sınavlarda gözetmen vb. görevler almak isteyenlere görev verilmezken, ilkokul öğretmenlerine ya da ön lisans mezunlarına görev verilmekte. Bunun gerekçesi nedir? Gerekçesi ne olursa olsun uygun bulmuyorum.

N. PAŞA (29-EDİRNE) AÖF’ün gerek sistem olarak, gerek içerik ve gerekse de ders kitaplarındaki konuların aktarılış biçimi olarak çok iyi düzenlenmiş ve planlanmış bir program olduğunu düşünüyorum. Ancak uygulamadaki bazı yanlışlıklar yüzünden, bence haklı olarak, toplum tarafından, diğer fakültelerden daha aşağı düzeyde bir fakülte olarak görülüyor. sınavlarda sorulan sorular yönünden bakacak olursak sınıf geçmek çok kolay. Sonuçta, mezun olduğu bölüm hakkında hiçbir bilgisi olmayan, sadece diploma almış olmak için üniversite bitiren “üniversite mezunlarının” topluma bir faydası olmayacağı kanısındayım.

Z. EKİM (26-İSTANBUL) AÖF’ deki öğrenimim sonucu gerek mesleki, gerekse genel kültür olarak kendimi geliştirdiğim kanısındayım. Gördüğüm aksaklıkları şu şekilde aktarabilirim. TV programlarının uygun saatlerde olmaması. Büro hizmetlerinin kalabalık nedeniyle aksaması. Danışmanlık derslerine katılanların, ders dinlemekten başka amaçlarının da olması. Sınavlardaki kopya eğilimine öğrencilerin ilgisi sonucu okulun saygınlığının azalması. Özellikle İstanbul’da bir özel AÖF binasına olan ihtiyaç. bilgisayar ve yabancı dil derslerinin günün değişen koşullarına göre daha aktif hale getirilmesi. AÖF saygınlığını yükseltecek olan yine mezunlar ve öğrencilerdir. Okulda gördüğüm derslerin faydasını iş hayatımda görüyorum ve okuluma teşekkür etmeyi bir borç biliyorum.

A. ABACAR (27-İSTANBUL) Fakültemiz her geçen yıl biraz daha saygınlığını ve kariyerini yitirmektedir. Bunun en önemli nedenleri: Puan sınırlamasının kalkmış olması. Okuldan atılmanın kalkmış olması. Fakültenin artık bir amaç değil, araç olarak kullanılması. AÖF’ne girişte en önemli neden askerlikten kaçmak. Gereken önlemlerin en kısa zamanda alınmasını dilerim.

H. ÖZER (26-İSTANBUL) Diplomalarımızdaki Açıköğretim ibaresinin değiştirilmesini istiyorum. Çünkü ülkemizde bu tür şeyler çok önemli.

G. SARACOĞLU (31-İSTANBUL) Fakülte hakkındaki düşüncelerim: iyi niyetli olarak toplumdaki eşitsizlikleri bir nebze olsun azaltmak amacıyla

kuruldu. AÖF’de yabancı dil dersleri bence gereksiz bir angarya. AÖF’e kaydolan pek çok kişi okumak dışındaki amaçlarla kaydoluyor. Bu ülkede üniversite sorununu sadece AÖF çözemez.

U. ŞENBÜK (22-İZMİR) Bir AÖF mezunu olarak, toplum genelinde AÖF mezunlarının niteliksel yetersizliği konusunda yaygın bir kanı var. Bu düşünceye kesin olarak katılmadığımı belirtmek istiyorum. Çünkü, Açıköğretim olsun, örgün öğretim olsun, başarının ve niteliğin daha çok oranda kişinin kendisinden kaynaklandığını düşünüyorum.

R. KARAMAN (33-KOCAELİ) Türkiye’deki gençlere bizlere ve daha önce herhangi bir üniversiteye giremeyenler adına teşekkürler. AÖF devam etmeli hem de daha etkin şekilde devam etmeli.

G. TORAZ (39-GAZİANTEP) Kitap alma zorunluluğu kaldırılabilir görüşündeyim. Lisans programını bitirenler özel bir programla Yüksek Lisansa özendirilebilirler. AÖF’de başka anabilim dalları da olmalı diye düşünüyorum.

E. ERSOY (33-KIBRIS) inanıyorum ki, anlayış ve kavramaya açık bir tarzda hazırlanan yayınlarla verdiğiniz eğitimle elde ettiğimiz bilgi birikimi, kültür ve bakış açısı, örgün eğitim veren herhangi bir fakülte eğitimiyle eşdeğerdir. Bizim gibi çeşitli nedenlerle üniversite eğitimi göremeyen kişiler, kendilerini disipline ederek, sistemli bir çalışma ile hedefe ulaşmış ve kendilerini kanıtlayıp, ayrıcalıklı olabiliyorlarsa bu fakültemizin sağladığı bir sonuçtur. Uzaktan eğitimle, bizler gibi kendini yetiştirme isteğiyle dolu kişilere sağladığınız bu imkan için sizlere sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum, başarılarınızın devamını diliyorum.

S. ÇAĞDAN (37-KIBRIS) AÖF verdiği hizmetleri genişleterek Türkiye’nin tüm geri kalmış bölgelerine, özellikle yaygınlaştırmak ve insanlarımızı yurtsever, Atatürkçü, aydın yetiştirmek ve kafalarındaki geri kalmış kirli düşünceleri atmaya yönelik programlar uygulayan programlar açmak.

M. ÖZTÜRK (31-SİVAS) Sınavlarda çok sıkı tedbirler alınarak çok iyi çalışan ve çok iyi bilen sınıf geçmesi sağlanmalıdır. Sınav geçme notu 50’den 60’a çıkarılmalıdır.

N. YÖRÜK (32-BALIKESİR) AÖF’e çok şey borçluyum. Çünkü şartlarım yalnızca AÖF’de okuyabilmeme imkan veriyordu. AÖF’nin benimle

iletişim içerisinde olmasını ve akademik çalışmalarına destek vermesi bana güç verecektir.

T. BOZKUŐ (39-KIRKLARELİ) Ben inanıyorum ki; AF mezunlarımız etkin görevlerde yerini almadıkça bu küçümseme devam edecektir. AF’de öğretilen bilgilerin çok değerli olduğunu ve iyi bir ğretim verildiğini düşünüyorum.

B. DEVELİ (32-UŐAK) AF konusunda düşüncelerim olumlu ancak mezun olan öğrencilerin unvanları diplomalarında tanımlanmalı, başarı düzeyi yüksek olan ğrencilere AF’de yüksek lisans yapma, araştırma görevlisi gibi olanaklar sağlanmalı, bu öğrencilere nasıl, nerede bu tür olanakları olduğu bildirilmelidir.

M. BÜYÜKBAYRAK (41-SAMSUN) AF rgn eğitimde, gerek seçme sınavları gerekse maddi sıkıntılar ya da zaman nedeniyle öğrenim olanağı bulamamış kişilere bu olanağı sağlaması yönünden, ülkemiz eğitim sistemine olumlu katkıları olduğuna inandığım bir kuruluştur.

Amaç diploma değil, ğretimse AF bunu yeterli düzeyde veriyor. Kitaplar her lise mezununun anlayabileceği şekilde hazırlanmış. TV ile verilen dersler bunlara yardımcı oluyor. Her şey güzel...

Ancak, bu ğretim sisteminin aksayan yönü: Eğitim; bir yüksekokul atmosferinde, gerek öğretmenleriyle, gerekse diğer ğrenci arkadaşlarıyla çeşitli konularda tartışamıyor, ğrenci gördüğü eğitimin farkına varamıyorsa eğitim değildir.

G. İLHAN (32-ANKARA) AF ğretim süresinde almış olduğumuz derslerin titizlikle seçilmesi ve kitapların çok kaliteli ğretim görevlilerinin yazması yanında, AF’ne giren kişilerin bu okula girme nedeninin bir şeyler öğrenmekten ziyade çoğunun “memur” olmaları ve alacakları diplomanın onlara derece/kademe ilerlemesi sağlayacak olması, bu kişileri ders geçme yönünde motive etmektedir. Bu kesimin beklentileri, bazı dershaneler tarafından istismar edilmekte ve öğrencilerin üzerinden bence haksız kazançlar elde edilmektedir. AF’e yönelik dershanelerin kalite yönünden kontrol edilmesinde baskı aracı olarak kullanılması yararlı olacaktır. Ayrıca Anadolu niversitesinin AF kapsamında aldığı ğrenci sayısının çok olması, mezunların kaliteleri konusunda kamuoyunda olumsuz bir izlenim yaratmaktadır.

N. TAŞDEMİR (31-KOCAELİ) Benim için niversite eğitimi birinci aşamada beyinsel doyum, belli düşünce ufkunu geliştirme açısından önemli

idi. Bana getirmesini istediğim severek çalışabileceğim bir meslek, gelirden rahatlık, toplum içinde saygınlık ve prestij gibi avantajlardır. Öğrenimim süresince beyinsel doyuma ulaştım. Bundan sonraki aşamada mesleki doyum ve bunun sonucunda gelirden rahatlık ulaşmak istediğim amaçlardır.

M. ARITÜRK (28-İSTANBUL) Siz Anadolu Üniversitesi öğretim ve yönetim elemanları olarak şuna kesinlikle inanmanızı istiyorum: AÖF mezunları işveren açısından üniversite mezunları arasında ikinci planda kalıyor. Öznel eleştiride bulunduğum bu konunun gözden geçirilip, düzeltilmesi en büyük temennilerimden biridir.

E. KAYA (29-ESKİŞEHİR) Açıköğretim sisteminin yaygınlaştırılması ve daha güzel başarılarla ulaştırılması için , (bizzat içinde bulunduğum bir ortamda) elimden gelen gayreti tüm titizliğimle sarf etmekte olduğumu inanç ve umutla açıklar, çalışmalarınızın devamında sağlık ve kolaylıklar dilerim.

K. COŞKUN (23-İSTANBUL) Evet AÖF, diğer örgün öğretim veren fakültelerden daha düşük seviyede. Ancak bunu böyle görenlerin gördüğü kadar değil. yürütülen uygulamalar AÖF'nin itibarını düşürücü yönde. AÖF itibarını arttırıcı yönde çalışmalar yapılmalı. Giriş sınavlarında ve maksimum öğrenim sürelerinin de düzenlemeler yapılmalı.

N. COŞKUN (ANKARA) Yüksek lisans yapmak istiyorum. müracaatlarımda pek başarılı olamadım. Edindiğim intiba, her üniversite kendi öğrencisine tanıyor bu imkanı. Bu imkanın bize verilmesini rica ediyorum. Olursa katılım ve başarı yüksek olacaktır.

A. MERMERİ Bizler önce mezun olduğumuz için “Bölüm” diploması aldık. 1994 yılından sonrakiler ise “Fakülte” diploması alacaklar. Bu ayırım bizim için de düzeltilemez mi? Master yapmak istiyorum. Bu konuda bilgilendirmenizi isterken, YÖK Başkanının bir gazetede olduğum ve daha çok bizi ilgilendiren devam mecburiyeti olmayan master konusunda gelişme var mı? Olması için girişimde bulunur musunuz?

Y. BÜTÜN (İÇEL) Bu denli geniş kitleye eğitimi götürmek göz ardı edilebilecek bir başarı değildir. Ben diğer AÖF öğrencilerin yaşadığı sorunları yaşamadım. Bizim fakülte toplumda küçük görülüyor, şüphesiz aynı kanıda değilim. Bu yargıyı değiştirmek için AÖF yabancı dil ile takviye edilmeli. Ayrıca, sınav daha iyi planlanmalı.

S. SAVAŞ Mezun olduğum bölüm ile ilgili bir dalda öğretmenlik yapmak istiyorum. MEB bana ve benim gibilere böyle bir şansı tanımadı.

G. DOLGU (KÜTAHYA) Biz AÖF mezunlarının temel sorunu işsizlik. Kimse bizim başarılı olacağımıza inanmıyor. Eğer bize imkan verilirse başarılı olacağımıza inanıyorum. Biz AÖF mezunlarına destek olmanızı istiyorum.

C. DEMİRKOL (ÇANAKKALE) Lisans üstü eğitim yapmak istiyorum. Bir de fakülte mezunu olarak düzenlediğiniz sınavlarda görev almak istiyorum. Başarılar.

Ö. FİGEN Eğitim sürelerinin daha iyi planlanmasını istiyorum. Kitapların, birkaçı hariç çoğu açık ve anlaşılır. Yardımcı kitaplara bir denetim getirilmesini istiyorum. imtihan salonlarının daha iyi denetlenmesini istiyorum. Postada meydana gelebilecek aksaklıkların göz önünde bulundurulmasını istiyorum.

Ş. AYGÜN (ZONGULDAK) AÖF mezunlarının iş bulamamasının, verilen eğitim ile ilgili değil, toplumda var olan önyargıdan kaynaklandığını düşünüyorum. Bu önyargının sebeplerini şöyle sıralaya bilirim: Fakülteye çok sayıda öğrenci alınması ve üniversiteye giremeyen insanların alındığı bir fakülte olarak görülüyoruz. Okuyan öğrencilerin bazılarının çok uzun zamandır okulu bitirmemiş olması. Fakültenin terfi etmek için bir araç olarak görmesi. imajı etkileyen bir diğer sorun ise, sınavların öğrencilerin bilgi seviyesini tam olarak ortaya koyamaması. Sonuç olarak, AÖF'nin eşdeğer örgün fakülteler ile pek farkı olmadığını, hatta bazı üstünlükler gösterdiğini söyleyebilirim.

R. B. YÜKSEL (İSTANBUL) Fakültemizle ilgili görüşlerimi şu şekilde ifade edebilirim : Ders kitaplarınız açık ve anlaşılırdı. TV'den derslerin yayın saatleri bana uymadı, fakat, bu programların çok yararlı olduğuna inanıyorum. Akademik danışmanlık hizmetleriniz düşünce olarak çok güzel fakat, uygulamalarında yetersiz. Öğretim sürelerinin daha iyi planlanması gerekir. AÖF giriş sınavlarının düzenlenmesini istiyorum. Yatay geçiş konusunda çalışmalar yapmanız gerektiğini düşünüyorum. Sınavların daha iyi denetlenmesini istiyorum. Son olarak AÖF sisteminin çalışarak okumak isteyen bir öğrenci için, güzel bir girişim olduğunu düşünüyorum.

EK-III
DİĞER GRAFİK VE TABLOLAR

TABLO: 5
AÖF Mezunlarının İş Değişiklikleri İle İlgili Olarak Ayrıntı Bilgilerin
Yüzde Olarak Dağılımı

Yeni İşin Aşağıdakilerde Değişiklik Getirdi	1. Değişiklik	2. Değişiklik	3. Değişiklik
Ücretli İş Bırakma	3.3	1.0	0.6
Ücretli İş Dönme	3.1	0.8	0.4
Yeni Bir Mesleğe /Alana Geçme	9.2	0.8	0.2
Aynı Kuruluşta Başka Göreve Geçme	12.5	1.2	0.4
Aynı İşte Yükselme (Tefi Etme)	13.9	2.9	0.6
Aynı Kuruluşta İçerisinde Yükselme (Tefi etme)	12.3	2.9	0.8
İş Yeri Değiştirme	8.2	2.7	0.8
Branş ya da Sektör Değişikliği	5.9	1.8	0.2
Eğer Yeni İşiniz Yükselme Şeklinde İse Aşağıdakilerden Hangisi Bunu En İyi Tanımlar?	1. Değişiklik	2. Değişiklik	3. Değişiklik
Yaşınız ve Deneyiminiz İçin Normal Bir Yükselme	5.7	1.4	0.6
AÖF'den Mezun Olduğunuz İçin Yükselme	15.3	2.7	0.0
Diğer Nedenlerle Erken Bir Yükselme	2.5	1.2	0.2
AÖF'de Öğreniminiz Nedeni İle Bir Yükselme	4.9	2.0	1.0
Diğer Nedenlerle Gecikmiş Bir Yükselme	1.2	0.2	0.2
Eğer Yeni İşiniz Meslekte Bir Değişiklik Ya da Farklı Bir Alana Geçme Şeklinde İse Bu Neydi?	1. Değişiklik	2. Değişiklik	3. Değişiklik
Eski İşin Doğal Bir Devamı Niteliğinde	16.2	2.7	0.6
Öncekinden Farklı Bir İşe Geçme Şeklinde	11.9	1.6	0.4
Geriye Dönüşü Mümkün Olan Bir Değişme	4.9	1.2	0.8
Kolaylıkla Geriye Dönüşü Olmayan Bir Değişme	8.4	3.1	0.4
Aşağıdaki Nitelikler Yeni İşinize Göre; Daha İyi (1), Aynı (2), Daha Kötü (3)	1. Değişiklik	2. Değişiklik	3. Değişiklik
İş Güvencesi	24.7	6.3	1.8
İşin Tatmin Ediciliği	26.0	4.7	1.8
Sorumluluk İmkânı	25.8	4.3	1.4
Ücret	76.4	5.1	1.8
Terfi Ve Yükselme	26.0	6.1	2.0
Bilgi ve Becerilerden Yararlanma İmkânı	26.6	5.5	1.6
AÖF'de Kazandığınız Bilgi Beceriler İş Bulmanızda Nasıl Bir Rol Oynadı?	1. Değişiklik	2. Değişiklik	3. Değişiklik
Çok Yardımcı Oldu	7.0	2.2	1.4
Yardımcı Oldu	9.0	2.9	1.0
İlgisi Yok	2.2	0.2	0.4
Engelleyici Oldu	0.2	0.0	0.0
Bu Soruyu Cevaplamam Mümkün Değil	14.3	2.2	1.8